AGENDA Algemene Ledenvergadering VNG

Woensdag 29 juni 2022, van 11.00 tot 13.00 uur, De Westfries in Hoorn.

1.	**Opening**	
2.	**Benoeming van de notulencommissie ALV 29 juni 2022**	
3.	**Vaststelling notulen ALV 13 januari 2022**	Bijlage
4.	**Mededelingen**	
5.	**Jaarverslag 2021, inclusief Financieel Jaarverslag en inhoudelijke verantwoording collectieve financiering Gemeentefonds**	Bijlage
6.	**Voorstellen inzet en financiën VNG 2023**	Bijlagen
	a. Contributievoorstel VNG b. Kadernota 2023 met ambities voor beleidsinzet en inzet op gebied GGU c. De totale GGU begroting 2023 en financiële bijdrage Fonds GGU d. Toevoegen saldo beklemde gemeentefondsreserve aan algemene reserve VNG Realisatie	
7.	**Uitwerking Regeerakkoord en de gevolgen voor gemeenten**	Bijlage
8.	**Bestuurlijke afspraken klimaat en energie**	Bijlage
9.	**Overzicht rijksbeleid op het gebied van wonen**	Nazending
10.	**Verantwoording uitvoering moties ALV 13 januari 2022 en eerdere ledenvergaderingen**	Bijlage
11.	**Rondvraag/WVTTK**	

MOGELIJKHEID AMENDEMENTEN EN STEMPROCEDURE

Mogelijkheid tot indiening amendementen

Statutair is het mogelijk amendementen in te dienen op aanhangige voorstellen.
Amendementen kunnen tot uiterlijk negen werkdagen voorafgaand aan de ALV worden ingediend.
Dat betekent dat amendementen uiterlijk donderdag 16 juni mei a.s., 10.00 uur, bij het VNG-bureau

moeten zijn ingediend (via e-mail: bestuurszaken@vng.nl). Vervolgens zullen wij de leden op de hoogte stellen van de ingediende amendementen en de preadviezen van het bestuur daarbij, zodat zij op basis daarvan de standpuntbepaling binnen de gemeente kunnen voorbereiden.

Mogelijkheid tot indienen moties

Moties kunnen worden ingediend tot in de ledenvergadering zelf. Indien mogelijk wordt u gevraagd moties zo vroeg mogelijk in te dienen bij het VNG bureau (via e-mail: bestuurszaken@vng.nl). Dat stelt het bestuur in staat om de leden tijdig te informeren over de motie en het preadvies van het bestuur daarop. Op basis daarvan kunnen de leden de standpuntbepaling binnen de gemeente voorbereiden.

Aantal stemmen per gemeente en gewest

In artikel 10 van de Statuten van de VNG worden regels gesteld voor het uitbrengen van de stemmen door een lid van de vereniging en voor het aantal stemmen dat door een lid van de vereniging kan worden uitgebracht. De volledige tekst luidt als volgt:

Artikel 10 Stemmen

1. De stemmen van een lid worden ter algemene vergadering uitgebracht door de vertegenwoordiger van dat lid, bedoeld in artikel 9, lid 1.
2. Elke gemeente die lid is van de Vereniging, brengt door tussenkomst van haar vertegenwoordiger zoveel stemmen uit als het aantal veelvouden van éénduizend (1.000) inwoners dat de bevolking van de door haar gerepresenteerde gemeente telt, met dien verstande dat zij ten minste één en ten hoogste vijfenzeventig (75) stemmen uitbrengt.
3. Maatstaf voor het aantal stemmen van een gemeente is het aantal inwoners dat de gemeente telde op 1 januari van het voorafgaande jaar volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers.

Een voorstel is aangenomen als meer dan de helft van het aantal uitgebrachte stemmen het voorstel steunt, tenzij statutair een andere meerderheid is voorgeschreven.

3. Concept-notulen ALV 13 januari 2022

Bijlage bij ledenbrief 1 juni: “Uitnodiging ALV 29 juni 2021”

Concept verslag ALV 13 januari 2022

1.	**Opening**	
2.	**Mededelingen**	
3.	**Benoeming notulencommissie Extra ALV 13 januari 2022**	
4.	**Vaststelling notulen ALV 16 juni 2021**	Bijlage
5.	**VNG Jaarplan 2022, inclusief GGU (ter kennisname)**	Bijlage
6.	**Regeerakkoord (ter bespreking)** **Resolutie Hervormingsagenda Jeugd (ter besluitvorming)**	Bijlage
7.	**Herijking gemeentefonds, inclusief resolutie (ter besluitvorming)**	Bijlage
8a.	**Stand van zaken lopende trajecten**	Bijlagen
	1. Uitvoering Klimaatakkoord (inclusief behandeling moties 1-4) 2. Hervormingsagenda jeugd 3. Versterking integrale dienstverlening gemeenten 4. Raadsverkiezingen 5. Werving nieuwe leden VNG bestuur en commissies na de raadsverkiezingen 6. VNG Visie 2030 * Behandeling moties 5-9	
8b.	**Verantwoording bestuur over uitvoering moties eerdere ledenvergaderingen (ter besluitvorming)**	Bijlage
9.	**Wat verder ter tafel komt en rondvraag**	

CONCEPT NOTULEN ALGEMENE LEDENVERGADERING 13 JANUARI 2022

Notulen van de algemene ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, op donderdag 13 januari 2022. De vergadering heeft digitaal plaatsgevonden.

Aanwezig zijn een aantal bestuursleden – waaronder Jan van Zanen (burgemeester van Den Haag) als *voorzitter*, tevens *voorzitter* van de vergadering – en de algemeen directeur van de Vereniging, alsmede, blijkens de deelname aan de digitale stemmingen de volgende gemeenten:

a. vertegenwoordigers van de volgende gemeenten, leden van de Vereniging

Gemeente Aa en Hunze
Gemeente Aalten
Gemeente Achtkarspelen
Gemeente Alblasserdam
Gemeente Albrandswaard
Gemeente Alkmaar
Gemeente Almelo
Gemeente Almere
Gemeente Alphen aan den Rijn
Gemeente Alphen-Chaam
Gemeente Altena
Gemeente Ameland
Gemeente Amersfoort
Gemeente Amstelveen
Gemeente Amsterdam
Gemeente Apeldoorn
Gemeente Arnhem
Gemeente Assen
Gemeente Asten
Gemeente Baarle-Nassau
Gemeente Baarn
Gemeente Barendrecht
Gemeente Barneveld
Gemeente Beek
Gemeente Beekdaelen
Gemeente Beesel
Gemeente Berg en Dal
Gemeente Bergeijk
Gemeente Bergen (L)
Gemeente Bergen NH
Gemeente Bergen op Zoom
Gemeente Berkelland
Gemeente Bernheze
Gemeente Best
Gemeente Beuningen
Gemeente Beverwijk
Gemeente Bladel
Gemeente Blaricum
Gemeente Bloemendaal
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk
Gemeente Boekel
Gemeente Borger-Odoorn
Gemeente Borsele
Gemeente Boxtel
Gemeente Breda
Gemeente Brielle
Gemeente Bronckhorst
Gemeente Brummen
Gemeente Brunssum
Gemeente Bunnik
Gemeente Bunschoten
Gemeente Buren
Gemeente Capelle aan den IJssel
Gemeente Castricum
Gemeente Coevorden
Gemeente Cranendonck
Gemeente Culemborg
Gemeente Dalfsen
Gemeente Dantumadiel
Gemeente De Bilt
Gemeente De Fryske Marren
Gemeente De Ronde Venen
Gemeente De Wolden
Gemeente Delft
Gemeente Den Haag
Gemeente Den Helder
Gemeente Deurne
Gemeente Deventer
Gemeente Diemen
Gemeente Dijk en Waard
Gemeente Dinkelland
Gemeente Doesburg
Gemeente Doetinchem
Gemeente Dongen
Gemeente Dordrecht
Gemeente Drechterland
Gemeente Drimmelen
Gemeente Dronten
Gemeente Druten
Gemeente Duiven
Gemeente Edam-Volendam
Gemeente Ede
Gemeente Eemnes
Gemeente Eemsdelta
Gemeente Eersel
Gemeente Eindhoven
Gemeente Elburg
Gemeente Emmen
Gemeente Enkhuizen
Gemeente Enschede
Gemeente Epe
Gemeente Ermelo
Gemeente Etten-Leur
Gemeente Geertruidenberg
Gemeente Geldrop-Mierlo
Gemeente Gemert-Bakel
Gemeente Gennep
Gemeente Gilze en Rijen
Gemeente Goeree-Overflakkee
Gemeente Goes
Gemeente Goirle
Gemeente Gooise Meren
Gemeente Gorinchem
Gemeente Gouda
Gemeente Groningen
Gemeente Gulpen-Wittem
Gemeente Haaksbergen
Gemeente Haarlem
Gemeente Haarlemmermeer
Gemeente Halderberge
Gemeente Hardenberg
Gemeente Harderwijk
Gemeente Hardinxveld-Giessendam
Gemeente Harlingen

CONCEPT

Gemeente Hattem
Gemeente Heemskerk
Gemeente Heemstede
Gemeente Heerde
Gemeente Heerenveen
Gemeente Heerlen
Gemeente Heeze-Leende
Gemeente Heiloo
Gemeente Hellendoorn
Gemeente Hellevoetsluis
Gemeente Helmond
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
Gemeente Hengelo
Gemeente Het Hogeland
Gemeente Heumen
Gemeente Heusden
Gemeente Hillegom
Gemeente Hilvarenbeek
Gemeente Hilversum
Gemeente Hoeksche Waard
Gemeente Hof van Twente
Gemeente Hollands Kroon
Gemeente Hoogeveen
Gemeente Hoorn
Gemeente Horst aan de Maas
Gemeente Houten
Gemeente Huizen
Gemeente Hulst
Gemeente IJsselstein
Gemeente Kaag en Braassem
Gemeente Kampen
Gemeente Kapelle
Gemeente Katwijk
Gemeente Kerkrade
Gemeente Koggenland
Gemeente Krimpen aan den IJssel
Gemeente Krimpenerwaard
Gemeente Laarbeek
Gemeente Land van Cuijk
Gemeente Landgraaf
Gemeente Landsmeer
Gemeente Laren
Gemeente Leeuwarden
Gemeente Leiden
Gemeente Leiderdorp
Gemeente Leidschendam-Voorburg
Gemeente Lelystad
Gemeente Leudal
Gemeente Leusden
Gemeente Lingewaard
Gemeente Lisse
Gemeente Lochem
Gemeente Loon op Zand
Gemeente Lopik
Gemeente Losser
Gemeente Maasdriel
Gemeente Maasgouw
Gemeente Maassluis
Gemeente Maastricht
Gemeente Medemblik
Gemeente Meerssen
Gemeente Meierijstad
Gemeente Meppel
Gemeente Middelburg
Gemeente Midden-Delfland
Gemeente Midden-Drenthe
Gemeente Midden-Groningen
Gemeente Moerdijk
Gemeente Molenlanden
Gemeente Montferland
Gemeente Montfoort
Gemeente Mook en Middelaar
Gemeente Neder-Betuwe
Gemeente Nederweert
Gemeente Nieuwegein
Gemeente Nieuwkoop
Gemeente Nijkerk
Gemeente Nijmegen
Gemeente Nissewaard
Gemeente Noardeast-Fryslân
Gemeente Noord-Beveland
Gemeente Noordenveld
Gemeente Noordoostpolder
Gemeente Noordwijk
Gemeente Nuenen c.a.
Gemeente Nunspeet
Gemeente Oegstgeest
Gemeente Oirschot
Gemeente Oisterwijk
Gemeente Oldambt
Gemeente Oldebroek
Gemeente Oldenzaal
Gemeente Olst-Wijhe
Gemeente Ommen
Gemeente Oost Gelre
Gemeente Oosterhout
Gemeente Ooststellingwerf
Gemeente Oostzaan
Gemeente Opmeer
Gemeente Opsterland
Gemeente Oss
Gemeente Oude IJsselstreek
Gemeente Ouder-Amstel
Gemeente Oudewater
Gemeente Overbetuwe
Gemeente Papendrecht
Gemeente Peel en Maas
Gemeente Pijnacker-Nootdorp
Gemeente Purmerend
Gemeente Putten
Gemeente Raalte
Gemeente Reimerswaal
Gemeente Renkum
Gemeente Renswoude
Gemeente Reusel-De Mierden
Gemeente Rheden
Gemeente Rhenen
Gemeente Ridderkerk
Gemeente Rijssen-Holten
Gemeente Rijswijk
Gemeente Roerdalen
Gemeente Roermond
Gemeente Roosendaal
Gemeente Rotterdam
Gemeente Rozendaal
Gemeente Rucphen
Gemeente Schagen
Gemeente Scherpenzeel
Gemeente Schiedam
Gemeente Schiermonnikoog
Gemeente Schouwen-Duiveland
Gemeente 's-Hertogenbosch
Gemeente Simpelveld
Gemeente Sint-Michielsgestel
Gemeente Sittard-Geleen
Gemeente Sliedrecht
Gemeente Sluis
Gemeente Smallingerland
Gemeente Soest
Gemeente Someren
Gemeente Son en Breugel
Gemeente Stadskanaal
Gemeente Staphorst
Gemeente Stede Broec

CONCEPT

Gemeente Steenbergen
Gemeente Steenwijkerland
Gemeente Stein
Gemeente Stichtse Vecht
Gemeente Súdwest-Fryslân
Gemeente Terneuzen
Gemeente Terschelling
Gemeente Texel
Gemeente Teylingen
Gemeente Tholen
Gemeente Tiel
Gemeente Tilburg
Gemeente Tubbergen
Gemeente Twenterand
Gemeente Tynaarlo
Gemeente Tytsjerksteradiel
Gemeente Uitgeest
Gemeente Uithoorn
Gemeente Urk
Gemeente Utrecht
Gemeente Utrechtse Heuvelrug
Gemeente Valkenburg aan de Geul
Gemeente Valkenswaard
Gemeente Veendam
Gemeente Veenendaal
Gemeente Veere
Gemeente Veldhoven
Gemeente Velsen
Gemeente Venlo
Gemeente Venray
Gemeente Vijfheerenlanden
Gemeente Vlaardingen
Gemeente Vlissingen
Gemeente Voerendaal
Gemeente Voorschoten
Gemeente Voorst
Gemeente Vught
Gemeente Waadhoeke
Gemeente Waalre
Gemeente Waalwijk
Gemeente Waddinxveen
Gemeente Wageningen
Gemeente Wassenaar
Gemeente Waterland
Gemeente Weert
Gemeente Weesp
Gemeente West Betuwe
Gemeente Westerkwartier
Gemeente Westerveld
Gemeente Westland
Gemeente Weststellingwerf
Gemeente Westvoorne
Gemeente Wierden
Gemeente Wijchen
Gemeente Wijdemeren
Gemeente Wijk bij Duurstede
Gemeente Winterswijk
Gemeente Woensdrecht
Gemeente Woerden
Gemeente Wormerland
Gemeente Woudenberg
Gemeente Zaanstad
Gemeente Zaltbommel
Gemeente Zandvoort
Gemeente Zeewolde
Gemeente Zeist
Gemeente Zevenaar
Gemeente Zoetermeer
Gemeente Zoeterwoude
Gemeente Zuidplas
Gemeente Zundert
Gemeente Zutphen
Gemeente Zwartewaterland
Gemeente Zwijndrecht
Gemeente Zwolle

CONCEPT

01. Opening

Voordat de formele ledenvergadering begint, spreekt de voorzitter zijn speech uit en vindt een gesprek plaats tussen Leonard Geluk de algemeen directeur en Hanke Bruins Slot, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De *voorzitter* geeft eerst het woord aan Paul Depla, voorzitter van de commissie Sociale impact COVID-19. Deze commissie heeft zich in de afgelopen periode ingezet voor een lange termijn-agenda, zodat de samenleving versterkt uit de coronacrisis kan komen. Ook is namens de gemeente Breda een motie ingediend “Evenwicht in coronamaatregelen” die straks in de ledenvergadering wordt behandeld en toegelicht.

Paul Depla geeft een toelichting op het werk van de commissie die zich heeft gebogen over de centrale vraag: hoe kunnen we als samenleving op de lange termijn leren leven met corona en hoe kunnen we ervoor zorgen dat onze economie minder kwetsbaar wordt. Dit heeft een “oogstdocument” opgeleverd dat laat zien wat gemeenten zelf kunnen doen. De oproep aan gemeenten is om vooral aan te sluiten bij de kracht van de samenleving zelf, zoals de talloze verenigingen en organisaties die actief zijn in wijken en buurten. De commissie roept het rijk op te zorgen voor een evenwichtige aanpak met niet alleen oog voor de effecten van corona op de korte termijn (met name de medische kant) maar juist ook voor de maatschappelijke en economische effecten op de lange termijn. Zodat er draagvlak in de samenleving blijft voor corona-maatregelen. Het oogstdocument wordt verspreid onder alle gemeenten.

De *voorzitter* dankt Paul Depla voor het werk van zijn commissie en voor het oogstdocument.

De *voorzitter* heet nogmaals de leden welkom en opent de algemene ledenvergadering. Omdat deze ledenvergadering digitaal plaatsvindt, wordt er op afstand gestemd en zullen vooraf aangemelde insprekers via een digitale verbinding het woord voeren. De ALV kan weer via een livestream worden gevolgd.

De *voorzitter* geeft een toelichting op het stemproces. Zoals gebruikelijk vindt in deze ALV besluitvorming plaats op basis van gewogen stemmen. Dat betekent dat elke gemeente per 1.000 inwoners één stem heeft, met een maximum van 75 stemmen per gemeente. De uitslagen van de stemmingen zijn openbaar en het stemgedrag wordt daarom na de vergadering via de VNG website bekend gemaakt.

Van de voorstellen waarover gestemd wordt, wordt een samenvatting van het dictum in beeld gebracht. Dat geldt ook voor de stemuitslagen. Zo kan er geen misverstand bestaan over de vraagstelling en de uitslag van de stemming. In deze digitale ledenvergadering kunnen de gemachtigde vertegenwoordigers hun stem uitbrengen via het digitale stemplatform. Alle gemeentesecretarissen hebben een unieke code ontvangen, waarmee een vertegenwoordiger op afstand kan deelnemen aan de stemmingen.

De *voorzitter* test het systeem met een proefstemming die luidt: “Ik zie de toekomst met vertrouwen tegemoet”. De uitslag is: 85,76 % voor.

CONCEPT

De *voorzitter* geeft een toelichting op de ALV-stukken. Met de ledenbrief van 16 december 2021 zijn de stukken naar de leden gestuurd inclusief een toelichting op de vergaderwijze en besluitvorming. Vorige week is ook de resolutie “Randvoorwaarden hervormingsagenda Jeugd” en een aantal moties met preadviezen van het bestuur toegezonden. Op 12 januari zijn de allerlaatste moties met preadviezen naar de leden gestuurd inclusief een geactualiseerde versie van de resolutie Hervormingsagenda Jeugd, waarin enkele passages zijn verduidelijkt.

Om toe te zien op een juist verloop van de stemmingen is een commissie van stemopneming aangewezen. Deze staat onder voorzitterschap van Eelco Eerenberg, wethouder in Utrecht.

02. Mededelingen

De *voorzitter* heeft de volgende mededelingen:
- De gemeenten Uden en Landerd worden samengevoegd tot de gemeente Maashorst
- De gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert, en Sint Anthonis worden samengevoegd tot de gemeente Land van Cuijk
- De gemeenten Heerhugowaard en Langedijk worden samengevoegd tot de gemeente Dijk en Waard
- De gemeenten Beemster wordt toegevoegd aan de gemeente Purmerend
- Op 24 maart wordt de gemeente Weesp toegevoegd aan de gemeente Amsterdam.

Dat betekent dat het aantal gemeenten op dit moment 345 is en na de laatstgenoemde herindeling nog 344.

03. Benoeming Notulencommissie extra ALV 13 januari 2022
04. Vaststelling notulen ALV 16 juni 2021

De *voorzitter* licht toe dat agendapunt 2 en 3 zijn samengevoegd in één stemming. Normaal gesproken wordt over de notulen en de samenstelling van de notulen besloten bij acclamatie, maar dat is in een digitale ALV niet mogelijk.

Ook van deze vergadering werkt het VNG-bureau een verslag uit, dat ter accordering op de eerstvolgende vergadering aan de leden wordt voorgelegd. Om toe te zien op een correcte weergave van de vergadering wordt statutair een notulencommissie ingesteld bestaande uit ten minste drie personen. Het bestuur stelt voor om de volgende personen te benoemen in de notulencommissie:
- Reshma Roopram, wethouder Barendrecht
- Erik Drenth, wethouder Midden-Groningen
- Nermina Kundic, wethouder Soest.

Dan de vaststelling van de notulen van onze vorige vergadering, de ALV van 16 juni 2021.
De notulencommissie voor deze vergadering werd gevormd door:
- Gerolf Bouwmeester, burgemeester Leusden
- Floor Bal, wethouder Velsen
- Ria Boere, wethouder Krimpenerwaard.

Zij hebben verklaard dat de notulen een getrouw beeld geven van wat tijdens de vergadering is besproken en besloten.

De *voorzitter* brengt beide voorstellen tegelijk in stemming.

CONCEPT

De voorstellen worden aangenomen met 100% van de stemmen.

De *voorzitter* stelt voor om nu eerst te stemmen te stemmen over de motie van de gemeente Breda "Evenwicht in coronamaatregelen". Het bestuur heeft een positief preadvies hierop uitgebracht.
De *voorzitter* verwijst nog naar de oproep van de gemeente Schouwen-Duivenland aan de leden om de motie te steunen.

Voor deze motie heeft zich een aantal insprekers gemeld:
- Thierry van Vugt, wethouder Gouda
- Joanne Blaak, wethouder Hoeksche Waard
- Jos Wienen – Burgemeester Haarlem

Wethouder Van Vugt is blij met het initiatief van de gemeente Breda. Het is van belang dat er meer ruimte komt voor winkels, horeca en de cultuursector. Het college maakt zich zorgen over de manier waarop de coronaregels gehandhaafd kunnen worden. Het is van belang om uit de impasse te komen.

Wethouder Blaak voelt machteloosheid. De coronacrisis is vooral een zorgcrisis; de maatschappelijke schade is nog veel groter dan de economische schade. De mentale veerkracht van met name ondernemers en jongeren neemt steeds meer af. De samenleving moet onder randvoorwaarden weer open.

Burgemeester Wienen steunt de boodschap van Paul Depla maar is minder gelukkig met de formulering van de motietekst. Die mag scherper. Versoepeling van de maatregelen is echt noodzakelijk om draagvlak te houden. Dit is mogelijk op een verantwoorde manier. We moeten niet per gemeente gaan kijken wat wel of niet mogelijk is, het landelijke beleid moet helder zijn.

Paul Depla is blij met de brede steun voor de motie. Evenwicht in de aanpak is belangrijk. Kijk lokaal wat wel veilig kan binnen de bestaande regels, in overleg met de eigen inwoners en instellingen.

De *voorzitter* onderstreept het van belang van een gezamenlijke en gecoördineerde aanpak op lokaal niveau binnen de landelijke richtlijnen.

De motie wordt aangenomen met 100% van de stemmen.

05. VNG Jaarplan 2022

Het Jaarplan 2022, inclusief begroting, ligt ter kennisneming aan de leden voor. Daarbij wordt bij het onderdeel GGU, naar aanleiding van de inbreng van burgemeester Naafs van Utrechtse Heuvelrug in de ALV in juni, aandacht besteed aan de versterking van de betrokkenheid van de leden in de GGU governance.

De *voorzitter* geeft het woord aan Karin Walters, wethouder van Hilversum, die zich als inspreker heeft gemeld.

Wethouder Walters spreekt mede namens de regio Gooi- en Vechtstreek. In het jaarplan staat als doel om het aantal typen contracten in het sociaal domein te beperken tot maximaal drie om zo de administratieve lasten te beperken. Deze beperking vindt de wethouder onwenselijk. De regio heeft

CONCEPT

onlangs nieuwe langjarige contracten afgesloten. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de colleges en raden. Zij moeten ruimte houden om indien nodig meer dan drie verschillende contractvormen te gebruiken.

Eelco Eerenberg, voorzitter commissie Zorg Jeugd en Onderwijs reageert namens het VNG-bestuur. Er zijn nu veel verschillende contractvormen die voor grote administratieve druk zorgen. Daar moeten we meer eenheid in aanbrengen om de zorg betaalbaar te houden voor de mensen die het nodig hebben. Het gaat vooral om standaardisatie aan de achterkant van het proces. Goed om hierover in het kader van de GGU met elkaar het gesprek aan te gaan.
Eelco Eerenberg is ervan overtuigd dat de effecten van meer standaardisatie op lokaal beleid erg mee zullen vallen, maar goed om hiervoor de vinger aan de pols te houden.
Wethouder Walters gaat graag het gesprek aan, mochten zich toch problemen voordoen.

6. Regeerakkoord en Resolutie Hervormingsagenda Jeugd

De *voorzitter* stelt aan de orde het regeerakkoord dat op 15 december jl. is verschenen.
In de ledenbrief van 20 december jl. is een eerste duiding gegeven van de belangrijkste zaken uit het akkoord. Op dit moment bestaat op een aantal belangrijke thema's nog veel onduidelijkheid over wat dit betekent voor gemeenten. De VNG zal in de komende periode bij het nieuwe kabinet aandringen op meer duidelijkheid en op een uitwerking van het regeerakkoord die recht doet aan de taken en verantwoordelijkheden van de gemeenten.

Op een belangrijk onderdeel baart het regeerakkoord meteen grote zorgen. De voorziene bezuinigingen op de jeugdzorg lopen sterk op. Hiermee wijkt het kabinet af van het eerdere oordeel van de Commissie van Wijzen. Naar het oordeel van het bestuur kunnen de gemeenten door deze bezuinigingen geen goede invulling meer geven aan de Hervormingsagenda Jeugd. In de resolutie "Randvoorwaarden hervormingsagenda Jeugd" stelt het bestuur de leden daarom voor om de gesprekken over de hervormingsagenda voorlopig op te schorten. Gisteren is een aangepaste tekst van de resolutie naar de leden gestuurd, waarin enkele passages zijn verduidelijkt.

<u>Bredere inzet richting nieuwe kabinet</u>
De *voorzitter* benadrukt dat op dit moment vooral behoefte is aan meer duidelijkheid en aan een uitwerking van het regeerakkoord die gemeenten recht doet. Die duidelijkheid is ook nodig om de vraag te kunnen beantwoorden of "de koek" nu voldoende groter is geworden.

Bij dit agendapunt heeft zich een aantal insprekers gemeld:

1. Marijke van der Meer – Raadslid Zoetermeer
2. Jelle Beintema – Wethouder Hellendoorn
3. Sylvia Fleuren – Wethouder Berg en Dal
4. Bram Diepstraten – Wethouder Velsen
5. Bob Vostermans, burgemeester Beesel

De *voorzitter* geeft eerst het woord aan Marijke van der Meer, raadslid van Zoetermeer.
In de vorige ALV heeft zij als woordvoerder van Raadsleden in Verzet een toelichting gegeven op de motie van de gemeente Zoetermeer "Zonder geld geen gemeenten". Daarna krijgen de andere insprekers het woord.

CONCEPT

Mevrouw Van der Meer vindt het regeerakkoord een klap in het gezicht van de gemeenten. Zij stelt de houding van het rijk richting gemeenten aan de kaak: het lijkt erop dat gemeenten alleen nog gezien worden als uitvoeringsloketten die je aanwijzingen kunt geven. We moeten met elkaar blijven strijden voor voldoende structurele middelen, conform de in de eerdere ALV aangenomen motie van het Actiecomité Raden in Verzet. Raadsleden willen het allerbeste voor gemeenten. We moeten als gemeenten solidair blijven met elkaar. De resolutie die voorligt, is daarbij een goede eerste stap.

Wethouder Beintema merkt op dat er veel onderwerpen in het regeerakkoord staan die van belang zijn voor gemeenten. We moeten nu aan de slag met het kabinet om de financiën voor de lange termijn te regelen en om te zorgen voor voldoende beleidsvrijheid op lokaal niveau. Hij vraagt daarnaast aandacht voor het onderwerp onderwijshuisvesting dat veel van gemeenten vraagt.

Wethouder Diepstraten constateert dat de code interbestuurlijke verhoudingen sleets is geworden. Gemeenten zijn het eerste loket als het gaat om de aanpak van de grote maatschappelijke opgaven. De gezamenlijke overheden moeten gezamenlijk schouder aan schouder blijven optrekken.

Wethouder Fleuren benadrukt het grote belang van stabiele gemeentefinanciën. De inwoners hebben er recht op te weten welke lokale voorzieningen in stand worden gehouden en hoe hoog de lokale belastingen zijn. Er zijn nu teveel schommelingen. Hierover moet zo snel mogelijk duidelijkheid komen, we moeten niet wachten op de uitkomsten van de nieuwe normeringssystematiek. Het verzoek is om de ledenbrief van de VNG hierover nog aan te vullen.

Burgemeester Vostermans merkt op dat gemeenten als volwaardige partners met voldoende beleidsvrijheid gezien moeten worden in de aanpak van maatschappelijke opgaven. Hij kondigt bij dezen alvast de oprichting in februari van de K80 aan, het netwerk van kleine gemeenten.

Victor Everhardt, voorzitter commissie Financiën, reageert namens het VNG-bestuur. Hij dankt de insprekers voor hun inbreng en onderstreept het belang van onderlinge solidariteit als gemeenten. Er ligt een zware taak voor het VNG-bestuur om in gesprek te blijven met het rijk met als doel structurele en stabiele gemeentefinanciën. De commissie Financiën houdt ook de vinger aan de pols als het gaat om de (financiële) gevolgen van inhoudelijke opgaven zoals onderwijshuisvesting.

De *voorzitter* benadrukt nogmaals dat de VNG zich blijft inzetten richting rijk en Kamer voor stabiele en structurele financiën. Daarbij is onderlinge solidariteit van groot belang.

<u>Resolutie “Randvoorwaarden hervormingsagenda Jeugd”</u>
De *voorzitter* gaat over tot behandeling van de resolutie “Randvoorwaarden hervormingsagenda Jeugd”. Hij geeft eerst het woord aan de insprekers die zich voor dit onderwerp gemeld hebben. Daarna reageert Eelco Eerenberg, voorzitter van de commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs, namens het VNG-bestuur.

De volgende insprekers hebben zich gemeld:
- Reshma Roopram, wethouder Barendrecht
- Bob Vostermans, burgemeester Beesel
- Sylvia Fleuren, wethouder Berg en Dal.

CONCEPT

Wethouder Roopram is van mening dat bij de maatregelen die in de Hervormingsagenda zijn opgenomen, te weinig gekeken is naar de maatschappelijke impact. We kunnen niet experimenteren met kwetsbare jongeren, helemaal niet in deze coronacrisis die veel impact op hen heeft.
Nog niet alle maatregelen zijn per 1 januari geïmplementeerd terwijl er al wel gekort is op het budget Jeugdhulp. Dit drukt zwaar op de begrotingen van de M50 gemeenten. De bezuiniging gaat ten koste van de inwoners en de voorzieningen. Dat geeft geen gevoel van vertrouwen. De hervorming van de jeugdzorg vraagt om: extra investeringen in preventie en kennisontwikkeling; evenwichtige interbestuurlijke verhoudingen inclusief respecteren de uitspraak van de Commissie van Wijzen; verbetering kwaliteit van de jeugdhulp; breed draagvlak bij gemeenten en goed onderbouwde maatregelen die na invoering gemonitord worden. De M50 gemeenten steunt de resolutie.

Burgemeester Vostermans ondersteunt het betoog van mevrouw Roopram.

Wethouder Fleuren is verrast door de brief die de G4 naar het rijk gestuurd heeft met als oproep niet over te gaan tot een eigen bijdrage voor de jeugdzorg. Zij doet een oproep als gemeenten gezamenlijk te blijven optrekken.

Eelco Eerenberg reageert namens het VNG-bestuur: in 2015 meende het rijk te kunnen bezuinigen op de jeugdzorg en nu gebeurt het weer. Dit ondanks het advies van de Commissie van Wijzen. Je kunt niet de jeugdzorg verbeteren en ondertussen extra bezuinigen. Dit laat zien dat het rijk gemeenten niet serieus neemt. Over al dan niet een eigen bijdrage in de jeugdzorg verschillen gemeenten nog van mening. De VNG heeft hierover nog geen standpunt ingenomen. Belangrijk punt daarbij is wel om geen drempels op te werpen die de toegang tot de zorg belemmeren. Goed om hierover nog verder het gesprek met elkaar te voeren.

De resolutie wordt in stemming gebracht en met 100% van de stemmen aangenomen.

7. Herijking gemeentefonds

De *voorzitter* stelt aan de orde van behandeling de herijking van het gemeentefonds. De oproep in de informele bestuurlijke sessies van 26 november jl. over de herijking gemeentefonds is de reden dat deze extra ALV gehouden wordt. Op 14 en 15 december jl. is opnieuw een aantal sessies gehouden, waarin de ROB een toelichting gaf op haar advies. Daarover is in deelsessies nader van gedachten gewisseld.

Het bestuur legt hierbij de resolutie “Naar een uitlegbaar en stabiel beter verdeelmodel gemeentefonds” aan de leden voor. Bij dit agendapunt wordt ook de motie behandeld van de gemeente Baarn: “Het te volgen proces in vervolg op de resolutie herverdeling gemeentefonds”.

Bij dit agendapunt heeft een aantal insprekers zich gemeld die eerst het woord krijgen. Daarna geeft Hugo Prakke, wethouder van Baarn, een toelichting op de motie. Daarna reageert Victor Everhardt, bestuurslid en voorzitter van de commissie Financiën, op alle insprekers.

De volgende insprekers hebben zich gemeld:

CONCEPT

1. Erik Drenth – Wethouder Midden Groningen
2. Niels Dauven – Wethouder Valkenburg ad Geul
3. Adam Elzakalai – Wethouder Lelystad
4. Janine van Hulsteijn – Wethouder Gennep
5. Hans Adriani – Wethouder Nieuwegein
6. Dorine Burmanje – Burgemeester Ermelo
7. Nevin Özütok – Wethouder Beverwijk
8. Frank Niens – Wethouder Raalte
9. Gilbert Isabella – Burgemeester Houten
10. Jos Wienen, burgemeester Haarlem
11. Hugo Prakke – Gemeente Baarn

Wethouder Drenth spreekt namens 28 gemeenten (vanuit Groningen, Friesland en nog enkele gemeenten). Hij benoemt de zorgen over het model dat nu voorligt en benadrukt het belang van solidariteit als voor- en nadeelgemeenten. De adviezen van de ROB moeten eerst worden uitgevoerd, voordat het model ingevoerd kan worden. De 28 gemeenten stemmen van harte in met de resolutie met daarbij de vraag aan het bestuur:

- hoe het bestuur erop gaat toezien dat BZK niet zijn eigen huiswerk nakijkt
- ervoor te zorgen dat de resultaten van het herziene model ter consultatie aan de leden voorgelegd worden en
- te stimuleren dat het herziene model opnieuw ter advisering aan de ROB wordt voorgelegd.

Wethouder Dauven kan zich voor het merendeel vinden in de adviezen van de ROB met uitzondering van het advies van de ROB om de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds meer afhankelijk te maken van de overige eigen middelen. Gemeenten hebben deze overige eigen middelen nodig om specifieke kosten te dekken, zoals bijvoorbeeld de inzet van boa's in gemeenten met veel toerisme. Hij zou graag de resolutie op dit punt aangepast zien. Het risico van het advies is dat gemeenten bepaalde belastingen niet meer gaan heffen als ze gekort worden op de uitkering gemeentefonds.

Wethouder Elzakalai is van mening dat invoering van de herijking pas mogelijk is nadat een aantal zaken uit het ROB is getoetst en verder uitgekristalliseerd.

Wethouder Van Hulsteijn omarmt de resolutie en het advies van de ROB. Er zitten nu weeffouten in het systeem waardoor het voor gemeenten niet mogelijk is goede begrotingen te maken.

Wethouder Adriani spreekt mede namens de M50 dat er een transparant en eerlijk verdeelmodel moet komen. De resolutie zou unaniem aangenomen moeten worden. Hij heeft een paar vragen bij het dictum: wanneer is de koek groter? Hoe kunnen we dit "smart" maken? Is het model uitlegbaar voor alle gemeenten? Is er geen sprake van een sigaar uit eigen doos? Als dat laatste het geval is, moet er compensatie tegenover staan.

Burgemeester Burmanje geeft aan dat de gemeente Ermelo veel nadeel ondervindt van het herijkte verdeelmodel omdat de gemeente veel instellingen heeft. Ze gaat graag in gesprek over alternatieven.

CONCEPT

Wethouder Özütok meldt dat er voor haar gemeente Beverwijk een onverklaarbaar verschil is ontstaan tussen het model zoals dat voorlag in september en het model zoals dat nu voorligt. De situatie is niet veranderd maar Beverwijk is van voordeelgemeente nu nadeelgemeente geworden. De gemeente steunt de resolutie die voorligt.

Wethouder Niens steunt de resolutie met uitzondering van punt 5. Voorkomen moet worden dat gemeenten een sigaar uit eigen doos krijgen. Als dat zo is, moet dit worden aangevuld met extra rijksmiddelen.

Burgemeester Isabella en *burgemeester Wienen* sluiten zich aan bij de vorige sprekers en steunen de resolutie.

Victor Everhardt reageert namens het VNG-bestuur. Het advies van de ROB is helder. Het nieuwe model is een verbetering maar er moet nog meer verbeterd worden, o.a. als het gaat om de uitlegbaarheid van het model, de kostenoriëntatie en de toekomstbestendigheid. In december hebben we de reactie van de fondsbeheerders op het advies van de ROB ontvangen. Hierover heeft het bestuur met de leden gesproken in een aantal bijeenkomsten. Belangrijkste conclusie van die gesprekken was het belang van zorgvuldigheid boven snelheid. Dat is de achtergrond van beslispunt 5 uit de resolutie (compensatie gemist voordeel als het model niet per 1 januari 2023 wordt ingevoerd).

Als het gaat om het vervolgproces: het standpunt van het VNG-bestuur is dat recht moet worden gedaan aan het advies van de ROB en dat de ROB opnieuw in stelling wordt gebracht om haar oordeel te kunnen geven. Zorgvuldigheid gaat daarbij vóór snelheid. Uiteraard worden ook de leden betrokken in het vervolgproces. Zorgvuldigheid is essentieel voor het draagvlak.

Wat betreft het punt van de overige eigen middelen: dit moet door de fondsbeheerders uitlegbaar worden gepresenteerd. Het VNG-bestuur zal daarop toezien.

Het vergroten van de koek is een belangrijke randvoorwaarde voor de VNG, zoals vastgelegd in de ledenvergadering. Belangrijke criteria daarbij zijn: voldoende middelen voor de jeugdzorg; wat gebeurt er met de opschalingskorting en de ontwikkeling van het accres. De VNG gaat hierover in gesprek met het rijk. Op basis van die gesprekken zal het VNG-bestuur de weging maken of de koek daadwerkelijk groter is en dit bespreken met de leden.

De resolutie wordt in stemming gebracht en met 89,81% van de stemmen aangenomen.

De *voorzitter* stelt aan de orde van behandeling de motie van de gemeente Baarn die met een positief preadvies van het bestuur aan de leden is voorgelegd.

Wethouder Prakke waardeert de inzet van het VNG-bestuur om te zorgen voor structurele financiën voor gemeenten. Hij benadrukt dat de motie bedoeld is als aanvulling op de resolutie en vooral aandacht vraagt voor het instelling brengen van de ROB en voor een helder tijdpad waarin gemeenten worden betrokken zodat gemeentebesturen de eigen raden en inwoners tijdig kunnen informeren en waar nodig kunnen bijsturen.

Victor Everhardt dankt namens het bestuur voor de steun. Hij benadrukt nog een keer de eigen verantwoordelijkheid van zowel de gemeenten, als de fondsbeheerders als de ROB in dit proces.

CONCEPT

De motie wordt in stemming gebracht en met 91,80% van de stemmen aangenomen.

8a. Stand van zaken lopende trajecten (inclusief moties)

De *voorzitter* stelt aan de orde van behandeling de verantwoording door het bestuur over de uitvoering van de in eerdere ledenvergaderingen aangenomen moties. Het bestuur heeft een voorstel naar de leden gestuurd met een stand van zaken op een aantal actuele thema's. Bij dit agendapunt worden ook de nieuwe moties behandeld. Deze moties en de preadviezen van het bestuur daarbij zijn naar de leden gestuurd op 16 december en 5 januari jl.

De behandeling van dit agendapunt is als volgt:
- Eerst de "Stand van zaken uitvoering Klimaatakkoord" en aansluitend de vier moties die hierop betrekking hebben
- Daarna de stand van zaken op vijf andere actuele thema's. Op deze thema's zijn geen moties ontvangen
- Daarna worden de moties behandeld die andere thema's betreffen
- Tenslotte wordt het voorstel met de verantwoording van het bestuur behandeld over de uitvoering van moties die in eerder ledenvergaderingen zijn aangenomen.

8a.1 Stand van zaken uitvoering Klimaatakkoord
Over het Klimaatakkoord zijn vier moties ingediend. Op alle moties ligt er een positief preadvies van het VNG-bestuur. De indieners van de moties krijgen eerst de gelegenheid om de motie toe te lichten. Daarna reageert Lot van Hooijdonk, voorzitter van de commissie Economie, Klimaat, Energie & Milieu namens het VNG-bestuur. Daarna volgt de stemming over de moties.

Motie 1. Soest: "Financiering van de energietransitie"
De *voorzitter* geeft het woord aan Nermina Kundic, wethouder Soest, voor een toelichting op de motie.

Wethouder Kundic merkt op dat de centrale vraag is hoe we ervoor zorgen dat de energietransitie haalbaar en betaalbaar blijft. Het is verder belangrijk dat duidelijk is welke overheidslaag wat doet. De verantwoordelijke overheidslaag moet beschikken over voldoende beleidsruimte en financiële middelen. Er is een overkoepelende strategie nodig voor alle overheden en een heldere communicatielijn wie wat doet.

Motie 2. Amersfoort: "Met prioriteit het elektriciteitsnetwerk geschikt maken voor de energietransitie"
De *voorzitter* geeft het woord aan Astrid Janssen, wethouder Amersfoort.
Wethouder Janssen benadrukt dat de effecten van klimaatbeleid steeds zichtbaarder worden, bijvoorbeeld door de groei van het aantal zonnepanelen. Dit leidt tot congestie op het hoogspanningsnet. Het is daarom van belang dat de opslagcapaciteit van het elektriciteitsnetwerk op korte termijn versterkt wordt en dat er meer mogelijkheden komen om te experimenteren.

Motie 3. Ooststellingwerf e.a.: "Netwerkproblematiek Energietransitie"
De *voorzitter* geeft het woord aan Rob Jonkman, wethouder Opsterland.

CONCEPT

Wethouder Jonkman geeft aan dat deze motie in het verlengde ligt van de motie Amersfoort. Door de beperkte capaciteit van het netwerk, lopen initiatieven van bewoners vast. Zij kunnen hun duurzame stroom niet kwijt op het net. De motie roept op om af te zien van het verder uitkleden van de salderingsregeling.

Motie 4: Eindhoven en Groningen: "Uitvoeringskosten gemeenten klimaatakkoord"
De *voorzitter* geeft het woord aan Rik Thijs, wethouder Eindhoven.
Wethouder Thijs wijst op het regeerakkoord dat 73 miljoen beschikbaar stelt voor decentrale overheden voor de uitvoering van klimaatbeleid. Dat is mooi maar veel te weinig. De energietransitie gaat de volgende uitvoeringsfase in waarvoor miljarden nodig zijn.

Lot van Hooijdonk reageert namens het VNG-bestuur dat positieve preadviezen heeft uitgebracht bij de vier moties. In het regeerakkoord is veel aandacht voor het Klimaatakkoord en de wetgevingsmachine begint te draaien. Dat is positief. Maar in het regeerakkoord mist de aandacht voor de gemeentelijke opgave voor de RES-en en de transitievisies warmte. Het regeerakkoord stelt weliswaar financiële middelen beschikbaar voor de uitvoering van klimaatbeleid maar dit is bij lange na nog niet genoeg. Volgens de adviezen van AEF en de ROB is veel meer nodig, zeker met het oog op de verhoogde doelstellingen voor klimaatbeleid. Daar komt bij dat de energietransitie wel betaalbaar moet blijven voor huishoudens. Wat betreft de moties over de onvoldoende netwerkcapaciteit: dit probleem moet inderdaad zo spoedig mogelijk worden opgelost.. Dit vraagt ook (experimenteer)ruimte binnen de bestaande regels. De VNG is hierover in gesprek met het rijk

De motie Soest wordt in stemming gebracht en aangenomen met 100% van de stemmen.

De motie Amersfoort wordt in stemming gebracht en aangenomen met 100% van de stemmen.

De motie van Ooststellingwerf e.a. wordt in stemming gebracht en aangenomen met 97,37% van de stemmen.

De motie van Eindhoven en Groningen wordt in stemming gebracht en aangenomen met 100% van de stemmen.

Stand van zaken op andere actuele thema's
De *voorzitter* gaat verder met de stand van zaken op een aantal andere actuele thema's.
De stand van zaken Hervormingsagenda jeugd is al aan bod gekomen bij het agendapunt over het regeerakkoord. Daarnaast hebben de leden een stand van zaken ontvangen op de volgende vier actuele thema's:
- Versterking integrale dienstverlening gemeenten
- Voorbereiding op de raadsverkiezingen
- Werving nieuwe leden bestuur & commissies na de raadsverkiezingen
- VNG Visie 2030.

Voor de stand van zaken op deze actuele thema's hebben zich geen insprekers aangemeld.

Nieuwe moties
Aan de orde van behandeling zijn de andere nieuwe moties. Deze worden in de volgende volgorde besproken:

CONCEPT

- Motie Moerdijk: Beheerskosten Omgevingswet
- Motie Eindhoven: Vergroening woningbouwopgave
- Motie De Bilt en Zeist: Eerlijk speelveld woningbouwfonds
- Motie Kerkrade: Ventilatie van schoolgebouwen
- Motie 's-Hertogenbosch: Accres aanvullend maatregelenpakket € 2 miljard.

De behandeling is als volgt:
- Eerst geeft de vertegenwoordiger van de indienende gemeente een toelichting op de motie
- Daarna reageert de betreffende commissievoorzitter namens het bestuur op de moties en volgt eventueel een tweede termijn in de bespreking
- Daarna volgt de stemming over de motie.

Motie Moerdijk: Beheerskosten Omgevingswet
De *voorzitter* meldt dat de gemeente Moerdijk geen gebruik maakt van de mogelijkheid om de motie toe te lichten. Bij deze motie hebben zich twee insprekers aangemeld.
Eerst krijgt Peter Bekker, wethouder IJsselstein, het woord en daarna Gilbert Isabella, burgemeester Houten.

Peter Bekker verwijst naar een brief die in december namens 19 gemeenten naar de directeur Leefomgeving van de VNG is gestuurd met nogmaals de oproep dat er gemeenten snel duidelijkheid krijgen over de financiële effecten van de kosten van de Omgevingswet en over de voorfinanciering. Hij brengt dit hierbij graag onder de aandacht.

Gilbert Isabella wijst erop dat de implementatiekosten van de Omgevingswet inmiddels veel hoger zijn dan eerder was ingeschat. Hij verwijst naar de decentralisaties in het sociaal domein waardoor gemeenten met financiële tekorten werden opgezadeld. Het kan niet zo zijn dat gemeenten met de Omgevingswet in een vergelijkbare situatie belanden. Er moet snel boter bij de vis komen.

Ed Anker, voorzitter commissie Ruimte Wonen en Mobiliteit, reageert namens het VNG-bestuur:
Het VNG-bestuur heeft een positief preadvies gegeven bij deze motie. De problematiek is bekend en herkenbaar. Met het rijk zijn hierover al gesprekken gevoerd maar dat was lastig gezien de demissionaire status van het kabinet. Wordt nu weer opgepakt met de nieuwe minister. Er zijn inmiddels wel afspraken gemaakt over de compensatie voor gemeenten van de kosten van de Wet kwaliteitsborging bouwen.

De motie Moerdijk wordt in stemming gebracht en aangenomen met 100% van de stemmen.

Motie Eindhoven: Vergroening woningbouwopgave
Wethouder Thijs benadrukt het belang van wonen in het groen. Het gaat bij de woningbouwopgave niet alleen om de kwantiteit maar ook om de kwaliteit. Dat is met name binnenstedelijk een grote opgave. Het is belangrijk hierover in gesprek te gaan met het rijk.

Ed Anker reageert namens het VNG-bestuur. De motie sluit aan bij de inzet van de VNG. Over dit onderwerp heeft de VNG een brief aan de Kamer gestuurd. De ministeries van BZK en LNV hebben een werkgroep in het leven geroepen waaraan Martina Huijsmans, wethouder in Delft, namens de commissie Ruimte Wonen en Mobiliteit deelneemt. De vergroening van de woningbouwopgave is een

CONCEPT

belangrijke opgave, niet alleen voor de inwoners maar ook om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen.

De motie Eindhoven wordt in stemming gebracht en aangenomen met 98,80% van de stemmen.

Motie De Bilt en Zeist: Eerlijk speelveld woningbouwfonds
Burgemeester Potters benadrukt het belang van een eerlijk speelveld en een goede financiële regeling. Gemeenten zijn afhankelijk van woningbouwfondsen. Dit mag geen sigaar uit eigen doos zijn.

Ed Anker reageert namens het VNG-bestuur. Het VNG-bestuur steunt de motie. Het kan niet zo zijn dat er geld uit het gemeentefonds gehaald wordt dat gemeenten dan maar onderling moeten verdelen.

De motie wordt in stemming gebracht en aangenomen met 98,12% van de stemmen.

Motie Kerkrade: Ventilatie van schoolgebouwen
De *voorzitter* meldt dat de gemeente zelf geen gebruik maakt van de mogelijkheid om de motie toe te lichten. Wel hebben zich twee insprekers aangemeld. Als eerste krijgt Thierry van Vugt, wethouder Gouda, het woord en daarna aan Karin Walters, wethouder Hilversum.

Wethouder Van Vugt benadrukt dat het bij onderwijshuisvesting niet alleen gaat om het belang van ventilatie, maar ook om stijgende bouwkosten en normbedragen die niet matchen met de beschikbare budgetten. Hierover staat helaas niets in het regeerakkoord. Het is van belang dat er nu opvolging gegeven wordt aan het IBO (interdepartementaal beleidsonderzoek) over onderwijshuisvesting van april 2021. Wellicht kan hiervoor door de VNG een expertiseteam worden ingericht.

Wethouder Walters steunt namens de regio Gooi- en Vechtstreek de motie van Kerkrade. Goede ventilatie is erg belangrijk, hiervoor is meer geld nodig en meer regie. Ze wijst op de mogelijkheid voor het plaatsen van losse mobiele luchtreinigers. Dat kan al voor een beperkt bedrag.

Eelco Eerenberg, voorzitter commissie Zorg Jeugd en Onderwijs, reageert namens het VNG-bestuur. Hij onderstreept het belang van investeren in goede ventilatie in scholen. Dit is een knellende situatie die met spoed aangepakt moet worden. Wat betreft de mobiele luchtreinigers: goed om hierop expertise te ontwikkelen om na te gaan of dit een kansrijke techniek is om in te zetten.
De door wethouder Van Vugt breder geschetste problematiek bij onderwijshuisvesting heeft zeker de aandacht van het VNG-bestuur. Vorig jaar heeft de VNG hierover al een brief aan het kabinet gestuurd met de boodschap dat er meer middelen voor gemeenten nodig zijn. Het VNG-bestuur zal dit met het nieuwe kabinet met spoed oppakken.

De motie Kerkrade wordt in stemming gebracht en aangenomen met 99,78% van de stemmen.

Motie 's-Hertogenbosch: Accres aanvullend maatregelenpakket € 2 miljard
De *voorzitter* stelt de motie ’s-Hertogenbosch “Accres aanvullend maatregelenpakket € 2 miljard” aan de orde van behandeling. Bij de motie zat aanvankelijk het preadvies “ontraden” maar na wijziging van de tekst van de motie die de leden gister ontvangen hebben, heeft het VNG-bestuur een positief preadvies is uitgebracht.

CONCEPT

De gemeente heeft geen behoefte om in te spreken op de motie. De motie wordt in stemming gebracht en aangenomen met 99% van de stemmen.

8b. Verantwoording bestuur over uitvoering eerdere moties

Aan de orde van behandeling is de verantwoording van het bestuur over de uitvoering van eerdere moties. In de ALV van 16 juni jl. is opnieuw een aantal moties aangenomen. Daarnaast is een aantal moties uit eerdere ledenvergaderingen aangehouden. Gelet op de samenhang en overlapping van deze moties heeft het bestuur zijn verantwoording over de uitvoering van deze moties in een aantal gevallen geclusterd.

Aan de verantwoording over de uitvoering is steeds een voorstel gekoppeld om de motie aan te houden of als uitgevoerd te beschouwen. De *voorzitter* benadrukt dat dit laatste nadrukkelijk niet betekent dat de VNG-inzet op het betreffende thema stopt. De inzet van de motie is in de meeste gevallen onderdeel geworden of gebleven van de reguliere VNG-inzet.

Bij dit agendapunt heeft zich een inspreker gemeld.
De *voorzitter* geeft het woord aan Frits Naafs, burgemeester Utrechtse Heuvelrug.

Burgemeester Naafs wil inspreken n.a.v. de motie “Structurele Afspraken Nationale Parken” met het voorstel van het bestuur om deze motie aan te houden. Hij benadrukt dat het niet alleen gaat om nieuwe natuur maar juist ook om structurele financiering van bestaande nationale parken.

Ed Anker reageert namens het VNG-bestuur. Het is van groot belang om zuinig te zijn op onze nationale parken. De VNG zoekt naar mogelijkheden voor structurele financiering. De VNG gaat in gesprek met het rijk of hiervoor ruimte is binnen het programma landelijk gebied.

Het voorstel voor afdoening van de uitvoering van eerdere moties wordt in stemming gebracht en aangenomen met 99,18% van de stemmen.

9. Wat verder ter tafel komt en rondvraag

De *voorzitter* constateert dat we aan het einde gekomen zijn van deze digitale ledenvergadering.
Het is fijn dat we opnieuw langs digitale weg een aantal belangrijke besluiten met elkaar hebben kunnen nemen.
De voorzitter spreekt de hoop uit dat wij elkaar later dit jaar weer fysiek kunnen ontmoeten. Hij dankt alle insprekers, stemgerechtigden en toehoorders voor hun inbreng en aandacht.

CONCEPT

5. VNG Jaarverslag 2021
5a. Online bestuurlijk jaarverslag 2021
5b. Financieel jaarverslag 2021

Bijlage bij ledenbrief 1 juni: “Uitnodiging ALV 29 juni 2021”

Samenvatting
Wij presenteren u het Jaarverslag 2021. Het bestaat uit een online bestuurlijk verslag en een financieel verslag. De verantwoording van het fonds Gemeenschappelijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) is opgenomen in beide verslagen. Dit onderdeel is geagendeerd tijdens de aanstaande Algemene Ledenvergadering van de VNG. Het VNG-bestuur legt het bestuurlijk verslag ter kennisname aan u voor en vraagt u om het Financieel Jaarverslag vast te stellen en om het bestuur décharge te verlenen.

5a. Online bestuurlijk jaarverslag 2021

2021 was een jaar van wachten op een nieuw kabinet met veel financiële onzekerheid voor gemeenten. De VNG zette in op structurele financiële afspraken, betere interbestuurlijke verhoudingen en het versterken van de uitvoering. Het zijn randvoorwaarden om te kunnen werken aan grote opgaven zoals de energietransitie.

Het herstel van de kinderopvangtoeslagaffaire was voor gemeenten en voor de VNG veel extra werk. Ook hadden gemeenten nog te maken met coronamaatregelen en de gevolgen daarvan voor inwoners, ondernemers, cultuur en verenigingen.

In het online bestuurlijk jaarverslag leest u hier meer over. Daarnaast leest u meerdere verhalen over de belangrijke onderwerpen van 2021, zoals een reconstructie van de strijd om het geld van de jeugdzorg. En interviews met diverse hoofdrolspelers, zoals Theo Weterings (Burgemeester van Tilburg) en Ingrid Hoogstrate (VNG-programmadirecteur Asiel en Migratie) over het jojobeleid in asielopvang.

Het bestuurlijk verslag leest u op de website: www.vngjaarverslag2021.nl

5b. Financieel jaarverslag 2021

De VNG sluit 2021 af met een positief resultaat van € 1,124 miljoen. Dit is aanzienlijk beter dan het begrote verlies van € 4,750 miljoen (incl. de onttrekking uit de bestemmingsreserve van € 0,607 miljoen).
Het resultaat is beter dan begroot en dat komt door de volgende meevallers:

- Hogere projectbijdragen vanuit het rijk;
- Hogere doorbelasting van de projectmedewerkers en overhead op de projecten welke in de loop van 2020 en 2021 zijn toegekend en niet waren opgenomen in de begroting 2021;
- Lagere overige personeels- en bedrijfskosten als gevolg van het thuiswerken door de coronapandemie;
- Vrijval van de reservering van verlofuren, vanwege de daling van het aantal niet opgenomen verlofuren;
- Vrijval vanuit de egalisatievoorziening voor de WW en BWW rechten van oud-medewerkers;

Het resultaat uit de deelnemingen en de effectenportefeuille zijn conform de gemaakte afspraken op de ALV van 2018 buiten de begroting gehouden.

In 2021 bedraagt is het resultaat van VNG Connect en VNG Diensten negatief. Ook in 2021 heeft VNG Connect te maken gehad met de gevolgen van de Coronacrisis, waarbij vele fysieke bijeenkomsten zijn afgelast. Daartegenover staat een positief resultaat van de overige deelnemingen en uit de effectenportefeuille.

De volledige toelichting op het resultaat van de VNG leest u in het Financieel verslag 2021. Deze vindt u in de bijlage.

Voorstel aan de leden
Het Financieel Jaarverslag vast te stellen en het bestuur décharge te verlenen.

Financieel Jaarverslag 2021

VNG

Inhoud

Inhoud	3
Voorwoord	5
Financieel beleid	6
Kerninformatie van de VNG	15
Samenstelling bestuur en directie VNG	17
Enkelvoudige jaarrekening 2021	19
Enkelvoudige balans per 31 december 2021	20
Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2021	22
Toelichting algemeen	24
Toelichting op de enkelvoudige balans	30
Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten	40
Geconsolideerde jaarrekening 2021	51
Geconsolideerde balans per 31 december 2021	52
Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2021	54
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	56
Toelichting op de geconsolideerde balans	57
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	60
Overzicht mutatie eigen vermogen	63
Overige gegevens	65
Overige zaken betreffende de jaarrekening	66
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	67

Voorwoord

2021 was een jaar van wachten op een nieuw kabinet met veel financiële onzekerheid voor gemeenten. De VNG zette in op structurele financiële afspraken, betere interbestuurlijke verhoudingen en het versterken van de uitvoering. Het zijn randvoorwaarden om te kunnen werken aan grote opgaven zoals de energietransitie.

Het herstel van de kinderopvangtoeslagaffaire was voor gemeenten en voor de VNG veel extra werk. Ook hadden gemeenten nog te maken met coronamaatregelen en de gevolgen daarvan voor inwoners, ondernemers, cultuur en verenigingen.

In het tweede coronajaar stond de Willemshof opnieuw vaak leeg. VNG'ers deden hun werk meestal vanuit huis. Het online schakelen met gemeenten en andere netwerken is een blijvende routine geworden; snel en effectief. Maar informele uitwisseling en het persoonlijke ontmoeten werden gemist.

In het jaar voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen namen bekende bestuurlijke boegbeelden afscheid. Bestuurslid Sven de Langen nam afscheid als wethouder van Rotterdam en als voorzitter van de VNG-commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs. De vicevoorzitter, wethouder Eelco Eerenberg in Utrecht, nam de verantwoordelijkheid over. In de VNG-commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit vertrok Harriët Tiemens als voorzitter, de Nijmeegse wethouder kreeg een andere baan. Haar taken zijn eveneens overgedragen aan de vicevoorzitter, de Zwolse wethouder Ed Anker. Ook vertrokken de bestuursleden Annalies Usmany en Anne de Baat (penningmeester).

Het resultaat van de VNG kwam uit op € 1,124 miljoen positief, dat is beter dan begroot. Dit komt doordat sommige bedrijfskosten (reiskosten, huisvesting) lager uitkwamen door corona. De resultaten van de bedrijven zijn beter dan in 2020. Vooral VNG Connect slaagde erin om door anders te gaan werken het verlies door corona te boven te komen. Het extra geld dat het VNG bestuur beschikbaar stelde voor de uitval van personeel en extra werkzaamheden door corona is voor 75% besteed. Een ontwikkeling die opvalt in 2021 is dat de VNG last begint te krijgen van de krappe arbeidsmarkt. Daardoor zijn in sommige budgetten niet alle kosten gemaakt.

Dit financieel jaarverslag is opgesteld volgens het in 2019 ingezette begrotingsbeleid met een combinatie van een lichte stijging van de contributie en een geleidelijke afbouw van de financiële reserves. Uiteraard is dit financieel jaarverslag opgesteld conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

Jan van Zanen,
Voorzitter Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Financieel beleid

Het financieel beleid is in 2021 net als in voorgaande jaren gericht op een stabiele begroting en het altijd kunnen voldoen aan (betalings-)verplichtingen. Op basis van de in de ALV van juni 2018 vastgestelde contributiesystematiek (en daaruit volgende begrotingsgrondslagen) wordt de bestemming van het resultaat van de bedrijven en beleggingsportefeuille bij het vaststellen van de jaarrekening in de ALV vastgesteld.
In de nieuwe meerjarige begrotingssystematiek is gekozen voor een combinatie van een contributiestijging van 1%, boven op de index als gevolg van de inflatie en een geleidelijke afbouw van de financiële reserves. In de toelichting op het contributievoorstel is geconstateerd dat het voor een stabiele begroting en een transparante verantwoording nodig is dat de basisactiviteiten (de kernorganisatie) uiteindelijk worden gedekt uit structurele inkomsten. Zolang de 100% dekking vanuit de contributie nog niet is gerealiseerd, wordt het begrotingstekort gefinancierd vanuit het vermogen.
In de begroting 2021 is een dekking opgenomen uit het vermogen van € 4,750 miljoen en € 0,607 miljoen als dekking voor de afschrijvingslasten voor verbouwing van de Willemshof.

De samenstelling van de baten en lasten van de VNG

De vereniging streeft in haar begroting naar een volledige dekking van de kernorganisatie uit de contributie. Naast de contributie en de inzet van het eigen vermogen zijn er ook andere bronnen waaruit de kosten van de organisatie als geheel worden gedekt. Ook subsidies en bijdragen aan het Fonds GGU vormen een wezenlijke bron van inkomsten.

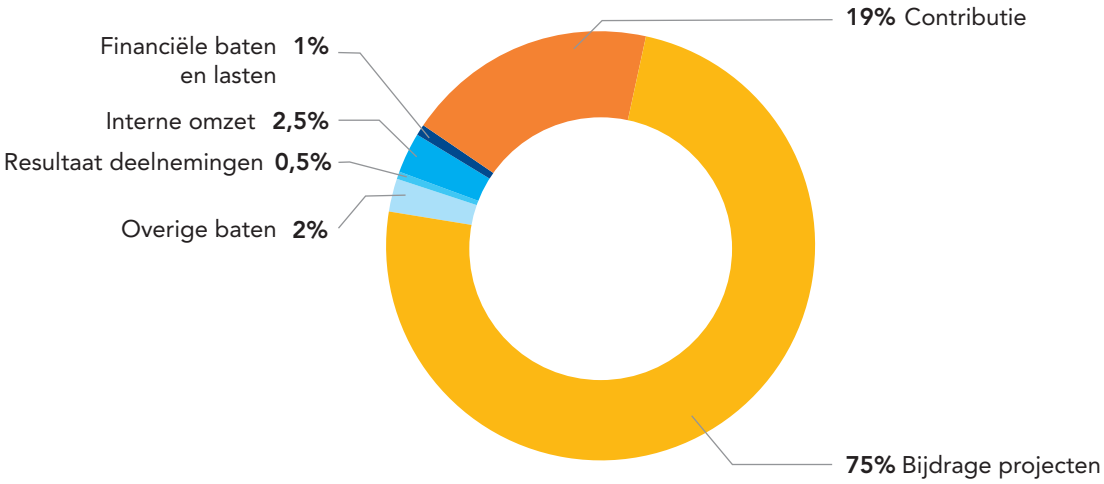

De lasten worden onderverdeeld in salarislasten, overige personeelslasten, activiteitslasten en de overige vaste lasten (zoals huisvestingskosten, ICT en overige kantoorkosten). Onder de activiteitslasten staan de lasten voor adviezen derden, bijeenkomsten, voorlichting. Deze lasten worden veelal gedekt vanuit de subsidies en GGU middelen.

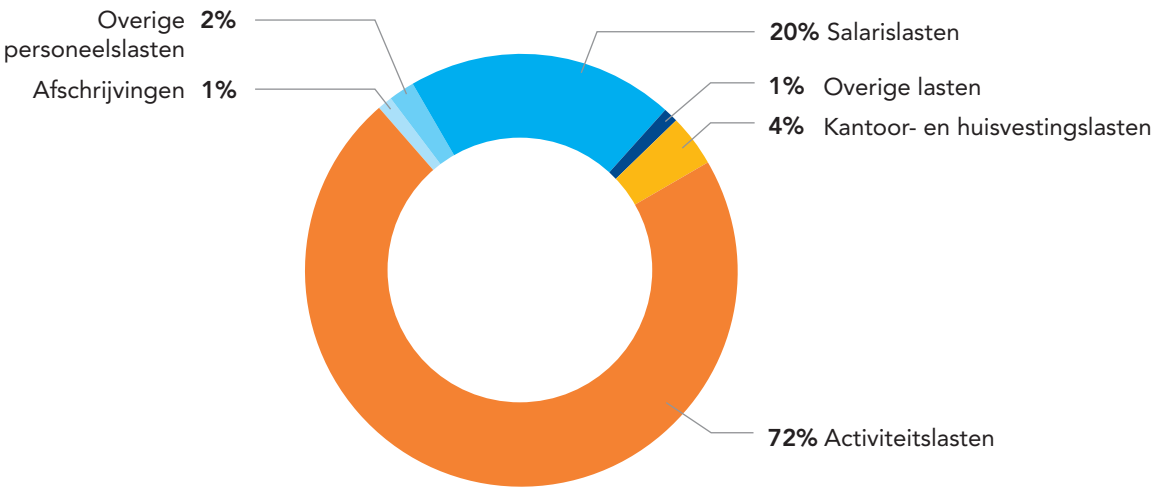

Beleggingsportefeuille

De VNG heeft in het verleden besloten een beleggingsportefeuille aan te houden voor vermogen dat niet op korte termijn aangesproken hoeft te worden. Het beleggingsbeleid heeft een horizon van 5 tot 10 jaar. De doelstelling van de beleggingen is een stabiele vermogensontwikkeling met een gemiddeld jaarrendement van circa 4%. De lange termijn beleidsbenchmark die de gewenste risico/rendement verhouding van het bestuur van de vereniging weerspiegelt, bestaat uit een portefeuille die is samengesteld uit wereldwijde aandelen (10%), onroerendgoed (5%), absoluut rendement (10%) en Euro obligaties (75%).

De samenstelling van de lange termijn benchmark en de hierbij afgesproken beheerrichtlijnen blijkt voor de toekomst, steeds minder passend om binnen de gewenste risico/rendement verhouding te komen tot een langjarig rendement van 4%. Oorzaak hiervan is de ontwikkeling van de rente op lange termijn. Gezien het voorgaande wordt momenteel onderzocht in hoeverre het vermogensbeheercontract moet worden gewijzigd om aan de 4% rendementsdoelstelling te kunnen blijven voldoen, zonder dat gewenste (en aanvaardbare) risico/rendement verhouding wordt los gelaten.

Omvang van de beleggingsportefeuille

Ten opzichte van het voorgaande jaar is de effectenportefeuille, inclusief saldo rekening courant en beheerkosten, met € 2,20 miljoen (=3,37%) in omvang toegenomen. Na eliminatie van beheerkosten wordt deze toename voor 74,12%% gevonden in de ongerealiseerde waarde mutaties (koersresultaten) en voor 25.81% gevonden in gerealiseerde waarden (dividenden). Daarnaast is er voor 0,07% bijgestort.
De kosten komen uit op 0,067% van het gemiddelde belegde vermogen over 2021.

Waarde beleggingsportefeuille

De waarde van de beleggingsportefeuille ultimo 2020 komt uit op € 67,52 miljoen. Dit is inclusief het saldo rekening courant (€ 0,588 miljoen) dat de beheerder van de beleggingsportefeuille gebruikt voor aan- en verkopen.

Samenstelling resultaat beleggingsportefeuille

Het beleggingsresultaat bepaalt de toe en afname van de waarde van de portefeuille op de balans.
Het resultaat op de beleggingsportefeuille na aftrek van management- en custodiankosten bedraagt € 2,201 miljoen. Dit is als volgt samengesteld (* € 1.000).

Coupon	0	
Dividenden (na dividendbelasting)	580	
Rente	0	
Netto inkomsten		**580**
Overige lasten effectenportefeuille		**-45**
Koersresultaat		**1.666**
Beleggingsresultaat		**2.201**

Het percentuele resultaat van de effectenportefeuille 2021 komt hiermee uit op 3,37%. Met de voor de portefeuille overeengekomen benchmark wordt een resultaat beoogd van 4%. Het beleggingsresultaat blijft dus met 0,63% achter ten opzichte van de benchmark.

Herwaarderingsreserve

Het cumulatieve ongerealiseerde resultaat ultimo 2021 (= de herwaarderingsreserve) bedraagt € 7,172 miljoen positief.

Sturen op liquiditeitspositie en werkkapitaal

Liquiditeitspositie

De vereniging wil op het gebied van liquiditeitsbeheer 'in control' zijn. Het uitgangspunt is dat het liquiditeitssaldo van het rente- en saldocompensabel stelsel niet onder nul mag dalen.
Dit wordt bereikt door:

- het jaarlijks opstellen van een kasstroomoverzicht op basis van de geconsolideerde jaarrekening;
- het beheersen van de jaarlijks toegestane investeringen;
- het streven naar een voorspelbaar en optimaal winstuitkeringsbeleid van de door de VNG (in) direct gehouden bedrijven;
- het periodiek verkopen van een deel van de effectenportefeuille indien nodig voor een aanvaardbare liquiditeitspositie;
- het maximaal gebruiken van de voordelen van het rente- en saldocompensabel stelsel (RCS);
- een goede en adequate informatievoorziening.

De vereniging maakt met haar 100% deelnemingen gebruik van het rente- en saldocompensabelstelsel bij haar huisbankier. Dit betekent dat de bank slechts één saldo beziet voor de renteberekening, te weten het saldo van de gezamenlijke rekeningen.
De liquiditeitspositie is het saldo van de liquide middelen en de kortlopende schulden aan kredietinstellingen.
Ultimo 2021 bedraagt de liquiditeitspositie van de vereniging € 33,150 miljoen. Vorig jaar kwam het saldo uit op € 26,031 miljoen.

Vermogen en solvabiliteit

De solvabiliteit wordt gebruikt om inzicht te krijgen in de financiële gezondheid van de organisatie op langere termijn. Dit kengetal geeft aan in hoeverre met het vermogen de kortlopende alsook de langlopende schulden kunnen worden terugbetaald. De solvabiliteitsratio van de vereniging uitgedrukt als percentage van het eigen vermogen bedraagt per balansdatum 2020 44,46% (45,66% per balansdatum 2020). De ten opzichte van 2020 verminderde solvabiliteitsra-

tio wordt veroorzaakt door dat de omvang van de kortlopende schulden meer toenam dan het eigenvermogen. De solvabiliteitsratio van 44,46% bij de vereniging wordt solide geacht.

De VNG heeft als gevolg van de verkoop in het verleden van enkele panden en het resultaat van haar deelnemingen een vrij vermogen, dat in een effectenportefeuille wordt aangehouden. Tot en met 2018 werd het rendement op het vermogen gebruikt als aanvulling op de contributie. Vanaf 2019 wordt het rendement op de effectenportefeuille niet begroot en uitgegeven in het boekjaar, maar wordt de bestemming van het rendement meegenomen bij de vaststelling van de jaarrekening.

Vanaf 2019 wordt geleidelijk de contributie verhoogd met 1% per jaar. Dit wordt gedaan onder gelijktijdige afbouw van het vermogen. Zolang de contributie niet dekkend is zal het tekort uit het vermogen worden onttrokken, zoals afgesproken bij de ALV 2018.

Het vermogen wordt aangehouden om de volgende reden:

- Het vermogen wordt aangehouden om de gevolgen van toekomstige negatieve begrotingen op te vangen. Deze zijn ontstaan door de financiering van de renovatie van de Willemshof in 2009. In 2007 is namelijk besloten de lasten als gevolg van herhuisvesting ten laste van het eigen vermogen te laten komen. Dit geschiedt door middel van het begroten van een verlies gelijk aan de jaarlijkse afschrijvingslast.
- Daarnaast komt het geregeld voor dat de VNG ten behoeve van grote projecten tijdelijk lasten voorfinanciert uit het vermogen. Vanaf 2017 wordt om en nabij € 5 miljoen voorgefinancierd voor de gemeentelijke telefonie.
- Voorts dient het vermogen voor het opvangen van onvoorziene lasten die het gevolg zijn van tegenvallers in de eigen bedrijfsvoering en het financieren van tijdelijke uitgaven die niet standaard zijn op te vangen in de begroting maar die wel voorzien in een behoefte bij de leden om actie op bepaalde terreinen te ondernemen.
- Het vermogen dient ook ter dekking van het belangrijkste risico voor de VNG: het WW- en bovenwettelijke WW(BWW)-risico. De VNG is eigenrisicodrager voor de WW en BWW. Het vermogen is nodig in geval de VNG op enig moment sterk zou moeten inkrimpen en aan een groot deel van haar medewerkers een uitkering moet verstrekken. Gemiddeld genomen hebben de medewerkers een opgebouwd WW- en BWW-recht van ongeveer twee keer het jaarsalaris.
- Het vermogen dient ook om extra uitgaven (bijvoorbeeld niet begrote maar wel opdat moment noodzakelijke uitgaven die in enig jaar ten laste van de exploitatie komen op te vangen.
- Het vermogen wordt gebruikt om deelnemingen die in zwaar weer zijn gekomen al dan niet als gevolg externe omstandigheden tijdelijk te ondersteunen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

De VNG onderstreept het belang van maatschappelijk verantwoord ondernemen. De VNG ondersteunt veel initiatieven met een maatschappelijk karakter op landelijk en gemeentelijk niveau.

De vermogensbeheerder belegt met engagement. Het engagementproces beoogt verbetering te bewerkstelligen bij ondernemingen en fondsmanagers waar bepaalde ESG-aandachtspunten (Environmental Social & Governance) zijn geconstateerd. Deze uitgangspunten worden verwezenlijkt door de dialoog aan te gaan met ondernemingen en fondsmanagers die ESG-criteria, van de vermogensbeheerder, schenden.

Deelnemingen

De deelnemingen die de VNG ultimo 2021 (indirect) aanhoudt zijn de volgende:

- *VNG Diensten B.V.:* Fungeert als houdstermaatschappij van de hieronder vermelde dochterbedrijven. De vennootschap maakt gebruik van de vrijstelling tussenconsolidatie als bedoeld in artikel 2:408 BW. De financiële gegevens van de vennootschap en haar dochtermaatschappijen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening 2021 van de VNG te Den Haag.
  Statutaire directie: L.K. Geluk en P.W. Jeroense. Vestigingsplaats: Den Haag.
- *Congres- en Studiecentrum VNG B.V.* (incl. haar dochter VNG Opleiding en Detachering B.V.): Organiseert congressen, workshops, trainingen en studiebijeenkomsten over gemeentelijke en aanverwante onderwerpen en beleidsterreinen.
  Statutaire directie: W.E. Tönjann-Levert en L.D. de Vries. Vestigingsplaats: Den Haag.
- *VNG Risicobeheer B.V.:* Is gericht op risicomanagement bij gemeenten. In deze rol adviseert zij over risicovraagstukken en ontwikkelt verzekeringsproducten voor gemeenten. Onder andere rechtsbijstandverzekeringen voor collegeleden en ambtenaren, vrijwilligersverzekeringen, zorgverzekeringen en ongevallenverzekeringen brandweer. Voorts adviseert VNG Risicobeheer B.V. over risicobeheer bij gemeenten.
  Statutaire directie: C. Ravensbergen. Vestigingsplaats: Den Haag.
- *VNG International B.V.* (inclusief haar buitenlandse dochter CILG): Werkt aan versterking van het democratisch lokaal bestuur wereldwijd. Het bedrijf ondersteunt Nederlandse en Europese gemeenten bij beleidsinnovatie door gebruik te maken van Europese netwerken. VNG International B.V. ondersteunt het internationale werk van Nederlandse gemeenten. Het Servicebureau Europa (een samenwerking van REGR en VNG) is bij VNG International B.V. gevestigd.
  Statutaire directie: P. Knip. Vestigingsplaats: Den Haag.
- *VNG Realisatie B.V.:* Richt zich op het verbeteren van dienstverlening en bedrijfsvoering van gemeenten ten behoeve van hun burgers en bedrijven. Verder helpt VNG Realisatie B.V. gemeenten deel te nemen aan de netwerksamenleving en ontwikkelt VNG Realisatie B.V. concepten voor een krachtige bestuur.
  Statutaire directie: N. Ducastel. Vestigingsplaats: Den Haag.
- VNG Naleving B.V.: Adviseert en ondersteunt gemeenten op het terrein van handhaving en naleving, ter verbetering van de uitvoeringskracht waarbij zij zich primair richt op het sociale domein en waarbij zij zich richt op de kennisontwikkeling, innovatie, kennisverspreiding. VNG Naleving B.V. ondersteunt de VNG bij door haar gevoerde programma's op voorgenoemd terrein.
  Statutaire directie: I. G.D. Hoogstrate. Vestigingsplaats: Den Haag.

Resultaatontwikkeling van de vereniging

De jaarrekening omvat twee jaarrekeningen, de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening. In de enkelvoudige jaarrekening is het resultaat van de deelnemingen apart opgenomen, terwijl in de geconsolideerde jaarrekening de totale baten en lasten van de VNG en de deelnemingen worden weergegeven, geëlimineerd voor de onderlinge leveringen.

Op hoofdlijnen is de ontwikkeling van het resultaat van de vereniging als volgt:

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	Begroting 2022
Baten	123.408	107.721	129.502	101.090
Lasten	126.225	113.078	131.123	106.281
Bedrijfsresultaat	-2.817	-5.357	-1.621	-5.191
Financiële baten en lasten	3.152	-	1.045	-
Resultaat deelnemingen	-959	-	523	-
Resultaat (voor bestemming)	**-624**	**-5.357**	**-53**	**-5.191**
Bestemmingsreserve	608	607	1.177	607
Onverdeeld resultaat	**-16**	**-4.750**	**1.124**	**-4.584**

In de begroting 2021 is er rekening gehouden met een dekking uit het vermogen van € 4,750 miljoen. Daarnaast is in de begroting 2021 rekening gehouden met de dekking van de onderstaande afschrijvingslasten vanuit het vermogen voor een totaal bedrag van € 0,607 miljoen:

- De renovatie van de Willemshof, besluit genomen in 2007;
- De herinrichting van de begane grond, besluit genomen in 2018,

Deze lasten worden verantwoord in de staat van baten en lasten en gedekt vanuit het vermogen.

In januari 2021 heeft het bestuur besloten om € 0,838 miljoen uit het vermogen toe te kennen voor extra uit te voeren werkzaamheden gerelateerd aan corona en voor werkzaamheden die blijven liggen als gevolg van langdurige uitval van VNG medewerkers door corona. De realisatie bedroeg € 0,569 miljoen, het resterend bedrag valt weer vrij in het vermogen.

Vergelijking realisatie 2021 met begroting 2021

Het resultaat is uitgekomen op € 1,124 miljoen positief. Het resultaat is daarmee € 5,874 miljoen hoger dan begroot. Het bedrijfsresultaat is € 3.736 miljoen hoger dan begroot. Het resultaat van de deelnemingen en de financiële baten en lasten waren in de begroting niet meegenomen. Het resultaat uit de effectenportefeuille en de deelnemingen bedraagt € 1,568 miljoen.

Het hogere bedrijfsresultaat verklaart deels het positievere resultaat. Het bedrijfsresultaat is een optelsom van de volgende posten:

- Overige baten: De realisatie in 2021 is uiteindelijk € 21,8 miljoen hoger uitgekomen dan begroot met name veroorzaakt door hoger gerealiseerd projectvolume en de hogere doorbelasting van afgenomen diensten, zoals ICT en de detachteringsvergoeding van interne medewerkers. De nieuwe projecten beïnvloeden het bedrijfsresultaat. Een hogere dan begrote inzet van intern personeel zorgt voor een extra dekking van de overheadlasten.
- De hogere projectbijdrage wordt mede veroorzaakt door nieuwe extern gefinancierde projecten na het vaststellen van de begroting. Tegenover deze projecten staat een nagenoeg gelijke stijging van de projectlasten (inclusief personele lasten).
- De lasten van uitzendkrachten/personeel derden komen 2,252 miljoen uit dan begroot. De extra lasten hebben onder andere betrekking op vervangende inhuur voor openstaande vacatures, detacheringen en zwangerschapsvervanging.
- De reis- en verblijfkosten evenals de opleidingskosten en overige rechtspositionele lasten zijn € 0,660 miljoen lager uitgekomen als gevolg van de corona-pandemie.
- Vrijval vanuit de egalisatievoorziening van € 0,294 miljoen, als gevolg van de daling van de

WW en BWW rechten omdat oud-medewerkers een baan hebben gevonden en geen recht hebben op de uitkering.
- Daling van de reservering van de verlofuren van € 0,053 miljoen.
- De kantoor- en huisvestingslasten zijn ten opzichte van de begroting € 0,330 miljoen lager. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor onderhoud, schoonmaak en de catering, als gevolg van het thuiswerken. Daartegenover staan hogere automatiseringskosten, welke deels ook weer doorbelast zijn aan de deelnemingen.
- De inzet van medewerkers voor extern gefinancierde projecten wordt doorbelast aan deze projecten. In de begroting werd rekening gehouden met een doorbelasting van € 6,509 miljoen aan baten. Door het gestegen projectvolume was de werkelijke inzet van medewerkers hoger. De werkelijke doorbelasting kwam uit op € 7,421 miljoen,€ 0,912 miljoen hoger dan begroot. Dit levert een positief dekkingsresultaat op.

Vergelijking realisatie 2021 met realisatie 2020

Het resultaat van de vereniging is in 2021 uitgekomen op € 1,124 miljoen positief. Ten opzichte van het resultaat van € 0,16 miljoen negatief over 2020 is dit een verbetering van € 1,284 miljoen. Zoals hierboven al genoemd zijn er zowel mee- als tegenvallers die voor het resultaat zorgen. Zo zijn ten opzichte van 2020 de baten relatief meer gestegen dan de lasten; en verder zijn de financiële baten en lasten lager, maar daar tegenover is het resultaat van de deelnemingen hoger dan in 2020. Ook was er in 2020 geen dekking voor de lasten van de projecten GT Software en GT End User Devices (€ 1,495 miljoen).

Het bedrijfsresultaat is in 2021 € 1,196 miljoen minder negatief dan in 2020. De belangrijkste oorzaak voor de verbetering is een optelsom van het volgende:
- Hogere contributie als gevolg van de afgesproken 1% groei van de contributie, naast het gebruikelijke indexeren.
- Hogere projectbijdragen als gevolg van de extra inzet vanuit Gemeentefonds Saldi, naast de bijdrage uit het Fonds GGU opgericht, voor de gezamenlijke uitvoeringsactiviteiten.
- Vrijval vanuit de egalisatievoorziening, door de daling van de WW en BWW rechten omdat oud medewerkers door de krappe arbeidsmarkt steeds sneller een baan vinden.
- Lagere reservering voor verlofuren, in 2021 is er door de organisatie meer gestuurd op het tijdig opnemen van de verlofdagen.

Het resultaat uit deelnemingen is € 1,482 miljoen hoger ten opzichte van 2020. Het lagere resultaat uit de deelnemingen in 2020 werd volledig veroorzaakt door het hoge negatieve resultaat van Congres- en Studiecentrum VNG B.V.
VNG International B.V. had in 2020 een lager resultaat vanwege een eenmalig koersverlies op de vreemde valuta.

Het resultaat van VNG Diensten B.V. is slechter dan het voorgaande jaar. In 2020 was er een eenmalige meevaller, vanwege de achterwaartse verliesverrekening van de fiscale eenheid Vennootschapsbelasting, omdat het resultaat van de deelnemingen negatief was.

Het gerealiseerde resultaat uit de effectenportefeuille is € 2,628 miljoen lager dan in 2020. Er is minder gehandeld in 2021. De rentebaten zijn € 0,492 miljoen hoger. Hierin is de vergoeding opgenomen voor het voorgeschoten vermogen van de gemeentelijke aanbestedingsprojecten, met terugwerkende kracht vanaf 2016. Deze vergoeding was in de afgelopen jaren nog niet doorgerekend.

Toelichting op de bedrijfsrisico's

Net als iedere andere organisatie loopt de vereniging in de dagelijkse uitvoering van haar activiteiten risico's. Het is van belang deze risico's te identificeren en daarop bewust beleid te ontwikkelen. In deze paragraaf worden de meest relevante risico's belicht. Het gaat hier om risico's die de financiële positie van de vereniging kunnen aantasten.

Projecten

De vereniging voert namens derden diverse projecten uit. Hiervoor ontvangt zij bijdragen en/of subsidies van het rijk en overige overheidsorganisaties. Uit de ontvangen bijdragen worden projectmedewerkers gefinancierd. Het betreft niet alleen medewerkers met een tijdelijke aanstelling maar ook medewerkers met een vaste aanstelling of externe inhuur. Gezien de omvang van het aantal projecten is een vaste kern van projectmedewerkers verantwoord. Het laatste betekent dat vaste lasten worden gefinancierd met variabele inkomsten. Risico bij het wegvallen van projecten is dat er onvoldoende dekking is voor de salarislasten en eventueel kosten voor afvloeiing van projectmedewerkers. Om de risico's te beheersen worden alleen die projecten begroot die zeker zullen worden gerealiseerd. Voorts wordt voor de uitvoering van projecten zo veel mogelijk gewerkt met personeel dat flexibel over de projecten ingezet kan worden. Verder is er bij inhuur ook het risico van een fictief dienstverband. Risicobeheersing vindt hier plaats door vooraf de opdrachtformulering helder en duidelijk neer te zetten en te toetsen. Vanaf 2020 is de Inkoop Service Desk ingericht. Inkoop vindt plaats via de Inkoop Service Desk. Middels deze maatregelen wordt het risico op het wegvallen van bijdragen beperkt.

Subsidies

De vereniging ontvangt subsidies voor de uitvoering van diverse projecten. De vereniging loopt het risico dat achteraf het subsidiebedrag naar beneden wordt bijgesteld als de vereniging niet aan de subsidievoorwaarden heeft voldaan, terwijl de lasten wel zijn gemaakt. Dit risico wordt onder meer beperkt door periodiek te monitoren of de gemaakte lasten binnen het toegekende budget vallen en een strikt tijdschrijfbeleid te handhaven zodat projecturen na afloop te verantwoorden zijn.

Resultaat bedrijven

De vereniging loopt het risico dat de resultaten van de bedrijven tegenvallen door ontwikkelingen op de markt waarop deze bedrijven opereren of doordat risico's zich voordoen, die typisch zijn voor de betreffende deelneming. Als indirecte 100% aandeelhouder deelt de vereniging in het in de resultaatseffecten als gevolg van de ondernemingsrisico's van de deelnemingen. De VNG wil haar afhankelijkheid van het resultaat van de VNG-bedrijven terugdringen. Hierdoor zal bij de VNG het risico dat uit het aandeelhouderschap voortkomt gemitigeerd worden. Dit heeft zij gedaan door vanaf 2019 het resultaat van de deelnemingen niet mee te nemen in de begroting.

Beleggingen

De vereniging loopt koersrisico over het belegd vermogen. Als de koersen van aandelen en of vastrentende waarden dalen zal dit een negatief effect op het vermogen hebben. Tevens kan het een negatief effect op het resultaat hebben omdat begrote inkomsten uit beleggingen niet worden gerealiseerd. Behoudens de situatie van algehele en extremere omstandigheden (malaise op de effectenmarkten) is door het aanbrengen van spreiding in de portefeuille (in beleggingscategorieën en over regio's wereldwijd), het risico op een negatief effect op het vermogen beperkt.
Er is gekozen voor een middellange beleggingsstrategie. Dat houdt in dat wordt verwacht dat optredende koersdalingen op de middellange termijn weer goed worden gemaakt en de vermogenspositie dus niet structureel wordt aangetast. Een eventueel negatief effect op het jaarresultaat van de vereniging is niet altijd op voorhand uit te sluiten. Wel wordt dit eventuele negatieve effect gedempt door te werken met een herwaarderingsreserve. Hierdoor worden,

zolang de herwaarderingsreserve positief is, ongerealiseerde koersresultaten niet in het resultaat betrokken. Het risico van beleggingen wordt verder beperkt door spreiding en door, indien nodig, een tijdige aanpassing van de portefeuilleverdeling in tijden van verslechterende marktomstandigheden. Er wordt een defensief beleggingsbeleid gevoerd.

Eigenrisicodrager WW en Bovenwettelijk WW (BWW)

De vereniging is eigen risicodrager voor de WW- en BWW rechten van de oud-medewerkers. Dit kan leiden tot tegenvallers die vooral bij de het recht op BWW op kunnen lopen tot hoge bedragen. Voor alle opgebouwde rechten wordt op het moment dat het recht zich voordoet een voorziening gevormd. Om eventuele opbouw van nieuwe rechten te beperken, werkt de vereniging voor een deel met tijdelijke contracten, indien het om tijdelijk werk en een tijdelijke financiering gaat.

Kerninformatie van de VNG

(bedragen x € 1.000)

Geconsolideerde balans van de VNG per ultimo	2021	2020
Vaste activa	78.997	75.657
Vlottende activa	100.870	81.441
Groepsvermogen	-63.912	-62.379
Voorzieningen	- 2.981	-3.739
Kortlopende schulden	-112.974	-90.980
	0	**0**

Geconsolideerde staat van baten en lasten van de VNG	2021	2020
Contributie	24.514	23.480
Totale baten (exclusief contributie)	140.571	127.142
Totale lasten	165.900	154.313
Bedrijfsresultaat	-815	-3.691
Financiële baten en lasten	904	2.759
Bijzondere baten en lasten	-	308
Vennootschapsbelasting	-142	-
Resultaat boekjaar	-53	-624
Dekking uit het vermogen	1.177	608
Onverdeeld resultaat	**1.124**	**-16**

Het aandeel in het resultaat van de VNG-bedrijven in het resultaat (na VpB) van de vereniging is als volgt opgebouwd	2021	2020
Congres- en Studiecentrum VNG B.V.	-417	-1.989
VNG Risicobeheer B.V.	517	478
VNG International B.V.	269	95
VNG Realisatie B.V.	102	14
VNG Naleving B.V.	145	127
VNG Diensten B.V. (excl. deelnemingen)	-93	316
	523	-959

Personeelsgegevens van de vereniging	2021	2020
Bezetting in fte's per 31 december	291,4 fte	295.5 fte
Gemiddeld aantal fte's	293,5 fte	282,3 fte
Uitstroompercentage bij de vereniging	13,16%	13%
Ziekteverzuimpercentage (incl. zwangerschappen)	4,36%	3,42%
Salarislasten in procenten van de lasten	20%	20%

Vraagbaakfunctie van de vereniging	2021	2020
Aantal binnengekomen vragen via de Frontoffice (zowel in Corsa als per mail)	16.598	20.774

Samenstelling bestuur en directie VNG

(per 31 december 2021)

Dhr. J. van Zanen	Voorzitter	Burgemeester	Den Haag
Dhr. H. Bruls	Vicevoorzitter	Burgemeester	Nijmegen
Dhr. E. van Oosterhout	Secretaris/penningmeester	Burgemeester	Emmen
Dhr. E. Anker	Lid	Wethouder	Zwolle
Mw. I. Diks	Lid	Wethouder	Groningen
Dhr. V. Everhardt	Lid	Wethouder	Amsterdam
Dhr. E. Eerenberg	Lid	Wethouder	Utrecht
Dhr. T. Heerts	Lid	Burgemeester	Apeldoorn
Dhr. P. Heijkoop	Lid	Wethouder	Dordrecht
Dhr. A. Hofland	Lid	Burgemeester	Rijssen-Holten
Mw. L. Hooijdonk	Lid	Wethouder	Utrecht
Dhr. J. Kompier	Lid	Wethouder	Vaals
Dhr. M. van der Kraan	Lid	Gemeentesecretaris	Delft
Dhr. R. Lievense	Lid	Raadslid	Schouwen-Duivenland
Dhr. H. Lenferink	Lid	Burgemeester	Leiden
Dhr. A. Mulder	Lid	Wethouder	Den Haag
Mw. S. Mutluer	Lid	Wethouder	Zaanstad
Dhr. A. Reinders	Lid	Burgemeester	Stichtse Vecht
Dhr. C. Rutten	Lid	Raadslid	Breda
Mw. E. van Selm	Lid	Burgemeester	Opsterland
Dhr. G. Soest	Lid	Griffier	Venlo
Dhr. F. Weerwind	Lid	Burgemeester	Almere
Dhr. T. Weterings	Lid	Burgemeester	Tilburg

Directie

Leonard Geluk	Algemeen directeur
Pieter Jeroense	plv. Algemeen directeur

Enkelvoudige jaarrekening 2021

Enkelvoudige balans per 31 december 2021

Voor bestemming van het resultaat (bedragen x € 1.000)

ACTIVA

		2021		2020
Vaste activa				
Materiële vaste activa (1)				
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	9.279		9.913	
Activa in uitvoering	84		282	
Machines en installaties	836		646	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.344		914	
		11.543		11.755
Financiële vaste activa (2)				
Deelnemingen	19.488		18.954	
Overige effecten	66.937		63.385	
		86.425		82.339
Totaal vaste activa		**97.968**		**94.094**
Vlottende activa				
Vorderingen				
Handelsdebiteuren (3)	4.374		4.269	
Belastingen (4)	43		193	
Intercompany (5)	322		492	
Overige vorderingen en overlopende activa (6)	7.949		11.546	
		12.688		16.500
Liquide middelen (7)		33.150		26.031
Totaal vlottende activa		**45.838**		**42.531**
Totaal activa		**143.806**		**136.625**

PASSIVA

		2021		2020
Eigen vermogen (8)				
Herwaarderingsreserves	7.172		5.595	
Statutaire reserve	2.725		2.725	
Bestemmingsreserves	4.729		5.337	
Overige reserves	48.306		48.891	
Omrekenverschillen	-144		-155	
Onverdeeld resultaat	1.124		-16	
		63.912		**62.377**
Voorzieningen (9)				
Egalisatievoorziening	811		1.105	
Jubileumvoorziening	431		424	
		1.242		**1.529**
Kortlopende schulden				
Handelscrediteuren (10)	5.777		6.846	
Belastingen en premie sociale verzek. (11)	8.057		5.809	
Intercompany (12)	2.375		5.216	
Overlopende passiva (13)	56.446		48.695	
Overige schulden (14)	5.997		6.153	
		78.652		**72.719**
Totaal passiva		**143.806**		**136.625**

Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2021

(bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
Baten			
Contributie	24.514	24.500	23.480
Bijdrage projecten (15)	98.869	77.817	93.078
Overige baten (16)	6.119	5.404	6.851
Som der baten	**129.502**	**107.721**	**123.408**
Lasten			
Salarissen (17)	20.869	20.659	20.179
Sociale lasten en pensioenlasten (17)	5.289	6.078	4.957
Overige personeelslasten (18)	3.181	1.880	14.136
Afschrijvingen	1.289	1.650	1.151
Kantoor- en huisvestingslasten (19)	4.879	4.866	4.948
Activiteitslasten (20)	93.821	76.443	80.403
Overige lasten (21)	1.795	1.502	452
Som der lasten	**131.123**	**113.078**	**126.226**
Bedrijfsresultaat	**-1.621**	**-5.357**	**-2.818**
Financiële baten en lasten (22)	1.045	-	3.152
Buitengewone baten	-	607	-
Aandeel in resultaat van deelnemingen (23)	523	-	-959
Resultaat voor belastingen	**-53**	**-4.750**	**-624**
VPB	-	-	-
Resultaat	**-53**	**-4.750**	**-624**
Dekking uit het vermogen	**1.177**	**4.750**	**608**
Onverdeeld resultaat	**1.124**	**-**	**-16**

Het bedrijfsresultaat is uitgekomen op € 1,621 miljoen negatief. Dit is € 3,734 miljoen beter dan begroot.
De resultaten van de effectenportefeuille en de deelnemingen waren geen onderdeel van de begroting. Na het positief resultaat van € 1.045 miljoen van de effectenportefeuille, de € 0,523 miljoen resultaat van de deelnemingen en de onttrekking uit de bestemmingsreserve voor de lasten van de herhuisvesting en de Covidgerelateerde werkzaamheden, is het onverdeeld resultaat uitgekomen op € 1,124 miljoen.

Resultaatsbestemming

Het onverdeeld resultaat, € 1,124 miljoen, zal worden toegevoegd aan de overige reserves.

Toelichting algemeen

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten is een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid. Zij is statutair gevestigd en kantoorhoudende te (2514 JS) Den Haag, aan de Nassaulaan 12. Het KvK nummer van de vereniging is 40409418.

De jaarrekening van de VNG is opgesteld op 22 april 2022.

In het verslag wordt de staat van baten en lasten 2021 vergeleken met de staat van baten en lasten 2020 en de begroting 2021. De begroting van de vereniging waartegen de realisatie wordt afgezet is de goedgekeurde begroting 2021 die in oktober 2020 door het bestuur is vastgesteld.

Doelstelling VNG

De vereniging heeft ten doel te werken aan een krachtige lokale overheid door agenderend te zijn op voor gemeenten relevante vraagstukken en ontwikkelingen, en door de lokale uitvoering centraal te stellen bij maatschappelijke opgaven.

De vereniging ondersteunt haar leden met belangenbehartiging, netwerken en dienstverlening. Dat doet zij collectief, in groepen en individueel bij de vervulling van bestuurs-, uitvoerings- en overige taken. Ook ondersteunt de vereniging haar leden bij de organisatie van de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering.

De vereniging heeft voorts de bevoegdheid om voor de leden of groepen van leden:

a. Afspraken te maken met verenigingen van werknemers en andere overheden over arbeidsvoorwaarden en het arbeidsvoorwaardenbeleid en die vast te leggen in collectieve arbeidsovereenkomsten;
b. Standaarden vast te stellen ter verbetering van de kwaliteit en efficiëntie van de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering.

Toepassing verslaggevingsstelsel

Het toegepaste verslaggevingsstelsel voor de jaarrekening is gebaseerd op de wettelijke voorschriften weergegeven in Richtlijn 640, Organisaties zonder winststreven voor zowel de enkelvoudige als de geconsolideerde jaarrekening.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Rapporteringsvaluta

De enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening luidt in duizenden euro's (€). De euro fungeert als functionele en rapporteringsvaluta van de VNG. Tellingen zijn gebaseerd op de niet afgeronde bedragen.

Vergelijkende cijfers

Voor de vergelijkbaarheid van de cijfers 2021 zijn de vergelijkende cijfers 2020 in de balans,

staat van baten en lasten en de toelichting op enkele onderdelen aangepast. Daar waar dat gedaan is, wordt daarvan melding gemaakt in toelichting.

Herwaardering

Effecten worden gewaardeerd tegen beurswaarde per balansdatum. Ongerealiseerde waardeveranderingen worden verwerkt in de herwaarderingsreserve. Maar als de herwaarderingsreserve negatief is, komen ongerealiseerde koerseffecten ten gunste of ten laste van het resultaat. De herwaarderingsreserve is ingesteld om resultaatseffecten ten gevolge van niet gerealiseerde koerseffecten (bewegingen) te voorkomen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van VNG en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Consolidatie

In de consolidatie zijn de financiële gegevens van de VNG en haar groepsmaatschappijen opgenomen. Het resultaat uit dochterondernemingen zijn in de enkelvoudige jaarrekening na het bedrijfsresultaat verantwoord onder het kopje aandeel in resultaat van deelnemingen.
De direct of indirect gehouden deelnemingen in groepsmaatschappijen zijn:

- VNG Diensten B.V., Den Haag, 100% belang
- VNG International B.V., Den Haag, 100% belang
- VNG Risicobeheer B.V., Den Haag, 100% belang
- Congres- en Studiecentrum VNG B.V., Den Haag, 100% belang
- VNG Opleiding & Detachering B.V., Den Haag, 100% belang
- VNG Realisatie B.V., Den Haag, 100% belang
- VNG Naleving B.V., Den Haag, 100% belang

Nevenvestigingen

VNG International B.V. heeft één dochteronderneming te weten CILG in Tunesië (100% belang). In het verslag wordt de geconsolideerde staat van baten lasten 2021 vergeleken met de geconsolideerde staat van baten en lasten 2020. De geconsolideerde begroting wordt niet gebruikt als sturingsinstrument en is daarom niet opgesteld.

Valutaomrekening

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de valutakoers per balansdatum. In de staat van baten en lasten zijn baten, lasten en resultaten omgerekend in euro's tegen de op het moment van de transacties geldende koers. Het hierbij ontstane koersverschil wordt direct in het resultaat verwerkt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur, of tegen lagere opbrengst waarde. De afschrijving bedraagt voor bedrijfsgebouwen vijftig jaar (verbouwingen tien jaar), voor renovaties twintig jaar, machines en installaties zes tot twintig jaar en voor andere bedrijfsmiddelen drie tot tien jaar. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van de VNG.

Effecten

Effecten worden gewaardeerd tegen reële waarde gebaseerd op beurskoers per balansdatum. Ongerealiseerde waardeveranderingen van effecten worden direct verwerkt in de herwaarderingsreserve en leiden niet tot resultaat. Indien de herwaarderingsreserve negatief is, wordt de herwaarderingsreserve ten laste van het resultaat aangevuld tot € 0. Dit ten laste van het resultaat gebrachte verlies, wordt in latere jaren, bij een positieve ontwikkeling, weer ingelopen ten gunste van de staat van baten en lasten.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt dit als zodanig toegelicht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die nodig zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen, waar van toepassing worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij de tijdswaarde van geld niet materieel is. Als de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt maximaal een jaar is, wordt de voorziening tegen nominale waarde gewaardeerd.
Wanneer het de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Baten

Algemeen

Onder baten wordt verstaan: de contributie-inkomsten, de projectbijdragen, de bijdrage t.b.v. Fonds GGU, de opbrengst uit levering van goederen en diensten aan derden, onder aftrek van kortingen e.d. en van over de baten geheven belastingen. De baten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Bijdragen en subsidies

De toerekening van de projectbijdragen vindt plaats op basis van de gemaakte lasten in de desbetreffende jaar. De gemaakte projectlasten worden verantwoord naar kostencategorie in de staat van baten en lasten.

Resultaat deelnemingen

Het resultaat van de deelnemingen komt overeen met het aandeel in het resultaat over het boekjaar van de betreffende deelneming. De resultaten van nieuw verworven groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen en vennootschappen worden geconsolideerd vanaf de overnamedatum. Op die datum worden de activa, voorzieningen en schulden gewaardeerd tegen de reële waarden. De betaalde goodwill wordt geactiveerd en afgeschreven over de economische levensduur. De resultaten van afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie verwerkt tot het tijdstip waarop de groepsband wordt verbroken.

Lasten

Algemeen

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Intercompany-transacties

Resultaten uit transacties met en tussen groepsmaatschappijen worden volledig geëlimineerd.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de Wet Modernisering Vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen in werking getreden. Hierdoor is de VNG onderworpen aan vennootschapsbelasting indien en of voor zover zij met haar activiteiten een onderneming vormt. De door VNG (in)direct gehouden dochterondernemingen zijn vanwege hun B.V.-rechtsvorm integraal onderworpen aan vennootschapsbelasting. Omdat VNG nu geen activiteiten voert waarbij een onderneming kan worden geconstateerd, is zij niet aan Vennootschapsbelasting onderworpen. De door de VNG (in)directe gehouden dochterondernemingen zijn gevoegd in een fiscale eenheid op het niveau van VNG Diensten B.V. De resultaten van de door de VNG gehouden dochterondernemingen worden in de post resultaat deelnemingen verantwoord na de belastinglast van de fiscale eenheid. Geconsolideerd wordt de totale belastinglast van de consolidatie kring verantwoord.

Pensioenen

Bij de vereniging is er sprake van een bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) ondergebrachte pensioenregeling. Deze pensioenregeling wordt als toegezegde pensioenregeling gekwalificeerd. Verwerking in de jaarrekening van de VNG vindt plaats als toegezegde bijdrageregeling, omdat de VNG geen verplichting heeft om aanvullende bijdragen te voldoen, anders dan hogere toekomstige premies als er sprake is van een tekort op het vereist eigen vermogen bij het ABP. Volgens de Pensioenwet moet het ABP beschikken over een mínimaal vereist eigen vermogen. Het ABP gebruikt daarvoor een beleidsdekkingsgraad van 126%. De 'beleidsdekkingsgraad'; het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden steeg in 2021 van 87,6% naar 102,8%. Bij dit percentage vindt er nog geen indexatie plaats, maar ook geen pensioenverlaging. Indexatie is toegestaan vanaf een dekkingsgraad van 110%. In samenspraak met de sociale partners is besloten om de premie zo stabiel mogelijk te houden in aanloop naar de overgangsfase naar een nieuw pensioencontract dat uiterlijk 1 januari 2027 in werking treedt. De premie 2022 is daarom gelijk gebleven aan de premie 2021, nl. 25,9%.

Algemene grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de post liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en ontvangen dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Overige informatie

Rente- en kredietrisico's

De invloed van veranderingen in rentetarieven op de resultaten van de VNG worden zo veel mogelijk beperkt. Hierbij stelt de VNG zich ten doel de totale rentebaten te optimaliseren en de totale rentelasten te beperken. Om dit te bereiken bankiert de vereniging op de achtergrond in een zogenaamd rente- en saldo-compensabel stelsel. Hierbij bankiert zij met de door haar (indirect) gehouden dochters. Doordat de bank in dit stelsel alleen het saldo van de verschillende rekeningen ziet, fungeren de plusstanden van de deelnemingen als dekking tegen eventuele roodstanden van de vereniging. Debet standen op de hoofdrekening of een van de nevenrekeningen worden bij een totale saldo creditstand op de hoofdrekening gecompenseerd, zodat er in dat geval per saldo geen debetrente behoeft te worden betaald. Opgemerkt zij dat dit ook in de huidige situatie van negatieve creditrente (plus rente) geldt. Immers debet standen (roodstanden) zijn duurder dan negatieve creditstanden. Eventueel uit te zetten gelden buiten het stelsel geschiedt vanuit de hoofdrekening of vanuit de rekening van VNG Diensten B.V. De kredietrisico's voor de vereniging zijn als laag te kwalificeren. De baten die de vereniging genereert, zijn nagenoeg alle afkomstig van overheidsinstellingen.

Tekstuele analyse

De cijfers worden zoveel mogelijk toegelicht onder de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten. Voor zover de cijfers in de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten hetzelfde zijn als de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten, zullen deze niet apart worden toegelicht.

Toelichting op de enkelvoudige balans

(bedragen x € 1.000)

Materiële vaste activa (1)

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	Bedrijfs-gebouwen en -terreinen	Activa in uitvoering	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs-middelen	**Totaal 2021**
Beginstand	24.407	282	5.953	4.984	35.626
Aanschafwaarde					
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-14.494	-	-5.307	-4.070	-23.871
Boekwaarde 1 januari	**9.913**	**282**	**646**	**914**	**11.755**
Mutaties					
Investeringen	215	84	58	720	1.077
Desinvesteringen aanschafwaarde	-		-50	-886	-936
Desinvesteringen afschrijvingen	-		50	886	936
Herrubriceringen aanschafwaarde	21	-283	261	-	-
Afschrijvingen	-870		-129	-290	-1.289
Totaal mutaties	**-634**	**-199**	**190**	**430**	**-213**
Eindstand					
Aanschafwaarde	24.643	84	6.222	4.818	35.767
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-15.364		-5.386	-3.474	-24.224
Boekwaarde 31 december	**9.279**	**84**	**836**	**1.344**	**11.543**
Afschrijvingspercentages	2-20%		5-16,7%	10-33%	

In 2021 is geïnvesteerd in het onderhoud van ons kantoorpand, het ICT-net werk in de Willemshof. De mutaties in de vaste activa bestaan verder uit de reguliere vervanging van activa en de geplande jaarlijkse afschrijvingen. Activa in uitvoering zijn de investeringen die op balansdatum nog niet in gebruik zijn en geactiveerd worden in 2022 of later.

De actuele WOZ-waarde van Nassaulaan 12 is gelijk aan € 21,450 miljoen en die van de Sophialaan 10 bedraagt € 3,850 miljoen.

Financiële vaste activa (2)

Deelnemingen	**2021**	**2020**
VNG Diensten B.V.	19.488	18.954
	19.488	**18.954**

VNG Diensten B.V.	**2021**	**2020**
Stand per 1 januari	18.954	19.941
Aandeel in resultaat	523	-959
Dividend	-	-
Omrekenverschillen vreemde valuta	11	-28
Stand per 31 december	**19.488**	**18.954**

De toename van de waarde ultimo 2021 ten opzichte van de waarde ultimo 2020 van VNG Diensten B.V. is het gevolg van het positieve resultaat deelnemingen 2021 als gevolg van toenemende omzet.

Het verloop van de effectenportefeuille (exclusief overige beleggingen)

Overige effecten	**2021**	**2020**
Effectenportefeuille	66.933	63.381
Overige beleggingen	4	4
Stand per 31 december	**66.937**	**63.385**

	Obligaties	**Aandelen**	**Totaal 2021**	**Totaal 2020**
Balanswaarde per 1 januari	44.419	18.962	63.381	62.364
Aankopen	1.833	1.342	3.175	21.161
Verkopen		1.289	1.289	20.782
Gerealiseerde waardedalingen of -stijgingen		69	69	222
Ongerealiseerde waardedalingen of -stijgingen	1.257	2.854	1.596	415
Stand per 31 december	**44.994**	**21.938**	**66.933**	**63.381**

De balanswaarde per ultimo 2021 komt ten opzichte van de balanswaarde ultimo 2020 € 3,552 miljoen hoger uit. Dit is een stijging van 5,6%. Het saldo aan- en verkopen draagt hier voor € 0,379 miljoen aan bij en het saldo gerealiseerde en ongerealiseerde waarde mutaties draagt hier voor € 0,637 miljoen aan bij.

	Obligaties	Aandelen	Totaal 2021	Totaal 2020
Cumulatieve ongerealiseerde koerseffecten	**1.154**	**6.018**	**7.172**	**5.595**

De cumulatieve ongerealiseerde koerseffecten vormen in geval van een positieve stand de herwaarderingsreserve. De herwaarderingsreserve 2021 nam ten opzichte van 2020 met € 1,577 miljoen in omvang toe. Het deel aandelen draagt hier € 2,834 miljoen aan bij en het deel vastrentende waarden draagt hier met € -1,258 miljoen (negatief) aan bij.

Handelsdebiteuren (3)

	2021	2020
Handelsdebiteuren	4.916	4.723
Voorziening dubieuze debiteuren	-542	-454
Stand per 31 december	**4.374**	**4.269**

De post handelsdebiteuren is met € 0,105 miljoen toegenomen.

De contributievorderingen zijn ten opzichte van vorig jaar met € 3,462 miljoen afgenomen. Er zijn meer betalingen voor het einde van het jaar ontvangen waardoor ook de vooruit ontvangen contributie voor een lager bedrag (€ 3,122 miljoen) in de overlopende passiva is meegenomen.
Voor de overige vorderingen betreft de stijging grotendeels (€ 0,769 miljoen) vorderingen waarvoor een juridische procedure loopt. Deze zijn niet als dubieus aangemerkt.
De voorziening dubieuze debiteuren is ten opzichte van vorig jaar met € 0,088 miljoen toegenomen. In 2021 is de betalingsachterstand van een aantal oude vorderingen verder opgelopen en zijn er nieuwe vorderingen als dubieus aangemerkt omdat niet voldaan kan worden aan de betalingsafspraken.

Belastingen (4)

	2021	2020
Terug te vorderen Dividendbelasting	43	193
Stand per 31 december	**43**	**193**

Dit betreft de terug te vorderen dividendbelasting vanuit de effectenportefeuille over het jaar 2021. De post te vorderen dividendbelasting is fors (0,150 miljoen) lager. De oorzaak hiervan is dat in stand 2020 de jaren 2016 tot en met 2020 zijn begrepen. In 2021 zijn deze vorderingen ingediend en afgewikkeld.

Intercompany (5)

	2021	2020
Congres- en Studiecentrum VNG B.V.	17	40
VNG International B.V.	17	10
VNG Opleiding & Detachering B.V.	8	6
VNG Realisatie B.V.	197	194
VNG Risicobeheer B.V.	13	17
VNG Naleving B.V.	70	48
VNG Diensten B.V.	-	177
Stand per 31 december	**322**	**492**

Overlopende activa (6)

	2021	2020
Waarborgsommen	21	21
Vooruitbetaalde kosten	700	532
Nog te factureren opbrengsten	1.728	2.028
Reclassificatie OHW projecten	5.493	8.955
Overige vorderingen	7	10
Stand per 31 december	**7.949**	**11.546**

De grootste daling (€ 3,462 miljoen) in de overlopende activa wordt veroorzaakt door de nog te vorderen bedragen op de projecten. In 2020 was de vordering op de GT-aanbestedingen hoger dan in 2021. De gemaakte kosten worden achteraf in rekening gebracht bij de deelnemers, waardoor de vorderingen per jaar dalen. Ook is de subsidie op het project Omgevingswet verwerkt, waardoor de opgenomen vordering van € 2,9 miljoen in 2021 niet meer open staat. De nog te factureren opbrengsten zijn met € 0,300 miljoen gedaald. De facturen uit 2021 zijn zoveel mogelijk nog in 2021 verstuurd. De te factureren opbrengsten bestaan uit door te belasten salarislasten en de bijdragen op projecten.

Liquide middelen (7)

	2021	2020
Bank	33.144	26.026
Kas	6	5
Stand per 31 december	**33.150**	**26.031**

Het saldo van de liquide middelen betreft het totaal van de zakelijke rekeningen-courant en spaar-/vermogensspaarrekeningen. Het kassaldo betreft een voorraad VVV-Bonnen met een waarde van € 6.000. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vereniging.

Eigen vermogen (8)

	2021	2020
Overige reserve	48.306	48.891
Bestemmingsreserve	4.729	5.337
Statutaire reserve	2.725	2.725
Herwaarderingsreserve	7.172	5.595
Omrekenverschillen	-144	-155
Onverdeeld resultaat	1.124	-16
	63.912	**62.377**

De overige reserve is vrij besteedbaar. De Bestemmingsreserve, de Wettelijke reserve, de Herwaarderingsreserve en de Omrekenverschillen zijn niet vrij besteedbaar.

Overige Reserve	2021	2020
Stand per 1 januari	48.891	49.207
Resultaatsbestemming vorig boekjaar	-16	-1.174
Bestemmingsreserve nieuwe Willemshof	-	858
Bestemming agv bestemming agv Covid werkzaamheden	-838	-
Vrijval restant bestemming a.g.v. Covid werkzaamheden	269	-
Stand per 31 december	**48.306**	**48.891**

Bestemmingsreserve	2021	2020
Stand per 1 januari	5.337	5.946
Lasten herhuisvesting	-458	-459
Lasten afschrijving begane grond	-150	-150
Bestemming agv Covid werkzaamheden	838	-
Lasten agv Covid werkzaamheden 2021	-569	-
Vrijval restant bestemming Covid budget	-269	-
Stand per 31 december	**4.729**	**5.337**

In 2007 is besloten dat een deel van het eigen vermogen beschikbaar wordt gesteld om de verbouwing van de Willemshof te financieren. Hiervoor is een Bestemmingsreserve gevormd, voor de jaarlijkse afschrijvingslasten.
Voor de verbouwing van de begane grond is in 2018 besloten dat de afschrijvingslasten voor een totaalbedrag van € 1,500 miljoen ten laste komen van het vermogen. Hiervoor is een bestemmingsreserve gevormd, voor de jaarlijkse afschrijvingslasten.

In het eerste kwartaal 2021 is besloten € 0,838 miljoen uit het vermogen te bestemmen voor de voor de extra werkzaamheden als gevolg van corona. De realisatie is uitgekomen op € 0,569 miljoen. Het restant valt vrij in de overige reserves.

Eind 2021 bestaat de Bestemmingsreserve (€ 4,729 miljoen) uit het saldo van de afschrijvingslasten verbouwing Willemshof (€ 3,477 miljoen), afschrijvingslasten begane grond (€ 1,138 miljoen) en het solidariteitsfonds (€ 0,114 miljoen) gevormd voor de vergoeding van de schade ontstaan uit de staking door gemeente ambtenaren.

Wettelijke Reserve	2021	2020
Stand per 1 januari	2.725	2.725
Stand per 31 december	**2.725**	**2.725**

De wettelijke reserve bestaat uit de verkrijgingswaarde en het resultaat van VNG Realisatie B.V. toegevoegd aan de bestemmingsreserve. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2015 en 2016 zijn deze bedragen apart gepresenteerd, omdat VNG Realisatie B.V. behoudens bijzondere omstandigheden geen dividend uit kan keren, dat komt uit de uitnamen gemeentefonds en/of de omzetting van de Stichting naar een Coöperatie. Deze reserve wordt vanaf 2019 apart gepresenteerd als wettelijke reserve.

Herwaarderingsreserve (gesplitst)	Obligaties	Aandelen	Totaal 2021	Totaal 2020
Balanswaarde per 1 januari	2.411	3.184	5.595	7.192
Realisatie herwaardering door verkoop	-	-20	-20	-2.013
Ongerealiseerde waarde mutaties	-1.257	2.855	1.597	415
Aanpassing herwaardering	-1.257	2.834	1.577	-1.597
Stand per 31 december	**1.155**	**6.018**	**7.172**	**5.595**

De herwaarderingsreserve is vanaf 2009 positief. Hierdoor lopen de ongerealiseerde koersresultaten via de balans. In 2020 is binnen de effectenportefeuille een fonds opgeheven waardoor vastrentende waarden (obligaties) overgeheveld zijn naar een ander fonds. Dit leidde tot afname van de herwaarderingsreserve als gevolg van gerealiseerde waardemutaties. Dit jaar zijn verkoop bewegingen zeer beperkt gebleven. Dit en stijgende waarden van aandelen leidt ertoe dat per saldo de herwaarderingsreserve in omvang is toegenomen. De negatieve ongerealiseerde bijdrage ongerealiseerde waardemutaties vastrentende waarden (obligaties) wordt veroorzaakt door de blijvend lage rente.

Omrekenverschillen	2021	2020
Stand per 1 januari	-155	-127
Mutatie	11	-28
Stand per 31 december	**-144**	**-155**

Onverdeeld resultaat boekjaar	2021	2020
Stand per 1 januari	-16	-316
Naar Overige reserves (uit onverdeeld resultaat voorgaand boekjaar)	16	316
Mutatie bestemmingsreserve 2021 (afschr.lasten huisvesting)	608	608
Mutatie bestemmingsreserve 2021 (Werkzaamheden a.g.v. Covid)	569	608
Resultaat boekjaar	-53	-624
Stand per 31 december	**1.124**	**-16**

Het onverdeeld resultaat wordt in mindering gebracht op de overige reserve.

Voorzieningen (9)

De VNG heeft een tweetal voorzieningen voor verplichtingen die voortvloeien uit aanspraken op de WW- en Bovenwettelijke WW-regelingen en voor de uit te keren jubileumuitkeringen. Deze voorzieningen hebben in overwegende mate een langlopend karakter. Deze voorzieningen worden jaarlijks in overeenstemming gebracht met de maximale toekomstige verplichtingen. De voorzieningen worden gepresenteerd tegen de contante waarde.

Egalisatievoorziening	2021	2020
Stand per 1 januari	1.105	1.376
Dotaties	358	254
Onttrekkingen/vrijval	-652	-526
Stand per 31 december	**811**	**1.105**

In 2021 is de egalisatievoorziening voor toekomstige jaarlijkse verplichtingen voor afvloeiings-lasten gedaald met € 0,294 miljoen. De weergegeven dotatie wordt in hoge mate veroorzaakt door de opgebouwde rechten van (oud-)medewerkers die recht hebben op een WW-uitkering. De onttrekking bestaat uit de betaling van de uitkeringsrechten van de oud-medewerkers die reeds in de voorziening waren meegenomen en de vrijval van de opgenomen uitkeringsrechten, omdat de oud-medewerkers een baan gevonden hebben en geen recht meer hebben op de WW uitkering.

Voorziening ambtsjubilea	2021	2020
Stand per 1 januari	424	438
Onttrekkingen	-	-14
Dotaties	7	-
Stand per 31 december	**431**	**424**

De voorziening is gevormd voor de toekomstige ambtsjubilea. De voorziening betreft de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen gebaseerd op de gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Handelscrediteuren (10)

	2021	2020
Handelscrediteuren	12.287	15.259
Betalingen onderweg	-	-
Reclassificatie	-6.510	-8.413
Stand per 31 december	**5.777**	**6.846**

De reclassificatie betreft de af te dragen BTW aangifte (€ 5,934 miljoen) en het saldo nog te betalen Intercompany (€ 0,576 miljoen). Deze zijn onderdeel van het subboek Crediteuren en worden in de jaarrekening onder de daarvoor bestemde rubriek verantwoord.

Belastingen en premie sociale verzekeringen (11)

	2021	2020
Afdracht loonbelasting en sociale premies	1.696	737
Pensioenen	394	385
Omzetbelasting	5.967	4.687
Stand per 31 december	**8.057**	**5.809**

Intercompanycrediteuren (12)

	2021	2020
Congres- en Studiecentrum VNG B.V.	265	336
VNG International B.V.	2	834
VNG Opleiding & Detachering B.V.	130	134
VNG Realisatie B.V.	1.602	3.178
VNG Naleving B.V.	376	734
Stand per 31 december	**2.375**	**5.216**

Overlopende passiva (13)

	2021	2020
Vooruit gefactureerde contributie	16.037	12.872
Vooruit ontvangen subsidies	33.247	27.820
Fonds GGU & Gemeentefonds Saldi	7.162	8.002
Stand per 31 december	**56.446**	**48.695**

Onder de post vooruit ontvangen subsidies zijn de bedragen opgenomen van het rijk voor de projecten die nog doorlopen of afgerekend worden in 2021 en later.

Onder de post Fonds GGU en Gemeentefonds Saldi staan de nog uit te geven bedragen van de uitname uit het Gemeentefonds en het Fonds GGU. De ALV 2020 heeft ingestemd om in 2022 uit deze gelden € 1,1 miljoen te besteden aan de collectieve activiteiten zoals genoemd in het plan GGU 2022. De overige gelden blijven ter beschikking van de activiteiten binnen het Fonds GGU voor 2022 en later.

Overige schulden (14)

	2021	2020
Vooruit gefactureerde bedragen	62	93
Div. reserveringen voor verlof en vakantiegeld	1.887	2.956
Overige schulden	4.048	3.104
Stand per 31 december	**5.997**	**6.153**

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De totale verplichting voor beheer en onderhoud van het automatiseringssysteem en de Facilitaire Diensten (catering, onderhoud gebouwen, schoonmaak en receptiediensten), en verbouwingen van het pand op de tweede etage in 2022, bedraagt € 5,700 miljoen (t/m 2026).

Per jaar is de verplichting:
2022 € 2,650 miljoen
2023 € 2,262 miljoen
2024 € 0,415 miljoen
2025 € 0,299 miljoen
2026 € 0,074 miljoen

Wet Ketenaansprakelijkheid

De onderneming is onderworpen aan de Wet Ketenaansprakelijkheid en de Wet Inlenersaansprakelijkheid. Op grond daarvan kan de onderneming worden aangesproken voor de door onderaannemers mogelijk niet afgedragen belastingen en premies sociale verzekeringen.

Hoofdelijke aansprakelijkheid

De VNG maakt onderdeel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting, waarvan naast de VNG ook VNG Diensten B.V., VNG International B.V., VNG Realisatie B.V., Congres- en Studiecentrum VNG B.V., VNG Risicobeheer B.V., VNG Naleving B.V. en VNG Opleiding & Detachering B.V. deel uitmaken.Binnen deze fiscale eenheid zijn de bedrijven, die onderdeel van de eenheid wordt geen btw aangerekend op de onderlinge leveringen en diensten. Elke afzonderlijke entiteit binnen deze fiscale eenheid doet zelfstandig aangifte. Daarnaast zijn de entiteiten binnen de fiscale eenheid volledig aansprakelijk voor de afdracht van de omzetbelasting van de fiscale eenheid als geheel.

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Bijdrage projecten (15)

De bijdragen projecten zijn hoger dan begroot. Dit geldt voor zowel de subsidies als voor het Fonds GGU.
Deze hogere realisatie is het gevolg van nieuwe extern gefinancierde projecten en de projecten die uitgevoerd zijn vanuit de saldi van GF gelden, welke ultimo 2020 nog op de balans stonden. In de begroting wordt rekening gehou den met de subsidieaanvragen die op dat moment al goedgekeurd zijn. De nieuwe projecten hebben effect op het totale bedrijfsresultaat, omdat tegenover de hogere projectbaten, vaak een minder dan evenredige toename van de lasten (zowel uitbestedings- als personele lasten) staat.
Uit deze personele lasten op de projecten wordt extra dekking gegenereerd middels de overhead (zoals huisvesting en overhead verwerkt in het uurtarief), die een bijdrage levert aan het resultaat. In vergelijking met 2021 neemt de bijdrage projecten toe met € 5,791 miljoen.

	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
Bijdrage projecten	98.869	77.817	93.078
Waarvan subsidies van het rijk	53.844	29.732	31.947
Waarvan projecten uit het Fonds GGU en saldo Gemeentefonds uitname	45.025	48.085	61.131

De begroting van het Fonds GGU en de hoogte van de financiële bijdrage van de leden aan het Fonds, is in beginsel gebaseerd op inwoneraantal en wordt jaarlijks ter goedkeuring voorgelegd aan de ALV, waarna de leden verplicht zijn deze financiële bijdrage te voldoen ter dekking van de kosten van het Fonds. De financiële en inhoudelijke verantwoording over het Fonds aan de ALV wordt opgenomen in de jaarrekening en het jaarverslag van de vereniging. (zie daarvoor onderstaande tabel). De realisatie van de GGU activiteiten 2021 bedraagt € 45.025 miljoen.

Verder is er € 0,252 miljoen uitgegeven aan doorlopende activiteiten uit eerdere jaren voor het programma Naleving en zijn er opbrengsten/crediteringen uit voorgaande jaren voor een bedrag van € 0,168 miljoen. De bedragen die niet uitgegeven zijn in 2021, worden als overlopende passiva opgenomen op de balans. Deze worden in 2022 en verder uitgegeven, aan de daarvoor aangewezen activiteiten binnen het Fonds GGU.

Fonds GGU 2021	Realisatie	Begroting
Expertisecentrum Dienstverlening	268	307
Common Ground en basisprocessen	2.257	2.209
Architectuur en Standaarden incl. IPv6	2.401	2.443
Gemeenschappelijke Digitale Infrastructuur (GDI)	947	984
Gemeentelijk Experiment BRP	613	220
Single Digital Gateway	101	-
Data en sturingsinformatie	2.782	2.854
Digitale Veiligheid	3.225	4.217
Privacy	377	548
Beheer Tooling Ensia	79	-
Servicecentrum Gemeenten, incl. beheer GGI	3.849	4.023
GT 14+	243	261
Gezamenlijke inkoop - Microsoft Contract	145	200
Inkoop	8	-
Transitieprojecten Leefomgeving	487	488
Programma Omgevingswet	4.765	4.570
Samenwerkingsverband bronhouders Basisregistratie grootschalige topografie	154	110
Beheer Taxatiewijzer WOZ	1.172	950
Digitale Connectiviteit - 5G	130	160
Grip op Financiën	560	900
Zorg en Jeugd	300	409
Zorg en Veiligheid	995	1.019
Landelijke Coördinatie raamcontracten Sociaal domein	446	528
Projecten VWS en Jeugdbescherming	936	952
Ketenbureau I-Sociaal Domein	7.423	7.604
Expertiseteam Werk, Inkomen, Schulden en Inburgering (WISI)		-
Projecten Werk, Inkomen, Schulden en Inburgering (WISI)	1.786	2.190
Gemeenschappelijke Basisprocessen Inkomen (GBI)	469	550
Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ)	32	300
Programma Verbinden Schuldendomein	104	200
Transitieprojecten Lokale democratie, Veiligheid en Recht	227	388
Duiden en analyse	647	787
Innovatie ondersteuning	785	856
Implementatie en ondersteuning beweging Samen organiseren	465	837
Communicatie	890	1.061
Bedrijfskosten VNG	4.347	4.401
Ondersteuningsteam GGU	396	343
Quality Assurance	215	391
Totaal	**45.025**	**48.260**

Overige baten (16)

	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
Opbrengst derden	1.743	1.449	2.421
Auteursvergoedingen	201	175	200
Vacatiegelden	14	10	9
Interne baten	3.448	2.995	3.426
Overige baten	713	776	794
Totaal overige baten	**6.119**	**5.404**	**6.851**

Opbrengst derden
De realisatie 2021 is € 0,294 miljoen hoger dan begroot en is ruim lager dan de realisatie van 2020. Deze daling van opbrengsten was ook in de begroting 2021 al voorzien.

Auteursvergoedingen
De realisatie van de auteursvergoedingen ligt boven begroot. Dit komt doordat de royaltyvergoeding inzake de Gids Gemeentebesturen en de Modelverordeningen, inclusief de CAR-UWO hoger was dan begroot.

Interne baten
In de begroting was rekening gehouden met een daling van de opbrengsten. De verwachting was dat corona invloed zou hebben op de afname van diensten. Dit bleek in de praktijk niet het geval. De realisatie is in lijn met die van 2020 en is € 0,453 miljoen hoger dan begroot.

De overige baten bestaan voornamelijk uit de opbrengsten Reprorecht. De omvang hiervan is € 0,634 miljoen.

Salarissen, sociale lasten en pensioenlasten (17)

	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
Salarissen	20.869	20.659	20.179
Sociale lasten	2.536	2.511	2.390
Pensioenlasten	3.603	3.567	3.275
Vergoedingen (ZW, uitlenen personeel)	-850	-	-708
Totaal salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	**26.158**	**26.737**	**25.135**

Het totaal van salarislasten, sociale lasten en pensioenlasten stijgt met € 0,689 miljoen ten opzichte van 2020. De stijging is o.a. veroorzaakt door een toename van salariskosten volgend uit wijzigingen in de cao.

Het uitstroompercentage laat sinds 2019 een stijgende lijn zien. In 2021 kwam het uitstroompercentage met 13,16% uit op ongeveer hetzelfde niveau als in 2020 (2020: 13%, 2019: 8,84%). Het gemiddeld aantal fte in 2021 is ten opzichte van 2020 nagenoeg gelijk gebleven. Ultimo 2021 waren er 291,43 fte in dienst (2020: 295,52 fte).

De vergoedingen voor zwangerschap, uitlenen van personeel en overige loonlastenvergoedingen kwamen in 2021 hoger uit dan 2020. De gemiddelde salarislast per fte stijgt van € 87.450 in 2020 naar € 92.600 in 2021. Deze stijging van 5,56% is het gevolg van de nieuwe cao, reguliere periodieke verhogingen, de wijzigingen van de sociale en pensioen lasten en hogere inschaling van medewerkers.

Overige personeelslasten (18)

	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
Uitzendkrachten/personeel derden	2.415	163	12.474
Arbolasten	48	42	54
Studielasten	277	505	299
Werving	39	75	48
Rechtspositionele lasten	96	327	410
Onttrekking/Dotatie voorzieningen	260	260	236
Overige lasten	-22	303	535
Reis- en verblijflasten	68	207	80
Totaal overige personeelslasten	**3.181**	**1.882**	**14.136**

De overige personeelslasten overschrijden de begroting met € 1,301 miljoen. Per begrotingspost zijn de verschillen als volgt te duiden:

- De lasten van uitzendkrachten/personeel derden komen € 2,252 miljoen hoger uit dan begroot. Deze kosten hebben onder andere betrekking op vervangende inhuur voor openstaande vacatures, detacheringen en zwangerschapsvervanging. Ten opzichte van 2020 dalen de lasten met € 10,059 miljoen. De daling is het gevolg van een wijziging in de presentatie van de kosten van de externe inhuur op de subsidie en GGU gefinancierde activiteiten. Deze kosten zijn in 2021 opgenomen onder de activiteitslasten.
- De studielasten en reis- en verblijfskosten vallen € 0,270 miljoen en respectievelijk € 0,147 lager uit dan begroot als gevolg van de coronacrisis.
- De arbolasten vallen hoger uit dan begroot. Deze lasten bestaan uit een bedrijfszorgpakket, begeleiding vanuit een bedrijfsarts en arbo-gerelateerde aanpassingen aan de werkplekken.
- Het ziekteverzuim is in 2021 uitgekomen op 4,36%. Dit is hoger dan vorig jaar (3,42%) en ook hoger dan het streefpercentage van 3,5%.
- De rechtspositionele kosten vallen lager uit dan begroot door de gewijzigde arbeidsvoorwaardenregeling. Het flexbudget dat in de begroting onderdeel uitmaakt van dit budget is niet meer van toepassing.

Specificatie:

Omschrijving	Realisatie 2021		
Overige personeelslasten	Project gefinancierd	Overig	Totaal
	70	**3.112**	**3.181**

Kantoor- en huisvestingslasten (19)

	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
Huisvestingslasten	643	721	767
Onderhoud en inventaris	359	375	328
Automatiseringslasten	2.839	2.489	3.515
Telecommunicatie	11	63	-116
Drukwerklasten	20	43	28
Bibliotheeklasten	746	794	154
Restauratieve lasten	261	382	273
Totaal kantoor- en huisvestingslasten	**4.879**	**4.866**	**4.948**

De kantoor- en huisvestingslasten zijn ten opzichte van de begroting € 0,013 miljoen lager. Op alle onderdelen is de realisatie lager uitgekomen dan begroot. De voornaamste reden hiervoor is het thuiswerken als gevolg van corona. Dit brengt lagere huisvestings-, onderhouds- en restauratieve lasten met zich mee. De automatiseringslasten zijn wel hoger dan begroot. Ten opzichte van 2020 liggen de kosten € 0,676 miljoen lager. Dit komt mede door het verstrekken van laptops aan alle medewerkers. Deze hebben lagere ondersteuningslasten.

Specificatie:

Omschrijving	Realisatie 2021		
	Project gefinancierd	Overig	Totaal
Kantoor- en huisvestingskosten	**112**	**4.767**	**4.879**

Activiteitslasten (20)

	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
Voorlichting	1.188	491	1.073
Bijeenkomsten	1.805	230	1.780
Onderzoek	5.206	3.861	1.251
Advies derden	85.238	77.817	75.762
Bijdragen en lidmaatschappen	384	553	538
Doorbelasting	-	-6.509	-
Totaal activiteitslasten	**93.821**	**76.443**	**80.403**

De activiteitslasten zijn € 17,376 miljoen hoger dan de begroting. De voornaamste verschillen per afzonderlijke begrotingspost zijn:

- Voorlichting: Het budget voor voorlichting wordt met € 0,697 miljoen overschreden. Dit bedrag heeft grotendeels betrekking op extern gefinancierde projecten. De kosten hiervan bedroegen in 2021 € 0,629 miljoen.
- Bijeenkomsten: De overschrijding van € 1,575 miljoen heeft voor een bedrag van € 1,462 miljoen betrekking op extern gefinancierde projecten die bij het opstellen van de begroting nog niet bekend waren.
- Onderzoek: Dit budget wordt in de loop van het jaar projectmatig toegewezen, de lasten van deze activiteiten worden verantwoord onder afzonderlijke begrotingsposten zoals adviezen derden, overige personeelslasten en ICT-lasten. Daardoor blijft de realisatie (€ 0,437) op de post onderzoekskosten achter bij begroot. In de presentatie wordt dit opgeheven door de realisatie op de extern gefinancierde projecten. Deze bedroeg in 2021 € 4,769 en was geen onderdeel van de begroting 2021.
- Advies derden: Er is €7,421 miljoen meer uitgegeven dan begroot. De realisatie ten opzichte van 2020 is gestegen met € 9,476 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door extern gefinancierde projecten. De kosten van de inhuur van personeel op de subsidie en GGU gefinancierde activiteiten zijn in de presentatie opgenomen onder de activiteitskosten. Deze kosten waren in 2021 opgenomen onder de overige personeelskosten.
- Doorbelasting: De inzet van medewerkers voor extern gefinancierde projecten wordt doorbelast aan deze projecten. In de begroting werd rekening gehouden met een doorbelasting van € 6,509 miljoen aan baten. Door het gestegen projectvolume was de werkelijke inzet van medewerkers hoger. De werkelijke doorbelasting kwam uit op € 7,421 miljoen, € 0,912 miljoen hoger dan begroot. Dit levert een positief dekkingsresultaat op.

Specificatie:

Omschrijving	Realisatie 2021		
	Project gefinancierd	Overig	Totaal
Voorlichting	629	559	1.187
Bijeenkomsten	1.462	343	1.805
Onderzoek	4.769	437	5.206
Advies derden	83.823	1.415	85.238
Bijdragen en lidmaatschappen	-	384	384
Doorbelasting	**7.421**	**(7.421)**	**-**
Activiteitskosten	**98.104**	**(4.285)**	**93.821**

Overige lasten (21)

	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
Overige lasten	**1.795**	**1.502**	**452**

Specificatie:

Omschrijving	Realisatie 2021		
Overige lasten	Project gefinancierd	Overig	Totaal
	643	**1.152**	**1.795**

Financiële baten en lasten (22)

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
Opbrengst van effecten	670	-	3.298
Rentebaten	507	-	15
(Rente)lasten	-132	-	-161
Totaal financiële baten en lasten	**1.045**	**-**	**3.152**

De opbrengst van effecten is conform de gemaakte contributieafspraken niet opgenomen in de begroting. De gerealiseerde opbrengst is daardoor in het resultaat van de vereniging een plus ten opzichte van de begroting.

Resultaat deelnemingen (23)

	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
Congres- en Studiecentrum VNG B.V.	-417	-905	-1.989
VNG International B.V.	299	160	98
VNG Risicobeheer B.V.	656	201	615
VNG Realisatie B.V.	123	-	22
VNG Naleving B.V.	170	151	152
VNG Diensten B.V. (enkelvoudig)	-168	-	143
Vennootschapsbelasting	-142	-	-
Totaal resultaat deelnemingen	**523**	**-392**	**-959**

VNG Diensten B.V. (VNG Diensten)

VNG Diensten is de houdstermaatschappij namens VNG en is 100% aandeelhoudster van de VNG-deelnemingen. VNG Diensten voert uitsluitend houdstermaatschappij activiteiten. De inkomsten van Diensten bestaat uit rente en uit de omslag van kosten die wordt doorbelast aan de VNG-deelnemingen. Gezien externe omstandigheden is besloten dat alleen externe kosten aan de deelnemingen worden doorbelast. De intern vanuit VNG aan te rekenen kosten worden nu gedekt door de resulteren van de VNG-deelnemingen wat voor VNG betekent dat de post resultaat deelnemingen iets lager uitkomt.
Het resultaat VNG Diensten geschoond van het resultaat deelnemingen kwam het voorgaande jaar uit op € 0,143 miljoen. Hierin was een eenmalige bate van € 0,307 miljoen begrepen als gevolg van verliesverrekening van de fiscale eenheid voor vennootschapsbelasting. Indien deze eenmalige bate niet zou worden meegenomen, zou het resultaat VNG Diensten 2020 uitgekomen zijn op € 0,164 miljoen negatief. Voor 2021 komt het resultaat VNG Diensten, geschoond van de bijdrage van de deelnemingen, uit op € 0,168 miljoen negatief. Dit is een geringe verslechtering. Oorzaak wordt gevonden in verslechterde financiële baten en lasten (€ 0,019 miljoen) gecorrigeerd met minder slecht bedrijfsresultaat (€ 0,015 miljoen).

Congres- en Studiecentrum VNG B.V.

Het resultaat van Congres- en Studiecentrum VNG B.V. voor belastingen bedraagt € 0,417 miljoen negatief ten opzichte van een verlies van € 1,960 miljoen een jaar eerder. In vergelijking met de begroting 2021 is een positieve afwijking zichtbaar van € 0,506 miljoen. Deze positieve afwijking is toe te schrijven aan enerzijds betere brutomarges dan begroot en anderzijds besparingen op de bedrijfskosten. Academie noteerde 95% van de gestelde target, Congressen en Trainees noteerde een plus ten opzichte van de targets van 5% resp. 32%. Hiermee behaalde Trainees voor het tweede jaar in successie hun beste jaar ooit. De totale gerealiseerde brutomarge voor 2021 bedraagt € 3.172 miljoen en is daarmee ruim 14% hoger dan begroot en bijna 8% hoger dan voorgaand boekjaar. De bedrijfskosten zijn 0,081 miljoen lager dan begroot, namelijk € 3,560 miljoen versus € 3,641 miljoen. In de bedrijfskosten zit in 2021 voor 0,131 miljoen aan incidentele lasten uit hoofde van het terugbetalen van in 2020 (achteraf gezien) ten onrechte ontvangen coronasteun. Zonder deze eenmalige last is een daling van de bedrijfskosten zichtbaar zijn van 0,212 miljoen.
Deze positieve afwijking is verklaarbaar door gerealiseerde besparingen op de overige bedrijfskosten.

VNG Risicobeheer B.V.

In 2021 kwam het resultaat van VNG Risicobeheer B.V. voor belasting uit op € 0,724 miljoen, dit is € 0,523 miljoen hoger dan begroot. De opbouw hiervan is als volgt; de baten kwamen € 0,134 miljoen (7%) boven begroot uit door hogere bijdragen uit verzekeringsproducten. De stijging is het gevolg van premiestijgingen en de toename van het aantal verzekerden.
De totale lasten kwamen € 0,401 miljoen (25%) lager uit dan begroot. De lagere personeelskosten worden veroorzaakt doordat een van de externen eerder zijn contract heeft beëindigd.
De lagere overige bedrijfskosten hebben betrekking op de door VNG gemaakte kosten betreffende de adviezen van derden en de activiteit kosten. Door corona zijn diverse activiteiten niet doorgegaan.

VNG International B.V.

Het nettoresultaat van VNG International B.V. na belasting kwam ten opzichte van het vorige boekjaar € 0,173 miljoen of wel 181,4% hoger uit. In het resultaat is het resultaat van de deelneming in Tunesië (€ 0,092 miljoen) opgenomen. Het resultaat voor belastingen is als volgt te verklaren. De marge (baten minus directe lasten) nam toe met 4,3% of wel met € 0,273 miljoen. De indirecte of apparaatskosten namen met € 0,368 miljoen (6,3%) toe. Hierdoor nam het bedrijfsresultaat ten opzichte van 2020 met € 0,095 miljoen af. Vervolgens kwam ten opzichte van 2020 het saldo financiële baten € 0,297miljoen hoger uit ten op zicht van het in 2020 geleden verlies op de toen in waarde afgenomen USD. Na winstbelasting geeft dit ten opzichte van 2020 181,4% hoger resultaat. De ten opzichte van 2020 hogere indirecte kosten komen voort uit hogere personeelslasten (6,1%) en hogere bedrijfskosten (6,6%). Bij dit alles kan worden gesteld dat de meeste projecten die VNG International B.V. uitvoert opdrachten zijn van het Ministerie van Buitenlandse Zaken de Europese Commissie en de Wereld Bank. De VNG is voor een (zeer gering) deel opdrachtgever (de beleidsopdracht). Niet al deze projectbaten zijn marge gevend. Ten opzichte van de begroting 2021 realiseert VNG International B.V. een resultaat dat € 0,109 miljoen (68,6%) boven begroot uitkomt. Ten opzichte van begroot komt de brutomarge met € 0,367 miljoen hoger uit. De indirecte kosten komen ten opzichte van begroot € 0,191 miljoen hoger uit. Na aftrek van rentelasten blijft er een resultaat over dat 68,6% hoger is dan begroot.

VNG Realisatie B.V.

VNG Realisatie B.V. heeft geen permanent winststreven. In de begroting 2021 is een positief resultaat opgenomen teneinde eventuele toekomstige schommelingen in het weerstandsvermogen te kunnen opvangen. Deze schommelingen kunnen alleen ontstaan door projectverliezen dan wel een substantieel beroep op de BWW-voorziening. Ook in 2021 heeft die zich niet voorgedaan.
Het positieve resultaat over 2021 komt uit op € 0,123 miljoen netto positief. Begroting 2021 was € 0. De omzet is iets lager uitgekomen (€ 44,1 miljoen) dan over boekjaar 2020 (€ 46,5 miljoen). In begroting 2021 was al rekening gehouden met een lagere omzet (€ 35,4 miljoen).

VNG Naleving B.V.

Het resultaat voor belasting over 2021 komt uit op € 0,019 boven begroot. De kosten van de inzet kwamen in 2021 nagenoeg uit op begroot. Deze kosten bevatten hoofdzakelijk personele lasten op het realiseren van de doelstelling van VNG Naleving B.V. Die betreft het ondersteunen en adviseren van gemeenten op het terrein van handhaving en naleving ter verbetering van de uitvoeringskracht van gemeenten. De focus lag ook in 2021 primair op het sociaal domein waarbij vanwege het integrale karakter van handhaving en naleving ook andere gemeentelijke domeinen betrokken werden. Inhoudelijk heeft VNG Naleving B.V. zich gericht op kennisontwikkeling, innovatie, en het delen van kennis hiervan, zowel tussen de verschillende afdelingen/domeinen binnen gemeenten, tussen gemeenten onderling en tussen gemeenten en ketenpartners. In de personele lasten bleven de salarislasten achter bij begroot door het vertrek van medewerkers en het (soms) langere tijd openstaan van vacatures. Hier tegenover staat dat deze ruimte is ingevuld door externe medewerkers. De omzet over 2021 was € 0,021 miljoen hoger

dan begroot. Ten opzichte van 2020 stijgt het resultaat voor belasting met € 0,018 miljoen.

WNT-verantwoording 2021 vereniging van Nederlandse Gemeenten

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op VNG van toepassing zijnde regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum in 2021 voor de VNG is € 209.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van het Bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. De leden van het Bestuur van de VNG ontvangen geen bezoldiging.

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2021

bedragen x € 1	Leonard Geluk	Pieter Jeroense
Functiegegevens	Algemeen Directeur	Plv. Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	163.716,48	159.578,52
Beloningen betaalbaar op termijn	22.562,16	22.507,44
Subtotaal	186.278,64	182.085,96
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000,00	209.000,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	186.278,64	182.085,96
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020

bedragen x € 1	Jantine Kriens	Leonard Geluk	Pieter Jeroense
Functiegegevens	Algemeen Directeur	Algemeen Directeur	Plv. Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/03	01/04 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	41.480	112.659	148.407
Beloningen betaalbaar op termijn	5.506	15.833	21.138
Subtotaal	46.986	128.4929	169.544
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	50.250	150.750	201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	46.986	128.492	169.544
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Overzicht 2021 voor de WNT van de Toezichthoudende functionarissen VNG

(met bezoldiging kleiner dan € 1.700)

Naam	Functie	Periode
Dhr. J. van Zanen	Voorzitter van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. H. Bruls	Vice-voorzitter van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. E. van Oosterhout	Secretaris/Penningmeester	01/01 t/m 31/12
Mw. I. Diks	Lid van het Bestuur	16/06 t/m 31/12
Dhr. V. Everhardt	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. T. Heerts	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. P. Heijkoop	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. A. Hofland	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Mw. L. Hooijdonk	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. J. Kompier	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. M. van der Kraan	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. S. de Langen	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 15/10
Dhr. R. Lievense	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. H. Lenferink	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. A. Mulder	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Mw. S. Mutluer	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Mw. W. Paulusma	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 15/04
Dhr. A. Reinders	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. C. Rutten	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Mw. E. van Selm	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. G. Soest	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Mw. Tiemens	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 01/09
Dhr. F. Weerwind	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12
Dhr. T. Weterings	Lid van het Bestuur	01/01 t/m 31/12

Geconsolideerde jaarrekening 2021

Geconsolideerde balans per 31 december 2021

Voor bestemming van het resultaat (bedragen x € 1.000)

ACTIVA

		2021		2020
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		414	433	
Software				
Materiële vaste activa (24)				
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	9.319		9.958	
Activa in uitvoering	84		282	
Machines en installaties	836		646	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.407		953	
		11.646		11.839
Financiële vaste activa				
Overige effecten	66.937		63.385	
		66.937		63.385
Totaal vaste activa		**78.997**		**75.657**
Vlottende activa				
Vorderingen				
Handelsdebiteuren	6.236		7.053	
Overige vorderingen	847		13.032	
Overlopende activa	16.264		7.793	
		23.347		27.878
Liquide middelen (25)		77.520		53.563
		77.520		53.563
Totaal vlottende activa		**100.870**		**81.441**
Totaal activa		**179.864**		**157.098**

PASSIVA

		2021		2020
Eigen vermogen				
Groepsvermogen	63.912		62.379	
		63.912		**62.379**
Voorzieningen (26)				
Voorzieningen	2.981		3.739	
		2.981		**3.739**
Kortlopende schulden				
Handelscrediteuren	9.252		10.280	
Belastingen en premie sociale verzekeringen	8.978		6.165	
Overlopende passiva (27)	85.358		60.848	
Overige schulden (28)	9.383		13.687	
		112.971		**90.980**
Totaal passiva		**179.864**		**157.098**

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2021

(bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Baten		
Contributies	24.514	23.480
Bijdrage projecten	100.092	93.879
Vergoeding geleverde diensten (29)	35.209	27.717
Overige baten (30)	5.270	5.546
Som der baten	**165.085**	**150.622**
Lasten		
Salarissen (31)	33.467	33.129
Sociale lasten (31)	4.337	4.245
Pensioenbijdragen (31)	6.010	5.506
Overige personeelslasten (31)	5.589	14.665
Afschrijvingen	1.413	1.214
Activiteitslasten	107.360	89.481
Overige lasten (32)	7.724	6.073
Som der lasten	**165.900**	**154.313**
Bedrijfsresultaat	**-815**	**-3.691**

Financiële baten en lasten		
Opbrengst van effecten	670	3.298
Rentebaten	507	16
(Rente)lasten	-273	-555
Som der financiële baten en lasten	**904**	**2.759**
Bijzondere baten en lasten	-	308
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor Vpb	**89**	**-624**
Vennootschapsbelasting	-142	-
Resultaat	**-53**	**-624**
Dekking uit het vermogen	1.177	608
Onverdeeld resultaat	**1.124**	**-16**

Resultaatsbestemming

Het resultaat 2021 is gelijk aan € 0,053 miljoen negatief. De onttrekking uit de bestemmingsreserve, gelijk aan € 1,177 miljoen, is toegevoegd aan het onverdeeld resultaat. Het onverdeeld resultaat komt daarmee uit op € 1,124 miljoen en wordt toegevoegd aan de overige reserves.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(bedragen x € 1.000)

		2021		2020
Bedrijfsresultaat	-815		-3.691	
Afschrijvingen en waardeverminderingen	1.413		1.214	
Cashflow		598		-2.477
Afname vorderingen	-4.528		-2.690	
Afname voorzieningen	-758		975	
Toename kortlopende schulden	21.992		5.076	
		25.762		3.361
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		**26.360**		**884**
Ontvangen interest	507		16	
Ontvangen dividend	623		1.064	
Betaalde interest	-273		-555	
Resultaat effectentransacties	47		2.235	
Mutatie omrekenverschillen	11		-28	
Betaalde/ontvangen vennootschapsbelasting	-142		307	
Kasstroom uit operationele activiteiten		**773**		**3.039**
(Des)investeringen in immateriële vaste activa	19		-57	
(Des)investeringen in materiële vaste activa	-1.219		-693	
Investeringen in financiële vaste activa	-1.976		-2.613	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		**-3.176**		**-3.363**
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		**-**		**-**
Netto kasstroom		**23.957**		**560**
Mutatie liquide middelen (01-01 t/m 31-12)		**23.957**		**560**

Toelichting op de geconsolideerde balans

(bedragen x € 1.000)

Materiële vaste activa (24)

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	Bedrijfs-gebouwen en -terreinen	Activa in uitvoering	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs-middelen	Totaal 2021
Beginstand					
Aanschafwaarde	24.464	282	5.953	5.170	35.870
Correctie waarde investering ivm wisselkoersen*				1	1
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-14.506	-	-5.307	-4.217	-24.030
Correctie waarde afschrijvingen ivm wisselkoersen*				-1	-1
Verschuiving afschrijving Activa o.b.v. artikelgroep 2016			-	-	-
Verschuiving afschrijving Activa o.b.v. artikelgroep 2017			-	-	-
Boekwaarde 1 januari 2021	**9.958**	**282**	**646**	**953**	**11.840**
Mutaties					
Investeringen	212	84	58	766	1.120
Desinvesteringen aanschafwaarde	-	-	-51	-888	-938
Desinvesteringen afschrijvingen	-	-	51	887	937
Herrubriceringen aanschafwaarde	21	-282	261	-	-
Afschrijvingen	-872	-	-129	-311	-1.312
Totaal mutaties	**-638**	**-198**	**190**	**454**	**-194**
Eindstand					
Aanschafwaarde	24.697	84	6.222	5.049	36.052
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-15.378	-	-5.386	-3.642	-24.406
Boekwaarde 31 december 2021	**9.319**	**84**	**836**	**1.407**	**11.646**
Afschrijvingspercentages	2-20%		5-16,7%	10-33%	

Liquide middelen (25)

	2021	2020
Kas	9	13
Bank	77.511	53.550
Stand per 31 december	**77.520**	**53.563**

Het saldo van de liquide middelen betreft het totaal van de kas, zakelijke rekeningen-courant en spaar-/vermogensspaarrekeningen. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vereniging.

Voorzieningen (26)

Voorziening	**2021**	**2020**
Stand per 1 januari	3.739	2.764
Bij: dotaties	759	1.651
Af: onttrekkingen	-1.428	-668
Af: vrijval	-89	-8
Stand per 31 december	**2.981**	**3.739**

In 2021 is de voorziening voor toekomstige jaarlijkse verplichtingen gedaald met € 0,758 miljoen. Het saldo bestaat uit:

- De voorzieningen projecten (€ 0,859 miljoen) voor de te verwachten juridische claims uit gerechtelijke procedures die lopen in Jordanië en Bosnië;
- De voorziening voor WW- en Bovenwettelijke WW-gerechtigden (€ 1,303 miljoen), mede als gevolg van de afspraken gemaakt met individuele medewerkers, en de betaling van bestaande gerechtigden en de vrijval als gevolg van oud-medewerkers, waarvan de rechten vrijvallen als gevolg van ander werk en/of het opnieuw berekenen van de looptijd van de BWW (€ 1,570 miljoen);
- De reorganisatievoorziening (€ 0,267 miljoen) gevormd per eind 2020 voor de organisatie-wijzigingen als gevolg van de corona-pandemie;
- De voorziening gevormd voor toekomstige ambtsjubilea (€ 0,561 miljoen). De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, verwachte salarisstijgingen, blijfkans en leeftijd.

In de reorganisatievoorziening (€ 0,267 miljoen) zijn voor VNG Congres- en Studiecentrum VNG B.V., de kosten als gevolg van de lopende herstructurering opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de onderneming. Deze reorganisatie is het gevolg van verslechterde bedrijfseconomische omstandigheden naar aanleiding van de negatieve gevolgen van de corona-pandemie. De voorziening betreft het totaal van de nog te betalen reorganisatiekosten per ultimo boekjaar. De berekening is gebaseerd op de kosten van externe adviseurs met betrekking tot uit te brengen advisering, transitievergoedingen, sociaal plan en overige personeelsgerelateerde kosten.

Overlopende passiva (27)

	2021	2020
Vooruit gefactureerde bedragen	28.912	12.154
Vooruit gefactureerde contributie	16.037	12.872
Vooruit ontvangen subsidies	33.247	27.820
Fonds GGU & Gemeentefonds saldi	7.162	8.002
Stand per 31 december	**85.358**	**60.848**

Overige schulden (28)

	2021	2020
Div. reserveringen voor verlof en vakantiegeld	557	5.174
Overige schulden	8.826	8.513
Stand per 31 december	**9.383**	**13.687**

In 2021 daalt de reserveringen voor vakantiegeld en eindejaarsuitkering, omdat met de invoering van het IKB (individueel Keuze Budget) de opgebouwde rechten in het jaar uitbetaald worden.

Overige informatie

Bankgaranties

VNG International B.V. heeft bij ABN AMRO een obligokrediet van € 2,6 miljoen. Binnen dit krediet kan VNG International B.V. bij ABN AMRO Bank N.V. bankgaranties afsluiten. Als zekerheid zijn voor een gelijk bedrag debiteuren verpand. Voorts heeft VNG International B.V. één bankgarantie via ABN AMRO N.V. afgegeven ter waarde van € 3,259 miljoen.

- Libya, EU Pilot Projects (€ 0,273 miljoen) met als begunstigde Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations.
- Libya, Improved Service delivery and Accountability (€ 1,021 miljoen met als begunstigde European Commission.
- Tunisia, support to the process of decentr & deconcentration (€ 1,074 miljoen met als begunstigde Delegation de L'Union Europe.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De totale verplichting voor het beheer en onderhoud van het automatiseringssysteem, het platform voor aanbestedingen, de Facilitaire Diensten (Catering, Onderhoud gebouwen, Schoonmaak en receptiediensten) en verbouwingen van de Willemshof in 2022 bedraagt € 9,531 miljoen (t/m 2024).
Per jaar is de verplichting:
2022 € 4,935 miljoen
2023 € 3,067 miljoen
2024 € 1,156 miljoen
2025 € 0,299 miljoen
2026 € 0,075 miljoen

Wet Ketenaansprakelijkheid

De onderneming is onderworpen aan de Wet Ketenaansprakelijkheid en de Wet Inlenersaansprakelijkheid. Op grond daarvan kan de onderneming worden aangesproken voor de door onderaannemers mogelijk niet afgedragen belastingen en premies sociale verzekeringen.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Algemeen

Het resultaat is uitgekomen op € 0,053 miljoen negatief. Na de onttrekking uit de bestemmingsreserve, € 1,177 miljoen voor de lasten van de herhuisvesting en de het Covid budget, is het onverdeeld resultaat uitgekomen op € 1,124 miljoen positief. Het resultaat is ten opzichte van 2020 met € 1,140 miljoen gestegen. Het bedrijfsresultaat is uitgekomen op € 0,815 miljoen negatief. Dit is ten opzichte van 2020 een verbetering van € 2,876 miljoen. Deze verbetering ontstaat voornamelijk door hogere opbrengsten in de dienstverlening na een slecht jaar als gevolg van de corona-pandemie.

Het resultaat uit de effectenportefeuille is lager dan in 2020. Er is meer gehandeld, waardoor het gerealiseerde resultaat lager is. In 2020 was er een bijzondere bate zijnde de carry back van VPB verrekening, die in 2021 niet van toepassing is.

Vergoeding geleverde diensten (29)

	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Vergoeding geleverde diensten	35.209	27.717
Totaal vergoeding geleverde diensten	**35.209**	**27.717**

De vergoeding geleverde diensten stijgt ten opzichte van 2020 met € 7,492 miljoen komt voornamelijk door de verbetering van opbrengsten van de georganiseerde congressen en gestegen opbrengsten VNG International B.V.

Overige baten (30)

	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Opbrengst derden	2.231	2.662
Auteursvergoedingen	202	201
Overige baten	2.837	2.683
Totaal overige baten	**5.270**	**5.546**

De overige baten zijn in 2021 € 0,276 miljoen lager dan vorig jaar. De lagere baten komen voornamelijk uit minder doorbelasting van specifieke dienstverlening zoals, doorbelasting detacheringskosten en facilitaire diensten aan diverse secretariaten.

Personeelslasten (31)

	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Salarissen	33.467	33.129
Sociale lasten	4.337	4.245
Pensioenbijdragen	6.010	5.506
Overige personeelslasten	5.589	14.665
Totaal personeelslasten	**49.403**	**57.545**

De overige personeelskosten dalen ten opzichte van vorig jaar. Daartegenover staat de inhuur van personeel en inkoop van advies voor de projecten gefinancierd vanuit het rijk of het Fonds GGU.

De totale bezetting van de VNG is per ultimo 2021 als volgt onderverdeeld naar de verschillen de onderdelen (in fte's):

	Realisatie 2021	Realisatie 2020
VNG, de vereniging	291,4	295,5
Congres- en Studiecentrum VNG B.V. (incl. COD)	31,2	31,3
VNG International B.V. (incl. buitenlandse dochterbedrijven)	81,3	87,2
VNG Risicobeheer B.V.	3,9	3,9
VNG Realisatie B.V.	65,9	70,0
VNG Naleving B.V.	35,2	32,2
	508,9	**520,1**

Ten opzichte van het voorgaande jaar dalen de personeelslasten met € 8,142 miljoen. De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere inzet op uitzendkrachten en personeel van derden.

Overige lasten (32)

	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Huisvestingskosten	865	911
Onderhoudskosten en inventaris	361	328
Automatisering	3.019	2.316
Telecommunicatie	16	-117
Drukwerkkosten	26	-4
Bibliotheekkosten	751	158
Restauratieve kosten	261	273
Overige bedrijfskosten	2.425	2.208
	7.724	**6.073**

De stijging in de overige lasten komt voornamelijk door de hogere automatiseringslasten veroorzaakt door de kosten die hier geboekt staat vanuit het GT Telefonie project. De stijging van de bibliotheekkosten wordt veroorzaakt, doordat de factuur voor Reprorecht (€ 0,635 miljoen) in 2020 onder de overige bedrijfskosten geboekt was. In 2021 is de factuur op de juiste post geboekt.

De honoraria voor de externe accountant met betrekking tot het boekjaar 2021, opgenomen in de controle- en advieskosten, opgenomen onder overige bedrijfsposten, zijn als volgt samengesteld:

	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Onderzoek van de jaarrekening	180	188
Andere controle opdrachten	308	156
Fiscaal advies en niet controle opdrachten	70	83
Totaal	**558**	**427**

Overzicht mutatie eigen vermogen

(bedragen x € 1.000)

Vermelding van de mutatie in het eigen vermogen is volgens de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) een verplicht onderdeel van de jaarrekening.

	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Geconsolideerd nettoresultaat na belastingen toekomend aan de rechtspersoon	-53	-624
Mutatie herwaarderingsreserve	1.576	-1.596
Omrekenverschillen	11	-28
Mutatie eigen vermogen	**1.533**	**-2.248**

Den Haag, 22 april 2022.

Namens het bestuur,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

w.g. Jan van Zanen
Voorzitter

w.g. Eric van Oosterhout
Penningmeester

Overige gegevens

Overige zaken betreffende de jaarrekening

Vaststelling jaarrekening

Conform artikel 8 lid 5 legt het bestuur de jaarrekening ter vaststelling voor aan de algemene ledenvergadering.

Vallei Audit
Accountants & Adviseurs

Vallei Accountants Audit B.V.
E info@vaacc.nl
W www.vaacc.nl
IBAN NL74 RABO 0356 8652 15
BIC RABONL2U
BTW 8185.48.137.B.01
KVK 3212 6939

Maarsbergseweg 48
3931 JJ Woudenberg
T +31 (0)33 286 66 19

Postbus 191
3930 ED Woudenberg

Parmentierstraat 8
3772 MS Barneveld
T +31 (0)342 41 28 09

Sinds 2020 zijn wij ook gevestigd in Amsterdam.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de leden van Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2021 van Vereniging van Nederlandse Gemeenten te ’s Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging van Nederlandse Gemeenten per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 ‘Organisaties zonder winststreven’ en met de bepalingen bij en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:
- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2021;
- de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2021;
- het geconsolideerde kasstroomoverzicht over 2021; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT) 2021 en het Protocol beheer Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering VNG vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging van Nederlandse Gemeenten, zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter onderbouwing van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's
Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude en corruptie. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en corruptie berust bij de directie van de vereniging. De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude en corruptie.

Dé partner voor succesvol ondernemen

Vallei Accountants Audit B.V. is statutair gevestigd te Woudenberg. Op al onze diensten en offertes zijn de algemene voorwaarden NBA 2017 (variant 2) van toepassing, zoals gedeponeerd bij de griffie van de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam en te raadplegen op onze website: www.vaacc.nl. Op verzoek wordt u een exemplaar toegezonden.

Bij de planning en uitvoering van de controlewerkzaamheden houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. De mogelijke frauderisico's en fraudesituaties zijn met de directie besproken. Wij hebben aandacht besteed aan het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management en het frauderisico rondom de nauwkeurigheid, rechtmatigheid en afgrenzing van (project)opbrengsten en - kosten.

Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd van de relevante maatregelen van interne beheersing die deze risico's moeten mitigeren.

Wij hebben onder andere journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht waarbij wij tevens aandacht hebben besteed aan significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening. Tevens hebben wij onder andere specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het bestuur. Daarnaast hebben wij overige passende controlewerkzaamheden uitgevoerd zoals de beoordeling van projectkosten met onderliggende documentatie als facturen en urenregistraties.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen andere materiële frauderisico's gesignaleerd.

Controleaanpak continuïteit
De uitgangspunten van de waarderingen in de jaarrekening van Vereniging van Nederlandse Gemeenten zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de vereniging als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voortzetting mogelijk is, inclusief de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, is de wettelijke verantwoordelijkheid van de directie. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van deze inschattingen. Hierbij hebben wij de begroting, liquiditeitsprognose en tussentijdse voortgangsrapportages in het nieuwe boekjaar beoordeeld.

Wij hebben dit jaar tevens de gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de sanctiewetgeving voor Vereniging van Nederlandse Gemeenten, inclusief de risico's en maatregelen besproken. Aandachtspunten voor de Vereniging van Nederlandse Gemeenten zijn onder andere het beschikbaar stellen van middelen en capaciteit voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, waarde van de effectenportefeuille, mogelijk betrokken gesanctioneerde personen bij de organisatie of verbonden partijen in diverse rollen als bestuurder, intern toezichthouder, UBO, aandeelhouder, et cetera, alsmede de impact op de continuïteit van de organisatie. Hieruit blijkt dat de impact van de oorlog met name tot uiting komt in het beschikbaar stellen van capaciteit, vanwege (advies)vragen vanuit de leden. Vooralsnog weet de Vereniging van Nederlandse Gemeenten de extra activiteiten op te vangen in de huidige begroting. De impact op de continuïteit is op dit moment niet materieel en is niet toegelicht in de jaarrekening.

Naar aanleiding van onze beoordeling hebben wij vastgesteld dat de veronderstellingen van de directie inzake de continuïteit van de vereniging aanvaardbaar zijn.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie
Het jaarverslag bevat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' en met de bepalingen bij en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2021, het Protocol beheer Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering VNG, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:
- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing dat relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren aan het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Woudenberg, 18 mei 2022
Vallei Accountants Audit B.V.

w.g.

Drs. L.S. Goeman RA

6a. VNG contributievoorstel 2023

Bijlage bij ledenbrief 1 juni 2022: "Uitnodiging ALV 29 juni 2022"

Toelichting

Tijdens de ALV 2018 hebben de leden ingestemd met de uitgangspunten voor de meerjarige ontwikkeling van de contributie. Daarbij is afgesproken om de VNG-begroting weer in evenwicht te brengen door een combinatie van geleidelijke contributieverhoging en het inzetten van het vermogen van de VNG. Binnen dit uitgangspunt beweegt de contributie op basis van twee componenten:

- Compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling op basis van CPB-indexcijfers
- 1,0% voor de groei naar volledige dekking van de kosten van de kernorganisatie van de VNG vanuit de contributie.

Voor de goede orde merken wij nog op dat vorig jaar vanwege de zware financiële omstandigheden van de gemeenten eenmalig is afgezien van deze 1% ingroei. Gelet op de positieve ontwikkeling in de financiële omstandigheden van gemeenten, waarbij wij ons wel ernstige zorgen maken over de financiën vanaf 2026, wordt dit jaar de meerjarig vastgestelde contributiesystematiek weer gevolgd. De dekking voor de ingroei is door de VNG zelf middels een structurele taakstelling in haar begroting opgenomen.

Indexatie

De compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling is gebaseerd op een combinatie van de loonvoetsector van de overheid (3,6%) en het HICP index (2,2%), afgezet tegen de kosten van de basisorganisatie van de VNG. De genoemde indices zijn in maart 2022 door het CPB gepresenteerd in het Centraal Economisch Plan 2022.

Op basis van genoemde indices zijn de verwachte kosten voor de VNG berekend, waarmee de gewogen indexatie voor de loon- en prijsontwikkeling uitkomt op 3,4%.

Voorstel aan de leden

Conform de systematiek stelt het bestuur u voor om de contributie voor 2023 te indexeren voor de loon- en prijsontwikkeling op basis van CPB-indexcijfers, aangevuld met 1% ingroei. Op basis van de indexatie en de vastgestelde ingroei leidt dat tot een verhoging van de contributie voor 2023 met 4,4%.

Dit betekent voor de te betalen contributie het volgende bedrag per inwoner:

	2023		2022	
Inwonersaantal van 0 - 5.000 inwoners	€	1,812	€	1,736
Inwonersaantal van 5.000 - 25.000 inwoners	€	1,664	€	1,594
Inwonersaantal van 25.000 - 200.000 inwoners	€	1,434	€	1,374
Inwonersaantal vanaf 200.000 inwoners	€	0,712	€	0,682

6b. Kadernota 2023 met ambities voor beleidsinzet en inzet op gebied GGU
6c. De totale GGU begroting 2023 en financiële bijdrage Fonds GGU

Bijlage bij ledenbrief 1 juni 2022: "Uitnodiging ALV 29 juni 2022"

Samenvatting

Gemeenten worden dagelijks geconfronteerd met impactvolle gebeurtenissen. Na de coronacrisis hebben gemeenten nu de handen vol aan de woonopgave en de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Ook de uitdagingen voor gemeenten op de arbeidsmarkt zijn op dit moment groot. Dit speelt zowel op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu, automatisering en ICT, als welzijn en jeugdzorg. Het heeft niet alleen consequenties voor bijvoorbeeld de woning-bouwopgaven, maar voor veel meer vraagstukken waarvoor gemeenten aan de lat staan.

Als eerste overheid moet de gemeente altijd klaar staan en rekening houden met onverwachte gebeurtenissen. Het vergt veerkracht om daadkrachtig te handelen en verantwoordelijkheid te nemen. De VNG wil gemeenten ondersteunen bij het versterken van deze veerkracht. Dat doen we in de volle breedte van de maatschappelijk opgaven, zoals die in deze Kadernota 2023 zijn uitgewerkt. Daarin geven we per maatschappelijke opgave op hoofdlijnen aan waarop we willen inzetten, welke prioriteiten we daarbij stellen en hoeveel middelen we daaraan besteden in 2023.

De inzet van de VNG wordt gefinancierd uit contributie, het Fonds GGU en subsidies. De begroting is in de jaren 2018 - 2020 gestegen door de toename van rijkssubsidies en het GGU-fonds. We hebben op basis van de begroting voor 2022 een doorrekening gemaakt die leidt tot een raming voor 2023 en 2024, rekening houdend met structurele en tijdelijke effecten. De meerjarenraming stellen we op om een eerste inzicht te geven in de financiële ruimte voor beleids- en bedrijfsvoeringprioriteiten. Het contributievoorstel wordt separaat aan de ALV voorgelegd. De bijdrage van de leden aan het Fonds GGU is gekoppeld aan de Kadernota 2023 waarin de GGU-ambities zijn uitgewerkt op hoofdlijnen.

Het Bestuur legt de volgende voorstellen aan u voor (bedragen exclusief BTW):

a. De VNG Kadernota 2023, waarin VNG beleidsmatige ambities en de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering geïntegreerd zijn, vast te stellen.

b. In te stemmen met de totale GGU begroting 2023 ad €59,838 miljoen, inclusief ophoging van het Fonds GGU in verband met:
   - **a.** de jaarlijkse indexatie van 3,4% op basis van de CPB indexcijfers van maart. conform het ALV-besluit van 2020 Voor 2023 komt de indexatie uit op €1,850 miljoen.
   - **b.** de toevoeging van de nieuwe structurele diensten op gebied van:
     1. Digitale Veiligheid; ENSIA en versterking Informatiebeveiligingsdienst IBD (€1,250 miljoen)
     2. Digitale transitie Common Ground; regie op beheer API's (€0,750 miljoen)
     3. Contractbeheer specialistische zorg (€0,130 miljoen)
     4. WOZ-Datacenter (€0,240 miljoen)

De nieuwe structurele diensten binnen het GGU Fonds zijn verwerkt in de GGU begroting die onderdeel is van de Kadernota 2023.

Als gevolg van bovenstaande besluiten neemt de bijdrage van de leden aan het Fonds GGU toe met €3,750 miljoen tot €58,636 miljoen. De bijdrage per inwoner komt voor 2023 uit op €3,333 (in 2022 is dat € 3,141). De toename is een optelsom van de onderstaande mutaties:

1. Een afname doordat de propositie Publieke Gezondheid van 2022 van eenmalige aard was (€0,470 miljoen)
2. Een toename i.v.m. indexatie (€1,850 miljoen)
3. Een toename i.v.m. nieuwe structurele diensten (€2,370 miljoen).

Gemeenten geven als meest nabije overheid op lokaal niveau invulling aan de landelijke ambities om grote opgaven aan te pakken. Door aan te sluiten bij de leefwereld van onze inwoners kunnen juist gemeenten doeltreffend optreden. Daarbij dragen we een brede verantwoordelijkheid ten aanzien van uiteenlopende dossiers. Van woningbouwsopgave en stikstofcrisis, tot armoedebestrijding en inburgering. Gemeenten zijn in staat om deze opgaven dichtbij de mensen zelf te ontwikkelen en uit te voeren. Ook als dat betekent dat we soms een stap opzij moeten zetten, om de samenleving de ruimte te laten om zelf oplossingen te bedenken.

Landelijke prioriteiten lokaal oplossen

Het kabinet heeft een aantal grote thema's gekozen, zoals woningbouw, onderwijs en jeugdzorg, waarop de komende jaren fors wordt ingezet. Gemeenten onderschrijven deze prioriteiten op inhoud, maar maken onderscheid in de manier waarop deze moeten worden bekostigd. De inzet van tijdelijke middelen en het omzetten van structurele financiering in tijdelijke fondsen, bemoeilijkt de meerjarige inzet door gemeenten op de prioritaire domeinen. Daarom zet de VNG ook in 2023 in op het verbeteren van de interbestuurlijke en financiële verhoudingen tussen gemeenten en het Rijk.

Versterken uitvoeringskracht

De relatie tussen beleid en uitvoering verandert. Er is sprake van een omkering waarbij we meer vanuit de leefwereld van inwoners willen redeneren. Het overmatig denken in politieke haalbaarheid, gaat ten koste van een realistische blik op de uitvoerbaarheid. De VNG zet daarom in 2023 in op het vergroten van de uitvoeringskracht van gemeenten. Door actief samen te werken met alle uitvoerende instanties, betrekken we de stem van de uitvoering vroegtijdig bij het maken van beleid. 2023 is het eerste jaar waarin een gezamenlijke VNG kadernota wordt gepresenteerd voor de hele VNG, ongeacht of de thema's en activiteiten die erin staan op basis van contributie, Gezamenlijke Gemeentelijk Uitvoering (GGU) of subsidies worden gefinancierd. De maatschappelijke opgaven voor gemeenten zijn daarbij als gemeenschappelijk uitgangspunt genomen. Zo wordt het voor gemeenten in een oogopslag duidelijk wat de beoogde inzet op de verschillende beleidsterreinen zal zijn in 2023.

Continuïteit bevorderen

Veel van de VNG-activiteiten lopen in 2023 door in ontwikkeling of in beheer. De financiële en inhoudelijke kaders vallen dan ook nagenoeg gelijk met die van 2022. De basiscontouren in de kadernota zijn gelijk gebleven, maar er is daarbinnen wel ruimte voor aanpassingen naar aanleiding van actuele ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen kunnen voortvloeien uit het regeerakkoord, maar ook een geopolitieke oorzaak hebben. De Oekraïne-crisis, maar ook de coronapandemie, hebben bijvoorbeeld een weerslag op gemeenten die zeer waarschijnlijk nog doorspeelt in 2023. In deze Kadernota is zoveel mogelijk aangesloten bij de actualiteiten die een collectieve inzet van de VNG en vanuit de GGU vereisen.

Nieuwe structurele diensten bij de GGU

Op basis van de ontwikkelingen in 2022 wordt een aantal van de door VNG ontwikkelde activiteiten vanaf 2023 structureel onderdeel van het dienstverleningsaanbod in het kader van de GGU. Deze nieuwe diensten zorgen voor een ophoging van het GGU Fonds, dat daarmee voor een groter deel uit structurele kosten zal bestaan. Dit heeft specifiek betrekking op onderstaande onderwerpen.

1. Digitale veiligheid – €1,250 miljoen

Op basis van het IBD-programma verhogen we de digitale weerbaarheid van gemeenten, en geven we invulling aan de resolutie digitale veiligheid. In de doorontwikkeling van ENSIA (een verantwoordingssystematiek voor digitale veiligheid en datakwaliteit) worden meerdere stelsels toegevoegd, zowel op het domein informatiebeveiliging als ook ten aanzien van datakwaliteit. Bij structurele dienstverlening en -verantwoordelijkheid hoort structurele financiering i.v.m. de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening. Indien de nieuwe structurele diensten op gebied van informatieveiligheid niet structureel gefinancierd worden, komt de dienstverlening van de IBD onder druk te staan, met name bij meerdere incidenten tegelijk. Ook is de structurele ondersteuning van de ENSIA systematiek dan niet geborgd. Verantwoording afleggen is een structurele verantwoordelijkheid waarbij structurele financiering hoort. Het ENSIA-instrumentarium is voor gemeenten onmisbaar en dient daarom te worden voorzien van structurele financiering.

2. Digitale informatievoorziening: fonds voor regie, ontwikkeling en beheer API's – €0,750 miljoen

Voor de lokale aanpak van maatschappelijke opgaven is een flexibele dienstverlening en optimalisering van de gegevensuitwisseling essentieel. Bij de transitie naar Common Ground spelen Application Programming Interfaces (API's) een centrale rol. API's voorzien in een behoefte door gegevens eenvoudig en snel bij de actuele bron te bevragen. Zo zijn vanuit het programma Haal Centraal API's gerealiseerd om de basisregistraties BAG (adressen en gebouwen), BRK (Kadaster) en WOZ (Waardering onroerende zaken) bij de landelijke voorziening te kunnen bevragen. De kosten van de ontwikkeling en beheer van deze voorzieningen zijn tot 2022 grotendeels gefinancierd uit tijdelijke budgetten. Voor de gerealiseerde API's is er nog geen voorziening of budget om deze gedurende de transitiefase te borgen. Zonder structureel budget is er geen dekking voor de doorontwikkeling en beheerlasten van de API's, waarmee de toepassing bij gemeenten onmogelijk wordt gemaakt. Financiële dekking van de kosten voor regie, doorontwikkeling en beheer, is noodzakelijk voor de continuering van de dienstverlening en de borging van resultaten in het kader van Common Ground.

3. Contractbeheer specialistische zorg – €0,130 miljoen

Door de landelijke inkoop Jeugd en Wmo (LTA) wordt er gegarandeerd dat hoogspecialistische jeugdhulp en Wmo beschikbaar zijn. De VNG beheert 40 contracten Jeugd en Wmo met een omvang van ongeveer 130 miljoen euro en verzorgt de afstemming met gemeenten hierover. Daarnaast bereiden we ons voor op de nieuwe contracten die voor de komende jaren worden afgesloten.

4. WOZ-datacenter – €0,240 miljoen

Het WOZ-datacenter is in de periode 2003-2004 voortgekomen uit initiatieven van de grote gemeenten om via samenwerking te besparen op de kosten van de WOZ-uitvoering. Het WOZ-datacenter dat nu onderdeel uitmaakt van de GGU, verzamelt sinds 2004 markinformatie die gebruikt wordt om landelijke taxatiewijzers te maken. De activiteiten van het WOZ-datacenter zijn noodzakelijk voor de gemeentelijke WOZ-uitvoering. Vanwege gestegen structurele kosten van het WOZ-datacenter door prijsontwikkeling en kosten voor automatisering en beveiliging is financiële ophoging noodzakelijk.

Ten slotte

Wij nodigen u van harte uit om kennis te nemen van de VNG Kadernota 2023 en er als college en raad met elkaar over in gesprek te gaan.

VNG Kadernota 2023

Inhoud

1. Inleiding 2

2. Inclusieve Samenleving 5
2.1. Kansengelijkheid 6
2.2. Bestaanszekerheid 8
2.3. Gezond leven 11

3. Leefomgeving 14
3.1. Fysieke Leefomgeving 15
3.2. Omgevingswet 17
3.3. Energie en klimaat 18
3.4. Regionale economie 21

4. Lokale Democratie en Veiligheid 22
4.1. Vitale lokale democratie 23
4.2. Lokaal Bestuurlijke Inrichting 24
4.3. De veilige gemeente 26

5. Informatiesamenleving 27
5.1. Digitale Informatievoorziening 28
5.2. Digitale veiligheid 33
5.3. Verantwoord datagestuurd werken 35
5.4. Ethiek en Digitale grondrechten 37
5.5. Trends en Innovatie 39

6. Uitvoeringskracht 41
6.1. Inclusieve dienstverlening 42
6.2. Uitvoerbaarheid en uitvoeringskracht 43
6.3. Collectieve inkoop en beheer 45

7. Actieve Leden Organisatie 47
7.1. Verenigingsstrategie 48
7.2. Programma Visie 2030 48
7.3. Netwerkorganisatie 48
7.4 Kennis 48
7.5. Werkgeversfunctie 48
7.6. Europa 49
7.7. Global Goals 49

8. Ondersteuning organisatie 50
8.1. Bedrijfsvoering 51
8.2. Communicatie 51
8.3. Fondsbeheer, planning & control, en quality assurance 51
8.4. Governance-ondersteuning extern 52

9. Financiën 53
9.1. Ontwikkeling begroting 54
9.2. Contributieontwikkeling 54
9.3. Meerjarig perspectief 54
9.4. Financiële kaders 55
9.5. Begroting en omvang Fonds GGU 56

10. Bijlage: GGU Portfolio overzicht 57

11. Bijlage: GGU Structurele diensten in 2023 58

1
Inleiding

Een stap in de goede richting

Gemeenten worden dagelijks geconfronteerd met impactvolle gebeurtenissen. Na de corona-crisis hebben gemeenten nu de handen vol aan de woonopgave en de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Ook de uitdagingen voor gemeenten op de arbeidsmarkt zijn op dit moment groot. Dit speelt zowel op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu, automatisering en ICT, als welzijn en jeugdzorg. Het heeft niet alleen consequenties voor bijvoorbeeld de woningbouwopgaven, maar voor veel meer vraagstukken waarvoor gemeenten aan de lat staan.
Als eerste overheid moet de gemeente altijd klaar staan en rekening houden met onverwachte gebeurtenissen. Het vergt veerkracht om daadkrachtig te handelen en verantwoordelijkheid te nemen. De VNG wil gemeenten ondersteunen bij het versterken van deze veerkracht. Dat doen we in de volle breedte van de maatschappelijk opgaven, zoals die in deze Kadernota 2023 zijn uitgewerkt.

Landelijke prioriteiten lokaal oplossen

Het kabinet heeft een aantal grote thema's gekozen, zoals woningbouw, onderwijs en jeugdzorg, waarop de komende jaren fors wordt ingezet. Gemeenten onderschrijven deze prioriteiten op inhoud, maar maken onderscheid in de manier waarop deze moeten worden bekostigd. De inzet van tijdelijke middelen en het omzetten van structurele financiering in tijdelijke fondsen, bemoeilijkt de meerjarige inzet door gemeenten op de prioritaire domeinen. Daarom zet de VNG ook in 2023 in op het verbeteren van de interbestuurlijke en financiële verhoudingen tussen gemeenten en het Rijk.

Dichtbij de inwoners

Gemeenten geven als meest nabije overheid op lokaal niveau invulling aan de landelijke ambities om grote opgaven aan te pakken. Door aan te sluiten bij de leefwereld van inwoners kunnen juist gemeenten doeltreffend optreden. Daarbij dragen we een brede verantwoordelijkheid ten aanzien van uiteenlopende dossiers. Van woningbouwsopgave en stikstofcrisis, tot armoedebestrijding en inburgering. Gemeenten zijn in staat om deze opgaven dichtbij de mensen zelf te ontwikkelen en uit te voeren. Ook als dat betekent dat we soms een stap opzij moeten zetten, om de samenleving de ruimte te laten om zelf oplossingen te bedenken.

Versterken uitvoeringskracht

De relatie tussen beleid en uitvoering verandert. Er is sprake van een omkering waarbij we de kloof tussen beleid en uitvoering willen verkleinen. Het overmatig denken in politieke haalbaarheid, gaat ten koste van een realistische blik op de uitvoerbaarheid. De VNG zet daarom in 2023 in op het vergroten van de uitvoeringskracht van gemeenten. Door actief samen te werken met alle uitvoerende instanties, betrekken we de stem van de uitvoering vroegtijdig bij het maken van beleid. Deze inbreng moet meer impact hebben op het werk van beleidsmakers, zodat het doenvermogen van inwoners wordt meegewogen bij het maken van beleid en wetgeving.

Samen met gemeenten

De VNG staat dichtbij haar leden. De wethouders en raadsleden die onlangs aan een nieuwe bestuursperiode zijn begonnen, zullen we ook in 2023 actief betrekken en voorbereiden op belangrijke ontwikkelingen waaraan we als VNG samenwerken. We staan in nauwe verbinding met onze leden en werken ook actief samen met de regionale samenwerkingsverbanden waarin gemeenten zijn betrokken. Aangezien inmiddels een kwart van de financiering via regio's is georganiseerd, bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid, wonen, gezondheid en

arbeidsmarkt, zal de VNG haar dienstverlening ook hierop afstemmen. Datzelfde geldt voor gemeentelijke samenwerking op Europees niveau. We zullen op verschillende manieren in gesprek gaan met onze leden zodat zij altijd de weg naar de VNG weten te vinden en zodat wij alle inbreng de aandacht kunnen geven die het verdient.

Visie 2030

In 2023 wordt de *Visie 2030* besproken en vastgesteld. In deze visie wordt uitgewerkt hoe de VNG zich verder zal gaan ontwikkelen tot netwerk van netwerken, hoe de relatie met gemeenten zal intensiveren, en zich verder ontwikkelt als een 'vereniging van regio's', en zo verdere stappen zet met betrekking tot kennis, scholing, en het gebruik van data en visitaties.

2
Inclusieve samenleving

2.1 Kansengelijkheid
2.2 Bestaanszekerheid
2.3 Gezond leven

2.1 Kansengelijkheid

Niet iedereen heeft ondersteuning vanuit de overheid nodig voor een goede startpositie in de samenleving. Om kansengelijkheid te vergroten, leggen gemeenten daarom de focus op die (groepen) inwoners die de ondersteuning het hardst nodig hebben. Vooral het versterken van de startpositie van jongeren is daarbij van belang. Door te investeren in kansengelijkheid versterken we hun kansen op het gebied van gezondheid, talentontwikkeling en inzet op de arbeidsmarkt. Investeren in kansengelijkheid is ook investeren in de prestatiekwalificaties en de sociaal-maatschappelijke rol van het onderwijs. Om zo kinderen en jongeren te kunnen bieden wat zij nodig hebben om hun weg te vinden in onze samenleving.

Kansrijke start

We zetten ons in voor investeringen in een kansrijke start. Daardoor kunnen signalen van de zorg snel worden opgepakt, en wordt versterking van de kwaliteit van voorschoolse educatie en van onderwijsachterstandsprogramma's door gemeenten mogelijk gemaakt.

Jeugdhulp en -zorg

We streven ernaar dat er structureel extra middelen beschikbaar zijn voor jeugdhulp en -zorg om passende ondersteuning en begeleiding van jongeren mogelijk te maken. Daarbij is de uitspraak van de *Commissie van Wijzen* leidend en stellen we samen met onze partners een hervorming-agenda op om de kosten op langere termijn beheersbaar te houden, inclusief de kosten voor administratieve lasten en gegevensuitwisseling. Om extra aandacht te kunnen geven aan inwoners voor wie het benutten van kansen niet vanzelfsprekend is, bieden we gemeenten meer mogelijkheden om middelen te besteden aan digitale inclusie en ondersteunen we hen bij de uitvoering van het nieuwe inburgeringsstelsel.

Zorg voor Jeugd

Gemeenten zoeken naar mogelijkheden om van elkaar te leren in de financiële en inhoudelijke sturing op de jeugdhulp. Daarom bieden we ondersteuning bij ingewikkelde vraagstukken en bijstand bij acute problematiek. Door de regionale samenwerking te versterken, krijgen gemeenten meer grip op het sociaal domein in het algemeen, en de jeugdhulp in het bijzonder. Zodra de *Hervormingsagenda Jeugd* beschikbaar komt, zal deze leidend zijn in de verdere ontwikkeling van het jeugddomein en de bijbehorende inzet.

Kennispositie en ketenregie sociaal domein en de jeugdbescherming

Gemeenten willen tijdig worden betrokken bij het opstellen en uitwerken van nieuwe wet- en regelgeving om de uitvoerbaarheid en kosteneffectiviteit ervan te kunnen beoordelen. Daarvoor is een betere gemeentelijke informatiepositie noodzakelijk. We betrekken meer gemeenten bij onze proactieve kennispositie zodat we gezamenlijk beter kunnen anticiperen op de toekomstige wet- en regelgeving van het Ministerie van VWS. Gemeenten willen dienstverlening aan groepen kwetsbare burgers kosteneffectief uitvoeren. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van collectieve voorzieningen en gezamenlijke contracten. Want meer uniformiteit in contracten leidt tot minder doorbelasting van tarieven. Daarbij zetten we in op digitalisering, en maken we afspraken met ketenpartners over de governance en de financiering.

Ketenbureau i-Sociaal Domein

Het Ketenbureau i-Sociaal Domein vervult een regiefunctie op het vlak van standaarden en inhoudelijke ondersteuning om de administratieve lasten te verminderen en kosten te besparen. Via het *Gemeentelijk Gegevensknooppunt* (GGk) hebben gemeenten tot op heden een stabiele en betrouwbare toegang tot het berichtenverkeer aangaande de Wmo en de Jeugdwet, de signalen met betrekking tot de Wet langdurige zorg (Wlz) en de berichten over de Persoonsgebonden Budgetten (PGB). In 2023 wordt het Ketenbureau i-Sociaal Domein doorontwikkeld en de inzet op bovengenoemde opgaven geïntensiveerd. Belangrijkste taak daarbij is het bevorderen van het strategisch partnerschap tussen gemeenten en aanbieders gericht op een moderne gegevensuitwisseling. Het is onder meer onze ambitie om voor de Jeugdwet een contractstandaard te ontwikkelen die waar nodig onderscheid maakt in bepalingen per uitvoeringsvariant.

Voorziening Vroegtijdig Aanmelden MBO

Gemeenten ondersteunen scholen met de Voorziening *Vroegtijdig Aanmelden MBO* (VVA), zodat ze veilig en digitaal aanmeldinformatie van potentiële mbo-leerlingen kunnen uitwisselen. Door gebruik te maken van deze collectieve voorziening besparen gemeenten kosten.

Toezicht en handhaving kinderopvang

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor handhaving en toezicht in het kader van de Wet kinderopvang. Zij voeren de handhaving uit bij commerciële kinderopvanginstellingen en gastouders op basis van inspectierapporten die door de GGD's worden opgesteld. We verbeteren de transparantie en kwaliteit van toezicht en de handhaving door standaardisatie van afspraken en bundeling van expertise.

2.2 Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is een grondrecht en geen beleidskeuze. Om bestaanszekerheid te bieden, moeten de basisvoorwaarden op orde zijn, zoals de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen, de zekerheid van werk en van mee kunnen doen in de samenleving. Maar ook de zekerheid van een dak boven je hoofd bij een geschikte en betaalbare woning. En in een veilige en prettige omgeving, met snelle en toegankelijke dienstverlening in situaties die de veiligheid bedreigen.

Gemeenten begeleiden inwoners naar passend werk, ondersteunen hen bij het oplossen van inkomens- of schuldenproblematiek, en hebben een regierol bij het inburgeren van nieuwkomers. Het is daarbij van belang dat gemeentelijke processen, dienstverlening en informatievoorziening worden ingericht vanuit het perspectief van de inwoners. We ondersteunen gemeenten bij de uitvoering van wetgeving, en bij het professionaliseren en inrichten van het informatielandschap op basis van Common Ground binnen de ketens *Werk en Inkomen en Schulden en Inburgering* (het WISI-domein). In het *Koers- en Actiedocument WISI 2022-2023* is de samenhang in het WISI-domein verder vormgegeven.

De kinderopvangtoeslagaffaire heeft de gevolgen van strikte uitvoering van rigide wet- en regelgeving pijnlijk zichtbaar gemaakt. We delen de roep om een menselijke maat bij de uitvoering van wet- en regelgeving en vereenvoudiging van toeslagen. We ondersteunen gemeenten bij het samenwerken met de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) en werken daarnaast aan een structurele samenwerking met de dienst Toeslagen van het Ministerie van Financiën.

We zetten ons in voor een herziening van de Participatiewet waarbij we op korte termijn kleinere stappen zetten naar een Participatiewet met meer menselijke maat. De overgangen tussen de verschillende wetten, zoals de Participatiewet, de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) en de Wet Inburgering zijn belangrijk. Met UWV zetten we in op aansluitende dienstverlening waardoor inwoners niet tussen wal en schip vallen bij ondersteuning naar werk.

Onze belangenbehartiging richt zich bij werkzekerheid op voldoende middelen voor re-integratie en betere financieringsmogelijkheden voor scholing, leerwerkloketten en loonkostensubsidies. Ook moeten er significante stappen worden gezet op weg naar sterke sociale ontwikkelbedrijven.

We streven, na de eerste ervaringen met categorale bijstand voor energiearmoede, op een brede gemeentelijke bevoegdheid voor categorale bijstand, en op meer mogelijkheden bij het oplossen van schulden. Ook streven we ernaar dat gemeenten over structurele middelen kunnen beschikken om armoede en schulden te bestrijden. Voor de verbetering van woonzekerheid is het van belang dat er concrete stappen worden gezet om voor iedereen betaalbaar en geschikt wonen te realiseren. Daarom zetten we in op de rijksprogramma's op het gebied van Volkshuisvesting & Ruimtelijk Ordening (VRO). Focus daarbij ligt op volume-afspraken in de verdeling van sociale woningbouw per regio en investeringen in betaalbare woningen. Daarnaast dragen we bij aan het positioneren van de opgaven uit het deelprogramma "Een thuis voor iedereen". Dat is erop gericht om alle kwetsbare doelgroepen passende huisvesting te garanderen met de benodigde zorg en ondersteuning.

We zetten in op een samenhangende handelswijze bij dreigende onveiligheid door een vereenvoudiging binnen de jeugdbeschermingsketen, en door versterking van de positie en de financiering van zorg- en veiligheidshuizen, de invoering van een familierechter en het optimaliseren van de ketensamenwerking.

Regie op het WISI-domein en Vraagorganisatie

In het *Koers- en Actiedocument WISI 2022-2023* zijn de kader voor samenhang en uitvoering in het WISI-domein verder vormgegeven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van producten zoals de WISI-landschappen en Masterklantreizen.

We ontwikkelen de ketens binnen het WISI-domein zodat deze beter aansluiten op de behoeften en mogelijkheden van de gemeentelijke uitvoering. Daarnaast informeren en adviseren we gemeenten over veranderingen in de WISI-ketenvoorzieningen, waardoor het gemeentelijk inzicht in het WISI-domein toeneemt door de samenhang van functies, diensten, instrumenten, applicaties en data. Op basis hiervan kunnen gemeenten hun informatiekundige behoefte exacter duiden, en sneller vanuit verschillende perspectieven reageren op procesveranderingen. Ook vullen we de opdrachtgeversrol in namens de gemeenten voor Suwinet.

Werkdomein

We bieden een aantal specifieke keten-toepassingen aan in samenwerking met landelijke organisaties ter verbetering van het werkdomein Denk daarbij aan VUM (uitwisseling profiel- en vacaturegegevens), UM (Uitwissel Mechanisme) en de instrumentengidsen Dennis (werkgeversdienstverlening) en Eva (werkzoekenden dienstverlening). In 2022 wordt besloten over het continueren van de inzet van VNG en GGU-middelen hiervoor, en besteden we extra aandacht aan de uitfasering van het UWV-portaal (inclusief Sonar/Werkcoach Bemiddelings-Service). Zodoende bieden we helderheid over de te verwachten ketendienstverlening aan gemeenten. Tot slot gaan we meewerken aan het SZW-programma Innovatie Gegevens Sociaal Domein (IGS). In dit programma worden diverse services van de Toekomst Gegevensuitwisseling Werk en Inkomen doorontwikkeld. Gemeenten krijgen hierdoor de beschikking over diverse services die de dienstverlening optimaal ondersteunen.

Naleving

We ondersteunen gemeenten in het sociaal domein bij de ketensamenwerking met partners gericht op projectmatige interventies. Dit doen we op basis van het convenant van de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI), waarin vertegenwoordigers van de landelijke ketenpartners samenwerken. Ook ondersteunen we het landelijk dekkend bestuurlijk netwerk van negen Regionale Platforms Fraudebestrijding (RPF). Door de uitvoering gezamenlijk op te pakken, kunnen complexe ketenafspraken met de inzet van gezamenlijke expertise efficiënter worden opgesteld en uitgevoerd.

Inkomensdomein

Om de dienstverlening op het gebied van inkomenszekerheid te verbeteren, nemen gemeenten samen het initiatief om op basis van ervaringen goede oplossingen te bedenken, die snel en eenvoudig toepasbaar zijn. We faciliteren gemeenten door regie te voeren op de diverse gemeenschappelijke gemeentelijke processen in het inkomensdomein. Zo houden we zicht op de ontwikkelingen die volgens de informatiekundige visie Common Ground dienen te worden ontwikkeld voor opschaling en standaardisatie.

Verbinden Schuldendomein

De schuldenaanpak is een belangrijk gezamenlijk speerpunt van de Rijksoverheid en gemeenten. Daaronder vallen veel verschillende maatregelen en initiatieven, die grote impact hebben op de bedrijfsvoering en informatievoorziening van gemeenten. Met het programma *Verbinden Schuldendomein* bieden we overzicht bij al die trajecten en optimaliseren we de ketensamenwerking tussen gemeenten, UWV en SVB rond de schuldenaanpak. De focus ligt daarbij op advies en ondersteuning vanuit informatiekundige oplossingen.

Inburgering

De Wet inburgering 2021 (Wi2021) is 1 januari 2022 in werking getreden. We faciliteren gemeenten vanuit de teams Naleving en Informatievoorziening bij het uitvoeren en monitoren van de Wi2021 in het kader van het lerend stelsel. In 2023 werken we aan het doorontwikkelen van de gegevensuitwisseling in de keten (plateau 2 en 3).

Ketenverplichtingen

In de uitvoering van het sociaal domein werken gemeenten samen met ketenpartners. Door op landelijke niveau afspraken te maken, krijgen gemeenten inzicht in zorggebruik, de mogelijkheid voor aanbieders om geschillen te laten beoordelen en de domein-overstijgende ondersteuning bij zorg en veiligheid waaronder de landelijke hoorfunctie. Omdat we op landelijk niveau een aantal verplichtingen zijn aangegaan, ondersteunen we de uitvoeringsketen zorg en veiligheid. In samenwerking met zorgverzekeraars werken we daarbij aan gezamenlijke regiobeelden.

2.3 Gezond leven

De vitaliteit en veerkracht van een samenleving is af te meten aan de mate waarin inwoners een gezond en gelukkig leven leiden. Verschillende factoren beïnvloeden de kwaliteit van leven, zowel op een negatieve als een positieve wijze. Als gemeenten investeren in vitaliteit en gezond leven, dan gaat dat verder dan enkel de inzet van (medische) zorg en ondersteuning. Het is van belang om dit te verbinden aan de inzet op het gebied van participatie, huisvesting, en werk en inkomen. Investering in een sterk gezondheidsstelsel is noodzakelijk voor het tegengaan van de groeiende tweedeling in de samenleving door sociaal-economische gezondheidsverschillen. En ook met het oog op de groeiende groep ouderen ('vergrijzing') van nu en van de toekomst.

Publieke gezondheid

Publieke gezondheid gaat over gezonde inwoners en een gezonde leefomgeving. Dit is bij uitstek een gemeentelijke taak en dat moet het ook blijven, zoals dat is uitgewerkt in het koers-document 'Van daadkracht naar Veerkracht'. Gemeenten willen proactief gezondheidsbeleid maken, en het opdrachtgeverschap richting de GGD's versterken. Dit wordt mogelijk door het monitoren van de gezondheidstoestand. En via regiobeelden waarbij we met zorgverzekeraars, GGD's en andere uitvoerende partners op lokaal en regionaal niveau domein-overstijgend samen werken en handelen. De extra inzet voor Publieke Gezondheid in 2022 is gericht op het creëren van de randvoorwaarden voor deze samenwerking, inclusief een structureel budget voor lokaal gezondheidsbeleid. Deze inzet wordt gecontinueerd in 2023, waarbij we een afweging moeten maken welke rol de VNG hier de komende jaren in wil blijven spelen.

Maatschappelijke ondersteuning & Zorg

Voor toekomstbestendige uitvoering van de Wmo, zetten we in op een gezamenlijk onderzoek met het Rijk naar de inhoudelijke en financiële houdbaarheid van deze wet als onderdeel van het zorgstelsel. Ondertussen werken we aan deugdelijke randvoorwaarden voor de gemeentelijke

uitvoeringspraktijk. Daarbij is onze inzet in het bijzonder gericht op de uitwerking van een eerlijke bijdrageregeling als alternatief voor het abonnementstarief, en op compensatie van het daardoor ontstane financiële tekort.

We zetten in op versterking van de lokale regierol van gemeenten bij de uitvoering van een integrale, wijkgerichte ondersteuning en zorg. Daarbij dient de rol en betekenis van de toegang en de verbinding met de sociale basis te worden uitgewerkt. Besteden we specifiek aandacht aan de borging van cliëntondersteuning, mantelzorgondersteuning en passende ondersteuning voor inwoners met een levenslange beperking die doorwerkt in alle aspecten van het leven.

We ondersteunen de beweging Beschermd Thuis voor kwetsbare groepen door financiële en wettelijke randvoorwaarden voor de doordecentralisatie van beschermd wonen te organiseren, en implementatieondersteuning aan te bieden. In samenwerking met het programma 'Een thuis voor iedereen', realiseren we woningen en woonvoorzieningen voor kwetsbare groepen. Daarnaast werken we aan het uitwerken en realiseren van randvoorwaarden voor sociale inclusie in samenwerking met het Rijk, brancheorganisatie Valente en cliëntvertegenwoordigers van Mind.

Platform sociaal domein

Het samenwerkingsplatform Sociaal Domein is een interbestuurlijk knooppunt ter versterking van de uitvoeringskracht van samenwerkende gemeenten en ketenpartners met betrekking tot vraagstukken in het sociaal domein. Vanuit dit platform bevorderen we de samenwerking tussen Rijk, gemeenten en ketenpartners gericht op een toekomstbestendig sociaal domein. De financiering van het platform komt gedeeltelijk uit GGU-middelen en gedeeltelijk uit de 'POK-middelen'. In 2023 wordt gewerkt aan een voorstel om deze middelen over te brengen naar het GGU-fonds.

Landelijke inkoop

Gemeenten willen hun opdrachtgevende rol in het sociaal domein zo goed mogelijk invullen. De VNG heeft het mandaat van haar leden gekregen om essentiële landelijke functies landelijk te contracteren. Op basis van het Landelijk Transitiearrangement (LTA) wordt de landelijke inkoop van Jeugd en Wmo gegarandeerd, waardoor hoog-specialistische jeugdhulp en Wmo beschikbaar zijn. We beheren veertig contracten Jeugd en Wmo met een omvang van ongeveer 130 miljoen euro, en verzorgen de afstemming met gemeenten hierover. We kopen deze zorg in namens gemeenten op basis van de huidige omvang en kaders. In 2023 loopt de huidige overeenkomst af en dient de zorg opnieuw te worden ingekocht. De Commissie van Wijzen heeft in mei 2021 een advies uitgebracht over de inrichting van het Jeugdhulpstelsel. In dit advies wordt onder andere geadviseerd om het LTA uit te breiden voor een aantal specialistische functies. In navolging op dit advies laten wij een onderzoek uitvoeren onder gemeenten naar mogelijkheden voor een herbezinning van het LTA.

Gemeentezorgspiegel

Met Zorgverzekeraars Nederland (ZN) is overeenstemming bereikt om de Gemeentezorgspiegel (GZS) voor de komende zes jaar te financieren en door te ontwikkelen. VNG en ZN betalen hiervoor allebei €500.000 per jaar. Alle gemeenten krijgen hierdoor de mogelijkheid om zich kosteloos aan te sluiten bij de GZS. Met de GZS krijgen gemeenten inzicht in het zorggebruik binnen hun gemeente op basis van de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz). De GZS is van belang voor gemeenten, zowel ten behoeve van samenwerkingsafspraken

met zorgverzekeraars en zorgaanbieders, als voor de inrichting van strategisch en uitvoerend beleid. De GZS kan gemeenten helpen de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren en kosten te besparen. Het is essentieel dat de VNG de vraag en behoefte van gemeenten leert kennen, en kan vertalen naar concrete, renderende businesscases. Dit leidt tot de wijzigingen en doorontwikkeling van de GZS om zodoende het gewenste rendement te genereren. Aan de hand van een meerjarige programmatische aanpak zetten we in op een hoog ambitieniveau, dat bovendien ook aansluit op onze ambities op het gebied van data-gestuurd werken. Tot slot biedt de beschikbaarheid van landelijke data op wijkniveau kansen voor de doorontwikkeling van 'Waar staat je gemeente' en de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein.

Informatieknooppunt Zorgfraude

In de zorg gaan er vele miljarden euro's om die bedoeld zijn voor hulpbehoevende en kwetsbare mensen in de samenleving. Door serieus met zorggeld om te gaan, houden we de zorg betaalbaar. Het *Informatieknooppunt Zorgfraude* (IKZ) onderzoekt en deelt meldingen over zorgfraude, en signaleert trends en ontwikkelingen. Zodoende kan fraude beter en effectiever worden opgespoord en afgehandeld. Met het IKZ kunnen gemeenten kosten op de grote geldstromen besparen door fraude te bestrijden in het kader van de Wmo en de Jeugdwet. Door samen te organiseren, verbeteren we de kwaliteit van het toezicht, en creëren we een effectievere inkoop middels een preventieve aanpak gericht op fouten en fraude. We ondersteunen gemeenten door kennis te delen over de casuïstiek van zorgfraude, en ontsluiten deze via een kennisbank.

3 Leefomgeving

3.1 Fysieke leefomgeving
3.2 Omgevingswet
3.3 Energie en klimaat
3.4 Regionale economie

3.1 Fysieke leefomgeving

De grote woningbouw- en bereikbaarheidsopgaven vragen om sturende gemeenten die meer invloed hebben op voldoende en passende woningen en de bereikbaarheid binnen de regio. We streven ernaar dat gemeenten in staat zijn om via omgevingsbeleid de leefbaarheid in de buurt te vergroten en om tot gezondheidswinst voor hun inwoners te komen.

Gemeenten werken aan een leefomgeving die duurzaam, inclusief en toekomstbestendig is. We vergroten daarbij de transparantie van beleid voor de leefomgeving, en maken zo participatie mogelijk. Omdat we beter toegang hebben tot nationale kennis, weten we welke nieuwe uitvoeringsvraagstukken op de gemeenten afkomen, en zijn we sneller in staat dit te vertalen naar handelingsperspectieven op basis waarvan gemeenten sneller oplossingen voor transitieopgaven kunnen inzetten.

Vergunningen, Toezicht en Handhaving

De complexiteit in de fysieke leefomgeving is fors toegenomen. Daarom zetten we in op structurele verbeteringen van het huidige VTH-stelsel aan de hand van een interbestuurlijk programma waarin de gezamenlijke opgaves vanuit het rijk, provincies, gemeenten en waterschappen worden opgepakt. Daarnaast bieden we gemeenten ondersteuning bij de uitvoering van taken op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving, om de leefomgeving gezond en veilig te houden. We versterken in samenwerking met de Omgevingsdiensten de mogelijkheden voor gemeenten om hun VTH-taken binnen het kader van de Omgevingswet uit te voeren. We bieden hiervoor *self-assesments*, netwerkbijeenkomsten, instrumentarium en expertmatige ondersteuning. Eveneens ondersteunen we gemeenten bij vraagstukken rondom externe veiligheid, zoals de risico's voor mens en milieu bij het gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen, en bij de luchtkwaliteit. Tot slot wordt de lange termijn inzet voor de circulaire economie vastgesteld, en zullen de eerste stappen voor deze transitie worden gezet.

Bodem en ondergrond

Gemeenten hebben behoefte aan handvatten om vraagstukken over bodem en ondergrond in de volle breedte te kunnen beantwoorden. Daarom brengen we de regelgeving voor de gemeentelijke regierol op orde bij de drukte in de ondergronden. Dat draagt bij aan het verbeteren van de aanpak van klimaatverandering, gericht op hitte en wateroverlast. Daarnaast dragen we actief bij aan het samenwerkingsverband *Maak Samen Ruimte*, met CROW, Stadswerk en BZK. Ook bieden we gemeenten uitvoeringsondersteuning bij het optimaliseren van de afvalstromen.

Bouwen en wonen

Gemeenten worden meer sturend in de woningbouwopgave, omdat de VNG richting het kabinet een samenhangende inzet agendeert voor het realiseren van woningen op het gebied van ruimte, mobiliteit, milieu en klimaat. Ook ondersteunen we gemeenten om voldoende passende huisvesting voor huidige en toekomstige inwoners mogelijk te maken. Het gaat hierbij onder meer om de huisvesting van asielzoekers, statushouders en kwetsbare groepen. We bieden gemeenten handelingsperspectief rondom de woonopgave, die door het kabinet geformuleerd is als het bouwen van 1 miljoen woningen.

Bereikbaarheid

We ondersteunen gemeenten om de bereikbaarheid van woon- en werkplekken te versterken door een integrale rijksbenadering van mobiliteit in relatie tot wonen, economie, bereikbaarheidsaspecten stad-land en *first* en *last mile*. We zetten daarbij in op goede betrokkenheid van gemeenten bij MIRT-programmering, bredere mogelijkheden voor verkeersveiligheid en duurzaam mobiliteitsbeleid.

Landbouw en landgebruik

In samenhang met de bredere VNG-inzet op thema's zoals het Nationaal Programma Landelijk Gebied en behoud en ontwikkeling van de leefbaarheid, ondersteunen we gemeenten bij de uitvoering van het Klimaatakkoord voor de sectoren landbouw en landgebruik. Hiervoor is een omvangrijke transitie in het landelijk gebied noodzakelijk, waarop de VNG samen met gemeenten expertise ontwikkelt en ervoor zorgdraagt dat kennis tussen gemeenten kan worden gedeeld. Ook zet de VNG zich in voor een goede betrokkenheid van gemeenten in het gebiedsproces. Door het creëren van passende randvoorwaarden voor gemeenten, ondersteunen we de transitie van het landelijk gebied waarmee we de klimaatdoelen willen realiseren.

Datagestuurd werken

Gemeenten hebben behoefte aan handvatten voor de verdere ontwikkeling, bestendiging en opschaling van datagestuurde oplossingen. Momenteel zijn er verschillende monitors beschikbaar over het fysiek domein, elk over een specifiek thema of onderwerp.Omdat er steeds meer sprake is van een interbestuurlijke opgave, neemt de noodzaak voor samenhangende gegevens toe. Daarom werken we aan een strategie over deze samenhangende informatiestromen in het fysiek domein.

Telecommunicatiewet en 5G

Gemeenten moeten de processen en organisatie aanpassen op de invoering van de nieuwe Telecommunicatiewet. Daarnaast hebben gemeenten behoefte aan meer regie op de ondergrond en publieke ruimte, om maatschappelijke opgaven als de energietransitie, klimaatadaptatie en 5G mogelijk te maken. Dit is onder meer mogelijk door uniforme implementatie van nieuwe wetgeving en een vereenvoudiging van processen.

3.2 Omgevingswet

De Omgevingswet treedt naar verwachting in 2023 in werking, en staat voor een goede balans tussen het benutten en het beschermen van de fysieke leefomgeving. De uitgangspunten hiervoor zijn minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven, snellere besluitvorming, en lokaal maatwerk en vertrouwen. Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de implementatie van de Omgevingswet, waarbij de VNG ze in de komende jaren zal faciliteren om deze zodanig uit te voeren dat er voor burgers, bedrijven en overheden geen onverantwoorde risico's ontstaan.

Digitaal Stelsel Omgevingswet

Het DSO bestaat uit een landelijke voorziening (DSO-LV), collectieve voorzieningen voor gemeenten (DSO-CG), en uit individuele voorzieningen van overheden. Gemeenten hebben een goed werkend DSO nodig om de Omgevingswet te kunnen uitvoeren. Dat geldt vooral ten aanzien van planvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het DSO en de landelijke en lokale softwarevoorzieningen die hiermee samenhangen, worden zowel voor de korte als voor de lange termijn ontwikkeld en in beheer genomen. De voorzieningen dienen aan te sluiten op collectieve behoeften, en rekening te houden met beleidskaders en architectuurprincipes. In 2023 richten we een gemeentelijke vraagorganisatie in die ervoor zorgt dat het DSO structureel zo goed mogelijk blijft aansluiten op de behoeften en mogelijkheden van de gemeentelijke uitvoering.

Implementatieondersteuning en communicatie

Vanaf 1 januari 2023 moeten gemeenten uitvoering geven aan de Omgevingswet. Vanaf dat moment wordt invulling gegeven aan nazorgondersteuning. Deze is gericht op het oplossen van problemen en beantwoorden van vragen. We willen het leereffect vergroten door het versterken van de regionale samenwerking en het verbinden van landelijke en lokale kennis en inzichten. Ook verwachten we dat gewijzigde en aanvullende wetgeving zal vragen om aangepaste kennisinstrumenten, communicatie en implementatie ondersteuning.

3.3 Energie en klimaat

Gemeenten richten zich op de realisatie van de ambities uit het Klimaatakkoord. De planvorming staat stevig in de steigers en de uitvoering begint op gang te komen. Daarbij moet worden geanticipeerd op het Regeerakkoord dat begin 2022 is gepresenteerd waarin een verhoging van de ambitie uit het Klimaatakkoord is aangekondigd van 49% naar 55% minder uitstoot in 2030. Ook de Europese ambities en de toegenomen urgentie van energieonafhankelijkheid door de oorlog in Oekraïne en geopolitieke verhoudingen vragen om meer gemeentelijke regie, versnelling en versteviging van de uitvoering. Er is dus sprake van intensivering terwijl de gemeentelijke aanpak nog volop in ontwikkeling is. Gemeenten willen meer inzicht in hoe opgaven uit het Klimaatakkoord in de volle breedte van het gemeentelijk domein kunnen worden uitgevoerd, zodat ze hiermee gericht aan de slag kunnen. We ontwikkelen producten en diensten die gemeenten hierin ondersteunen, zoals stappenplannen en handreikingen om de uitvoering te verbinden aan andere domeinen.

Gemeenten moeten een forse slag maken in de transities naar een duurzame energievoorziening, energiegebruik, CO2-reductie en klimaatadaptatie. Dit moet uiteindelijk leiden tot een circulaire economie voor inwoners en energieonafhankelijkheid. Om te komen tot een circulaire economie is gemeentelijke samenwerking en kennisuitwisseling tussen gemeenten, maatschappelijke partners en het Rijk van groot belang. Gemeenten hebben behoefte aan ondersteuning bij de uitvoering van het Klimaatakkoord en de energietransitie. Daarbij ligt de nadruk op de gebouwde omgeving, de wijk- en gebiedsgerichte aanpak, en op elektriciteit en mobiliteit.

De ambities ten aanzien van de energietransitie krijgen concreet vorm in steeds meer sectoren. Zo dragen gemeenten in regioverband bij aan de Regionale Energiestrategieën (RES), heeft de industrie haar plannen vastgelegd in de Cluster Energiestrategieën (CES) en is de laadbehoefte van de mobiliteitssector vastgelegd in de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL). Tegelijkertijd is er sprake van schaarste, zowel in ruimte als in netcapaciteit.

We versterken de uitvoeringskracht van gemeenten door het verder ontwikkelen van de RES-aanpak. Ook verstevigen we het interbestuurlijk samenwerken door onder andere een *Nationaal Programma* voor de gebouwde omgeving op te richten. En door bijvoorbeeld een volwaardige inbreng in de NOVI- en de MIRT-cyclus aan te bieden. Daarmee verbeteren we het instrumentarium, de financieringsarrangementen, de bevoegdheden en de interbestuurlijke samenwerking op basis van de uitvoeringspraktijk.

Verduurzamen gebouwde omgeving

Het verduurzamen van de gebouwde omgeving is een forse en complexe opgave. Gemeenten hebben hierbij behoefte aan overzicht, handelingsperspectief en ondersteuning. Denk daarbij aan inzicht in sturing op de naleving van verduurzamingsmaatregelen in het bedrijfsleven, en bruikbare data waarmee er prioriteiten kunnen worden gesteld gebaseerd op factoren zoals de financiële draagkracht van bewoners en 'drukte in de ondergrond'. Door problemen uit de gemeentelijke uitvoeringspraktijk breder te agenderen, worden er ook andere ketenpartners betrokken die op basis hiervan veranderingen kunnen doorvoeren.

Regionale Energiestrategie en energie-infrastructuur

De gemeentelijke inzet op de energie-infrastructuur is noodzakelijk om te kunnen meebeslissen over de benodigde toekomstige netcapaciteit in relatie tot de lokale energieplannen. Daarbij voeren we gesprekken met regionale netbeheerders om de financiële uitvoeringskaders op orde te krijgen vanuit de gemeentelijke rol als aandeelhouder. In samenwerking met het *Nationaal Programma RES* bieden we handreikingen aan, en creëren we overzicht van en inzicht in de benodigde financiële, planvormings- en andere uitvoeringsinstrumenten en -middelen.

In dertig regio's werken gemeenten samen aan een RES met provincies, waterschappen en andere stakeholders. Doel is dat in elke RES-regio gebieden worden aangewezen voor het opwekken van schone energie uit zon en wind. Ook worden warmtebronnen in kaart gebracht. De RES 1.0 is inmiddels opgeleverd en levert opgeteld meer dan het gestelde doel van 35 TWh. De RES-sen worden nu uitgewerkt tot concrete plannen en projecten. Daarvoor is het ook nodig dat de energienetten al deze energie kunnen transporteren en dat daarbij ook rekening wordt gehouden met voldoende netcapaciteit voor woningbouwprojecten, bedrijfsterreinen en overige ontwikkelingen. Gemeenten kunnen daar via hun beleidsprocessen op sturen.

Het is van belang dat gemeenten de inwoners op het juiste moment bij de energietransitie kunnen betrekken. We ondersteunen gemeenten met participatie-instrumenten gericht op draagvlak creëren bij inwoners. Daarbij zorgen we ervoor dat gemeenten in staat worden gesteld om hun aanpak te verbinden aan de integrale plannen voor hun RES-sen en bijvoorbeeld ook voor aardgasvrije wijken.

Mobiliteit

Wij ondersteunen gemeenten bij het verminderen, veranderen en verduurzamen van mobiliteit (de zogeheten 'trias mobilica'). Daarbij besteden we aandacht aan mobiliteitsdata bij gemeenten en helpen we gemeenten informatie te delen en van elkaar te leren.

Industrie

Er zijn vijf grote industriële clusters in Nederland die elk voor hun gebied een Cluster Energie Strategie (CES) maken: Chemelot, Zeeland, Rotterdam-Moerdijk, Noordzeekanaalgebied en Noord-Nederland. Daarnaast is er een zesde cluster dat niet ruimtelijk begrensd is, maar dat negen branches omvat die verspreid over het hele land voorkomen. Denk daarbij aan de keramische, karton- en papierindustrie of aan de ICT-sector en datacenters. De CES-en richten zich met name op industriële bedrijven die onder de CO2-heffing vallen. Zij geven inzicht in de verduurzamingsplannen van de grote industrie en welke infrastructuur hiervoor nodig is. Het is van belang voor deze bedrijven dat ze tijdig kunnen beschikken over de benodigde infrastructuur. Dat betreft zowel het verzwaren van bestaande (elektrische) infrastructuur, als het aanleggen van nieuwe infrastructuur, bijvoorbeeld voor waterstof en CO2. Om regie te houden en de aanleg van energie-infrastructuur in goede banen te leiden, is het Programma Infrastructuur Duurzame Energie (PIDI) opgericht. VNG behartigd in de stuurgroep zowel de belangen van gemeenten in de clusters, als ook het overkoepelende belang van gemeenten in de energie-transitie. We streven ernaar dat de verduurzaming van de industrie goed wordt afgestemd op de andere opgaven die ook gebruik maken van dezelfde infrastructuur. Denk daarbij aan de ontwikkeling van grootschalige duurzame energie via de RES-sen, de wijkaanpak en de aanleg of uitbreiding van bedrijven en bedrijfsterreinen.

3.4 Regionale economie

Gemeenten willen op regionale schaal samenwerken aan een duurzame economie, zodat zij ook in de toekomst kunnen anticiperen op tijden van laagconjunctuur. Gemeenten hebben een belangrijke rol in het realiseren van een goed vestigingsklimaat voor ondernemers. De leefbaarheid van binnensteden en kernen, en verduurzaming van werklocaties zijn belangrijke agendapunten voor de komende periode.

Transities op het gebied van energie, duurzaamheid, digitalisering en robotisering zorgen voor veranderingen in de aard en omvang van de werkgelegenheid. Het is belangrijk dat de beroepsbevolking in staat is met die veranderingen mee te bewegen, en dat het MKB erin slaagt werknemers te behouden en aan te trekken. Veel gemeenten werken samen met ondernemers- en werknemersorganisaties, het UWV en onderwijsinstellingen aan een regionale *human capital*-agenda. De VNG streeft in overleg met landelijke koepels en het rijk naar een slagvaardige regionale infrastructuur om te komen tot een wendbare en weerbare beroepsbevolking. Gemeenten zijn hiervan afhankelijk om maatschappelijke opgaven en transities in uitvoering te brengen en daarmee de ontwikkeling van de brede welvaart te stimuleren.

We blijven gemeenten ondersteunen om het MKB in de volle breedte te kunnen bedienen met een goede dienstverlening om crises te doorstaan. Gemeenten hebben tijdens de coronapandemie al laten zien dat zij met hun dienstverlening dichtbij ondernemers staan. De economische impact van de crisis in Oekraïne is zich nog aan het ontvouwen, maar de economische effecten hiervan zien we ook al terug binnen gemeenten. We ondersteunen gemeenten bijvoorbeeld door de economische impact van dit soort crises zowel kwantitatief als kwalitatief in beeld te brengen. Hiervoor maken we gebruik van data die we voorzien van duiding waardoor de informatiepositie van gemeenten wordt versterkt.

4
Lokale democratie en veiligheid

4.1 Vitale lokale democratie
4.2 Lokaal Bestuurlijke Inrichting
4.3 De veilige gemeente

4.1 Vitale lokale democratie

Lokale politieke partijen dragen in belangrijke mate bij aan een representatief lokaal bestuur. Om deze partijen te ondersteunen streven we ernaar dat zij, evenals de landelijk opererende partijen, kunnen beschikken over meer financiële middelen. Daarnaast versterken we de ondersteuning via het Kennispunt Lokale Politieke Partijen (LPP).

Ondersteuning representatieve democratie

We bieden ondersteuning aan gemeenteraadsleden en wethouders, en analyseren alle raads- en collegeakkoorden zodat ons ondersteuningsaanbod blijft aansluiten op de actuele gemeentelijke behoeften. Daarnaast bieden we gemeenten een nieuw instrumentarium aan om lokale toekomstvisies te maken, gericht op de ontwikkeling van lokale democratische functies.

Ondersteuning maatschappelijke en participatieve democratie

We anticiperen op mogelijkheden voor nieuwe door het Rijk gefinancierde programma's, en/of projecten die bijdragen aan de vernieuwing van de lokale democratie en aan een verbetering van de participatiemogelijkheden voor inwoners. Ook zetten we het instrument *Quick Scan Lokale* Democratie voort, dat momenteel al door 80 gemeenten wordt gebruikt. Op basis hiervan kunnen gemeenten de werking van hun lokale democratie meten, en zo verbeteracties formuleren en realiseren. Daarbij wordt er ook ondersteuning aangeboden op het gebied van scenario-denken.

4.2 Lokaal Bestuurlijke Inrichting

Het is van belang dat gemeenten kunnen beschikken over de juiste interbestuurlijke, financiële en democratische randvoorwaarden om invulling te geven aan hun (in omvang toegenomen) takenpakket. We kunnen bij gemeenten de stand van hun regionale samenwerking meten en verbetervoorstellen formuleren. Ook bieden we oplossingen voor het vraagstuk van congruente regio's, toetsen we de werking van het Beleidskader gemeentelijke herindelingen en passen we deze waar nodig aan. We ondersteunen de kwaliteitsverbetering van bestaande 'instituties', zoals de gemeenteraad, college van B&W, burgemeester, griffier en gemeentesecretaris, alsook de daaraan verbonden bestuurlijke organisatie. We werken aan verdere verbetering van voor gemeenten cruciale wetgeving en dossiers zoals de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, de Kieswet, de wetgeving op het gebied van het bestuursrecht die impact heeft op de gemeentelijke uitvoering, en de wetgeving op het gebied van overheidsprivaatrecht. Ook leveren we via deelname aan het initiatief #Bestuursrechtbeter een bijdrage aan de oplossing van belangrijke knelpunten in het bestuursrecht zoals die mede naar aanleiding van de Toeslagenaffaire zijn blootgelegd. Het verbeteren van de uitvoering van wetgeving, het bieden van maatwerk aan burgers daar waar nodig, en het realiseren van een goede toegang tot rechtsbescherming zijn onderwerpen die in het kader van #BestuursrechtBeter beter worden opgepakt.
Daarnaast voeren we verbeteringen en vernieuwingen door in het verkiezingsproces door uitvoering te geven aan de Verkiezingsagenda 2030. Tot slot werken we aan een betere juridische positie van gemeenten ten opzichte van het Rijk. Bijvoorbeeld bij het verder brengen van initiatieven als de Wet decentraal bestuur. Daarin wordt vastgelegd dat voorafgaand aan de overdracht van bevoegdheden naar gemeenten, toetsing op de uitvoerbaarheid moet plaatsvinden.

Ondersteuning regionaal samenwerken

We ondersteunen gemeenten met de Quickscan Regionale Samenwerking bij het meten van de kwaliteit en verbeteren van de inrichting van het regionaal samenwerken.

Financiële dienstverlening

We informeren en faciliteren gemeenten op financieel terrein rond de invoering van de herijking van het Gemeentefonds, monitoren we waar zich knelpunten en onverwachte effecten voordoen en bevorderen verdiepend onderzoek. Vooral de herinrichting van de interbestuurlijke en financiële verhouding met het Rijk vergt extra aandacht.

Juridische dienstverlening

Een goede juridische huishouding vormt een belangrijk fundament voor daadkrachtig functio--nerende gemeenten. Dit vraagt om specialistische kennis en expertise waarmee de snel veranderende regels en voorwaarden actief worden vertaald naar de praktijk. Wij blijven daarbij de gemeenten de noodzakelijke ondersteuning bieden door het versterken van de kwaliteit van (de uitvoering van) wet- en regelgeving en de juridische functie. Daarbij zorgen we ervoor dat nieuwe wetgeving tijdig verwerkt wordt in de modelverordeningen. Ook promoten we de gemeente als aantrekkelijke werkgever voor juristen, om zodoende bij te dragen aan het behoud van een sterke juridische functie binnen gemeenten.

4.3 De veilige gemeente

We verstevigen de lokale aanpak van ondermijning en versterken de informatiepositie en gegevensuitwisseling binnen en tussen gemeenten. Daarnaast actualiseren we de toolkits voor het netwerk weerbaar bestuur, en brengen we de verbinding tot stand tussen de wijkaanpak op ondermijning en de zorg.

Aanpak ondermijning

Om de lokale aanpak van ondermijning te verstevigen, wordt de informatiepositie van gemeenten verbeterd door bij te dragen aan de landelijke ontwikkeling van de *Datavoorziening Onregelmatigheden Op de Kaart* (DOOK). Dit systeem registreert onregelmatigheden die zouden kunnen wijzen op ondermijning en criminaliteit.

Toezicht en handhaving

We stellen gemeenten in staat om hun toezichthoudende taak in de openbare ruimte uit te voeren op basis van de agenda op toezicht en handhaving. Daarnaast stimuleren we de professionalisering van buitengewoon opsporingsambtenaars (BOA's), om de toezichthoudende taak van gemeenten in de openbare ruimte te verbeteren.

Zorg en veiligheid

We versterken het netwerk tegen mensenhandel, de aanpak van personen met verward gedrag en de ontwikkeling van de Zorg- en Veiligheidshuizen. Ook bieden we gemeenten ondersteuning en een leer- en ondersteuningsaanbod aan bij de lokale aanpak van polarisatie en maatschappelijke onrust.

Digitale veiligheid

We werken de Agenda Digitale Veiligheid verder uit. Bijvoorbeeld op het gebied van digitale criminaliteit ten aanzien van het handelingsperspectief op bevoegdheden, verantwoordelijkheden en rollen. Als netwerkregisseur in het OOV-domein stimuleren we bij de veiligheidspartners dat digitale veiligheid onderdeel wordt van het reguliere werk.

5 Informatiesamenleving

5.1 Digitale informatievoorziening
5.2 Digitale veiligheid
5.3 Verantwoord datagestuurd werken
5.4 Ethiek en Digitale Grondrechten
5.5 Trends en Innovatie

5.1 Digitale Informatievoorziening

De digitalisering van de samenleving leidt tot de opgave om op een maatschappelijk verantwoorde manier richting te geven aan technologische innovatie en de manier waarop we technologieën willen en kunnen inzetten. Om aan deze opgaven te kunnen bijdragen, hebben gemeenten een moderne en flexibele informatievoorziening nodig. Common Ground is een informatiekundige visie op basis waarvan we gegevens binnen gemeenten eenvoudiger, sneller en slimmer gaan inrichten. Common Ground is dus geen doel op zich, maar ondersteunt de maatschappelijke opgaven en wordt toegepast bij de realisatie van informatiekundige projecten en programma's vanuit de GGU en subsidies. Gemeenten passen deze nieuwe informatiekundige visie toe door een informatiearchitectuur te implementeren op basis van de principes en een bijbehorende set van uitwisselingsstandaarden. Daarnaast versterken ze het opdrachtgeverschap richting marktpartijen om het aanbod beter te laten aansluiten op hun behoeften.

Om het voor verschillende overheden mogelijk te maken om primaire processen doelmatig in te richten en te blijven ontwikkelen, is een overheidsbrede basisinfrastructuur of GDI (Generieke Digitale Infrastructuur) nodig. Deze basisinfrastructuur bestaat uit afspraken, standaarden en voorzieningen die gezamenlijk gebruikt worden door overheden en publieke organisaties, en in een aantal gevallen ook door private partijen. We bevorderen het toepassen van de Common Ground-principes in de uitwisseling van gegevens tussen overheden en hun uitvoeringsorganisaties via de afspraken zoals die worden gemaakt binnen de Public Ground en de Gemeenschappelijke Overheidsarchitectuur (GO). De ontwikkeling van de basisinfrastructuur van de overheid wordt ook beïnvloed vanuit Europa door wetgeving, nieuwe standaarden en financieringskansen die voortvloeien uit Europese kaders. Dat vraagt om vertaling van overheidsbrede afspraken naar de gemeentelijke uitvoering.

Architectuur en standaarden

We zetten belangrijke stappen in het verwezenlijken van de informatiekundige visie Common Ground. Dat doen we door een aantal bouwstenen te realiseren zoals het standaardiseren van moderne ontsluitingsdiensten van landelijke registraties, zoals Haal Centraal. Het aantal koppelingen (API's) en referentie-implementaties blijft groeien. In 2023 zullen we inzicht hebben in de manier waarop een integratiemechanisme duurzaam kan worden ingericht. Een aantal gerealiseerde showcases laat zien dat Common Ground ook op de interactielaag werkt, waar gemeenten hun diensten aanbieden aan inwoners en ondernemers. Op basis van deze resultaten kunnen gemeenten en leveranciers in lijn met het *Groeipact Common Ground* aansluiten. Daarmee wordt de beweging intensiever en heeft Common Ground steeds meer impact op de gemeentelijke informatievoorziening. Dat is ook van belang voor leveranciers die hierop willen anticiperen. Na een fase van uitproberen op kleine schaal, zijn we nu aanbeland in de fase van opschalen naar grootschalig gebruik, implementatie en ondersteuning van Common Ground-oplossingen. Daarbij dient aandacht te worden besteed aan gemeentelijke vragen over de betekenis en toepassing van de overgang naar standaard bouwstenen met inzicht in fasering, kosten, baten en inspanning van de organisatie en leveranciers.

We verankeren de informatiekundige visie Common Ground en bijbehorende principes binnen alle VNG-programma's. Daarmee dragen we een eenduidige architectuur uit, en nemen we meer regie over de relevante architectuurkeuzes richting VNG-leden en onze partners in de digitale overheid en het bedrijfsleven. Op basis van de *Architectuur van de Samenwerking* betrekken we gemeentelijke koepelorganisaties en vakverenigingen hierbij, zoals het CIO-Beraad. Hierdoor gaan gemeenten meer samenhang en richting ervaren in de informatiekundige ontwikkelingen die worden ontplooid vanuit de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering.

Gemeentelijke model-architectuur

De Gemeentelijke model-architectuur (GEMMA) is de landelijke referentiearchitectuur voor gemeenten. GEMMA helpt gemeenten en leveranciers om de gemeentelijke informatievoorziening te standaardiseren, geeft antwoord op de belangrijkste architectuurvraagstukken, en is een middel om qua informatievoorziening overzicht te creëren , opdat bestuur en management alle ontwikkelingen in samenhang kunnen aansturen. GEMMA wordt continu geactualiseerd op basis van nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van het gegevenslandschap, en ondersteunt de transitie richting de informatiekundige visie Common Ground. Door onder architectuur te ontwikkelen, te bouwen, aan te schaffen en te implementeren, zorgen we ervoor dat de oplossingen goed op elkaar aansluiten. GEMMA maakt de samenwerking mogelijk tussen gemeenten onderling en met ketenpartners gericht op aansluitingen op landelijke voorzieningen.

API-standaarden

API's zijn eenvoudig te implementeren, en beheren koppelingen die zorgen voor een betere gegevensuitwisseling tussen systemen. Ze vormen bij gemeenten de basis voor de realisatie van de informatiekundige visie Common Ground. De huidige familie van standaarden (Standaard Uitwisselingformaat *StUF*) wordt vervangen door moderne API-standaarden. Aangezien gemeenten gebruikmaken van zowel oude StUF-koppelvlakken als nieuwe API-standaarden, is het van belang om de overgang te faciliteren van oude naar nieuwe standaarden. We zetten in op het creëren, faciliteren, ondersteunen, begeleiden, promoten en borgen van zowel de ontwikkeling als het gebruik van API-standaarden op het gebied van gemeentelijke gegevens-uitwisseling. Om de creatie van API-standaarden te stimuleren wordt er een *governance* op-getuigd. Daarin zal de API-Adviesraad de besluitvorming voorbereiden en ontwikkelaars voeden, enthousiasmeren en inhoudelijk betrekken. Ook wordt er invulling gegeven aan de gemeentelijke vertegenwoordiging bij de door andere overheidsorganisaties beheerde API-standaarden, en

wordt er bijgedragen aan de landelijke API-strategie. Op deze manier worden het gemeentelijk eigenaarschap en de regie over de ontwikkelagenda vergroot, en versnellen we de implementatie en adoptie van deze standaarden. Dat levert dan een extra belasting op bij beheerwerkzaamheden omdat de nieuwe standaarden aanvankelijk meer beheer vergen, terwijl de oude standaarden nog niet kunnen worden opgeruimd.

Haal Centraal

Gemeenten gebruiken basisgegevens voor de uitvoering van hun taken. Vaak komen die gegevens uit kopieën van (delen van) basisregistraties. Gegevens in kopieën kunnen verouderd zijn. Daardoor kunnen fouten ontstaan. En het aansluiten op deze kopieën is duur en ingewikkeld. De doelstelling van Haal Centraal is basisgegevens rechtstreeks te bevragen bij de (lokale) bron. Dat is beter, sneller en biedt gemeenten de mogelijkheid om kosten te verminderen. We ontwikkelen Haal Centraal API's en zorgen dat deze beschikbaar worden gesteld zodat alle gemeenten hierop kunnen aansluiten. Naar verwachting wordt de API Haal Centraal in 2023 in beheer genomen, wat gevolgen zal hebben voor de financiering. Daarom voeren we regie op het borgen van bestuurlijke randvoorwaarden zoals financiering, wetgeving en governance.

Integratiemechanisme NLX

We beproeven op landelijk niveau het integratiemechanisme NLX, waarmee het werken met moderne standaarden en afspraken over data-uitwisseling binnen een overheidsbreed API-landschap in de praktijk kan worden getoetst. Door de werking hiervan in verschillende scenario's te valideren en in standaarden vast te leggen, zal het duidelijk worden of en hoe deze functionaliteit gaat werken en met welke partijen dit verder kan worden vormgegeven en bestendigd. Aangezien het 'data bij de bron'-principe een belangrijke pijler van Common Ground is, komt hiermee de realisatie van deze informatiekundige visie een stap dichterbij. Daarnaast werken we samen met gemeenten verder aan een platform, waarin alle herbruikbare Common Ground-bouwstenen worden opgenomen en waarin de criteria vermeld staan waaraan deze applicaties moeten voldoen. De informatie zal worden aangevuld en aangepast op basis van ervaringen van gemeenten en leveranciers.

Haven

We bieden een standaard voor moderne infrastructuur (*Haven*) voor gemeenten aan, die de herbruikbaarheid van Common Ground-applicaties volledig faciliteert. Hiermee wordt er laagdrempelig hergebruik van applicaties mogelijk, wat de adoptie van Common Ground zal bevorderen, aangezien dit marktpartijen zal stimuleren om op basis van de Common Ground-principes software aan te bieden.

Open source

We stellen gemeentelijke uitgangspunten vast rond het gebruik van open source software en werken een GGU sourcing-strategie uit. Dat levert helderheid en zekerheid op voor gemeenten, ketenpartners en marktpartijen. Zo kunnen gemeenten hun beleid en inkoop in samenhang organiseren, en bieden we meer investeringszekerheid aan marktpartijen. We beantwoorden vragen van gemeenten over (her)gebruik van softwarediensten en over nieuwe initiatieven waarbij meerdere gemeenten betrokken zijn. Daarbij leveren we expertise over de technische en organisatorische toepassingsmogelijkheden van Common Ground. Met deze vraagbaak stimuleren we gemeenten om gebruik te maken van en bij te dragen aan de Common Ground Community.

Forum Standaardisatie

We vergroten de invloed van de gemeentelijke uitvoering op beveiligings- en uitwisselstandaarden, zoals die bij het *Forum Standaardisatie* worden behandeld. Dat doen we bijvoorbeeld door de toetsing van standaarden ook binnen gemeentelijke expertisegebieden te organiseren. Daarnaast worden er gemeentelijke standaarden en criteria aan het Forum voorgelegd, zodat deze ook landelijk kunnen worden vastgesteld. Denk aan standaarden die bijdragen aan de verbetering van de interoperabiliteit en informatieveiligheid van gemeentelijke informatievoorziening.

Centrale regiefunctie richting de markt

Het College van Dienstverleningszaken vervult een centrale regiefunctie om gemeenten te verenigen en de regie op marktpartijen te versterken. Ook wordt er periodiek domeinoverleg gevoerd met gebruikersorganisaties, koepelorganisaties, ketenpartners, de VNG-commissie *Bestuur en Veiligheid*, de *Taskforce Samen Organiseren*, CIO's en marktpartijen. Doel is om een gezamenlijke sourcingstrategie op te stellen waarin er behoeften, eisen, voorwaarden, architectuur en plateaus, inkoopstrategie en financieringsvraagstukken worden uitgewerkt. Op basis daarvan kunnen gemeenten eenvoudiger Common Ground-proof systemen aanschaffen.

Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT

GIBIT (Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT Toolbox) is een verzameling hulpmiddelen waarmee de inkoop van ICT-diensten en -producten wordt gestandaardiseerd. De GIBIT-toolbox bevat onder meer voorwaarden, toelichtingen, kwaliteitsnormen, een overeenkomstengenerator, een stappenplan aansprakelijkheid, en een checklist schadebepaling. Deze hulpmiddelen ondersteunen de implementatie en het professionaliseren van de gezamenlijke inkoop van ICT-diensten en producten, waardoor gemeenten een betere prijs-kwaliteit-verhouding krijgen.

Wet digitale overheid

We informeren gemeenten continu op het gebied van de gevolgen en werkzaamheden met betrekking tot de inwerkingtreding van de Wet digitale overheid. We ondersteunen de uitbouw en doorontwikkeling van digitale dienstverlening op basis van het beschikbaar komen van de hogere betrouwbaarheidsniveaus waarmee er nieuwe mogelijkheden op het gebied van digitale dienstverlening ontstaan. Daarbij organiseren we bijeenkomsten en bieden juridische adviezen over de toepassing van wetten op het gebied van informatiebeleid en digitale overheid.

eID Identificatie en authenticatie

De Wet digitale overheid (Wdo) voorziet in de toelating van meerdere (private) inlogmiddelen die de burger toegang geven tot online gemeentelijke dienstverlening. Gemeenten zijn verplicht om deze middelen te accepteren wanneer de Wdo ingaat (gepland op 1 juli 2022). De toegang tot de digitale dienstverlening moet daarvoor aangepast worden, zodat gemeenten digitale identificatie en authenticatie op het juiste betrouwbaarheidsniveau kunnen aanbieden. We brengen gemeentelijke eisen en wensen ten aanzien van eID middelen in bij ministeries en ketenpartners.

Vertegenwoordiging, machtigingen en interactiediensten

We behartigen de belangen van gemeenten bij de doorontwikkeling van wettelijke vertegenwoordiging en vrijwillige machtiging van personen die gemeentelijke diensten afnemen. Daarnaast vertegenwoordigen we het gemeentelijk perspectief bij de ontwikkeling van interactiediensten die het Ministerie van BZK uitvoert op het gebied van identificatie en authenticatie. In deze rol bewaken we de uitvoerbaarheid, inzet en kosten van initiatieven en operationele oplossingen.

Basisregistraties (inclusief geo-informatie)

Een basisregistratie is een door de overheid officieel aangewezen registratie met gegevens die door alle overheidsinstellingen verplicht worden gebruikt bij de uitvoering van publiekrechtelijke taken. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bijhouding van een aantal basisregistraties. Daarnaast gebruiken gemeenten gegevens vanuit alle basisregistraties in hun dienstverlening en bij het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. VNG stuurt samen met vertegenwoordigers van gemeenten op de verdere (door)ontwikkeling van het gegevenslandschap in het algemeen en de basisregistraties in het bijzonder. Hiervoor worden onder meer impactanalyses uitgevoerd op voorgestelde wijzigingen, onderzoek gedaan naar de kosten van de bijhouding, de uitwisseling van goede voorbeelden om de bijhouding efficiënter in te richten en gestimuleerd dat gemeenten als onderdeel van kwaliteitszorg werken aan het verbeteren van de gegevenskwaliteit. Deze taken komen voort uit het in 2021 vastgestelde *Toekomstbeeld Stelsel van Basisregistraties* op basis waarvan het federatief datastelsel wordt ingevuld zoals dat is geschetst in de *Interbestuurlijke Datastrategie*.

Gemeentelijk Geo-Beraad

We ondersteunen met het *Gemeentelijk Geo-Beraad* (GGB), een netwerk van ruim 1.500 geoprofessionals die informatie over relevante gemeentelijke ontwikkelingen en ervaringen delen waardoor de zelfredzaamheid toeneemt op basis van samenwerking. We ondersteunen dit netwerk door het secretariaat te voeren, coördinatorenoverleg te faciliteren, een kennisbank te beheren en bijeenkomsten te organiseren.

Samenhangende objectenregistratie

We ontwikkelen een aantal bestaande geo-basisregistraties (zoals BAG, BGT, BRT en delen van de WOZ) door tot een samenhangende objectenregistratie (SOR) waardoor betere kwaliteit en gebruiksmogelijkheden, efficiëntere bijhoudingsprocessen en een flexibele informatievoorziening op basis van Common Ground ontstaan. Hierdoor kan informatie over de fysieke leefomgeving worden gebruikt ten behoeve van alle maatschappelijke opgaven in het fysiek domein. We coördineren de uitwerking van inhoud, architectuur, organisatie en werkprocessen van deze geobasisregistraties, zodat gemeenten zowel gericht worden betrokken als worden ontlast. Lopende gesprekken over governance en financiering moeten dit jaar leiden tot besluitvorming over de doorontwikkeling van geo-informatie in brede zin.

Digitalisering en Europa

Naast de landelijke ontwikkelingen moeten gemeenten ook rekening houden met de nieuwe Europese ontwikkelingen, zoals beleidskaders, wetgeving, nieuwe standaarden en financieringskansen op het gebied van digitale veiligheid. We geven op basis van de meerjarige programmaaanpak *Digitalisering en Europa* invulling aan de kaders waar de Nederlandse gemeenten in de volgende jaren aan dienen te voldoen en/of op moeten anticiperen. We gaan de Europese wetten interpreteren en vertalen naar de praktijk van Nederlandse gemeenten.

5.2 Digitale veiligheid

Gemeentelijke bestuurders zijn niet alleen verantwoordelijk voor de veiligheid en continuïteit van de gemeentelijke processen en de ketenprocessen die de gemeente uitvoert, maar ook voor de eventuele maatschappelijke ontwrichtende consequenties van de digitale onveiligheid. Ze zijn samen met (sociale) partners betrokken bij diverse maatschappelijk relevante processen, waarvan de uitval kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting. Gemeenten hebben er belang bij dat deze processen ongestoord voortgang vinden, maar ze zijn niet voor alle aspecten verantwoordelijk. Dan is het relevant dat de gemeente weet hoe ze samen met de organisatie of het bedrijf, en soms samen met andere gemeenten en/of de veiligheidsregio, kan handelen om een cyberincident en/of -crisis beheersbaar te maken en af te wikkelen. Continue digitale weerbaarheid vergt nog wel het een en ander van bestuur, ambtelijke organisatie, IT-voorzieningen, samenwerking tussen gemeentelijke partners, en de diverse bestaande digitale en reguliere veiligheidsstructuren. Omdat digitalisering en criminaliteit grens-overschrijdend zijn en omdat de verantwoordelijkheidsverdeling hierbij complex is, is het van belang dat gemeenten hun inzicht vergroten en de sturing hierop goed organiseren.

Informatiebeveiligingsdienst (IBD) (inclusief nieuwe structurele diensten)

We ondersteunen gemeenten bij het op orde krijgen en houden van het eigen huis. De noodzaak hiervoor blijkt uit het dreigingsbeeld *IBD 2021*, het *Cybersecuritybeeld Nederland 2021*, en uit de ransomware-aanvallen zoals die op de gemeente Hof van Twente. Op basis van het IBD-programma verhogen we de digitale weerbaarheid van gemeenten, en geven we invulling aan de resolutie digitale veiligheid. We laten de IBD-dienstverlening meegroeien met de toenemende vraag naar ondersteuning bij preventie, detectie, incidentcoördinatie en woordvoering. Dit betreft diensten zoals Rapid Response Triage (RTT) en de omgang met kwetsbaarheids-

informatie, waarvoor specifieke capaciteit en expertise nodig is. Deze diensten behoeven een structurele financiering om de noodzakelijke veerkracht in dienstverlening te kunnen waarborgen richting gemeenten.

ENSIA (nieuwe structurele dienst)

ENSIA is opgezet als een verantwoordingsmethodiek om de diverse soorten verantwoording rond digitale veiligheid en datakwaliteit in één verwerkingsgang te ondersteunen. Dit levert verantwoordingsinformatie op over onder meer DigiD, Wet SUWI, BRP/PUN, de geo-basisregistraties, de Waarderingskamer, Waar staat je gemeente en VDW1-basismaatregelen. In de doorontwikkeling van ENSIA worden meerdere stelsels toegevoegd, zowel op het domein informatiebeveiliging als ook ten aanzien van datakwaliteit. Het ENSIA-instrumentarium is voor gemeenten onmisbaar en dient daarom te worden voorzien van structurele financiering.

Digitale weerbaarheid

We ondersteunen gemeenten bij het inrichten van bestuurlijke verantwoordelijkheden, en bieden een systematiek aan om beter grip te krijgen op een mogelijke digitale ontwrichting. We voeren de regie op het beleidsonderzoek, en communiceren met de verschillende relevante gemeentefunctionarissen over de mogelijke toepassingen van de uitkomsten. Met het ondersteuningsprogramma *Digitale Veiligheid* creëren we voor gemeenten overzicht van de verschillende initiatieven, pilots en overlegtafels bij de diverse beleidsdepartementen, die ieder vanuit hun eigen perspectief werken aan digitale veiligheid. Daarmee versterken we de communicatie over de thematische samenhang van de brede Agenda Digitale Veiligheid.

Online aangejaagde ordeverstoringen

Een nieuwe ontwikkeling is de aandacht voor online aangejaagde ordeverstoringen, waarbij er via de sociale media oproepen worden gedaan, en mensen zich snel kunnen organiseren om de openbare orde te verstoren. Voor gemeenten is het relevant om te weten of na een oproep de openbare orde daadwerkelijk in het geding komt, en welk handelingsperspectief er beschikbaar is om hierbij in te grijpen.

Cybercriminaliteit

Verschillende vormen van criminaliteit vinden vooral online plaats, zoals bankfraude of kindermisbruik. In de bestrijding van deze digitale criminaliteit ondersteunen gemeenten de inwoners en bedrijven. Het is van belang om de verantwoordelijkheden en rolverdeling tussen gemeente, politie en Openbaar Ministerie helder vast te stellen.

5.3 Verantwoord datagestuurd werken

Gemeenten hebben behoefte aan bruikbare informatie om maatschappelijke vraagstukken in kaart te brengen en op te oplossen. Een datagestuurde aanpak kan hierbij helpen, als deze mensgericht, inclusief, transparant, flexibel, snel en veilig is. Op het platform *Waarstaatjegemeente.nl* kunnen gemeenten antwoord vinden op actuele maatschappelijke vraagstukken. Om de bruikbaarheid van dit platform op peil te houden, worden er datadeals gesloten met de belangrijke landelijke dataleveranciers, zoals grote uitvoeringsorganisaties en nutsbedrijven. Via een ecosysteem-aanpak wordt er met gemeenten (en netwerkpartners) gewerkt aan data en AI-oplossingen. We maken daarvoor gebruik van het *Machine Learning Lab*, nemen deel aan de AI-coalitie en ondersteunen het kennisnetwerk *Data en Smart Society.*

Interbestuurlijke datastrategie

Datagestuurd werken zal een steeds prominentere plaats krijgen bij gemeenten. Het is daarom van belang dat gemeenten actief vertegenwoordigd worden in verschillende klankbordgroepen en gerelateerde rollen in interbestuurlijke omgevingen. We voeren de interbestuurlijke data-strategie uit, die bestaat uit drie pijlers: (1) de *usecases* richten zich op maatschappelijke opgaven; (2) de *adviesfunctie* ondersteunt gemeenten in vragen omtrent willen-kunnen-mogen; (3) *communicatie* versterkt de maatschappelijke discussie.

Datatoepassingen en datadeals

Het dataplatform *Waarstaatjegemeente* bundelt, bewerkt en presenteert data van en over alle Nederlandse gemeenten en over alle belangrijke beleidsterreinen. Daarnaast biedt de *Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein* (GMSD) gemeenten specifiek inzicht in hun prestaties in het sociaal domein ten opzichte van andere gemeenten. Met de Vensters voor Bedrijfsvoering krijgen gemeenten inzicht en verbeteroptie aangeboden voor de bedrijfsvoering op basis van

de cijfers van ruim 120 publieke organisaties. Om op een datagestuurde manier maatschappelijke vraagstukken op te lossen, zijn verschillende datatoepassingen voorhanden, die op basis van datadeals geactualiseerd en aangevuld worden met bruikbare informatie. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de *Landelijke Monitor Wonen*, *de Monitor Doelgerichte Digitalisering*, het *Wmo-voorspelmodel*, de *Zorgpaden* en de *Zorgspiegel*, de *Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving* (DEGO), *Ondergrond & Wonen en Klimaatadaptatie en de Datavoorziening Onregelmatigheden Op de Kaart* (DOOK).

Data & Smart Society

Het kennisnetwerk *Data en Smart Society* bestaat uit meer dan 2.500 leden en biedt gemeenten de mogelijkheid om kennis over data en de informatiesamenleving te verzamelen, te combineren en onderling te delen. Daardoor kan de datavolwassenheid van gemeenten toenemen. We ondersteunen het kennisnetwerk *Data en Smart Society* bij het landelijk toepasbaar maken van dataprojecten en bij het uitwerken daarvan binnen het gemeentelijke handelingsperspectief. Op basis van de agenda *Smart Society* werken vertegenwoordigers van een brede coalitie van overheden, ondernemers en wetenschappers samen aan innovatieve datagestuurde oplossingen voor maatschappelijke opgaven, onder meer op het gebied van klimaat en energie, veiligheid, circulaire economie en verantwoord datagebruik. Gemeenten dragen bij aan deze agenda en kunnen lokale kansrijke initiatieven toetsen, laten cofinancieren en beschikbaar stellen aan andere gemeenten.

Grip op informatie

De *Wet open overheid* (Woo) en de gemoderniseerde *Archiefwet* stellen eisen aan gemeenten op het gebied van openbaarheid, transparantie, datagestuurd werken en digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers. We ontwikkelen werkwijzen voor implementatie van de Woo, kwaliteitssystemen voor informatiebeheer (*KIDO light*), aansluiting op het *Platform Openbare Overheidsinformatie* (PLOOI) en handvatten voor het archiveren en vernietigen van tekstberichten. Daarnaast bieden we juridische adviezen bij de toepassing van deze wetten en ondersteunen we gemeentejuristen om de gevolgen en impact van techniek en digitalisering op het lokaal bestuur juridisch beter te borgen. Ook maken we handreikingen voor gemeenten op het gebied van verantwoord datagebruik. Dit doen we vanuit drie invalshoeken: ‘willen’ (ethiek), ‘kunnen’ (techniek) en ‘mogen’ (juridisch).

Opendatastandaarden

Overheidsdata vormen een bron van economische groei en bieden gemeenten mogelijkheden om meer en gerichter resultaten te boeken. Het rendement van data kan worden geoptimaliseerd door deze te delen met elkaar, maatschappelijke partners en andere overheden. We stimuleren leveranciers om de standaard voor *Open Raadsinformatie* in hun systemen in te bouwen, zodat gemeenten alle documenten van hun gemeenteraad, zoals agenda’s, moties, beleidsstukken en besluiten, snel en eenvoudig toegankelijk kunnen maken. Daarnaast dragen we bij aan het actieplan *Open Overheid* door gemeentelijke samenwerking te bevorderen en het gebruik van toepassingen zoals *Openwob.nl* en *Digitale democratie* te stimuleren. Ook uniformeren we het publicatieproces voor verkiezingsuitslagen, en bieden we opendataspecificaties voor het aanleveren van stembureau-gegevens.

5.4 Ethiek en Digitale grondrechten

In de *Agenda Digitale Grondrechten* en Ethiek 2022-2026 leggen we gezamenlijk ambities vast over het beschermen van grondrechten en het borgen van publieke waarden in de informatiesamenleving. Daarbij onderscheiden we drie doelen: 1) Het versterken van kennis en kunde in de gemeentelijke organisatie op het gebied van ethische reflecties en afwegingen bij het gebruik van digitale technologieën. 2) Het stimuleren en regisseren van de inspanningen die worden verricht om (digitale) grondrechten en publieke waarden te borgen bij de inzet van digitale technologieën. 3) En het ontwikkelen van een hernieuwde, brede interpretatie van privacyvraagstukken. Daarbij richten we ons op een verschuiving van privacy als het te borgen grondrecht bij het gebruik van digitale technologieën, naar privacy als een van de te borgen grondrechten.

Bestuurlijke bewustwording

Wij stimuleren bestuurlijke bewustwording om ervoor te zorgen dat het borgen van publieke waarden bij de inzet van digitale technologieën *chefsache* wordt. Bestuurders krijgen steeds meer handelingsperspectief aangeboden door interactieve gesprekken te organiseren bij de provinciale afdelingen, bij de verenigingen (Griffiers, Raadsleden, Gemeentesecretarissen), op belangrijke podia (congressen) en aan strategische tafels over de inhoud van de *Agenda Digitale Grondrechten en Ethiek.*

Praktijkinstrumenten ethiek

We bieden verschillende gereedschappen aan waarmee gemeenten ethische reflectie en borging van (digitale) grondrechten een plek kunnen geven bij de inzet van technologie. Denk daarbij aan instrumenten zoals *Impact Assessment voor Mensenrechten bij de inzet van Algoritmes* (IAMA), *De Ethische Data Assistent* (DEDA) en de handreiking *Non-discriminatie by design.* Ook onderzoeken we de inbedding van ethische besluitvorming in gemeentelijke organisaties en hoe deze op een duurzame manier onderdeel kunnen worden van standaard-werkprocessen.

Aan de hand van de aanpak begeleidingsethiek identificeren wij de algemene knelpunten en vraagstukken bij de inzet van digitale technologie. Wij verbinden de aanpak en andere handvatten aan lopende projecten zoals de *Digital Twins* en *Dutch Societal Innovation Hubs* (DSIH). Ook onderzoeken wij de mogelijkheid tot het opstellen van ethische bijsluiters. Dergelijke ethische bijsluiters brengen in kaart welke ethische kwesties moeten worden besproken bij de inzet van bepaalde technologie.

Algoritme- en sensorenregister

Op het gebied van de registratie van sensoren en algoritmen is er al veel activiteit, zowel landelijk als bij een groep gemeenten. Wij dragen bij aan een consortium van BZK en enkele gemeenten gericht op de planning en activiteiten rondom het *algoritme register*. Ook maken we beleid, bijvoorbeeld door het schrijven van een position paper over registratie waarin centraal staat dat een register geen doel op zichzelf is, maar ten dienste staat van het borgen van publieke waarden in de informatiesamenleving. Wij blijven het interbestuurlijke gesprek hierover voeren en ontwikkelen handreikingen over dit onderwerp die invulling geven aan deze standpunten en de implementatie daarvan vergemakkelijken.

Inkoopvoorwaarden

We geven publieke waarden een plek binnen de inkoopvoorwaarden zodat gemeenten meer grip kunnen krijgen op de effecten van de inzet van technologie. We werken hiervoor aan een uitbreiding van de *Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT* (GIBIT). Om de machtsverhouding tussen gemeenten en marktpartijen te herstellen, ontwikkelen wij handvatten voor gemeenten om het gesprek met leveranciers aan te gaan.

Opleidingen en trainingen

De inzet van technologie creëert spanning binnen de democratische rechtsstaat door het ontbreken van de benodigde checks & balances, zowel binnen als tussen overheidsorganisaties. Wij ondersteunen en geven vorm aan (interbestuurlijke) samenwerking bij digitaliseringsprocessen. Dat doen we op een manier die rekening houdt met publieke waarden, zoals transparantie en verantwoording. Wij versterken de kennis over deze thematiek door de ontwikkeling van opleidingen en trainingen voor gemeenteraden en colleges. Met de Handreiking Digitale Ethiek helpen we gemeenten ethiek bespreekbaar te maken in de organisatie, zodat interne verantwoording en reflectie tot stand komt. Tot slot doen we ook onderzoek naar de rol die rekenkamers kunnen spelen bij het borgen van publieke waarden bij de inzet van technologie.

Publieke regie op de digitale ruimte versterken

Grote delen van de digitale ruimte waarin mensen zich begeven zijn vormgegeven door commerciële partijen. Deze partijen bepalen daarmee de manier waarop interactie tussen mensen tot stand komt. Wij zetten ons in om de publieke regie op de digitale ruimte te versterken. We behartigen de belangen van gemeenten bij de EU rondom de wetgeving op technologie. We ontwikkelen standpunten over wet- en regelgeving zoals de AI Act, Digital Services Act en de Digital Markets Act. Daarnaast houden we nauw contact met rijksoverheden over de implementatie van dergelijke wetgeving.

5.5 Trends en Innovatie

Om te blijven aansluiten op de snel veranderende verwachtingen in de samenleving, zetten we in op 'missiegestuurde innovatie' zoals ook de Europese Commissie nastreeft, en waarvoor zij onder de vlag van *Digital Decade* de doelstellingen voor digitalisering van Europa per 2030 heeft vastgesteld. Om deze missies te realiseren werken we aan icoonprojecten, gericht op schaalbare digitale oplossingen om meerdere maatschappelijke vraagstukken met diverse technologieën aan te pakken. Door als gemeenten binnen een nationale innovatiehub samen te werken met het Rijk, de private partijen en de kennisinstellingen, sluiten we aan bij een netwerk van Europese digitale innovatiehubs, waarmee de Europese Commissie brede regionale ondersteuning opzet voor het versnellen van de digitalisering. We richten ons daarbij op maatschappelijke vraagstukken aangaande publieke waarden, dataspelregels en standaarden, en versterken hiermee de kennispositie van gemeenten op het gebied van technologische trends en scenario's.

Trendrapportage en scenarioplanning

Gemeenten hebben behoefte aan betrouwbare trendmatige inzichten over het maatschappelijke nut van technologie, zodat ze op basis hiervan passende beslissingen kunnen nemen, en (bestuurlijke) scenario's kunnen schetsen om hierop te kunnen sturen. Bijvoorbeeld om zo kosten te besparen door innovatief te digitaliseren.

Dutch Societal Innovation Hub

Om kennisuitwisseling op regionale, landelijke en Europese schaal te stimuleren, worden er innovatieve ecosystemen ingericht om programma's op elkaar af te stemmen, waarvoor er Europese subsidiegelden beschikbaar zijn.

Ondersteuning icoonprojecten

Gemeenten innoveren samen, en leren van elkaar door in coalities icoonprojecten te realiseren. Op basis hiervan geven gemeenten zelf richting aan digitalisering, en ontstaat er meer grip op de inkoop van privacy-veilige oplossingen waardoor onbekende boeterisico's worden vermeden.

6 Uitvoeringskracht

6.1. Inclusieve dienstverlening
6.2 Uitvoerbaarheid en uitvoeringskracht
6.3 Collectieve inkoop en beheer

6.1 Inclusieve dienstverlening

In onze samenleving moet iedereen kunnen blijven meedoen. Daarvoor is het nodig om te investeren in toegankelijke en begrijpelijke communicatie en in het verbeteren van digitale vaardigheden. Onze dienstverlening maken we persoonlijker. We werken als één overheid samen om burgers en ondernemers de beste dienstverlening te bieden: zo gebruiksvriendelijk, veilig en betrouwbaar mogelijk. We zetten ons in voor de uitvoering van de interbestuurlijke agenda NL DIGIbeter en het corona-manifest en we borgen het beleid van het nieuwe kabinet.

Digitale inclusie

Gemeenten bevorderen digitale inclusie op basis van een interbestuurlijke aanpak en initiatieven. Daarbij wordt er gebruikgemaakt van inzichten en actuele voorbeelden uit het bedrijfsleven, en werken we samen met de Alliantie Digitaal Samenleven.

GemeenteDelers

GemeenteDelers is de jaarlijkse competitie waarin succesvolle gemeentelijke initiatieven die de maatschappelijke en politieke opgaven versterken, worden opgehaald, gedeeld, beoordeeld, genomineerd en benoemd tot best practice voor alle gemeenten. Het doel hiervan is het verbeteren van de toegankelijkheid, inclusiviteit en begrijpelijkheid van de (digitale) gemeentelijke dienstverlening in heel Nederland. GemeenteDelers stimuleert gemeenten om op een laagdrempelige manier van elkaar te leren, en zet gemeenten aan tot samen organiseren.

Kenniscentrum Dienstverlening

Het Kenniscentrum Dienstverlening biedt gemeenten een vraagbaak voor goede, inclusieve, toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening. Onder druk van de nieuwe wet- en regelgeving en de toegenomen verwachtingen van bijvoorbeeld de gemeenteraad, moeten gemeenten (digitale) dienstverlening ontwikkelen vanuit het perspectief van de inwoners en ondernemers.

6.2 Uitvoerbaarheid en uitvoeringskracht

We dragen bij en werken actief samen met het overheidsbrede programma Werk aan Uitvoering. Daarbij is het herstellen van het vertrouwen van burgers in de overheid een gezamenlijk streven. Om de uitvoeringspraktijk te verbeteren zullen we nieuwe wet- en regelgeving doorlopend toetsen op maatschappelijke impact. Daarnaast zijn maatwerkoplossingen nodig voor mensen die niet de juiste weg of steun weten te vinden in het systeem, of juist door het systeem in de problemen raken. Ook werken gemeenten continu aan hun uitvoeringskracht, door vanuit eigen autonomie lokaal maatwerk te leveren en door onderling samen te werken aan standaarden binnen het kader van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering. We gaan permanent in gesprek met uitvoeringsnetwerken, en stellen jaarlijks een rapport op van de 'Stand van de gemeentelijke uitvoering'. Als gemeenten voor oplossingen kennis combineren, kunnen we gemeentelijke uitvoeringsprofessionals beter in staat stellen om hun werk te doen.

Om de impact van nieuwe wetgeving op de gemeentelijke uitvoering vooraf vast te stellen, worden er impactanalyses en uitvoeringstoetsen gedaan. In samenwerking met gemeenten maken we inzichtelijk wat bij de nieuwe wet- en regelgeving de kosten, baten en invoeringsrisico's zijn.

Uitvoeringstoetsen, impactanalyses , quick scans en opschalingsanalyses

We voeren impactanalyses en uitvoeringstoetsen uit, waarbij we – vroegtijdig in het totstandkomingsproces van wet- en regelgeving – de uitvoerbaarheid zullen toetsen in samenspraak met het Rijk. We intensiveren de toets-cyclus waardoor we niet alleen eenmalig, maar ook op verschillende momenten in het wetgevingsproces de uitvoerbaarheid kunnen toetsen, zo nodig samen met ketenpartners. Naast uitvoeringstoetsen voeren we ook quick scans uit om snel te kunnen inspelen op urgente ontwikkelingen, zoals we dat afgelopen jaar hebben gedaan bij

de coronamaatregelen en ook bij de schuldenproblematiek als gevolg van de toeslagenaffaire. Daarmee voorkomen we dat gemeenten worden geconfronteerd met onuitvoerbare beleid-sinterventies. Ook voeren we opschalingsanalyses uit voor het GGU-portfolio. Hiermee krijgen we inzicht in wat er nodig is om projecten die klein beginnen ook daadwerkelijk voor het collectief te laten renderen.

6.3 Collectieve inkoop en beheer

Door taken collectief uit te voeren, kunnen gemeenten de bij gezamenlijke inkoop vooraf berekende resultaten daadwerkelijk behalen. Daarvoor herijken we de strategie om te bepalen welke diensten en/of voorzieningen zich het beste lenen om op collectieve schaal te worden ingekocht en/of aanbesteed. Daarbij maken we gebruik van de inzichten uit een te organiseren ledentevredenheidsonderzoek over de structurele diensten. Daarnaast sluiten we raamovereenkomsten met leveranciers zoals Microsoft om de kwaliteit te verhogen van geleverde diensten, en om te kunnen voldoen aan de AVG.

Kenniscentrum Inkoop & Inkoopagenda

Het expertisecentrum inkoop voert verkenningen uit naar de gezamenlijke inkooptrajecten voor gemeenten. We focussen daarbij primair op ICTvraagstukken en werken toe naar een gedragen inkoopagenda op basis waarvan er gezamenlijke aanbestedingen worden georganiseerd. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de inzichten van het Inkoopberaad, het kenniscentrum Markt en Overheid en gemeentelijke verzoeken. De inkoopagenda brengt in kaart welke collectieve inkooptrajecten er wanneer gepland zijn, zodat gemeenten kunnen bepalen of en hoe ze hieraan willen deelnemen. In 2023 willen we een meerjarige inkoopagenda opstellen en publiceren.
Om gezamenlijke uitgangspunten bij inkoop te hanteren, is het van belang dat er afspraken worden gemaakt tussen beleid en uitvoering. Denk daarbij aan afspraken over gezamenlijke uitgangspunten ten behoeve van inzicht op (collectief) inkopen in de sector, en aan gezamenlijke principes voor maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI). Door dezelfde kaders te gebruiken, kan het inkoopbeleid - dat in samenspraak met Rijk en ketenpartners zoals VNO/NCW tot stand komt - beter aansluiten op de behoeften in de uitvoeringspraktijk.

Microsoft-contract

Alle Nederlandse gemeenten kunnen gebruikmaken van Microsoft-producten en -diensten op basis van collectieve, juridische en commerciële gemeentelijke voorwaarden die in het Framework-VNG-model zijn vastgelegd. Gemeenten kunnen zelf bepalen of ze hiervan gebruik willen maken – dus het is geen verplichting. In 2022 wordt dit contract herzien, in 2023 zal het gebruik van het Framework-VNG-model verder worden gestimuleerd en wordt het contractbeheer nader vormgegeven.

Servicecentrum Gemeenten

Het *Servicecentrum Gemeenten* (SCG) beheert in opdracht van VNG contracten met een geschatte gezamenlijke contractwaarde van ruim 500 miljoen euro, en ook diensten zoals de StembureauApp en 14+netnummer. Vanuit het SCG hebben wij vrijwel altijd de regie over het beheer, en wordt het beheer zelf aan derden uitbesteed. Met de dienst 14+netnummer bedienen we alle gemeenten, en negentig procent van alle gemeenten ondersteunen we op basis van vier beheerde contracten gericht op *Gemeentelijke Telecommunicatie* (GT) voor Mobiel, Vast en Print. Het SCG beheert ook de contracten voor *GGI-Netwerk* en *GGI-Veilig*, en biedt (beheer)ondersteuning aan ENSIA, GIR en de StembureauApp. Andere taken van het SCG hebben betrekking op het onderhouden van contacten met leveranciers, het zorg dragen dat de contractafspraken worden nagekomen en het ondersteunen van gemeenten bij het gebruik van collectief ingekochte diensten. Door deze taken collectief uit te voeren, kunnen gemeenten de bij gezamenlijke inkoop vooraf berekende resultaten daadwerkelijk behalen.

Gemeentelijke Telecommunicatie

De contracten voor *Gemeentelijke Telecommunicatie* (GT) leveren de deelnemende gemeente gedurende de looptijd van zes jaar 300 miljoen euro aan besparingen op. Naast de efficiency-voordelen zit er nog een ander voordeel aan de bundeling van de gemeentelijke vraag – namelijk dat we voorzieningen meer in samenhang inkopen en een beproefde aanpak vaker kunnen gebruiken. Via deze professionele beheerorganisatie wordt een collectieve, veilige en moderne digitale omgeving voor gemeenten gerealiseerd, die alle gemeenten in staat stelt adequaat en flexibel invulling te geven aan de opgaven in alle domeinen en (keten)processen.

GGI-Netwerk, GGI-Veilig, 14+netnummer

We continueren het beheer van de collectieve voorzieningen GGI-Netwerk, GGI-Veilig, en 14+netnummer – op basis waarvan gemeenten over een veilige, moderne digitale omgeving kunnen beschikken. We organiseren 24/7-dienstverlening bij de in beheer zijnde diensten, en voeren mini-tenders uit binnen de drie percelen van de raamovereenkomst GGI-Veilig.

Gemeentelijk Incidenten Registratiesysteem (GIR)

We beheren het Gemeentelijk Incidenten Registratiesysteem (GIR) waarmee gemeenten agressie- en ongevallen kunnen registreren.

WOZ-datacenter

Gemeenten kunnen voor de waardebepaling van WOZ-objecten gebruikmaken van het WOZ-datacenter, dat collectief de marktinformatie verzamelt en omzet naar jaarlijks actuele landelijke taxatiewijzers.

7

Actieve Leden Organisatie

7.1 Verenigingsstrategie
7.2 Programma Visie 2030
7.3 Netwerkorganisatie
7.4 Kennis
7.5 Werkgeversfunctie
7.6 Europa
7.7 Global Goals

Verenigingsstrategie

In 2022 vonden de periodieke gemeenteraadsverkiezingen plaats. Voor gemeenten de start voor nieuwe raden, collegevorming en nieuwe meerjarige plannen in college- en coalitie-akkoorden. We brengen op basis van de college- en coalitieakkoorden de opgaven in kaart die op de middellange termijn voor gemeenten spelen. Deze inventarisatie wordt in aanloop naar de jaarvergadering 2023 uitgewerkt in een nieuwe verenigingsstrategie.

Programma Visie 2030

Tijdens de jaarvergadering in het voorjaar van 2023 stellen de leden een verenigingsvisie vast waarbij de ontwikkeling van een sterke lokale bestuurslaag richting 2030 centraal staat. Doel van deze verenigingsvisie is het versterken en ondersteunen van de samenwerking tussen gemeentelijke organisaties vanuit de vereniging.

Netwerkorganisatie

De VNG wil een daadkrachtige en levendige vereniging zijn als thuis voor alle leden. Daarmee verbinden we leden en groepen leden met elkaar om zo ervaringen, kennis en belangen te delen. De VNG is daarmee binnen en buiten Nederland een herkenbaar 'netwerk van netwerken'. We werken de externe netwerkstrategie verder uit zodat er een uitgewerkt aanbod met afspraken wordt afgerond voor netwerken van leden en groepen leden. Ook zijn de verbindingen met zuster/koepelverenigingen in de EU en op internationaal niveau uitgewerkt.

Kennis

Om actuele maatschappelijke opgaven effectief te kunnen aanpakken, moeten gemeenten en regio's op het juiste moment over de juiste kennis en informatie kunnen beschikken.
Het is nu niet altijd vanzelfsprekend dat deze kennis op lokaal, regionaal en VNG-niveau bruikbaar, beschikbaar en/of aanwezig is. Op basis van een lange termijn aanpak is de VNG in 2021 gestart met het inrichten van een kleinschalige kennishub. Hierin werken wij aan kennis ontwikkelen, kennis delen en kennis- en datagestuurd werken. Daarbij houden we rekening met de kennisbehoefte bij gemeenten, hoe deze kennisbehoefte is te agenderen bij kennisinstellingen en wat er verder nodig is om de kennispositie van gemeenten, regio's en de VNG te verbreden. In 2023 leggen we een kennisagenda voor aan de leden tijdens de ALV.

Werkgeversfunctie

Om ervoor te zorgen dat gemeenten een aantrekkelijke werkgever kunnen zijn en dat zij hun personele organisatie kwalitatief en kwantitatief op orde hebben, verzorgt de VNG het collectief werkgeverschap. De VNG sluit cao's af voor de gemeentelijke sector samen met de Werkgevers-vereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO). Daarnaast sluit de VNG de CAO Sociale Werkvoorziening af, en samen met Cedris ook de CAO Aan de slag.
De komende periode wordt het pensioenakkoord uitgewerkt en ingevoerd, en vinden de onder-handelingen over de pensioenregelingen ABP en PWRI plaats. Ook bieden we de inbreng aan voor het bestuurlijk overleg met het ministerie van BZK over de rechtspositie van de gemeente-lijke politieke ambtsdragers.

Europa

Op het gebied van Europese en internationale zaken geven we een impuls aan onze vereniging als thuis voor alle leden (platformfunctie). Binnen en buiten Nederland vergroten we onze zichtbaarheid als 'netwerk van netwerken'. We hanteren een strategie voor collectieve belangenbehartiging (als sector) en een strategie voor het onderhouden van betrekkingen met Europese instellingen. We bieden een structuur aan waar de leden elkaar laagdrempelig kunnen ontmoeten voor kennisdeling over Europese aangelegenheden.

Global Goals

De belangen en bijdragen van Nederlandse gemeenten aan de *Global Goals* zijn zichtbaar in verschillende nationale en internationale platforms waaraan we een bijdrage leveren, zoals in de *Voluntary National Reviews* en de nationale SDG-rapportage. Ook op andere internationale beleidsterreinen borgen we de belangen van gemeenten, zoals bij de samenwerking met China, ontwikkelingssamenwerking en bij economische relaties. Er zijn verschillende structuren ingericht die goed functioneren – zoals het *Global Goals*-netwerk inclusief de groep GG-ambassadeurs, en de adviesgroep VNG Internationaal – waardoor leden elkaar op uiteenlopende manieren weten te vinden voor kennisdeling en -ontwikkeling.

8 Ondersteuning organisatie

8.1. Bedrijfsvoering
8.2. Communicatie
8.3. Fondsbeheer, planning & control, en quality assurance
8.4. Governance-ondersteuning extern

Bedrijfsvoering

We hanteren een concernbreed Strategisch Personeelsplan (SPP) zodat het duidelijk is hoe het personeelsbestand eruitziet, wat de wensen voor de toekomst zijn, en hoe het eventuele gat is te overbruggen.

We hanteren de P&C cyclus zodat vroegtijdig zichtbaar is in hoeverre doelstellingen worden behaald en waar moet worden bijgestuurd zodat de organisatie beter 'in control' komt.

We hanteren een subsidieproces op basis waarvan er op directieniveau kan worden gestuurd. Hierin worden er inzichten opgenomen ten aanzien van de benodigde kennis, capaciteit en ondersteuning. Op basis hiervan wordt er inzichtelijk gemaakt of en op welke manier subsidies een directe bijdrage kunnen leveren aan de VNG-doelstellingen.

We doen in 2022 een inventarisatie naar bestaande peilingen en onderzoeken over ledentevredenheid bij vijf tot tien structurele diensten en producten uit het GGU. Later dit jaar volgt een voorstel voor 2023 voor monitoring en borging van ledentevredenheid bij geleverde diensten uit het GGU.

Communicatie

De communicatieprofessionals van VNG Bureau, VNG Realisatie en andere VNG-onderdelen werken steeds meer vanuit één afdeling. Ook worden media en middelen steeds meer geïntegreerd, zodat onze leden en andere doelgroepen gerichter, persoonlijker en vanuit minder verschillende kanalen worden benaderd.

Fondsbeheer, planning & control, en quality assurance

De VNG-directie wil een continu inzicht en actueel overzicht hebben over lopende zaken binnen het GGU-portfolio, vooral ten aanzien van contributiebijdragen en subsidies. Op basis hiervan kan ze binnen projecten en programma's sturing geven aan de organisatie, en aldus invulling geven aan haar controlerende en opdrachtgevende rol. Daarom stellen we een GGU-kadernota en een GGU-jaarplan op, en stroomlijnen we het rapportage- en verantwoordingsproces. Ter voorbereiding op het GGU-meerjarenplan 2024–2028 voeren we een GGU-tevredenheids-onderzoek uit.

Gemeenten rekenen op een efficiënte en effectieve inzet van de GGU-middelen. Daarom hanteren we voor de GGU een uniforme werkwijze voor beleidsdirecties in de samenwerking met bestuur en uitvoering. Daarbij maken we de (landelijke) financieringsstromen richting gemeenten en VNG inzichtelijk, zodat transparant en uitlegbaar is welke collectieve resultaten gemeenten van de VNG kunnen verwachten op basis van deze (landelijke) financieringsstromen.

We bouwen verder aan het GGU-portfoliomanagement. Op basis hiervan houden gemeenten een actueel overzicht van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van de collectief ontwikkelde proposities die onderdeel uitmaken van het GGU-portfolio.

Gemeenten zijn gebaat bij goed werkende uitvoeringsketens. Daarom versterken we de sturing op organisaties in de uitvoeringsketens die gemeenten ondersteunen bij opgaven uit de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering.

Binnen de VNG biedt de CIO-functie dienstverlening en informatievoorziening aan die gericht is op het realiseren van de informatiekundige opgaven binnen de domeinen.

Governance-ondersteuning extern

Binnen de governance van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering worden gemeenten actief vertegenwoordigd door het *College van Dienstverleningszaken* (CvD) en de *Taskforce Samen Organiseren* (TSO). Wij ondersteunen deze gremia bij het ontwikkelen en uitvoeren van de bestuurlijke GGU-agenda. Daarnaast hanteren we het principe van 'samen organiseren' bij de samenwerking met en tussen gemeenten, en vergoten we de betrokkenheid van beroeps- en koepelorganisaties en ketenpartners.

Signalering en advisering

We bezoeken en ontmoeten onze leden en vertalen de signalen die we ophalen richting de VNG- organisatie. Op basis hiervan adviseren we de leden van het CvD en de TSO onder meer over welke oplossingen bijdragen aan welke maatschappelijke opgaven. Als onderdeel hiervan begeleiden we professionals om goede ideeën en nieuwe initiatieven voor het voetlicht te brengen bij onze leden. Ook gaan we in gesprek met managers en beleidsmakers over gemeentelijke behoeften en bekijken we samen hoe daar opvolging aan kan worden gegeven. Tot slot faciliteren we de interactie tussen de Taskforce Samen Organiseren en de beroeps- en koepelorganisaties, waaronder de VGS, de FAMO, de VDP en het IMG/VIAG/CIO-beraad.

GGU-ontwikkel- en besluitvormingsproces

Incidenteel treden we op als strategisch adviseur bij het bevorderen van de interne procesgang en het doorbreken van vastgelopen processen. We vertegenwoordigen daarbij vooral het perspectief van de VNG-directie, de TSO en het CvD. Het ontwikkel- en besluitvormingsproces is uitgewerkt en volledig geïmplementeerd om de GGU voor gemeenten voorspelbaar, inzichtelijk en kosteneffectief te maken. Elke GGU-propositie doorloopt hetzelfde gestructureerde ontwikkelproces, waarbij transparant en uniform aan een reeks voorwaarden moet worden voldaan, of kan worden toegelicht waarom hiervan is afgeweken.

GGU-portfolio

Gemeenten hebben behoefte aan, en inzicht in de verschillende beschikbare GGU-proposities, in relatie tot de maatschappelijke opgaven en de ontwikkelfase waarin deze verkeren. Het GGU-portfolio biedt een beproefd en herkenbaar instrumentarium voor gemeenten, op basis waarvan ze tijdig gerichte keuzes kunnen maken.

9 Financiën

9.1. Ontwikkeling begroting
9.2. Contributieontwikkeling
9.3. Meerjarig perspectief
9.4. Financiële kaders
9.5. Begroting en omvang Fonds GGU

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de financiële ontwikkeling van de VNG. Daarvoor worden verschillende kaders benoemd die samen richting geven aan de vorm van de VNG begroting in 2023. De VNG-organisatie is een concern, waarbinnen de verschillende onderdelen samen meerwaarde creëren voor haar leden.

De afgelopen jaren is gewerkt aan een sterke basis, die ten goede komt aan de kwaliteit en effectiviteit van de primaire dienstverlening: de belangen van gemeenten behartigen en gemeenten ondersteunen bij de uitvoering van diverse taken. Daarbij staat het samenbrengen van het concern en het continueren van de kwaliteit van dienstverlening voorop. De huidige inrichting van de VNG is hieronder in het organogram schematisch weergegeven.

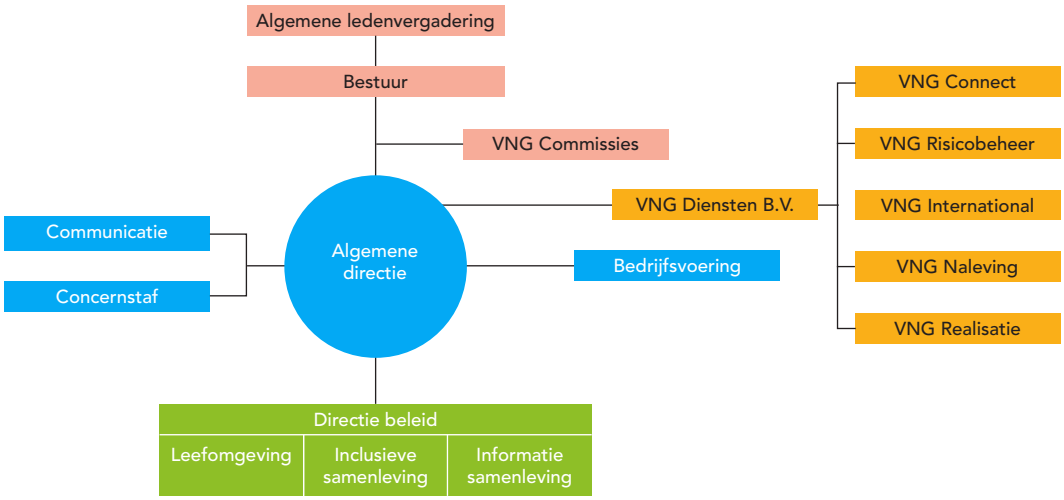

Ontwikkeling begroting

De begroting van de VNG kent drie kerncomponenten. Dit zijn contributie, subsidie en het Fonds GGU. Deze inkomensstromen vormen de belangrijkste basis van waaruit de VNG haar activiteiten financiert.
De begroting is in de jaren 2018 - 2020 flink gestegen door de toename van rijkssubsidies en het GGU-fonds. De belangrijkste fluctuatie in de begroting ontstaat vanuit de wisselende subsidies. De daling naar 2022 wordt veroorzaakt doordat bij het vaststellen van de begroting 2022 het aantal subsidies waarvan een beschikking was ontvangen, relatief klein was. Subsidieprojecten en het Fonds GGU worden concern breed uitgevoerd.

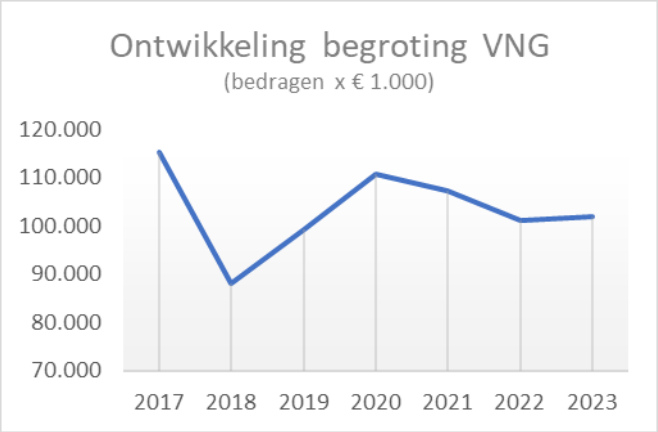

Contributieontwikkeling

Eerder is door de ALV een meerjarige contributiesystematiek vastgesteld waarbinnen de contributie kan veranderen op basis van twee componenten:
1) Compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling op basis van CPB-indexcijfers
2) 1,0% voor de groei naar volledige dekking van de kosten van de VNG- basisorganisatie vanuit de contributie.

In het contributievoorstel 2023 stelt het bestuur voor om de contributie te indexeren op basis van de bovenstaande twee componenten.
De compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling is gebaseerd op een combinatie van de loonvoetsector van de overheid (3,6%) en de HICP, de geharmoniseerde consumentenprijs-index (2,2%). Deze indices worden afgezet tegen de kosten van de VNG-basisorganisatie. De genoemde indices zijn in maart 2022 door het CPB gepresenteerd in het Centraal Economisch Plan 2022. Op basis van genoemde indices zijn de te verwachte kosten voor de VNG berekend, waarmee de gewogen indexatie voor de loon- en prijsontwikkeling uitkomt op 3,4%. Samen met de ingroei van 1,0% komt de contributieontwikkeling uit op 4,4% voor 2023.

Meerjarig perspectief

We hebben op basis van de begroting voor 2022 een doorrekening gemaakt die leidt tot een raming voor 2023 en 2024, rekening houdend met structurele en tijdelijke effecten. De meer-jarenraming stellen we op om een eerste inzicht te geven in de financiële ruimte voor beleids- en bedrijfsvoeringprioriteiten.
Hierbij gaan we uit van dezelfde uitgangspunten als voor de begroting van 2022. Voor de meer-jarige indexatie wordt gebruik gemaakt van de aanvullende kerngegevens voor Nederland, 2005-2030, zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan 2022. Over de periode 2022 – 2025 verwacht het CPB een ontwikkeling van de loonvoet sector overheid van 4,1% en een HICP van 3,1%.

Bedragen in euro's

Kosten 'Basisorganisatie'		Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Salarissen	A	€29.011.578	€30.201.052	€31.439.295
Overige Personeelskosten	B	€1.928.161	€1.987.934	€2.049.560
Afschrijvingen	-	€1.500.000	€1.500.000	€1.500.000
Kantoor-en huisvestingskosten	B	€4.978.848	€5.133.192	€5.292.321
Overige bedrijfskosten	B	€1.426.474	€1.470.694	€1.516.286
Activiteitskosten	B	€-2.299.445	€-2.370.728	€-2.444.221
Totaal	**€**	**36.545.614**	**€37.922.144**	**€39.353.241**

Doorbelasting van kosten en overige baten		Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Doorbelasting Kosten Bedrijven	B	€-4.604.427	€-4.747.164	€-4.894.326
Doorbelasting Salarissen Gelieerde instellingen	A	€-763.107	€-794.395	€-826.965
Overige baten	€	-607.000	€-607.000	€-607.000
Totaal doorbelasting van kosten en overige baten		**-5.974.534**	**€-6.148.559**	**€-6.328.291**
Kosten 'Basisorganisatie'		**€30.571.080**	**€31.773.586**	**€33.024.950**
Verwachte ontwikkeling kosten basisorganisatie in %		**3,4%**	**3,9%**	**3,9%**
Ingroeipercentage contributie		**1,0%**	**1,0%**	**1,0%**
Contributie stijging incl.loon-en prijsontwikkeling		**4,4%**	**4,9%**	**4,9%**
Contributie	**€**	**26.083.273**	**€27.370.084**	**€28.721.723**
Dekkingsgraad contributie		**85%**	**86%**	**87%**

Financiële kaders

Voor de begroting 2023 hanteren we een aantal financiële kaders:

a. De ontwikkeling van de contributie is conform besluit contributievoorstel 2023. Hierin wordt door het bestuur een contributieverhoging van 4,4% voorgesteld. Hiervan is 3,4% de compensatie voor loon- en prijsontwikkeling en 1% ingroei naar volledige dekking van de kosten van de basisorganisatie van de VNG vanuit de contributie.

b. De begrootte salarislasten zijn doorgerekend op basis van de formatie zoals deze is vastgesteld voor de begroting van 2022.

c. Voor de invulling van prioriteiten wordt in basis een bedrag gereserveerd van €1,7 miljoen. Dit is €0,85 miljoen voor de Directie Beleid en €0,85 miljoen voor de staf- en ondersteuningsafdelingen. Dit bedrag is in lijn met de begroting 2022. Voor 2023 wordt voorgesteld om zowel voor de Directie Beleid als voor de stafafdelingen de € 0,85 miljoen te indexeren op basis van de in het contributievoorstel 2023 genoemde compensatie voor prijsontwikkeling. Daarmee ontstaat er in de begroting meer ruimte voor prioritering.

d. Naast de contributie en de inzet van het eigen vermogen zijn er ook andere bronnen waaruit de kosten van de organisatie als geheel worden gedekt. Subsidies en bijdragen aan het fonds GGU vormen hierbij een wezenlijke bron van inkomsten.

e. Voor het fonds GGU wordt het jaarplan voorgelegd aan de Algemene Ledenvergadering. De in de meerjarenraming gepresenteerde omvang van het GGU-fonds is, op basis van de voorgelegde plannen, € 59.838.000. De werkelijke omvang van de subsidieprojecten zal worden vastgesteld tijdens het opstellen van de begroting 2023 in het najaar van 2022. Deze vaststelling heeft geen effect op het resultaat van de Vereniging.

f. In de begroting 2022 komt er conform de contributiesystematiek 16% dekking vanuit de inzet van het eigen vermogen. Op basis van het contributievoorstel 2023 daalt de inzet van het eigen vermogen naar 15% waarmee de begroting sluitend is. Deze ingroei is de tweede component in het contributievoorstel (naast de indexatie voor loon- en prijsontwikkeling).

g. De resultaten van de effectenportefeuille en de VNG-bedrijven worden toegevoegd aan het resultaat. Dit zal een drukkend effect hebben op het tekort van de begroting.

Bij het opstellen van de hierboven weergegeven eerste raming zijn nog niet alle actuele parameters toegepast. De volgende onderdelen zullen hierdoor nog worden geactualiseerd in een volgende raming:

- De salarisverwerker maakt een doorrekening van de salarislasten. Deze doorrekening geeft een precies inzicht in de te verwachten salarislasten.
- De tarieven voor de dienstverlening dienen, net als de (externe) uurtarieven, nog inzichtelijk te worden gemaakt.
- De werkelijk benodigde formatie voor 2023 zal inzichtelijk gemaakt moeten worden. De wensen voor eventuele verdere versterking moeten worden afgezet tegen de financiële ruimte.

Begroting en omvang Fonds GGU

Kaderbegroting

Bedragen in euro's

Begroting 2023	Structureel	Ontwikkeling	Totaal
2. Inclusieve Samenleving	€ 14.237.000	€ 5.038.000	€ 19.275.000
3. Leefomgeving €	-	€ 8.907.000	€ 8.907.000
4. Lokale democratie en veiligheid €	-	€ 364.000	€ 364.000
5. Informatiesamenleving	€ 9.201.000	€ 7.088.000	€ 16.289.000
6. Uitvoerbaarheid en uitvoeringskracht €	5.352.000	€ 1.957.000	€ 7.309.000
7. Actieve Leden Organisatie €	-	€ -	€ -
8. Ondersteuning organisatie	€ 5.019.000	€ 707.000	€ 5.726.000
Eindtotaal €	**33.809.000**	€ **24.061.000**	€ **57.870.000**
Prijsinflatie (3,4%) €	1.150.000	€ 818.000	€ 1.968.000
Eindtotaal €	**34.959.000**	€ **24.879.000**	€ **59.838.000**

Dekking begroting

Dekking	2023
Omvang fonds (2022)	€ 54.886.000
Afname door einde propositie PG	€ (470.000)
Toename fonds door indexatie	€ 1.850.000
Toename fonds door nieuwe structurele diensten	€ 2.370.000
Bijdrage leden 2023	€ **58.636.000**
Overbegroting / verwacht onderhanden werk	€ 1.202.000
Totaal Fonds GGU 2023	€ 59.838.000
€	
Bijdrage per inwoner 2023	**€3,333**

10

Bijlage: GGU portfolio overzicht

In het portfolio-overzicht staat alles wat VNG Realisatie momenteel ontwikkelt en beheert voor alle gemeenten in Nederland. Het portfolio bevat zowel producten, diensten, projecten als programma's. Het portfolio-overzicht bestaat momenteel alleen uit wat we doen bij VNG Realisatie gefinancierd vanuit het fonds GGU en verschillende subsidies. Het portfolio-overzicht is continu in ontwikkeling. Op onze website worden periodiek nieuwe versies toegevoegd. Het portfolio overzicht is te vinden op https://vng.nl/artikelen/ggu-portfolio

11

Bijlage: GGU Structurele diensten in 2023

Inhoud

1.	**Inleiding**	**1**
1.1.	Structurele diensten	1
2.	**Inclusieve Samenleving**	**2**
2.1.	**Kansengelijkheid**	2
2.1.1.	Ketenbureau i-Sociaal domein en Gemeentelijk Gegevensknooppunt	2
2.1.2.	Voorziening Vroegtijdig Aanmelden MBO (VVA)	2
2.1.3.	Toezicht en handhaving Kinderopvang	2
2.1.4.	Beheer digitaal dossier JGZ (jeugdbeschermingsstandaarden)	3
2.2.	**Bestaanszekerheid**	3
2.2.1.	Regie op het WISI-domein en Vraagorganisatie3	3
2.2.2.	Naleving	3
2.3.	**Gezond leven**	**4**
2.3.1.	Landelijke inkoop Contracten	4
2.3.2.	Informatieknooppunt Zorgfraude	4
3.	**Leefomgeving**	**5**
4.	**Lokale democratie en veiligheid**	**6**
5.	**Informatiesamenleving**	**7**
5.1.	**Digitale Informatievoorziening**	**7**
5.1.1.	Architectuur en Standaarden	7
5.1.1.1.	Gemeentelijke model-architectuur	7
5.1.1.2.	API-standaarden	7
5.1.2.	Centrale regiefunctie richting de markt	7
5.1.2.1.	Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT	7
5.1.3.	Wet Digitale Overheid	8
5.1.3.1.	eID Identificatie en authenticatie	8
5.1.3.2.	Vertegenwoordiging, machtigingen en interactiediensten	8
5.1.4.	Basisregistraties (inclusief geo-informatie)	8
5.1.4.1.	Gemeentelijk Geo-Beraad	8
5.2.	**Digitale Veiligheid**	**9**
5.2.1.	Informatiebeveiligingsdienst	9
5.3.	**Verantwoord datagestuurd werken**	**9**
5.3.1.	Datatoepassingen en datadeals	9
5.3.2.	Data & Smart Society	9
5.3.3.	Grip op informatie	10
5.3.4.	Opendatastandaarden	10
5.4.	**Ethiek & Digitale Grondrechten**	**10**
5.4.1.	Privacy expertise vanuit Informatiebeveiligingsdienst	10
5.5.	**Trends & Innovatie**	**10**
5.5.1.	Trendrapportage en scenarioplanning	10
5.5.2.	Dutch Societal Innovation Hub	11

6. Uitvoeringskracht 12

6.1. Inclusieve dienstverlening 12
6.1.1. Kenniscentrum Dienstverlening 12

6.2. Uitvoerbaarheid en uitvoeringskracht 12
6.2.1. Uitvoeringstoetsen, impactanalyse, quickscans en opschalingsanalyses 12

6.3. Collectieve inkoop en beheer 12
6.3.1 Kenniscentrum Inkoop & Inkoopagenda 12
6.3.2. Microsoftcontract 13
6.3.3. Servicecentrum Gemeenten 13
6.3.4. Taxatiewijzers WOZ 14

7. Actieve Ledenorganisatie 15

8. Ondersteuning organisatie 16

8.1.1. Bedrijfsvoering 16
8.1.2. Communicatie 16
8.1.3. Fondsbeheer, planning & control, en quality assurance 16
8.1.4 Governance-ondersteuning extern 16

1. Inleiding

1.1. Structurele diensten

Een groot deel van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering bestaat uit structurele diensten die een bewezen en geaccepteerde meerwaarde bieden aan alle gemeenten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het Ketenbureau i-Sociaal Domein, het Servicecentrum Gemeenten, het WOZ-datacenter en de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten. De doelstelling is om deze diensten zo efficiënt en effectief mogelijk te organiseren, waarbij gemeenten (specialistisch) werk structureel, met een horizon van ten minste vijf jaar, uit handen wordt genomen. In deze bijlage staat per thema beschreven wat de structurele diensten zijn, wat deze kosten en wat ze opleveren.

Naast de structurele diensten werken we aan nieuwe ontwikkelingen in programma's en projecten. Deze worden uitgewerkt in het jaarplan 2023 dat in het najaar van 2022 wordt vastgesteld.

2. Inclusieve Samenleving

2.1. Kansengelijkheid

2.1.1. Ketenbureau i-Sociaal domein en Gemeentelijk Gegevensknooppunt

Wat zijn de structurele kosten?
Ketenbureau: 1.337k
Gegevensknooppunt: 5.986k (Contracten IB en Vecozo)

Wat is het?
Het Ketenbureau i-Sociaal Domein vervult een regiefunctie op het vlak van standaarden en inhoudelijke ondersteuning om de administratieve lasten te verminderen en kosten te besparen. Via het Gemeentelijk Gegevensknooppunt (GGk) hebben gemeenten tot op heden een stabiele en betrouwbare toegang tot het berichtenverkeer aangaande de Wmo en de Jeugdwet, de signalen met betrekking tot de Wet langdurige zorg (Wlz) en de berichten over de Persoons-gebonden Budgetten (PGB). Het GGk is aangesloten op een landelijke infrastructuur en is in opdracht van de VNG in beheer bij het Inlichtingenbureau. Het GGK maakt maximaal gebruik van bestaande standaarden en generieke adapters.

2.1.2. Voorziening Vroegtijdig Aanmelden MBO (VVA)

Wat zijn de structurele kosten?
360k (contract met IB)

Wat is het?
Gemeenten ondersteunen scholen met de Voorziening Vroegtijdig Aanmelden MBO (VVA), zodat ze veilig en digitaal aanmeldinformatie van potentiële mbo-leerlingen kunnen uit-wisselen. We dragen financieel bij aan de Voorziening Vroegtijdig Aanmelden MBO die wordt beheerd door het Inlichtingenbureau (IB). Door gebruik te maken van deze collectieve voorziening besparen gemeenten kosten. Voor de Jeugdgezondheidszorg dragen we zorg voor het inregelen van het beheer van het digitale dossier JGZ (de jeugdbescherming-standaarden) en bijvoorbeeld ook voor het realiseren van 'informed consent'.

2.1.3. Toezicht en handhaving Kinderopvang

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
550k

Wat is het?
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor toezicht en handhaving in het kader van de Wet Kinder-opvang. Zij voeren de handhaving uit bij commerciële kinderopvanginstellingen en gastouders op basis van inspectierapporten die door de GGD's worden opgesteld.
Daarvoor zijn ook een aantal landelijke voorzieningen in het leven geroepen, zoals de Gezamen-lijke Inspectieruimte en het Landelijk Register Kinderopvang. Gemeenten dragen via de VNG gezamenlijk bij aan het functioneel beheer en gebruik van deze voorzieningen. Daarnaast maken we landelijke werkafspraken met brancheorganisaties in de kinderopvang, het Rijk, de Inspectie voor Gezondheid en Jeugd en GGD GHOR NL. Daarbij denkt een klankbordgroep van gemeenten en een landelijke juristenpool mee. Tenslotte ondersteunen we de gemeentelijke uitvoering met het aanbieden van trainingen en het delen van expertise en ervaringen.

2.1.4. Beheer digitaal dossier JGZ (jeugdbeschermingsstandaarden)

Wat zijn de structurele kosten?
426k (waarvan 300k tbv contract Nictiz)

Wat is het?
We dragen bij aan de borging van de gestandaardiseerde berichtenuitwisseling op basis van jeugdbeschermingstandaarden in de keten jeugdbescherming. Hierdoor kunnen gemeenten kosten verminderen.

2.2. Bestaanszekerheid

2.2.1. Regie op het WISI-domein en Vraagorganisatie

Wat zijn de structurele kosten?
1.103k

Wat is het?
We ontwikkelen de ketens binnen het WISI-domein zodat deze beter aansluiten op de behoeften en mogelijkheden van de gemeentelijke uitvoering. Daarnaast informeren en adviseren we gemeenten over veranderingen in de WISI-ketenvoorzieningen, waardoor het gemeentelijk inzicht in het WISI-domein toeneemt door de samenhang van functies, diensten, instrumenten, applicaties en data. Op basis hiervan kunnen gemeenten hun informatiekundige behoefte exacter duiden, en sneller vanuit verschillende perspectieven reageren op procesveranderingen. Ook vullen we de opdrachtgeversrol in namens de gemeenten voor Suwinet.

We realiseren ketenafspraken en voorzieningen, en standaardiseren processen en informatiestromen. Daarbij hanteren we het uitgangspunt dat de inwoner centraal staat. Ook toetsen we de uitvoerbaarheid en haalbaarheid in het WISI-domein van de implementatie van nieuwe wetten en regelgeving. We organiseren daarvoor gemeentelijke expertgroepen die knelpunten en aandachtspunten in de uitvoering signaleren, definiëren en beschrijven. Zodoende brengen we de consequenties van voorgenomen wijzigingen in kaart voor wat betreft regelgeving, ketenwerkprocessen en keteninformatievoorzieningen. Deze kennis en expertise wordt gevraagd en ongevraagd gedeeld en voorgelegd aan programma's en projecten van VNG, SZW, UWV en Divosa.

2.2.2. Naleving

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
2.500k

Wat is het?
We ondersteunen gemeenten in het sociaal domein bij de ketensamenwerking met partners gericht op projectmatige interventies. Dit doen we op basis van het convenant van de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI), waarin vertegenwoordigers van de landelijke ketenpartners samenwerken. Ook ondersteunen we het landelijk dekkend bestuurlijk netwerk van negen Regionale Platforms Fraudebestrijding (RPF). Door de uitvoering gezamenlijk op te pakken, kunnen complexe ketenafspraken met de inzet van gezamenlijke expertise efficiënter worden opgesteld en uitgevoerd.

Binnen de gemeentelijke sociale zekerheid is handhaving een belangrijk onderdeel van de uitvoering. Steeds meer ligt de nadruk op het voorkómen van fouten of fraude en het toepassen van maatwerk bij handhaving, zoals bij terugvordering en het opleggen van maatregelen. Daarnaast blijkt dat misbruik meestal alleen kan worden opgespoord door samen te werken met ketenpartners en gegevensdeling. Hierdoor komt er steeds meer nadruk te liggen op zorgvuldigheid als het gaan om handhavingsprocessen en gegevensbescherming.

Complexe ketenafspraken kunnen met de inzet van gezamenlijke expertise efficiënter worden opgesteld en uitgevoerd. Dit draagt bij aan een doelmatige en rechtmatige uitvoering, waarbij de menselijke maat centraal staat. Handhaving is daarmee een instrument om de integraliteit van dienstverlening te bevorderen en de leefbaarheid in wijken te vergroten.

2.3. Gezond leven

2.3.1. Landelijke inkoop Contracten

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
495k

Wat is het?
Gemeenten willen hun opdrachtgevende rol in het sociaal domein zo goed mogelijk invullen. De VNG heeft het mandaat van haar leden gekregen om essentiële landelijke functies landelijk te contracteren. Op basis van het Landelijk Transitiearrangement (LTA) wordt de landelijke inkoop van Jeugd en Wmo gegarandeerd, waardoor hoog-specialistische jeugdhulp en Wmo beschikbaar zijn. We beheren veertig contracten Jeugd en Wmo met een omvang van ongeveer 130 miljoen euro, en verzorgen de afstemming met gemeenten hierover. We kopen deze zorg in namens gemeenten op basis van de huidige omvang en kaders. In 2023 loopt de huidige overeenkomst af en dient de zorg opnieuw te worden ingekocht.

Door de landelijke inkoop Jeugd en Wmo (LTA) wordt er gegarandeerd dat hoog-specialistische jeugdhulp en Wmo beschikbaar zijn.

2.3.2. Informatieknooppunt Zorgfraude

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
1.350k

Wat is het?
In de zorg gaan er vele miljarden euro's om die bedoeld zijn voor hulpbehoevende en kwetsbare mensen in de samenleving. Door serieus met zorggeld om te gaan, houden we de zorg betaalbaar. Het Informatieknooppunt Zorgfraude (IKZ) onderzoekt en deelt meldingen over zorgfraude, en signaleert trends en ontwikkelingen. Zodoende kan fraude beter en effectiever worden opgespoord en afgehandeld. Met het IKZ kunnen gemeenten kosten op de grote geldstromen besparen door fraude te bestrijden in het kader van de Wmo en de Jeugdwet. Door samen te organiseren, verbeteren we de kwaliteit van het toezicht, en creëren we een effectievere inkoop middels een preventieve aanpak gericht op fouten en fraude. We ondersteunen gemeenten door kennis te delen over de casuïstiek van zorgfraude, en ontsluiten deze via een kennisbank.

3. Leefomgeving

Er worden in 2023 geen structurele diensten voor het thema Leefomgeving aangeboden vanuit de GGU. Het is wel onze verwachting dat in de toekomst de 'Regie & Demand'-organisatie Omgevingswet als structurele dienst binnen de GGU wordt ondergebracht.

4. Lokale democratie en veiligheid

Er worden in 2023 geen structurele diensten voor het thema Lokale democratie en veiligheid aangeboden vanuit de GGU.

5. Informatiesamenleving

5.1. Digitale Informatievoorziening

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
Architectuur en Standaarden en centrale regiefunctie naar markt – 2164k
Wet digitale Overheid en Basisregistratie – 604K

Welke producten en diensten worden hiervoor geleverd?

5.1.1. Architectuur en Standaarden

5.1.1.1. Gemeentelijke model-architectuur

De Gemeentelijke model-architectuur (GEMMA) is de landelijke referentiearchitectuur voor gemeenten. GEMMA helpt gemeenten en leveranciers om de gemeentelijke informatie-voorziening te standaardiseren, geeft antwoord op de belangrijkste architectuurvraagstukken, en is een middel om qua informatievoorziening overzicht te creëren , opdat bestuur en management alle ontwikkelingen in samenhang kunnen aansturen. GEMMA wordt continu geactualiseerd op basis van nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van het gegevenslandschap, en ondersteunt de transitie richting de informatiekundige visie Common Ground. Door onder architectuur te ontwikkelen, te bouwen, aan te schaffen en te implementeren, zorgen we ervoor dat de oplossingen goed op elkaar aansluiten. GEMMA maakt de samenwerking mogelijk tussen gemeenten onderling en met ketenpartners gericht op aansluitingen op landelijke voorzieningen.

5.1.1.2. API-standaarden

API's zijn eenvoudig te implementeren, en beheren koppelingen die zorgen voor een betere gegevensuitwisseling tussen systemen. Ze vormen bij gemeenten de basis voor de realisatie van de informatiekundige visie Common Ground. De huidige familie van standaarden (Standaard Uitwisselingformaat StUF) wordt vervangen door moderne API-standaarden. Aangezien gemeenten gebruikmaken van zowel oude StUF-koppelvlakken als nieuwe API-standaarden, is het van belang om de overgang te faciliteren van oude naar nieuwe standaarden. We zetten in op het creëren, faciliteren, ondersteunen, begeleiden, promoten en borgen van zowel de ontwikkeling als het gebruik van API-standaarden op het gebied van gemeentelijke gegevens-uitwisseling. Om de creatie van API-standaarden te stimuleren wordt er een *governance* opgetuigd. Daarin zal de API-Adviesraad de besluitvorming voorbereiden en ontwikkelaars voeden, enthousiasmeren en inhoudelijk betrekken. Ook wordt er invulling gegeven aan de gemeentelijke vertegenwoordiging bij de door andere overheidsorganisaties beheerde API-standaarden, en wordt er bijgedragen aan de landelijke API-strategie. Op deze manier worden het gemeentelijk eigenaarschap en de regie over de ontwikkelagenda vergroot, en versnellen we de implementatie en adoptie van deze standaarden. Dat levert dan een extra belasting op bij beheerwerkzaamheden omdat de nieuwe standaarden aanvankelijk meer beheer vergen, terwijl de oude standaarden nog niet kunnen worden opgeruimd.

5.1.2. Centrale regiefunctie richting de markt

5.1.2.1. Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT

GIBIT (Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT Toolbox) is een verzameling hulpmiddelen waarmee de inkoop van ICT-diensten en -producten wordt gestandaardiseerd. De GIBIT-toolbox bevat onder meer voorwaarden, toelichtingen, kwaliteitsnormen, een overeen-komstengenerator, een stappenplan aansprakelijkheid, en een checklist schadebepaling.

5.1.3. Wet Digitale Overheid

5.1.3.1. eID Identificatie en authenticatie

De Wet digitale overheid (Wdo) voorziet in de toelating van meerdere (private) inlogmiddelen die de burger toegang geven tot online gemeentelijke dienstverlening. Gemeenten zijn verplicht om deze middelen te accepteren wanneer de Wdo ingaat (gepland op 1 juli 2022). De toegang tot de digitale dienstverlening moet daarvoor aangepast worden, zodat gemeenten digitale identificatie en authenticatie op het juiste betrouwbaarheidsniveau kunnen aanbieden. We brengen gemeentelijke eisen en wensen ten aanzien van eID middelen in bij ministeries en ketenpartners.

5.1.3.2. Vertegenwoordiging, machtigingen en interactiediensten

We behartigen de belangen van gemeenten bij de doorontwikkeling van wettelijke vertegenwoordiging en vrijwillige machtiging van personen die gemeentelijke diensten afnemen. Daarnaast vertegenwoordigen we het gemeentelijk perspectief bij de ontwikkeling van interactiediensten die het Ministerie van BZK uitvoert op het gebied van identificatie en authenticatie. In deze rol bewaken we de uitvoerbaarheid, inzet en kosten van initiatieven en operationele oplossingen.

5.1.4. Basisregistraties (inclusief geo-informatie)

Een basisregistratie is een door de overheid officieel aangewezen registratie met gegevens die door alle overheidsinstellingen verplicht worden gebruikt bij de uitvoering van publiekrechtelijke taken. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bijhouding van een aantal basisregistraties. Daarnaast gebruiken gemeenten gegevens vanuit alle basisregistraties in hun dienstverlening en bij het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. VNG stuurt samen met vertegenwoordigers van gemeenten op de verdere (door)ontwikkeling van het gegevenslandschap in het algemeen en de basisregistraties in het bijzonder. Hiervoor worden onder meer impactanalyses uitgevoerd op voorgestelde wijzigingen, onderzoek gedaan naar de kosten van de bijhouding, de uitwisseling van goede voorbeelden om de bijhouding efficiënter in te richten en gestimuleerd dat gemeenten als onderdeel van kwaliteitszorg werken aan het verbeteren van de gegevenskwaliteit. Deze taken komen voort uit het in 2021 vastgestelde Toekomstbeeld Stelsel van Basisregistraties op basis waarvan het federatief datastelsel wordt ingevuld zoals dat is geschetst in de Interbestuurlijke Datastrategie.

5.1.4.1. Gemeentelijk Geo-Beraad

We ondersteunen met het *Gemeentelijk Geo-Beraad* (GGB), een netwerk van ruim 1.500 geoprofessionals die informatie over relevante gemeentelijke ontwikkelingen en ervaringen delen waardoor de zelfredzaamheid toeneemt op basis van samenwerking. We ondersteunen dit netwerk door het secretariaat te voeren, coördinatorenoverleg te faciliteren, een kennisbank te beheren en bijeenkomsten te organiseren.

5.2. Digitale Veiligheid

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
2.020k

Welke producten en diensten worden hiervoor geleverd?

5.2.1. Informatiebeveiligingsdienst

Wat is het?
De IBD is al jaren de gemeentelijke Cyber Emergency Response Team (CERT).
De IBD ondersteunt gemeenten bij het op orde krijgen en houden van het eigen huis. De noodzaak hiervoor blijkt uit het dreigingsbeeld IBD 2021, het Cybersecuritybeeld Nederland 2021, en uit de ransomware-aanvallen zoals die op de gemeente Hof van Twente. Op basis van het IBD-programma verhogen we de digitale weerbaarheid van gemeenten, en geven we invulling aan de resolutie digitale veiligheid. We laten de IBD-dienstverlening meegroeien met de toenemende vraag naar ondersteuning bij preventie, detectie, incidentcoördinatie en woordvoering. Dit betreft diensten zoals Rapid Response Triage (RTT) en de omgang met kwetsbaarheidsinformatie, waarvoor specifieke capaciteit en expertise nodig is. Deze diensten behoeven een structurele financiering om de noodzakelijke veerkracht in dienstverlening te kunnen waarborgen richting gemeenten.

5.3. Verantwoord datagestuurd werken

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
1.900 waarvan 200k voor platformbeheer, 160k inkoop data en hey overige deel voor personele inzet en het beheer van diverse rapportages.

Welke producten en diensten worden hiervoor geleverd?

5.3.1. Datatoepassingen en datadeals

Het dataplatform *Waarstaatjegemeente* bundelt, bewerkt en presenteert data van en over alle Nederlandse gemeenten en over alle belangrijke beleidsterreinen. Daarnaast biedt de *Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein* (GMSD) gemeenten specifiek inzicht in hun prestaties in het sociaal domein ten opzichte van andere gemeenten. Met de *Vensters voor Bedrijfsvoering* krijgen gemeenten inzicht en verbeteroptie aangeboden voor de bedrijfsvoering op basis van de cijfers van ruim 120 publieke organisaties. Om op een datagestuurde manier maatschappelijke vraagstukken op te lossen, zijn verschillende datatoepassingen voorhanden, die op basis van datadeals geactualiseerd en aangevuld worden met bruikbare informatie. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de *Landelijke Monitor Wonen*, *de Monitor Doelgerichte Digitalisering*, *het Wmo-voorspelmodel*, de *Zorgpaden en de Zorgspiegel*, de *Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving (DEGO), Ondergrond & Wonen* en *Klimaatadaptatie en de Datavoorziening Onregelmatigheden Op de Kaart (DOOK).*

5.3.2. Data & Smart Society

Het kennisnetwerk Data en Smart Society bestaat uit meer dan 2.500 leden en biedt gemeenten de mogelijkheid om kennis over data en de informatiesamenleving te verzamelen, te combineren en onderling te delen. Daardoor kan de datavolwassenheid van gemeenten toenemen. We ondersteunen het kennisnetwerk *Data en Smart Society* bij het landelijk toepasbaar maken van dataprojecten en bij het uitwerken daarvan binnen het gemeentelijke handelingsperspectief. Op basis van de agenda *Smart Society* werken vertegenwoordigers van een brede coalitie van overheden, ondernemers en wetenschappers samen aan innovatieve datagestuurde oplossingen voor maatschappelijke opgaven, onder meer op het gebied van klimaat en energie, veiligheid, circulaire economie en verantwoord datagebruik. Gemeenten dragen bij aan deze agenda en kunnen lokale kansrijke initiatieven toetsen, laten cofinancieren en beschikbaar stellen aan andere gemeenten.

5.3.3. Grip op informatie

De Wet open overheid (Woo) en de gemoderniseerde *Archiefwet* stellen eisen aan gemeenten op het gebied van openbaarheid, transparantie, datagestuurd werken en digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers. We ontwikkelen werkwijzen voor implementatie van de Woo, kwaliteitssystemen voor informatiebeheer (*KIDO light*), aansluiting op het *Platform Openbare Overheidsinformatie* (PLOOI) en handvatten voor het archiveren en vernietigen van tekstberichten. Daarnaast bieden we juridische adviezen bij de toepassing van deze wetten en ondersteunen we gemeentejuristen om de gevolgen en impact van techniek en digitalisering op het lokaal bestuur juridisch beter te borgen. Ook maken we handreikingen voor gemeenten op het gebied van verantwoord datagebruik. Dit doen we vanuit drie invalshoeken: 'willen' (ethiek), 'kunnen' (techniek) en 'mogen' (juridisch).

5.3.4. Opendatastandaarden

Overheidsdata vormen een bron van economische groei en bieden gemeenten mogelijkheden om meer en gerichter resultaten te boeken. Het rendement van data kan worden geoptimaliseerd door deze te delen met elkaar, maatschappelijke partners en andere overheden. We stimuleren leveranciers om de standaard voor *Open Raadsinformatie* in hun systemen in te bouwen, zodat gemeenten alle documenten van hun gemeenteraad, zoals agenda's, moties, beleidsstukken en besluiten, snel en eenvoudig toegankelijk kunnen maken. Daarnaast dragen we bij aan het actieplan *Open Overheid* door gemeentelijke samenwerking te bevorderen en het gebruik van toepassingen zoals *Openwob.nl* en *Digitale democratie* te stimuleren. Ook uniformeren we het publicatieproces voor verkiezingsuitslagen, en bieden we opendataspecificaties voor het aanleveren van stembureau-gegevens.

5.4. Ethiek & Digitale Grondrechten

5.4.1. Privacy expertise vanuit Informatiebeveiligingsdienst

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
306k

Wat is het?
Inzet expertise vanuit IBD op gebied van privacy.

5.5. Trends & Innovatie

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
207k

Welke producten en diensten worden hiervoor geleverd?

5.5.1. Trendrapportage en scenarioplanning

Gemeenten hebben behoefte aan betrouwbare trendmatige inzichten over het maatschappelijke nut van technologie, zodat ze op basis hiervan passende beslissingen kunnen nemen, en (bestuurlijke) scenario's kunnen schetsen om hierop te kunnen sturen. Bijvoorbeeld om zo kosten te besparen door innovatief te digitaliseren.

5.5.2. Dutch Societal Innovation Hub

Om kennisuitwisseling op regionale, landelijke en Europese schaal te stimuleren, worden er innovatieve ecosystemen ingericht om programma's op elkaar af te stemmen, waarvoor er Europese subsidiegelden beschikbaar zijn.

6. Uitvoeringskracht

6.1. Inclusieve dienstverlening

6.1.1. Kenniscentrum Dienstverlening

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
124k

Wat is het?
Het *Kenniscentrum Dienstverlening* biedt gemeenten een vraagbaak voor goede, inclusieve, toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening. Onder druk van de nieuwe wet- en regelgeving en de toegenomen verwachtingen van bijvoorbeeld de gemeenteraad, moeten gemeenten (digitale) dienstverlening ontwikkelen vanuit het perspectief van de inwoners en ondernemers.

6.2. Uitvoerbaarheid en uitvoeringskracht

6.2.1. Uitvoeringstoetsen, impactanalyse, quickscans en opschalingsanalyses

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
668k

Wat is het?
We voeren impactanalyses en uitvoeringstoetsen uit, waarbij we – vroegtijdig in het totstandkomingsproces van wet- en regelgeving – de uitvoerbaarheid zullen toetsen in samenspraak met het Rijk. We intensiveren de toets-cyclus waardoor we niet alleen eenmalig, maar ook op verschillende momenten in het wetgevingsproces de uitvoerbaarheid kunnen toetsen, zo nodig samen met ketenpartners. Naast uitvoeringstoetsen voeren we ook quick scans uit om snel te kunnen inspelen op urgente ontwikkelingen, zoals we dat afgelopen jaar hebben gedaan bij de coronamaatregelen en ook bij de schuldenproblematiek als gevolg van de toeslagenaffaire. Daarmee voorkomen we dat gemeenten worden geconfronteerd met onuitvoerbare beleidsinterventies. Ook voeren we opschalingsanalyses uit voor het GGU-portfolio. Hiermee krijgen we inzicht in wat er nodig is om projecten die klein beginnen ook daadwerkelijk voor het collectief te laten renderen.

6.3. Collectieve inkoop en beheer

6.3.1 Kenniscentrum Inkoop & Inkoopagenda

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
225k

Wat is het?
Het expertisecentrum Inkoop voert verkenningen uit naar de gezamenlijke inkooptrajecten voor gemeenten. We focussen daarbij primair op ICT-vraagstukken en werken toe naar een gedragen inkoopagenda op basis waarvan er gezamenlijke aanbestedingen worden georganiseerd. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de inzichten van het Inkoopberaad, het kenniscentrum Markt en Overheid en gemeentelijke verzoeken. De inkoopagenda brengt in kaart welke collectieve inkooptrajecten er wanneer gepland zijn, zodat gemeenten kunnen bepalen of en hoe ze hieraan willen deelnemen. In 2023 willen we een meerjarige inkoopagenda opstellen en publiceren.

Om gezamenlijke uitgangspunten bij inkoop te hanteren, is het van belang dat er afspraken worden gemaakt tussen beleid en uitvoering. Denk daarbij aan afspraken over gezamenlijke uitgangspunten ten behoeve van inzicht op (collectief) inkopen in de sector, en aan gezamenlijke principes voor maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI). Door dezelfde kaders te gebruiken, kan het inkoopbeleid - dat in samenspraak met Rijk en ketenpartners zoals VNO/NCW tot stand komt - beter aansluiten op de behoeften in de uitvoeringspraktijk.

6.3.2. Microsoftcontract

Alle Nederlandse gemeenten kunnen gebruikmaken van Microsoft-producten en -diensten op basis van collectieve, juridische en commerciële gemeentelijke voorwaarden die in het Framework-VNG-model zijn vastgelegd. Gemeenten kunnen zelf bepalen of ze hiervan gebruik willen maken – dus het is geen verplichting. In 2022 wordt dit contract herzien, in 2023 zal het gebruik van het Framework-VNG-model verder worden gestimuleerd en wordt het contractbeheer nader vormgegeven.

6.3.3. Servicecentrum Gemeenten

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?

- Regie op beheer 2147k
- 24/7 beheer 500k
- GGI-netwerk 191k
- 14+ -voorziening 306k

Wat is het?

Het *Servicecentrum Gemeenten* (SCG) beheert in opdracht van VNG contracten met een geschatte gezamenlijke contractwaarde van ruim 500 miljoen euro, en ook diensten zoals de StembureauApp en 14+netnummer. Vanuit het SCG hebben wij vrijwel altijd de regie over het beheer, en wordt het beheer zelf aan derden uitbesteed. Met de dienst 14+netnummer bedienen we alle gemeenten, en negentig procent van alle gemeenten ondersteunen we op basis van vier beheerde contracten gericht op *Gemeentelijke Telecommunicatie* (GT) voor Mobiel, Vast en Print. Het SCG beheert ook de contracten voor *GGI-Netwerk en GGI-Veilig*, en biedt (beheer)ondersteuning aan ENSIA, GIR en de StembureauApp. Andere taken van het SCG hebben betrekking op het onderhouden van contacten met leveranciers, het zorg dragen dat de contractafspraken worden nagekomen en het ondersteunen van gemeenten bij het gebruik van collectief ingekochte diensten. Door deze taken collectief uit te voeren, kunnen gemeenten de bij gezamenlijke inkoop vooraf berekende resultaten daadwerkelijk behalen.

Toelichting op een aantal contracten in beheer

- De contracten voor *Gemeentelijke Telecommunicatie* (GT) leveren de deelnemende gemeenten gedurende de looptijd van zes jaar 300 miljoen euro aan besparingen op. Naast de efficiency-voordelen zit er nog een ander voordeel vast aan de bundeling van de gemeentelijke vraag. Namelijk dat we voorzieningen meer in samenhang inkopen en een beproefde aanpak vaker kunnen gebruiken. Via deze professionele beheerorganisatie wordt een collectieve, veilige en moderne digitale omgeving voor gemeenten gerealiseerd, die alle gemeenten in staat stelt adequaat en flexibel invulling te geven aan de opgaven in alle domeinen en (keten)processen.
- GGI-Netwerk, GGI-Veilig, 14+netnummer zijn collectieve voorzieningen op basis waarvan gemeenten over een veilige, moderne digitale omgeving kunnen beschikken. We organiseren 24/7-dienstverlening bij de in beheer zijnde diensten, en voeren mini-tenders uit binnen de drie percelen van de raamovereenkomst GGI-Veilig.
- Gemeentelijk Incidenten Registratiesysteem (GIR): hiermee kunnen gemeenten agressie- en ongevallen kunnen registreren.

6.3.4. Taxatiewijzers WOZ

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
951k

Wat is het?
Gemeenten kunnen voor de waardebepaling van WOZ-objecten gebruikmaken van het WOZ-datacenter, dat collectief de marktinformatie verzamelt en omzet naar jaarlijks actuele landelijke taxatiewijzers.

7. Actieve Ledenorganisatie

Er worden in 2023 geen structurele diensten voor het thema Actieve ledenorganisatie aangeboden vanuit de GGU.

8. Ondersteuning Organisatie

8.1.1. Bedrijfsvoering

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
3.139k

8.1.2. Communicatie

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
1.061k

8.1.3. Fondsbeheer, planning & control, en quality assurance

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
344k

8.1.4. Governance-ondersteuning extern

Wat zijn de structurele kosten voor 2023?
475k

Wat is het?
Binnen de governance van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering worden gemeenten actief vertegenwoordigd door het *College van Dienstverleningszaken* (CvD) en de *Taskforce Samen Organiseren* (TSO). Wij ondersteunen deze gremia bij het ontwikkelen en uitvoeren van de bestuurlijke GGU-agenda. Daarnaast hanteren we het principe van 'samen organiseren' bij de samenwerking met en tussen gemeenten, en vergoten we de betrokkenheid van beroeps- en koepelorganisaties

6d. Toevoegen saldo beklemde gemeentefondsreserve aan algemene reserve VNG Realisatie

Bijlage bij ledenbrief 1 juni 2022: “Uitnodiging ALV 29 juni 2022”

Toelichting

Statutaire reserve van VNG Realisatie B.V.
Het vermogen van VNG Realisatie B.V. kent een gemeentefondsreserve (zie art.27 statuten). Deze reserve kan door de beklemming die erop zit, niet besteed worden aan doelen ten gunste van onze leden. De algemene vergadering van aandeelhouders (Ava) van VNG-Realisatie is voornemens om deze reserve op te heffen.

Verplichte instemming ALV voor toevoeging saldo gemeentefondsreserve aan de algemene reserve
Om de gemeentefondsreserve (zie art. 27 statuten) van VNG Realisatie B.V. te kunnen opheffen moet deze eerst leeggemaakt worden. De algemene vergadering van aandeelhouders van VNG Realisatie B.V. is voornemens om de gelden op de gemeentefondsreserve toe te voegen aan de algemene reserve. Hiervoor is volgens art. 27 van de statuten echter wel goedkeuring van de ALV nodig. Dit artikel bepaalt dat het saldo op de gemeentefondsreserve niet kan worden toegevoegd aan enige andere reserve of worden uitgekeerd, tenzij sprake is:

- Van ontbinding of liquidatie van de vennootschap of
- Van een besluit van de ALV van de VNG om hieraan goedkeuring te verlenen.

Nadat het voornoemd verbod is opgeheven zullen de middelen op de gemeentefondsreserve worden toegevoegd aan de algemene reserve. Vervolgens kan artikel 27 van de statuten van VNG Realisatie B.V. worden geschrapt.

Gevraagd besluit
Gelet op het voorgaande vraagt het bestuur de ALV om in te stemmen met het voorstel om:

- het volledige saldo van de gemeentefondsreserve (zie art. 27 statuten), toe te voegen aan de algemene reserve (zie art. 28 statuten). Deze reserve maakt ook deel uit van het eigen vermogen van VNG Realisatie B.V.

Bijlage: Statuten VNG Realisatie B.V.

7. Uitwerking Regeerakkoord en gevolgen voor gemeenten

Bijlage bij ledenbrief 1 juni: “Uitnodiging ALV 29 juni 2021”

Samenvatting

Hierbij informeren wij u over de voortgang van de gesprekken met het kabinet en geven we een toelichting op de Voorjaarsnota van het kabinet. Na de extra vergadering van het VNG-bestuur op 17 juni a.s. ontvangt u een actuele stand van zaken.

Een valse start en het vervolggesprek

Na onze eerste reactie (‘valse start van het kabinet’) hebben wij u in de ledenbrief van 4 februari jl. een nadere duiding gegeven van de gevolgen van de startnota van het kabinet voor gemeenten. In de ledenbrief van 8 april jl. bent u meegenomen in de koers voor de gesprekken met het kabinet en de financiële onduidelijkheid vanaf 2026.

Het eerste halfjaar van 2022 heeft op een aantal dossiers ook duidelijkheid gebracht. We zijn weer in gesprek over de hervormingsagenda Jeugd en de extra bezuiniging van € 511 miljoen is voor rekening en risico rijk. Daarnaast laat de voorjaarsnota over 2022-2025 fors hogere accressen zien. Wat nog ontbreekt voor gemeenten zijn structureel gezonde financiën, ook vanaf 2026.

Geen taskforces, maar echt partnerschap nodig!

Het rijk doet een enorm beroep op gemeenten en hun uitvoeringskracht. De maatschappelijke opgaven zijn immens. Denk bijvoorbeeld aan huisvesting voor alle doelgroepen, klimaat en de zorg dicht bij huis. De complexiteit van alle regelgeving is gigantisch en ook gemeenten kampen met de krapte op de arbeidsmarkt. Het werken met steeds meer ‘fondsen’ en specifieke uitkeringen zorgt voor gefragmenteerd geld, met korte-termijndoelen. Dit kost veel tijd en energie, met ook niet altijd een positief resultaat. We blijven dan ook bij het rijk aandringen om samen als één overheid met alle bestuurslagen te werken. Voor ons blijft echt partnerschap het vertrekpunt. De huidige interbestuurlijke en financiële verhoudingen sluiten hier helaas nog niet op aan.

Coalitieonderhandelingen

Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart en de installatie van de nieuwe gemeenteraad bent u in 333 gemeenten aan de slag gegaan om een nieuw college te vormen. Zoals alle volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren zullen weten is dit vaak een uitdaging. Dit keer is het voor gemeenten extra uitdagend doordat het financieel kader vanaf 2026 onduidelijk is. Dit lijkt ver weg, maar (toekomstige) coalities maken afspraken voor ten minste vier jaar. Daarnaast zijn colleges en gemeenteraden wettelijk verplicht een begroting op te stellen die structureel en reëel (meerjarig) in evenwicht is. Naast deze coalitieonderhandelingen zijn er tal van urgente dossiers die de aandacht hebben van demissionaire colleges, (nieuwe) raadsleden en de onderhandelaars.

Op weg naar een nieuwe financieringssystematiek

In het coalitieakkoord kondigt het kabinet een nieuwe financieringssystematiek aan, met ingang van 2026, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Omdat deze nieuwe financieringssystematiek nog uitgewerkt moet worden, heeft het kabinet ervoor gekozen het accres 2022-2025 van het coalitieakkoord niet door te vertalen naar 2026. Het kabinet heeft ervoor gekozen om het extra accres van het coalitieakkoord voor 2026, dat bovenop het accres 2026 van de Miljoenennota 2022 komt, te verlagen naar € 840 miljoen en het accres 2026 en later op dat niveau te

bevriezen. In 2026 wordt daarnaast het restant van de opschalingskorting van € 675 miljoen alsnog geëffectueerd. Met deze ingreep is sprake van een negatief accres in 2026 en in de jaren erna sprake van een accres van nihil.
Door de ingrepen in de normeringssystematiek ontstaat er vanaf 2026 een financieel ravijn van vele miljarden. Wij kunnen ons niet voorstellen dat het kabinet vanaf 2026 zo'n financieel gat voor gemeenten laat ontstaan. Gemeenten kunnen dan namelijk (nu al) niet meer bijdragen aan de ambities voor de grote maatschappelijke opgaven uit het coalitieakkoord, omdat een langjarige structurele dekking voor de lasten van die bijdragen wegvalt. De VNG heeft bij de fondsbeheerders aangedrongen op duidelijkheid in de voorjaarsnota van het kabinet. Deze duidelijkheid zit voor ons op de vormgeving van de nieuwe systematiek zelf, maar gaat ook over de additionele financiële ruimte die ermee gepaard gaat.

Op 20 mei jl. heeft het kabinet haar eerste voorjaarsnota aangeboden aan de Tweede Kamer. De voorjaarsnota geeft geen duidelijkheid over de financiën voor gemeenten voor 2026 en verder. De voorjaarsnota laat voor de periode 2022-2025 tot onze tevredenheid wel flink hogere accressen zien. Het accres bestaat uit een volume-deel en een loon- en prijsontwikkelingen(LPO)-deel. Het fors hogere accres in 2022-2025 komt niet alleen door een hogere bijstelling voor de LPO. Het volume-deel van het accres is voor de periode 2022-2025 met zo'n anderhalf miljard euro gestegen ten opzichte van de startnota. Voor de accressen 2022-2025 heeft het kabinet ons voorgesteld het volume-deel te bevriezen op de stand voorjaarsnota. Voor 2026 en verder meldt de voorjaarsnota dat het vastgezette accres vanaf 2026 nog wel wordt bijgesteld voor LPO. Het vastzetten van het accres vanaf 2026 betreft dus alleen het volume-accres. Daarmee wordt het financiële probleem vanaf 2026 door een negatief accres in 2026 en geen volume-accres vanaf 2027 kleiner, maar bedraagt structureel nog steeds meer dan 5½ miljard in de periode 2026-2029. Bij gemeenten blijven de uitgaven door volume-ontwikkelingen, zoals bevolkingsgroei en toename van de welvaart, immers wel doorstijgen. Binnenkort publiceren de fondsbeheerders de meicirculaire 2022 en zullen we nog meer inzicht krijgen in de accressen.

Onafhankelijk procesbegeleider
De fondsbeheerders hebben – mede op verzoek van de Tweede Kamer – een onafhankelijk procesbegeleider aangesteld. De onafhankelijk procesbegeleider kijkt naar de (financiële) situatie van gemeenten en provincies, en in het bijzonder vanaf 2026 en verder. Er wordt gekeken naar mogelijke handelingsperspectieven op korte termijn en op hoofdlijnen naar opties van de bouwstenen voor de financieringssystematiek vanaf 2026. De inhoudelijke uitwerking van deze bouwstenen volgt later. De taakopdracht van de onafhankelijk procesbegeleider, José Lazeroms, is door de ministerraad op 22 april jl. vastgesteld. Zij is de eerste week mei gestart. Met betrokkenen (rijk, IPO en VNG) zijn kennismakingsgesprekken geweest, alle partijen hebben schriftelijk hun zienswijze aangeleverd en er zijn inhoudelijke gesprekken geweest met o.a. gemeentelijke bestuurders en financieel directeuren. Op korte termijn bespreken de fondsbeheerders, IPO en VNG in een bestuurlijk overleg de conceptbevindingen van de onafhankelijk procesbegeleider. In de tweede helft van juni bespreekt de ministerraad de rapportage, een product van de onafhankelijk procesbegeleider en haar begeleidingscommissie samen. Wij blijven aandringen bij het rijk op zo snel mogelijk duidelijkheid over de structurele financiën van gemeenten. Zolang deze duidelijkheid er niet is, kunnen we ook geen onvoorwaardelijke afspraken maken met het rijk.
Wij zullen ten behoeve van de ALV op 29 juni zorgen voor een duiding van de stand van zaken. Deze zal worden verzonden na de extra VNG-bestuursvergadering van 17 juni. Als de stand van zaken daar aanleiding toe geeft, zullen we u vragen om een uitspraak te doen over de consequenties ervan voor de relatie met het kabinet.

VNG werkt aan inzichten en oplossingsrichtingen
De VNG heeft vertrouwen in het vinden van een oplossing. Te meer omdat wij ons niet kunnen voorstellen dat het rijk de gemeenten met een structureel financieel probleem opzadelt. De gevolgen voor inwoners zouden omvangrijk zijn. In de ledenbrief van 8 april jl. hebben wij u ook aangegeven dat we zelf eventuele gevolgen in kaart zullen brengen. Dit zijn onder andere:

- *Onderzoek naar het financiële gat in 2026 en verder*
  Het is van groot belang de financiële feiten op een rij te krijgen. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) maakt dit voor ons inzichtelijk. Dit inzicht nemen wij ook mee in het gesprek met de onafhankelijk procesbegeleider over de nieuwe financieringssystematiek. De interbestuurlijke verhoudingen en de normering zijn ook onderdelen van dit onderzoek.
- *Actualisatie van inzichten verruiming lokale belastinggebied*
  Een mogelijk onderdeel van de nieuwe financieringssystematiek is het verruimen van het lokale belastinggebied. De heren Rinnooy Kan en Allers hebben een notitie (zie vng.nl) uitgebracht ter actualisering van het eerdere rapport Bepalen betekent betalen uit 2015. In dit rapport is aanbevolen om te komen tot een significante uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied. Het gaat daarbij om autonome keuzes, niet om het bekostigen van rijksambities. Het VNG-bestuur onderschrijft de conclusie uit de notitie dat de redenen om te komen tot een significante uitbreiding onverkort gelden. Daarmee is het reeds eerder geformuleerde VNG-standpunt herbevestigd: *"Om maatschappelijke opgaven vanuit de lokale samenleving en met de juiste democratische afweging op te kunnen pakken, is beleidsmatige én financiële armslag noodzakelijk. Er dient daarom een verschuiving plaats te vinden van rijksbelastingen naar het lokale belastinggebied. Daarbij gelden wel enkele randvoorwaarden"*. De VNG zal zich hiervoor dan ook inzetten. Uitbreiding kan echter in 2026 (inzet coalitieakkoord) slechts aan de orde komen als aan de geformuleerde randvoorwaarden is voldaan. Daarbij vormen met name "de financiële verhoudingen op orde" en "geen verhoging van de lastendruk" harde ijkpunten. De andere voorwaarden zijn geen sinecure, maar daaraan kan door zorgvuldige vormgeving goed voldaan worden.

Interbestuurlijke zaken
We zijn met het kabinet in gesprek over een groot aantal maatschappelijke opgaven. Die gesprekken leiden ook tot resultaten, zoals bij de uitvoeringslasten van het klimaatakkoord (ALV-agendapunt 8) en het vasthouden aan de uitspraak van de Commissie van Wijzen over de Jeugdzorg. Daarnaast spreken we ook breder over hoe we de interbestuurlijke samenwerking kunnen verbeteren. Minister Bruins Slot ziet hierin een grote rol weggelegd voor het nieuwe instrument 'Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden' (UDO). Wij werken daar van harte aan mee, met als belangrijkste aandachtspunt dat uitvoerbaarheid van beleid continu onderwerp van gesprek moet zijn. Dat geldt onverkort ook voor het beleid dat inmiddels zonder UDO op gemeenten afkomt. Verder wil de minister in haar Agenda Bestuur, die eind september naar de Tweede Kamer gestuurd wordt, ook aandacht besteden aan betere relaties met gemeenten. Daarnaast is er in die agenda plaats voor regionale samenwerking, de balans tussen ambities en middelen van decentrale overheden en het versterken van het bestuur.

In gesprek met u
Wij blijven u zo veel mogelijk betrekken bij onze afwegingen. Daarvoor spreken we buiten de reguliere governance (bestuur en commissies), in juni met een vertegenwoordiging van de burgemeesters uit alle provincies en organiseren we een webinar voor alle (nieuwe) wethouders van financiën. Daarnaast is er een wekelijkse klankbordgroep van gemeenten. Over specifieke maatschappelijke opgaven worden

regelmatig afstemmingsoverleggen georganiseerd. Over de Hervormingsagenda Jeugd spreken we met de BJ42. Vanzelfsprekend staan we ook open voor andere gesprekken.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het programmateam Uitwerking Coalitieakkoord, via info@vng.nl.

8. Bestuurlijke afspraken klimaat en energie

Bijlage bij ledenbrief 1 juni 2022: “Uitnodiging ALV 29 juni 2022”

Gevraagd besluit:
In te stemmen met de afspraken die de VNG heeft gemaakt over de uitvoering van het klimaatakkoord met rijk, Interprovinciaal Overleg (IPO) en Unie van waterschappen (UvW).

Toelichting
Bij het maken van deze afspraken is het volgende van belang:

- De afspraken zijn een logisch vervolg op de eerdere afspraken gemaakt over dit onderwerp. Zij markeren dat de uitvoering van het beleid vanaf nu steviger ter hand zal worden genomen
- Uitvoering van de maatregelen heeft deels als tijdshorizon 2030, waarbij ook daarna nog grote opgaven resteren
- Aangezien langjarig commitment aan de uitvoering van deze opgaven noodzakelijk is, is het van het grootste belang dat de financiële positie van gemeenten op langere termijn (na 2025) gezond is
- Om zich langjarig aan de opgave te verbinden stelt de VNG daarom als voorwaarde dat een oplossing wordt gevonden voor de bredere financiële problematiek voor het jaar 2026 en verder (ook wel “het ravijn” genoemd).

Bijlagen
Bij dit voorstel ontvangt u de volgende bijlagen:

- Samenvatting bestuurlijke afspraken klimaat en energie
- Integrale document bestuurlijke afspraken
- Overzichtstabel financiële stromen.

8. Bestuurlijke afspraken klimaat en energie

Bijlage bij ledenbrief 1 juni 2022: 'Uitnodiging ALV 29 juni 2022'

Bijlage 1. "Samenvatting bestuurlijke afspraken klimaat en energie"

Inleiding

De VNG maakt momenteel afspraken met de koepels en het rijk ter ondersteuning van de ambities uit het klimaatakkoord. Samen met het rijk zijn de bestuurlijke vertegenwoordigers van VNG, IPO en Unie van Waterschappen op 23 mei een tekst overeengekomen t.a.v. bestuurlijke afspraken voor klimaat en energie. Het gaat daarmee om interbestuurlijke afspraken die parallel met de VNG-leden besproken worden en met de provincies en de waterschappen.

De tekst bevat naast overkoepelende afspraken over de uitvoeringsmiddelen, de governance en de monitoring ook sectorale afspraken voor elk van de vijf sectoren uit het Klimaatakkoord (gebouwde omgeving, energie/infra, industrie, mobiliteit en landbouw en landgebruik). De bestuurlijke afspraken bouwen voort op de afspraken die reeds gemaakt zijn in het Klimaatakkoord en zijn hierdoor een actualisatie en verdieping van deze afspraken.

In de gesprekken met het rijk heeft VNG vastgehouden aan het Klimaatakkoord en de drie randvoorwaarden die de ALV ons heeft meegegeven:

1. Gemeenten krijgen de **uitvoeringslasten vergoed**;
2. Gemeenten beschikken over de **juiste bevoegdheden**;
3. De energietransitie is **haalbaar en betaalbaar** voor de samenleving.

Een aanvullende randvoorwaarde is dat overheden 'schouder aan schouder' gezamenlijk werken aan de klimaatopgave. Gebaseerd op deze randvoorwaarden zijn wij positief over de overeengekomen tekst voor de bestuurlijke afspraken. Hieronder lichten we de overkoepelende en sectorale afspraken toe.

Overkoepelende afspraken: Wat hebben we bereikt?

De overeengekomen tekst van de bestuurlijke afspraken bestendigt het Klimaatakkoord. Gemeenten onderschrijven nogmaals de doelstelling van 49% CO2 reductie in 2030, maar verbinden zich niet aan de verhoogde kabinetsambities. De verhoogde ambities zijn immers niet in samenspraak met gemeenten overeen gekomen en de doelstelling van 49% is al zeer ambitieus.

T.a.v. van de door VNG gestelde randvoorwaarden zijn de volgende resultaten geboekt:

1. *Uitvoeringslasten zijn toereikend en geborgd*

   Het rijk komt nagenoeg volledig tegemoet aan het ROB-advies. Tot en met 2030 stelt het rijk €5.632 miljoen beschikbaar voor de uitvoeringslasten van decentrale overheden.

   Het gebruik van een brede doeluitkering (een uitkering voor energie en klimaat; geen verzameling specifieke uitkeringen) betekent voor gemeenten lage administratieve lasten in combinatie met veel ruimte om middelen naar eigen inzicht aan klimaat te besteden.

   Omdat sprake is van een traag ingroeipad van beschikbare middelen wordt voor dit jaar een kasschuif ingezet. Het rijk spant zich in om dit ook voor 2023 en 2024 mogelijk te maken. Gemeenten kunnen daarmee voortvarend aan de slag. Mocht overigens de uitwerking van de

bestuurlijke afspraken leiden tot aanvullende taken voor gemeenten, dan stelt het rijk waar nodig aanvullende middelen beschikbaar.

Tevens is in 2024 een herijking door het ROB voorzien. Deze herijking moet leiden tot het opnieuw afstemmen van de uitvoeringsmiddelen op de taken van decentrale overheden voor de periode 2025-2030. Zo wordt de continuïteit geborgd.

2. *Bevoegdheden op orde*
   Het rijk spant zich in om de Wet Collectieve Warmtevoorziening (WCW) en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) in 2024 in werking te laten treden. Minister Jetten is voornemens publieke marktordening op te nemen in de WCW. Dit zou gemeenten de regierol geven die zij verlangen. Met de Wgiw krijgen gemeenten de aanwijsbevoegdheid om aardgaslevering door netbeheerders te beëindigen.

3. *Haalbaar en betaalbaar*
   Het rijk werkt, in samenwerking met VNG en gemeenten, de begrippen betaalbaarheid en woonlastenneutraliteit uiterlijk in het derde kwartaal van 2022 uit in een gezamenlijke 'Handreiking uitwerking betaalbaarheid'. Doel is dat gemeenten hier bij de startwijken mee kunnen werken. Deze uitwerking beoogt een uniforme uitleg te formuleren hoe met betaalbaarheid en woonlastenneutraliteit kan worden omgegaan.

4. *Schouder aan schouder samenwerken*
   Het rijk en de decentrale overheden gaan schouder aan schouder samenwerken. Zij richten daarvoor een meerlaags en interbestuurlijk overlegstructuur in. Door de samenwerking te intensiveren kunnen de overheden de uitdagingen die de klimaatopgave met zich meebrengt aan.

Sectorale afspraken: Wat hebben we bereikt?

Gebouwde Omgeving
De VNG en het rijk hebben onder andere afspraken gemaakt over; de haalbaarheid en betaalbaarheid voor de samenleving (energietransitie moet betaalbaar zijn voor burgers), juridische en financiële randvoorwaarden voor gemeenten en brede ondersteuning van gemeenten (Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie) in de warmtetransitie. Op basis van de uitwerking door het rijk en de ervaringen in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk moet blijken of deze afspraken toereikend zijn. Aanvullend is een streven verwoord om de uitvoeringsplannen voor 2024 te ontwikkelen.
Wanneer uit de gemeentelijke uitvoeringspraktijk blijkt dat betaalbaarheid en woonlastenneutraliteit onvoldoende zijn gewaarborgd en dit belemmerend werkt voor de warmtetransitie maken rijk en gemeenten afspraken over aanvullende maatregelen die een oplossing moeten bieden.
Hiermee borgen we een aantal afspraken die in het Klimaatakkoord al opgenomen stonden en verdiepen en specificeren we enkele thema's die mede in lijn liggen met de door de ALV vastgestelde randvoorwaarden bij de stemming over het Klimaatakkoord.

Landbouw en Landgebruik
Dit onderdeel wordt, behalve glastuinbouw, uit het klimaatakkoord gehaald en ondergebracht bij het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Aandachtspunten zijn de afstemming tussen het klimaatakkoord en het NPLG, de positie van de glastuinbouw in het klimaatakkoord en de verbetering

van de samenwerking tussen koepels en LNV. Zorgpunt bij het NPLG is het effect van de gecombineerde maatregelen op de leefbaarheid van het platteland.

Mobiliteit
De VNG en het rijk zijn tot de conclusie gekomen dat de Regionale Mobiliteitsprogramma's zonder directe en coördinerende steun lastig van de grond komen. Daarom verkennen rijk, IPO en VNG gezamenlijk hoe de ondersteuningskracht kan worden versterkt.
In 2023 worden door het rijk bestuursovereenkomsten gesloten (met de NAL-regio's) voor het doorzetten van de regionale samenwerking om gemeenten te ondersteunen bij de uitrol van laadinfrastructuur tot 2030. Aandachtspunt is de financiering van deze inzet door de NAL-regio's vanaf 2023.
Rondom de woningbouwopgave is afgesproken dat rijk, IPO en VNG zich inspannen om te zorgen dat de verduurzaming van mobiliteit bij alle bestuurlijke besluitvorming onderdeel is van de woningbouwopgave en de ruimtelijke inrichting. Verder zijn er afspraken opgenomen over ZE-zones, werkgeversaanpak en deelmobiliteit die de reeds bestaande afspraken bevestigen.
Over het onderwerp Betalen naar Gebruik is nog geen overeenstemming. In deze bestuurlijke afspraken zijn de standpunten van de VNG (zet in op een heffing naar plaats en tijd) en die van I&W (inzet op een vlakke heffing) opgenomen.
Met deze punten borgen we een aantal afspraken uit het klimaatakkoord, waarbij de mate van ondersteuning door het Rijk aan gemeenten, die over het algemeen beperkte capaciteit hebben, cruciaal is voor het behalen van de doelstellingen.

Energie-infrastructuur en elektriciteit
Projecten voor duurzame energie, woningbouw, bedrijvigheid en mobiliteit lopen aan tegen de capaciteit van de energie-infrastructuur. Daarom komt er meer overheidsregie om de realisatie van nieuwe infrastructuur te versnellen, om bestaande infrastructuur slimmer te gebruiken en om beter te prioriteren en programmeren. Dat gebeurt door betere afstemming, actievere rolinvulling, meer samenhangende kaders en passende bevoegdheden en wet- en regelgeving. Waterstof krijgt een belangrijke rol; ook wordt extra ingezet op energie uit rioolwaterzuiveringen.

Het nationale programma voor de infrastructuur (MIEK) was tot nog toe alleen gericht op verduurzaming van de industrie. Waar nodig en mogelijk wordt het nationaal-MIEK verbreed met Gebouwde Omgeving en Mobiliteit. Ook op lager niveau wordt de integraliteit met andere thema's zoals RES, CES, NAL en RMP versterkt incl. een goede samenhang met het nationale niveau. De eerste provinciale MIEK's waar gemeenten en netbeheerders via een uniforme aanpak volwaardig bij worden betrokken, zijn in het voorjaar van 2023 gereed. Hiervoor wordt een werkorganisatie ingericht. De projecten worden geborgd in de investeringsplannen van de netbeheerders. Vóór 1-10-2022 is in beeld wat daarvoor nodig is aan middelen en regelgeving.

Ruimtelijke inpassing is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van rijk en decentrale overheden. De inzet is gericht op versnellen, waarbij vroegtijdig en met goede betrokkenheid van alle lagere overheden wordt afgestemd in welke situaties inzet van Rijkscoördinatieregeling (RCR) gewenst kan zijn (zoals bij infrastructuur rondom waterstof). In overleg kunnen gemeenten/provincies de inpassing doen van zonneprojecten van 50-100 MW waarvoor de bevoegdheid nu nog bij het rijk ligt.

De Regionale Energiestrategieën (RES) zijn essentieel voor het doel van doel 35 TWh duurzame elektriciteit in 2030. Om dat doel te bereiken, blijven rijk en medeoverheden samen optrekken op thema's als netcapaciteit, MER, milieunormen, regelgeving, subsidies en communicatie. In het najaar van 2022

komt meer duidelijkheid over het ophogen van de RES-doelen in relatie tot het hogere EU-doel (55%). Ook wordt uitgezocht of de scope van de RES (nu: zon, wind, warmtebronnen) moet worden verbreed. De RES zal in ieder geval worden gekoppeld aan andere gebiedsopgaven en ruimtelijke kwaliteit. In gebieden waar veel opgaven bij elkaar komen is het rijk langdurige partner voor assistentie, eventueel met een transparant afgewogen regierol.

Industrie
Het rijk en medeoverheden trekken samen op voor de verduurzaming van de industrie. Het Klimaatakkoord en het Coalitieakkoord zijn daarvoor de basis, het doel is daarom ook het verbeteren van circulariteit en kwaliteit van de leefomgeving. De inzet is gericht op tijdige beschikbaarheid van subsidies en infrastructuur en het versnellen van (vergunning-)processen, evenals gezamenlijke communicatie. Rijk en medeoverheden zetten daarvoor het instrumentarium van de Omgevingswet in, en stroomlijnen het aanvraagproces. De industrie zelf is verantwoordelijk voor goede en tijdige aanvragen.

De zes Industrieclusters geven via hun Cluster Energie Strategie (CES) inzicht in de (ontwikkeling van) energie- en grondstoffenvraag en in wat de knelpunten op het vlak van infrastructuur zijn.
Er wordt gezocht naar koppelkansen bij andere opgaven.

Voor de 10-20 grootste uitstoters komen maatwerkafspraken. Ook worden afspraken gemaakt over ruimtebeslag en milieueffecten en waarborgen gezonde leefomgeving (incl. stikstof) en wordt onderzocht waar soms tijdelijk extra ruimte nodig is.
Het toezicht en de handhaving door decentrale overheden als bevoegd gezag voor de energiebesparingsplicht van bedrijven wordt versterkt. Het rijk zorgt voor extra middelen.

[***Onderstaande bestuurlijke afspraken zijn nog in concept. Over deze tekst is in het Bestuurlijk Overleg klimaat & energie van 23 mei 2022 overeenstemming bereikt. Deze tekst wordt met een positief advies aan de bestuursvergaderingen en/of achterbannen van de koepels voorgelegd.***]

Schouder aan schouder voor het klimaat

Inhoudsopgave

- Overkoepelende interbestuurlijke afspraken Klimaat en Energie p. 1
- Sectorale interbestuurlijke afspraken Klimaat en Energie p. 4
  - Gebouwde Omgeving p. 5
  - Landbouw & Landgebruik p. 7
  - Mobiliteit p. 8
  - Energie p. 10
  - Regionale Energie Strategieën p. 12
  - Industrie p. 13

Overkoepelende interbestuurlijke afspraken Klimaat en Energie

Maatschappelijke opgave

De transitie in Nederland is een enorme opgave die alleen gezamenlijk geklaard kan worden. Daarom gaan wij samen verder met de uitvoering van de afspraken uit het Klimaatakkoord. Ook maken we afspraken over de gezamenlijke uitvoering van de afspraken uit het Coalitieakkoord van het kabinet. Verder maken we afspraken over de verschillende – elkaar aanvullende – rollen van het Rijk en van de medeoverheden bij het klimaat- en energiebeleid. Hierin zoeken we de verbinding met andere dossiers, ook buiten de energietransitie, om zo integraliteit van het beleid te bevorderen.

De afgelopen jaren zijn zowel door rijk als door de decentrale overheden grote stappen gezet. De totstandkoming van bijvoorbeeld de Regionale Energie Strategieën (RES'en) en de Transitievisies Warmte (TVW's) laat zien dat alle overheden gecommitteerd zijn om als volwaardige partners te werken aan de oplossingen voor een van de grootste maatschappelijke vraagstukken van deze tijd. Dit zetten we graag voort in de komende kabinetsperiode en intensiveren en organiseren we richting uitvoering waar nodig.

Om de uitdagingen aan te kunnen die de klimaatopgave met zich meebrengt, intensiveren de overheden hun samenwerking. Het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) maken afspraken over de wijze van samenwerking, gezamenlijke sturing, en over wat wij van elkaar nodig hebben om onze rol- en taakverdeling in te vullen. Gezamenlijk volgen we de voortgang van het beleid en bespreken we wat nodig is om tot doelbereik te komen. We bezien gezamenlijk welke (cross-sectorale en/of ondersteunende) beleidswijzigingen nodig zijn om de klimaatdoelstellingen te realiseren.

De waterschappen leveren graag een maatschappelijke bijdrage aan een klimaatneutraal en circulair Nederland door hun waterbeheertaak klimaatneutraal uit te voeren en hun assets waar mogelijk in te zetten voor de energietransitie. In het perspectief van de verhoogde nationale klimaatambities leggen de waterschappen hun mogelijke bijdrage neer in hun strategische langetermijnvisie 'Op weg naar klimaatneutraliteit'. De waterschappen maken in de tweede helft van 2022 nadere bestuurlijke afspraken met het Rijk hoe zij dit kunnen doen en hoe het Rijk de waterschappen daarbij kan ondersteunen.

Binnen het klimaat- en energiebeleid geldt voor alle sectorale afspraken dat bij ruimtelijke afwegingen onder meer water en bodem sturend zijn. Klimaatmitigatie en klimaatadaptatie zijn nauw met elkaar verbonden en kunnen elkaar synergetisch versterken. Deze synergievoordelen worden nader verkend.

Samenwerking en overlegstructuur

Wij werken schouder aan schouder en vanuit vertrouwen. We zoeken elkaar regelmatig op, informeren elkaar vroegtijdig over (beleids)ontwikkelingen, maken samen (systeem)keuzes en kijken daarbij goed naar de consequenties voor de taken van de overheden. Om deze reden richten wij een interbestuurlijke overlegstructuur op. Minimaal vier keer per jaar komen de verantwoordelijk bewindspersonen bijeen met de bestuurders van VNG, IPO en UvW in het Bestuurlijke Overleg

Klimaat en Energie (BO K&E). De Minister voor Klimaat en Energie zit het BO K&E voor. Het BO K&E houdt overzicht en regie op de interbestuurlijke ontwikkeling en uitvoering van het Nederlandse (sectorale) klimaatbeleid. Daarnaast kan de actualiteit aanleiding geven een thema-specifiek BO met de verantwoordelijk bewindspersoon te organiseren. Medeoverheden en Rijk komen op korte termijn bij elkaar om afspraken te maken over hoe de klimaatgovernance en bovenstaande overlegstructuur praktisch vormgegeven gaan worden zodat we als één overheid de klimaatuitdaging kunnen aangaan.

Op ambtelijk niveau bespreken de verantwoordelijk directeuren van Rijk, VNG, IPO en UvW regelmatig de voortgang en samenhang van beleid en uitvoering in het Interbestuurlijke Directeurenoverleg (I-DO). Deze overlegstructuur wordt gezamenlijk voorbereid door Rijk en koepels en ondersteund door een secretaris vanuit EZK. Daarnaast maken Rijk en medeoverheden afspraken over een goede onderliggende werkstructuur.

Het kabinet ondersteunt in woord en daad de uitvoering door medeoverheden en is daarin zichtbaar voor medeoverheden, burgers en bedrijven. Hierbij is aandacht voor alle randvoorwaarden, zoals de benodigde wettelijke kaders en het oplossen van sectorale belemmeringen. Ook dragen Rijk en medeoverheden een gezamenlijke communicatieboodschap uit over de keuzes en voortgang in het klimaatbeleid.

Monitoring

Bij de BO's K&E en de I-DO's wordt de voortgang van de uitvoering van het klimaatbeleid besproken. Een goede monitoring is een voorwaarde om tijdig knelpunten te kunnen identificeren en adresseren. Daarom intensiveren we de samenwerking op het gebied van monitoring. Daarbij wordt nagegaan welke aanvullende monitoringsinformatie nodig is zodat Rijk en medeoverheden gezamenlijk een goed beeld hebben van de voortgang van het klimaat- en energiebeleid.

Doorlopende monitoring gebeurt met de Regionale Klimaatmonitor, het Dashboard Klimaatbeleid, Klimaatmonitor waterschappen en de monitoringsgegevens van Nationale Programma's (NP's) zoals de RES-foto. De medeoverheden en het Rijk maken nadere afspraken hoe wordt samengewerkt om de landelijke en decentrale monitoring van de uitvoering van het klimaatbeleid zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Op dit moment wordt al samengewerkt aan een kernset van indicatoren om de voortgang van het klimaatbeleid te monitoren. Het doel is om te zorgen voor optelbaarheid en vergelijkbaarheid van de data op de verschillende bestuursniveaus. Ook wordt er gewerkt aan een verwijzing naar de Regionale Klimaatmonitor vanuit de nationale cijfers in het Dashboard Klimaatbeleid om de informatie zo toegankelijk mogelijk te maken.

Het Rijk is een lerende evaluatie naar het klimaatbeleid gestart. De medeoverheden doen mee aan deze lerende evaluatie. Hierover worden nadere afspraken gemaakt met het PBL.

Uitkering van uitvoeringsmiddelen

Rijk en medeoverheden hebben een nauwe samenwerkingsrelatie en werken vanuit vertrouwen aan het klimaatbeleid. Het Rijk en de medeoverheden blijven daarbij op basis van de Financiële Verhoudingswet in gesprek over alle benodigde randvoorwaarden. Een belangrijk uitgangspunt is dat medeoverheden voldoende uitvoeringsmiddelen moeten hebben om hun taken goed uit te voeren. Dit betekent dat wanneer er aanvullend beleid uitgevoerd moet worden en er geen algemene middelen voor de uitvoering voorhanden zijn, dan voor de benodigde uitvoeringsmiddelen geput moet worden uit de beleidsmiddelen van het betreffende beleid. In het Coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het Klimaatakkoord en het klimaat- en energiebeleid uit het Coalitieakkoord voor de medeoverheden.

De beschikbare uitvoeringsmiddelen gaan naar provincies en gemeenten (en indien nodig naar waterschappen) en worden tevens benut voor de bekostiging van enkele nationale programma's (NP's). In bijlage 1 wordt de resulterende verdeling tussen overheden onderling weergeven. Uitgangspunt voor deze verdeling is het advies "van Parijs naar Praktijk" van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). Bij deze verdeling geldt de volgende toelichting:

- We gaan uit van een snelle start van de uitvoering, waarbij sprake is van een stabiel ingroeipad van de benodigde capaciteit.
- In 2022 zijn minder uitvoeringsmiddelen beschikbaar dan volgens het ROB benodigd. Om dit tekort te verminderen, wordt € 80 miljoen met een kasschuif vanuit latere jaren naar 2022 geschoven.
- Ook voor 2023 en 2024 zijn minder uitvoeringsmiddelen begroot dan het ROB had geadviseerd. Rijk en medeoverheden spreken af om in gezamenlijkheid aan de slag te gaan met de uitvoering van het klimaatbeleid. Het Rijk spant zich in om via kasschuiven vanuit latere jaren de

beschikbare uitvoeringsmiddelen voor 2023 en 2024 op te hogen. Indien nodig zal het BO K&E hierbij spreken over eventueel te stellen beleidsprioriteiten.

- In 2024 wordt een herijking uitgevoerd ten aanzien van de benodigde en beschikbare uitvoeringsmiddelen. Hierover maken Rijk en medeoverheden afspraken die te lezen zijn bij de paragraaf 'Herijking in 2024' op pagina 3.
- NP's ondersteunen de gezamenlijke overheden bij de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. De gezamenlijke intentie is dat de NP's bijdragen aan een efficiënte uitvoering. In dat geval zorgen zij voor een evenredige vermindering van door provincies en gemeenten benodigde uitvoeringsmiddelen. Bij de herijking in 2024 wordt de bijdragen van de NP's aan een efficiënte uitvoering onderzocht.
- De volgende NP's worden bekostigd uit de beschikbare uitvoeringsmiddelen: NP RES en NP LW. Het BO K&E beslist over eventueel aanvullende NP's (zoals NP Energiesysteem) en of die uit de beschikbare middelen bekostigd worden.
- De uitvoeringskosten bij de medeoverheden voor de klimaatopgave Landbouw en Landgebruik worden bekostigd uit het Transitiefonds Landelijk gebied en Natuur omdat deze opgave integraal onderdeel wordt van het NP Landelijk Gebied. Om de financiering van deze klimaattaken te borgen, worden zij meegenomen in het artikel 2-onderzoek dat voor deze aanpak zal plaatsvinden in het kader van de financiële verhoudingswet. Hiervan maken ook de kosten voor Veenweiden deel uit. De glastuinbouw wordt niet bekostigd door het Transitiefonds Landelijk gebied en Natuur. De glastuinbouwsector kan bij de uitvoering van de maatregelen aanspraak maken op het Klimaatfonds. Bekeken wordt of de uitvoeringskosten van de glastuinbouwsector mee wordt genomen in het eerdergenoemde artikel 2-onderzoek of dat een apart onderzoek nodig is.
- De verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering van de medeoverheden is geen onderdeel van deze uitvoeringsmiddelen. Rijk en medeoverheden gaan het gesprek aan over hoe de medeoverheden gestalte kunnen geven aan deze opgave.
- De provincies (en deels gemeenten) zijn gevraagd aanvullende taken uit te voeren ten aanzien van de energieinfrastructuur (provinciaal MIEK en aanpak korte termijn problemen netcongestie) en industrie (CES en Cluster 6). Rijk en medeoverheden maken hier nader afspraken over.
- De Waterschappen bekostigen hun uitvoeringskosten in beginsel met hun eigen belastinginkomsten. Met het Rijk wordt het gesprek gevoerd over de benodigde uitvoeringsmiddelen voor de mogelijke situatie dat de opgave de wettelijke taken van de Waterschappen significant overstijgt. Dit gesprek vindt plaats in het kader van de hiervoor genoemde nadere afspraken met de waterschappen over ondersteuning van het Rijk bij de uitvoering van de strategische visie 'Op weg naar klimaatneutraliteit', die wordt vastgesteld in de tweede helft van 2022.

Voor de verdeling van de uitvoeringsmiddelen vanaf 2023 tussen de individuele gemeenten en provincies doen de VNG en het IPO een voorstel. Deze verdeling wordt besproken in het BO K&E.

Rijk en medeoverheden werken vanuit vertrouwen. Bij deze samenwerkingsrelatie is een brede doeluitkering (BDU) het passende financieel arrangement. Bij een BDU hoort een lichte financiële verantwoording over doel en besteding van de middelen. Centraal in deze verantwoording staat dat de middelen worden gebruikt voor de uitvoering van het energie- en klimaatbeleid. De BDU is een overkoepelende specifieke uitkering gekenmerkt door een grotere bestedingsvrijheid voor medeoverheden. Daarnaast is de verantwoording bij een brede doel uitkering minder gedetailleerd. In uitzonderlijke gevallen kan er bij de uitkering van specifieke klimaat en energie middelen worden afgeweken van de brede doel uitkering. Bijvoorbeeld wanneer de opgave onevenredig over de medeoverheden is verdeeld (mogelijk bij de zero-emissie zones) en de uitkering dat onvoldoende tot uitdrukking brengt. Wanneer de wens tot het maken van een uitzondering bestaat, dient deze beargumenteerd te worden voorgelegd aan het I-DO en eventueel het BO K&E.

De juridische vormgeving van de BDU wordt in samenspraak met de decentrale overheden gemaakt. Rijk en medeoverheden spreken af de BDU, met het oog op snelheid, nog dit jaar vorm te geven in een AMvB voor de eerste jaren. Met het oog op langjarige zekerheid vervangt het Rijk deze AMvB zo snel mogelijk door een formele wet die de uitvoeringsmiddelen voor langere tijd zeker kan stellen. Dit geeft de medeoverheden de ruimte om daadwerkelijk te investeren in de opbouw van een op de klimaattaken gerichte organisatie.

Herijking in 2024

In 2024 is een herijking van het ROB onderzoek voorzien. Deze herijking wordt uitgevoerd door het ROB en gebeurt op basis van de adviezen in het rapport 'Van Parijs naar praktijk'. Zoals aanbevolen in dit ROB-rapport worden bij deze herijking ook uitvoeringskosten in de vorm van

overheidsinvesteringen meegenomen. In deze herijking worden de taken mede naar aanleiding van de opgedane ervaring in de uitvoering geactualiseerd naar de meest actuele inzichten voor de periode 2025 - 2030. Tevens wordt nagegaan of de verdeling onder provincies en gemeenten meer opgave-specifiek kan worden verdeeld. Ook wordt gekeken naar de praktijk van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Tot slot wordt nagegaan of de NP's bijdragen aan een efficiënte uitvoering van de medeoverheden. De opdracht voor de herijking wordt bekrachtigd in het BO K&E en er wordt een interbestuurlijke begeleidingsgroep ingesteld. Inzet is dit onderzoek begin 2024 gereed te hebben en hierover voor de zomer van 2024 bestuurlijke afspraken te maken met het oog op de begroting 2025 en verder. Inzet is dat de continuïteit van de grote uitvoeringstrajecten wordt geborgd.

Het spreekt voor zich dat bij de uitvoering van het klimaatbeleid sprake is van onzekerheid en volatiliteit. Overheden zullen adaptief moeten werken en gezamenlijk moeten leren wat werkt. Naarmate de uitvoering vormt krijgt, wordt duidelijker wat er nodig is.

• • •

Sectorale interbestuurlijke afspraken Klimaat en Energie

Gebouwde Omgeving

Uitgangspunten
Voor de verduurzaming in de gebouwde omgeving vormt het klimaatakkoord de basis. We houden vast aan de ambitie om 1,5 miljoen woningen en andere gebouwen uiterlijk in 2030 te verduurzamen via een wijkgerichte aanpak waarvoor de transitievisies warmte en uitvoeringsplannen de basis vormen.

Daarnaast heeft het kabinet in het coalitieakkoord aanvullende voornemens opgenomen. Voor de gebouwde omgeving leiden deze voornemens tot het Programma Versnelling Verduurzaming Gebouwde Omgeving.

Proces
Er wordt door Rijk, VNG en IPO een nationaal programma ter ondersteuning van gemeenten in de lokale warmtetransitie ontwikkeld. Dit programma ondersteunt gemeenten in de volle breedte van de warmtetransitie. Onderdeel hiervan is een regionale ondersteuningsstructuur. Bestaande programma's zoals het PAW en ECW worden hierin opgenomen.

Rijk en medeoverheden bespreken de voortgang van de verduurzaming van de gebouwde omgeving tweemaal per jaar in bestuurlijk overleg en werken daarnaast ook nauw samen in het interbestuurlijk Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW) en de regietafel en samenwerkingstafels onder het uitvoeringsoverleg klimaat gebouwde omgeving.

De basis voor dit programma is de houtskoolschets en de nadere uitwerking die Rijk, VNG en IPO gezamenlijk hebben opgesteld. Deze gaat uit van een budget voor het nationale programma en de regionale ondersteuningsstructuur samen van ongeveer 15 miljoen per jaar. De middelen hiervoor komen uit de uitvoeringslasten van gemeenten. VNG, IPO en het Rijk zijn hiervoor de opdrachtgevers. Het Rijk zal aanvullend 5 miljoen beschikbaar stellen voor de inzet van RVO binnen het programma. De UvW wordt actief bij het programma betrokken vanwege de bijdrage die de waterschappen leveren aan de warmtetransitie (aquathermie, groen gas) en de opgave vanuit klimaatadaptatie. De UvW kan hiervoor expertise inbrengen.

Tussen Rijk, IPO en VNG worden naast deze afspraken aanvullende afspraken gemaakt met de corporatiesector over de verduurzaming, beschikbaarheid en betaalbaarheid, nieuwbouw en leefbaarheid.

Randvoorwaarden
Rijk en medeoverheden trekken gezamenlijk op in de communicatie over het (eind)doel in de gebouwde omgeving in 2030 en 2050 én op welke wijze we daar samen naar toe werken. Het doel van deze communicatie is mede om zo het draagvlak voor de verduurzaming van de Gebouwde Omgeving te versterken en gevoel van urgentie te verhogen
Het Rijk zet zich samen met de medeoverheden in om de juridische condities voor de wijkgerichte aanpak te verbeteren. Het Rijk streeft ernaar de wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en de Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw) in 2024 in werking te laten treden.

Wijkgerichte aanpak
Het Rijk ontwikkelt in overleg met de medeoverheden een financieel-instrument gericht op verlaging van de onrendabele top binnen de exploitatie van warmtenetten. Het voornemen is om dit instrument per 1 januari 2023 in werking te laten treden. Dit instrument beoogt de mogelijkheden voor inzet van warmtenetten als kosteneffectieve oplossing voor de eindgebruiker te vergroten. Voor isolatie en individuele warmteopties worden financiële instrumenten als de ISDE, het Nationaal Isolatieprogramma en het Warmtefonds ingezet.

Het Programma versnelling verduurzaming gebouwde omgeving beoogt met een mix van beprijzing, subsidiering, financiering, normering en innovatie een woonlastenneutrale transitie binnen bereik te brengen voor het overgrote deel van de bewoners die de komende jaren binnen de wijkaanpak moeten overstappen op een alternatief voor aardgas. Het Rijk werkt, in samenwerking met VNG en gemeenten, de begrippen betaalbaarheid en woonlastenneutraliteit uiterlijk in het derde kwartaal van 2022 uit in een gezamenlijke 'Handreiking uitwerking betaalbaarheid'. Doel is dat gemeenten hier bij de startwijken mee kunnen werken. Deze uitwerking beoogt een uniforme uitleg te formuleren hoe met betaalbaarheid en woonlastenneutraliteit kan worden omgegaan. Aan de hand

van de monitor van het Programma Versnelling Verduurzaming Gebouwde Omgeving (dat over de betaalbaarheid gaat) en het NPLW (dat inzicht biedt in de voortgang en belemmeringen in de gemeentelijke uitvoeringspraktijken) spreken Rijk en medeoverheden jaarlijks samen over de betaalbaarheid en woonlastenneutraliteit voor de startwijken. Wanneer uit de gemeentelijke uitvoeringspraktijk blijkt dat de betaalbaarheid en woonlastenneutraliteit onvoldoende zijn gewaarborgd en dit belemmerend werkt voor de warmtetransitie maken zij in het bestuurlijk overleg afspraken over aanvullende maatregelen die daar een oplossing voor bieden. Het streven van woonlastenneutraliteit voor het overgrote deel van de bewoners is een belangrijk uitgangspunt, maar geen individuele garantie.

Het Rijk zal in 2022 de tool "eindgebruikerskosten" actualiseren zodat rekening kan worden gehouden met veranderende omstandigheden (zoals de ontwikkeling van de gasprijzen en investeringskosten). Deze tool wordt vervolgens elke twee tot drie jaar geactualiseerd.

Het Rijk werkt voortvarend aan de uitwerking van de randvoorwaarden (haalbaar en betaalbaar voor de inwoners, voldoende uitvoeringsmiddelen voor gemeenten, wetgeving op orde). Gemeenten werken aan de uitwerking van hun transitievisies warmte. Gezamenlijk streven is dat alle gemeenten voortvarend starten met de uitwerking van hun TVW's en deze in 2024 zoveel als mogelijk hebben uitgewerkt in uitvoeringsplannen om de doelen voor 2030 te behalen. Het NPLW zal gemeenten hierbij ondersteunen en de voortgang monitoren.

Isolatieprogramma
Het Rijk werkt in overleg met de VNG en IPO de lokale aanpak in het Nationaal Isolatieprogramma verder uit waarbij de ambitie van het Rijk is dat elke gemeente in 2023 een aanvraag kan indienen voor een lokale aanpak gericht op de verbetering van woningen met slechte energielabels (E, F en G).

Isolatie en verduurzaming moet plaats vinden binnen de kaders van Europese en nationale natuurwetgeving, specifiek met betrekking tot "gebouwbewonende soorten". Rijk en medeoverheden werken samen aan passende oplossingen voor een natuurinclusieve aanpak gericht op soortenbescherming bij de uitwerking van het Nationaal Isolatieprogramma.

Utiliteitsbouw
Rijk en medeoverheden maken afspraken over de (vergoeding voor) handhaving van de label C-verplichting voor kantoren. Deze afspraken zijn erop gericht de compliance van kantooreigenaren te verhogen en 100% te benaderen uiterlijk in 2025.

Rijk, IPO en VNG spreken af het bestaande ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed op te schalen en te verbreden om het zo ook voor gemeenten met minder dan 50.000 inwoners beschikbaar te stellen.

Rijk en medeoverheden vervullen de voorbeeldrol richting bewoners, bedrijven en andere organisaties door verduurzaming zichtbaar te laten zien en uit te dragen, ook binnen de wijkaanpak. Rijk en medeoverheden maken daartoe afspraken over verduurzaming van het eigen vastgoed gericht op het voldoen aan de Europese wettelijke verplichtingen en de nationale ambities in het klimaatakkoord. Rijk, IPO en VNG hebben uiterlijk 1 januari 2024 portefeuilleroutekaarten voor hun vastgoedportefeuille. Rijk, IPO en VNG hebben dan in ieder geval een Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan per gebouw en hebben in 2027 de renovatiestrategie uitgewerkt in een renovatiepaspoort voor energieneutrale gebouwen.

Rijk en medeoverheden spreken af samen op te trekken bij het ontwikkelen van aanpakken die bedrijven en instellingen en bedrijventerreinen faciliteren bij de verduurzaming.

Rijk en medeoverheden maken afspraken over een goede effectieve aansturing en uitvoering van de eigen energietaken en van de opdrachtverlening aan omgevingsdiensten ten aanzien van de energietaken en ontwikkelen een effectieve en waar mogelijk eenduidig aanpak voor de uitvoering van deze energietaken. Onderdeel hiervan is goede monitorings- en sturingsinformatie voor Rijk, provincies en gemeenten.

Het Rijk maakt in overleg met de medeoverheden een landelijke handhavingsstrategie richting bedrijven waardoor handhaving eenvoudig, eenduidig en effectief wordt (Harmonisatie).

Rijk en medeoverheden maken afspraken over hoe toegang tot beschikbare relevante data - wederzijds - verbeterd kan worden. Het Rijk onderzoekt onder welke voorwaarden

energieverbruiksdata (elektra, gas en warmte) van klein-, midden- en grootverbruikers, die o.a. bij de netbeheerders aanwezig zijn van de zakelijke en maatschappelijke vastgoedsector beschikbaar gesteld kunnen worden aan bevoegde gezagen.

Landbouw & Landgebruik

Algemeen

Het Rijk en de medeoverheden werken samen in de uitvoeringsstructuren die voor realisatie van de klimaatopgave zijn of nog worden ingericht. Het Rijk ontwikkelt in samenspraak met medeoverheden een passende governance uit met een heldere besluitvormingsstructuur. Hierbij wordt de verbinding gelegd tussen de bestaande uitvoeringsstructuur van het Klimaatakkoord en de uitvoeringsstructuur van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). In het kader van de governance worden ook afspraken gemaakt over de rol en betrokkenheid van maatschappelijke organisaties.

Het Rijk zet in op een programmatische aanpak van de uitvoering van het klimaatbeleid. Het Rijk werkt samen met medeoverheden een uitvoeringsprogramma uit (met subdoelen en tijdpad) en maakt afspraken over het bewaken en rapporteren van de voortgang van dit programma inclusief het vroegtijdig signaleren van knelpunten en kansen. Dit deel van de klimaatopgave, behalve glastuinbouw, wordt ondergebracht in het NPLG en de uitwerking vindt plaats binnen de programmatische aanpak van het NPLG.

Het Rijk en de medeoverheden werken samen in de kennis en -innovatietrajecten voor het kunnen implementeren van klimaatmaatregelen. De betrokken overheden nemen actief aan de meerjarige missiegedreven innovatieprogramma's deel, die gezamenlijk zijn geïnitieerd.

Het Rijk stuurt met een gecombineerde aanpak in het landelijk gebied op het onontkoombaar realiseren van de (internationale) doelen voor klimaat, stikstof, water en natuur in het landelijk gebied. De gecombineerde aanpak bestaat uit een samenhangend pakket van landelijke generieke maatregelen en een gebiedsgerichte aanpak, waarbij provincies als gebiedsautoriteit fungeren. Het Rijk en de medeoverheden maken afspraken over de instrumenten die op landelijk en regionaal niveau worden ingezet ten behoeve van de klimaatopgave.

Provincies werken in samenspraak met medeoverheden de gebiedsgerichte aanpak uit in gebiedsplannen. Het Rijk geeft hiervoor de kaders mee, waaronder de te behalen regionale doelen voor klimaat. Keuzes in de gebieden moeten vanuit integraal perspectief worden gemaakt: de klimaatopgave wordt gelijkwaardig aan de opgaven op het gebied van stikstof, water en natuur meegenomen in de aanpak. In het kader van het NPLG maken provincies en Rijk met elkaar afspraken over de wijze waarop de timing en het uitwerkingsniveau van de opgaven worden meegenomen in de gebiedsplannen.

Het Rijk stelt middelen beschikbaar met het Transitiefonds Landelijk Gebied en Natuur voor het realiseren van de opgaven op het gebied van klimaat, stikstof, water en natuur in het landelijk gebied, binnen de reikwijdte die wordt vastgelegd in de Instellingswet van dit fonds. Een deel van het budget zal worden gebruikt voor de uitvoeringskosten die medeoverheden maken ter uitvoering van de klimaatopgave in het landelijk gebied. Het Rijk zal samen met de decentrale overheden nader specificeren om welke kosten het gaat en vaststellen wat de hoogte is van de hiervoor beschikbare middelen. De inzet van de decentrale overheden voor het klimaatakkoord en coalitieakkoord landbouw en landgebruik - waaronder de inzet op veenweide en de aanpak bomen, bos en natuur maar met uitzondering van glastuinbouw - maakt onderdeel uit van deze financiële afspraken

De uitvoeringskosten bij de medeoverheden voor de klimaatopgave Landbouw en Landgebruik worden bekostigd uit het Transitiefonds Landelijk gebied en Natuur omdat deze opgave integraal onderdeel wordt van het NP Landelijk Gebied. Om de financiering van deze klimaattaken te borgen, worden zij meegenomen in het artikel 2-onderzoek dat voor deze aanpak zal plaatsvinden in het kader van de financiële verhoudingswet. Hiervan maken ook de kosten voor Veenweiden deel uit. De glastuinbouw wordt niet bekostigd door het Transitiefonds Landelijk gebied en Natuur. De glastuinbouwsector kan bij de uitvoering van de maatregelen aanspraak maken op het Klimaatfonds. Bekeken wordt of de uitvoeringskosten van de glastuinbouwsector mee wordt genomen in het eerdergenoemde artikel 2-onderzoek of dat een apart onderzoek nodig is.

Rijk en medeoverheden maken binnen het NPLG afspraken over het monitoren van het doelbereik waarbij zij zorgen voor samenhang met de landelijke Monitor Klimaatbeleid.

Specifieke afspraken voor subsectoren van landbouw & landgebruik
De transitie in het landelijk gebied grijpt in op de veehouderij. De transitie is een opgave waar de verschillende overheden en betrokken partijen allen een rol in zullen nemen. In het kader van NPLG en Perspectief Landbouw maken zij hier gezamenlijk afspraken over. De maatregelen hebben zowel een generiek als gebiedsspecifiek karakter. In de gebieden starten provincies en medeoverheden samen met betrokken partijen gebiedsprocessen op waarbij zij in gesprek gaan met de landbouwsector over de te nemen maatregelen en over wat deze betekenen voor het toekomstperspectief van de betreffende ondernemer.

Het Rijk werkt in overleg met provincies en de betrokken maatschappelijke partijen uit welke bedrijfsvormen voor landbouwbedrijven binnen de gebiedsdoelen mogelijk zijn en wat er nodig is voor toekomstbestendige bedrijven met economisch perspectief.

De glastuinbouw heeft de ambitie om in 2040 klimaatneutraal te zijn. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in alle regio's met glastuinbouw een integrale gebiedsvisie wordt opgesteld waarin de ontwikkeling naar een klimaatneutrale energievoorziening is vastgesteld met een vertaling naar 2030. Het resultaat van de gebiedsvisies wordt door de betrokken regionale overheden integraal betrokken bij de (uitvoering van de) Regionale Energie Strategie (RES) en met name in de warmteparagraaf van de RES: de Regionale Structuur Warmte (RSW). Het uitgangspunt in de gebiedsaanpak is de realisatie van collectieve investeringen in het warmte-, elektriciteits- en CO2-netwerk. Decentrale overheden zijn verantwoordelijk voor de verankering van de ontwikkelde gebiedsaanpak en acties voor de duurzame energievoorziening en de modernisering in onder meer omgevingsvisies, ruimtelijke ordening en vergunningenbeleid. In deze gebiedsaanpak worden aspecten van klimaatadaptatie en waterkwaliteit integraal meegenomen. Greenports Nederland kan met decentrale overheden samenwerken om gebiedsprocessen te faciliteren en op gang te brengen. De glastuinbouwsector kan bij de uitvoering van de maatregelen aanspraak maken op het Klimaatfonds.

Het Rijk en de medeoverheden spreken af een herijking van de veenweide-opgave uit te voeren in verband met nieuwe inzichten (gereed eind 2022) waarbij rekening wordt gehouden met de toekomstige opgave na 2030.

Provincies leveren voor eind 2022 voor de volgende doelstellingen van de Bossenstrategie (i) uitgewerkte plannen voor de revitalisering van het bestaande bos en (ii) komen tot een provinciale verdeling van de 15.000 hectare bosuitbreiding binnen het Natuurnetwerk Nederland.

De betrokken overheidslagen stellen gezamenlijke voortgangsrapportages voor de beleidsterreinen veenweide, bossenstrategie en de overige opgaven van bomen, bossen en natuur. De gezamenlijke inzet is om de voortgangsrapportages van het NPLG te benutten om ook de informatie beschikbaar te stellen, die noodzakelijk is voor de klimaatrapportages. De rapportageverplichting wordt daarmee beperkt tot wat noodzakelijk is.

Het Rijk en de waterschappen maken in 2022 afspraken over de bijdrage van de waterbeheerders (Rijkswaterstaat en waterschappen) aan de realisatie van de Bossenstrategie.

Mobiliteit

Algemeen
Rijk en medeoverheden vinden het belangrijk om samen op te trekken in (de verduurzaming van) het mobiliteitsbeleid. IenW en medeoverheden bespreken de voortgang van de verduurzaming van mobiliteit ten minste twee maal per jaar in bestuurlijk overleg. Een directeurenoverleg en een onderliggende werkgroep zijn dit jaar opgericht om frequent onderliggend overleg te waarborgen.

Er is regelmatig contact tussen IenW-ambtenaren en collega's vanuit gemeenten en provincies, inclusief IPO en VNG. Op specifieke onderwerpen zijn er gerichte vormen van overleg, waar provincies en/of gemeenten actief aan deelnemen (EV: Formule E-team; Laadinfrastructuur: Nationale Agenda Laadinfrastructuur, Betalen naar gebruik: betrokkenheid medeoverheden en stakeholders, Fysieke infrastructuur: MIRT). Daarnaast zijn bestuurders van IPO en VNG lid van het Uitvoeringsoverleg Klimaatakkoord Mobiliteit (UO Mobiliteit).

Indicatieve restemissie 2030
Voor mobiliteit is in de brief van de Minister voor Klimaat en Energie van 11 februari een indicatieve restemissie in 2030 opgenomen van 23,7 tot 24,9 Mton. Dit doel is een optelsom van het effect van vaststaand en voorgenomen klimaatbeleid in 2030 (28,7 Mton), de doorwerking van geagendeerd beleid uit het Klimaatakkoord (0,5-1,5 Mton) en het indicatieve reductie-effect van maatregelen uit het Coalitieakkoord (3,3-3,5 Mton). Over deze indicatieve restemissie is nog geen bestuurlijk akkoord met medeoverheden.

Onderwerpen van overleg

- Regionale mobiliteitsplannen (RMP's). RMP's zijn een belangrijk instrument in de mobiliteitstransitie die met het Klimaatakkoord wordt beoogd. RMP's zetten in op verminderen, veranderen en verduurzamen van mobiliteit in provincies en gemeenten, die om lokale uitvoering vragen. De ervaring leert dat RMP's zonder directe en coördinerende steun lastig van de grond komen. Daarom verkennen Rijk, IPO en VNG gezamenlijk hoe de ondersteuningskracht kan worden versterkt zodat RMP-regio's en gemeenten in staat worden gesteld om door middel van de RMP's voldoende bij te dragen aan de doelen uit het Klimaatakkoord. Hiervoor zetten Rijk, IPO en VNG een ondersteuning op met voldoende slagkracht, waarvan de vorm in het directeurenoverleg Mobiliteit en Klimaat wordt uitgewerkt. Onderzocht wordt welke vorm van nationale ondersteuning dit kan versterken. Voortbouwend op de afspraken in het Klimaatakkoord gaan Rijk, provincies en gemeenten bovendien meer in gezamenlijkheid en pro-actief aan de slag om de RMPs als volwaardig integraal beleidskader voor het regionale mobiliteitsbeleid te ontwikkelen, in samenhang met ander beleid of instrumentarium dat in de regio wordt ingezet. Nadere afspraken hierover worden gemaakt in het directeuren overleg Mobiliteit en Klimaat en meegenomen in gesprekken met gemeenten en provincies. Onderdeel van RMP's en de ondersteuning zijn deelmobiliteit, ZE-zones voor stadslogistiek, de werkgeversaanpak, parkeerbeleid en andere in het klimaatakkoord afgesproken acties, waaronder gedragsverandering (fiets en OV) en ander beleid rond de mobiliteitstransitie. Het openstaande punt van een evenwichtige rol- en kostenverdeling uit het Bestuursakkoord fietsparkeren bij stations uit 2016 wordt verder uitgewerkt. Focus op de korte termijn ligt daarbij op concrete en richtinggevende afspraken hierover in de Stationsagenda. Bij onvoldoende voortgang wordt dit op een directeuren- en/of bestuurlijk overleg tussen de partijen geagendeerd.
- Laadinfrastructuur. Rijk en medeoverheden werken samen aan het stimuleren van elektrisch vervoer. Als onderdeel van het Klimaatakkoord is de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) opgesteld door de sector, netbeheerders, medeoverheden en het Rijk. Om schaalvoordeel te behalen is in de NAL afgesproken dat de uitrol van laadinfrastructuur zoveel mogelijk op regionaal niveau georganiseerd wordt. In 2020 zijn door bestuursovereenkomsten zes regionale samenwerkingsverbanden opgezet om gemeenten te ontzorgen door het organiseren van concessies, het afstemmen met netbeheerders en het uitwerken van jaarlijkse plannen voor de uitrol van laadinfrastructuur in de betreffende regio. Er wordt toegewerkt naar 1,7 miljoen laadpunten in 2030. De middelen voor de NAL-regio's zijn aanvullend op de uitvoeringsmiddelen bij gemeenten en provincies. In de huidige situatie worden de NAL-regio's gefinancierd via een specifieke uitkering. In 2023 worden bestuursovereenkomsten tussen Rijk en regionale overheden gesloten voor het doorzetten van de regionale samenwerking tot en met 2030. Randvoorwaardelijk voor het functioneren van laadinfrastructuur is de beschikbaarheid van voldoende vermogen; op de korte termijn zijn er knelpunten in de netcapaciteit die opgelost dienen te worden. In 2024 zullen de werkzaamheden van de regionale samenwerkingsverbanden geëvalueerd worden zodat vastgesteld kan worden welke bijdrage na 2025 voor gemeenten, provincies en NAL-regio's nodig is.
- ZE-zones voor stadslogistiek. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat vanaf 2025 in 30 tot 40 grotere gemeenten een zero-emissiezone voor stadslogistiek wordt ingevoerd. Er zijn nu 28 gemeenten die een ZE-zone voor stadslogistiek hebben aangekondigd. Wellicht komen hier in de komende maanden nog gemeenten bij.
- Betalen naar gebruik. Betalen naar gebruik is een belangrijk beleidsinstrument (ook) om de transitie naar duurzame mobiliteit vorm te geven. Medeoverheden verkiezen een gedifferentieerde heffing naar tijd en plaats. Het kabinet kiest voor een vlakke heffing. Het effect van BNG op de maatschappelijk opgaven is onder andere afhankelijk van de vorm van de heffing. Medeoverheden worden vanuit het BNG-project nauw betrokken bij de uitwerking van de heffing en het onderzoek naar de beleidseffecten van varianten van betalen naar gebruik op deze brede maatschappelijke opgaven, waaronder brede welvaart, leefbaarheid en bereikbaarheid. Medeoverheden dringen er op aan dat in het onderzoek zowel de vlakke heffing als variant naar tijd en plaats worden onderzocht. In de hoofdlijnenbrief Betalen naar gebruik, die vóór de zomer naar de Tweede Kamer wordt verzonden, zal het kabinet de Kamer informeren

over de concrete uitwerking van Betalen naar gebruik in lijn met het coalitieakkoord. Vóór het uitkomen van de hoofdlijnenbrief vindt een bestuurlijk overleg plaats over betalen naar gebruik tussen VNG en IPO en de bewindspersonen van IenW (uiterlijk medio juni). De uitkomsten worden meegenomen in de verdere vormgeving van de heffing en met de medeoverheden in ambtelijk en bestuurlijk overleg besproken.

- Deelmobiliteit. Rijk en medeoverheden werken samen aan het stimuleren van deelmobiliteit zoals deelfiets en deelauto's. Doel is het versnellen en opschalen van deelmobiliteit om mobiliteit te verduurzamen en regionale bereikbaarheid te verbeteren, passend bij de behoefte en mogelijkheden van de diverse gebieden. Hiertoe behoort ook de elektrificering van het deelauto-wagenpark tussen nu en 2030.
- Werkgeversaanpak. De coronacrisis en het thuiswerken hebben het potentieel aan congestiereductie waarop een werkgever invloed kan hebben, goed laten zien. De zogenaamde werkgeversaanpak heeft met de regeling voor het beperken van CO2-emissies door werkgebonden personenmobiliteit en de invloed op gedragsverandering een belangrijk onderdeel. Samen met de medeoverheden wordt de werkgeversaanpak in samenhang met fiets en OV verder besproken.
- Woningbouwopgave. Nederland staat voor een enorme bouwopgave. Keuzes over de bouwlocaties en inrichting hebben direct impact op mobiliteit en daarmee op het ruimtebeslag, het klimaat, stikstof en de bereikbaarheid. Andersom zullen keuzes op gebied van mobiliteit de mogelijkheden voor woningbouw beïnvloeden. Rijk, IPO en VNG spannen zich in om te zorgen dat de verduurzaming van mobiliteit bij alle bestuurlijke besluitvorming op centraal en decentraal niveau integraal onderdeel is van de woningbouwopgave en de ruimtelijke inrichting. De verbinding wordt gelegd met de doelen uit het Klimaatakkoord en de uitvoerbaarheid van MIRT-processen en spelregels geborgd. Richting gevende besluiten worden op bestuurlijk niveau met de koepels besproken (bijvoorbeeld het afweegkader). Rond deze opgave zijn al gesprekken tussen BZK en IenW en wordt naar verwachting gebruikt gemaakt van het MIRT proces.

Uitvoeringskosten

Uitvoeringskosten mobiliteit. In het eindrapport van de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) en het onderliggende rapport van AEF zijn uitvoeringskosten voortvloeiend uit het Klimaatakkoord geïdentificeerd, ook voor mobiliteit. In het Coalitieakkoord zijn middelen gereserveerd voor de uitvoeringskosten die voortvloeien uit het klimaatakkoord en aanvullend klimaatbeleid. Overkoepelend is afgesproken dat voor de ROB-middelen financiering via een brede doel uitkering uitgangspunt is. Uitzondering is alleen mogelijk mits goed onderbouwd en met goedkeuring van het directeurenoverleg. Voorbeelden waarvoor dit wordt overwogen zijn de uitvoeringskosten voor de (bovengemeentelijke) Nationale Agenda Laadinfrastructuur en (gemeente specifieke) ZE-zones voor stadslogistiek. De toedeling van de middelen wordt samen met medeoverheden vormgegeven.

Energie

Algemeen

De uitvoering van het klimaatakkoord en de verduurzaming van de onderliggende sectoren leidt tot knelpunten in de energieinfrastructuur die verstrekkende maatschappelijke en economische gevolgen kunnen hebben. Er is regie vanuit de overheid nodig om de realisatie van infrastructuurprojecten te versnellen, slimmer gebruik te maken van bestaande infrastructuur en te prioriteren waar nodig.

Rijk en medeoverheden zetten daarom – in afstemming met ketenpartners – gezamenlijk stappen om de noodzakelijke infrastructuur tijdig te realiseren en slimmer te gebruiken, als onderdeel van een duurzaam energiesysteem op nationaal, regionaal en lokaal niveau en de sectoren die hier gebruik van maken.

Dit vraagt om een afgestemde en actieve rolinvulling van betrokken partijen en een goede samenwerking bij relevante beleidsvraagstukken, samenhang en kaders in programmering, verbinding en doorvertaling keuzes in sectorale programma’s, versnelling van het proces van bijvoorbeeld overdracht van bevoegdheden en ruimtelijke inpassing.

Het Rijk en de medeoverheden zien een belangrijke rol voor groene waterstof in de energietransitie. Samen met netbeheerders en marktpartijen wordt ingezet op verbindende infrastructuur (backbone en regionale distributie), waarvan de projecten (gaan) meelopen in de programmeringstrajecten van het rijk en in de provincie.

Schaarste op het elektriciteitsnet
Rijk en medeoverheden spannen zich in om acute capaciteitsproblemen op het elektriciteitsnet op te lossen, te verminderen en te voorkomen.

In elke provincie wordt door provincie, gemeenten en netbeheerder een aanpak uitgewerkt om bedrijven en instellingen (uit alle sectoren) actief te ondersteunen bij het vinden van kortetermijnoplossingen voor acute schaarste op het elektriciteitsnet.

Het Rijk verkent samen met medeoverheden en netbeheerders oplossingsrichtingen voor de netcongestie problematiek. Zowel qua techniek en innovatie – het stimuleren van slimme oplossingen – als qua wet- en regelgeving. De waterschappen verkennen de ontwikkeling van hun rioolwaterzuiveringen tot smart energy hubs, waar opwek, uitwisseling en opslag van duurzame energie in samenhang met de lokale omgeving kunnen worden vormgegeven.

Programmering energieinfrastructuur
Rijk en medeoverheden pakken, in samenwerking met de netbeheerders, de verantwoordelijkheid om de programmering van energieinfrastructuur in goede banen te leiden.

Het Rijk zal het nationaal MIEK verbreden, waarbij naast de energieinfrastructuur projecten met een focus op de industriesector ook projecten van nationaal belang van andere sectoren worden meegenomen. De medeoverheden worden hierbij betrokken.

In elke provincie wordt door provincie, gemeenten en netbeheerder(s) een werkorganisatie ingericht om een provinciaal MIEK te realiseren. Hierbij wordt intensief afgestemd met en waar passend voortgebouwd op bestaande (regionale) werkverbanden als de RES, CES en NAL. Het provinciaal MIEK dient voor de programmering van regionale energieinfrastructuur – gevoed vanuit de vraag van sectoren – en zorgt voor borging van projecten in investeringsplannen van netbeheerders en in omgevingsbeleid van provincies en gemeenten – als evenknie van het nationaal MIEK en het nationale Programma Energie Hoofdstructuur (PEH). In het voorjaar van 2023 wordt per provincie een eerste MIEK opgeleverd.

Partijen onderschrijven het belang van goede afstemming en aansluiting van het provinciaal MIEK op de nationale cyclus. Dit vraagt uniformering van de aanpak en cascadering van het landelijk afwegingskader MIEK dat door het Rijk wordt opgesteld, in afstemming met onder meer IPO, VNG en NBNL. Dit afwegingskader wordt toegepast bij zowel het nationaal als het provinciaal MIEK, waarbij er ruimte blijft voor specifieke regionale prioriteiten.

Het Rijk en medeoverheden werken samen met netbeheerders de inrichting van en de samenhang tussen de programmering van de hoofdinfrastructuur en regionale energieinfrastructuur verder uit, ook met het oog op optimale benutting van infrastructuur.

Het Rijk en medeoverheden brengen samen met netbeheerders werkende weg en vóór 1 oktober 2022 in beeld welke randvoorwaarden er nodig zijn in termen van organisatie, middelen en regelgeving om de programmering van regionale energieinfrastructuur optimaal vorm te geven.

Ruimtelijke inpassing en reserveringen
Rijk en medeoverheden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing van de benodigde energieinfrastructuur in samenhang met de ontwikkeling van vraag een aanbod van energie in de sectoren. Gezien de grote urgentie van deze opgave zetten Rijk en medeoverheden zich maximaal in voor een zorgvuldige ruimtelijke ordening en versnelling van de doorlooptijden waar dat mogelijk is.

Het Rijk en de medeoverheden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing van de projecten die voortkomen uit de programmering van de hoofdinfrastructuur en de regionale energieinfrastructuur.

Het Rijk stelt een Programma Energiehoofdstructuur (PEH) op, op basis van een integrale ruimtelijke afweging. Dit programma heeft als doel om op hoofdlijnen de ruimte te borgen die nodig is voor het systeem van vraag, opwek, conversie en opslag in 2050, voor zover die onderdelen van nationaal belang zijn. Het Rijk betrekt hierbij de medeoverheden en netbeheerders. Het Rijk, de medeoverheden en netbeheerders zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de aansluiting tussen het nationale en regionale programma.

De huidige barro-locaties voor energiecentrales – niet zijnde kerncentrales – blijven in principe beschikbaar voor regelbare centrales in het energiesysteem die nodig zijn voor een CO2-neutraal Nederland. In het PEH worden de huidige locaties herijkt.

Gezien de lokale of regionale ruimtelijke impact zijn gemeenten en provincies voornemens om de energieinfrastructuur in te passen. Wanneer de inpassing van een transformatorstation of tracé zich voordoet, treden de verschillende overheden met elkaar in overleg om afspraken te maken over de beoogde overdracht. Hierbij zullen (lokale) aspecten die voor versnelling kunnen zorgen in ogenschouw genomen worden.

Projecten met nationale impact, die thans niet onder de RCR vallen, kunnen in voorkomende gevallen onder de RCR gebracht worden. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan voor de waterstof backbone. De inpassing van deze projecten gebeurt in samenspraak met gemeenten en provincies. Evengoed kunnen (delen van) RCR projecten overgedragen worden aan medeoverheden. De inpassing van deze projecten gebeurt in samenspraak met gemeenten en provincies. Waterschappen spelen een rol bij tracés door waterstaatkundige werken en met oog op vitale infrastructuur.

Nieuwe wind en zonne-energieprojecten: Op dit moment is het Rijk nog het bevoegde gezag voor zonneparken boven de 50 MW. In de nieuwe Energiewet wordt deze grens gesteld op 100 MW. Vooruitlopend op de nieuwe Energiewet zijn gemeenten en provincies voornemens om thans ook zonneparken met een vermogen tussen de 50 MW – 100 MW ruimtelijk in te passen. Wanneer de inpassing van een dergelijk zonne-project zich voordoet, treden de verschillende overheden met elkaar in overleg om afspraken te maken over de beoogde overdracht.

Regionale Energie Strategieën

De ambities van het nieuwe Kabinet laten zien dat de RES noodzakelijk is en blijft voor het inpassen van duurzame grootschalig energie opwek op land om de doelstelling van tenminste 35 TWh te halen in 2030.

Het Rijk en de medeoverheden blijven gezamenlijk optrekken in de RES-opgave en zetten het Nationaal Programma RES (NP RES) voort. Dit doen we vanuit een gelijkwaardige positie, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid. De interbestuurlijke samenwerking zal nog belangrijker worden in de uitvoering van de RES'en. De afspraken in het klimaatakkoord en de ambities in het coalitieakkoord zijn hiervoor het uitgangspunt.

In het licht van de verhoogde doelstelling van 55% CO2-reductie in 2030 en de mogelijke stijgende elektriciteitsvraag zullen het Rijk en de medeoverheden bespreken of de doelstelling van 35 TWh herijkt dient te worden. Dit zal worden bezien in samenhang met het Nationaal Plan Energiesysteem (2050) en de vraagontwikkeling (op basis van de input van de werkgroep 'extra opgave'). Het Rijk en de medeoverheden streven ernaar om in het najaar van 2022 meer duidelijkheid te hebben over de herijking van de doelstelling met aandacht voor het scheppen van de juiste randvoorwaarden.

Nu de RES de volgende – ruimtelijke – uitvoeringsfase in gaat, ligt de vraag voor of de scope van de RES verbreed zou moeten worden. Daarvoor is instemming nodig van alle opdrachtgevers. Het is en blijft van belang dat de aandacht gaat naar de uitvoering van de RES 1.0 en totstandkoming van de RES 2.0. Tegelijkertijd zal de RES-opgave zorgvuldig afgestemd met en ingepast moeten worden in de overige ruimtelijke transities.

De warmtetransitie is onlosmakelijk verbonden met de RES. Het past bij de reeds geformuleerde opgave van de RES regio's om de warmtebronnen, warmtevraag en warmteaanbod in kaart te brengen en deze locaties beleids- en planmatig te verbinden aan de lokale warmtetransitie.

Partijen streven ernaar om de RES'en te koppelen met andere gebiedsopgaven conform de uitgangspunten in de Nationale omgevingsvisie (NOVI). Dat betekent dat de uitkomsten van de RES'en zorgvuldig met ruimtelijke beleidstrajecten zoals de Cluster Energiestrategieën (CES'en), Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL), Verstedelijkingsstrategieën, Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en Programma Energiehoofdstructuur (PEH) worden afgestemd. De koppeling van alle opgaven in de gebieden moeten de ruimtelijke kwaliteit van de regio's bewaken en zorgen voor een zorgvuldige omgang met de schaarse ruimte.

Het Rijk zal de komende jaren een grotere rol in de ruimtelijke ordening van Nederland op zich gaan nemen in nauwe samenwerking met de decentrale overheden om de grote opgaven zorgvuldig te realiseren. De energietransitie, die zijn neerslag vindt in onder andere de RES, is één van die opgaven. In gebieden waar de nationale belangen opstapelen (NOVEX-gebieden) zal het Rijk langdurig partner zijn om bij de gebiedstransformatie te assisteren en, waar en wanneer nodig, een transparant afgewogen regierol vervullen.

Het Rijk en de medeoverheden werken samen aan het creëren van de juiste condities voor het realiseren van de RES-ambities. Het gaat dan onder meer om; netcongestieproblemen op te lossen door prioritering van aansluitingen op het energienet, gemeenten en RES regio's ondersteunen met milieueffectrapportage bij de RES 2.0, het komen tot nieuwe normen wind op land, de inzet op zon op dak en multifunctioneel ruimtegebruik voor zon op land en de toekomst van de SDE. Het Rijk en de medeoverheden maken daar aanvullend de volgende afspraken over:

- Het creëren van voldoende capaciteit op het elektriciteitsnetwerk is nodig voor het tijdig realiseren van tenminste 35 TWh hernieuwbare opwek op land. Het Rijk en de medeoverheden pakken, in samenwerking met de netbeheerders, de verantwoordelijkheid om de programmering van energieinfrastructuur in goede banen te leiden.
- Gezamenlijke communicatie over de nut en noodzaak van de RES'en, wind en zon op land projecten. Het Rijk werkt samen met de medeoverheden aan een langere termijn communicatieaanpak over klimaat om daarmee ook de communicatie in de RES'en te ondersteunen.
- Naar verwachting treden de nieuwe landelijke milieunormen voor windturbines vanaf medio 2023 in werking. Het Rijk, IPO, VNG en NPRES willen met het opstellen van uitgangspunten betrokkenen helderheid te geven over de regels die gelden in de tussenfase totdat nieuwe normen zijn vastgesteld. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de motie Leijten/Erkens.
- Het Rijk wil zon op daken versnellen en multifunctioneel ruimtegebruik bij zon op land bevorderen. Hiermee wordt richting gegeven aan het creëren van de juiste randvoorwaarden om zonne-energie projecten, conform de zonneladder, te realiseren. Dit wordt gedaan in overleg met IPO, VNG, NPRES, de netbeheerders en marktpartijen.
- Voor een versnelling van de energietransitie en de realisatie van de RES-ambitie is het belangrijk dat de medeoverheden vroegtijdig betrokken worden bij de toekomst en aanpassingen in de SDE++, zodat de SDE++ regeling en de (RES-)praktijk in samenhang bekeken kunnen worden en op elkaar kunnen worden afgestemd. In dit kader werken VNG, IPO en EZK ook toe naar een kader van maatschappelijke eisen aan wind en zon projecten in het SDE-instrument.
- Het Rijk en de medeoverheden spreken af om een kwaliteitsbudget te verkennen waarmee gebiedsversterkende randvoorwaarden gefinancierd kunnen worden, bijvoorbeeld ten behoeve van ruimtelijke inpassing en/of draagvlak.

Industrie

Algemeen

Rijk en medeoverheden (provincie, gemeenten, waterschappen) spreken af samen (met ieder een eigen rol) op te trekken in de verduurzaming van de industrie.

Het klimaatakkoord en de aanvullende afspraken in het coalitieakkoord waarin o.a. de maatwerkafspraken en verduurzaming MKB (procesgebonden deel) en de daarin af te spreken verbeteringen voor circulariteit en de kwaliteit van de leefomgeving vormen daarvoor de basis (Kamerbrief mei 2020[1] en Kamerbrief april 2022[2]) .

De belangrijke voorwaarden voor de verduurzaming van de industrie zijn de tijdige beschikbaarheid van stimulerend instrumentarium, voldoende energie-infrastructuur en het verlenen en versnellen van vergunningen in het kader van de klimaattransitie. Dit speelt zowel generiek als bij de maatwerkaanpak die naar aanleiding van het coalitieakkoord wordt uitgewerkt. Hier spelen zowel Rijk als medeoverheden een cruciale rol in.

Daarnaast spelen de medeoverheden een belangrijke rol bij de handhaving van de energiebesparingsplicht voor de industrie.

[1] Kamerstuk *II*, 29 696, nr. 15.
[2] Kamerstuk *II*, 29 826, nr. 135.

Energieinfrastructuur industrie
Voor de industrie geven de CES'en (Cluster energie strategieën) inzicht in de energie- en grondstoffenvraag- en aanbodontwikkeling per cluster en de infrastructuurknelpunten die daardoor ontstaan. Deze knelpunten worden nationaal (nationaal MIEK - Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat) en provinciaal geprogrammeerd (provinciaal MIEK), zie de bestuurlijke afspraken onderdeel Energie. Binnen de CES'en wordt gezocht naar koppelkansen met betrekking tot het energiesysteem/energie-infra, zoals de RES, TVW, RAL, woningbouwplannen, waterbeheer etc.

De betrokkenheid en rol van provincies en gemeenten bij de totstandkoming en de uitvoering van de CES wordt in samenspraak met de industrieclusters geëxpliciteerd. Betrokkenheid is noodzakelijk, ook met het oog op de verantwoordelijkheid van de decentrale overheden bij de versnelling van (MIEK-)projecten. Rijk en medeoverheden maken afspraken wat te doen in situaties waarin het niet volgens verwachting loopt.

Rijk en medeoverheden maken daartoe afspraken over rollen en bevoegdheden gericht op het oplossen van knelpunten, het versnellen en het minimaliseren van risico's bij MIEK-projecten. Waar nodig worden afspraken gemaakt op gebiedsniveau. Dit geldt voor alle 6 industrieclusters. Voor de MIEK-projecten waar verschil bestaat tussen gewenste realisatiedatum in het MIEK en de in bedrijf name datum (IBN) is afgesproken door de Stuurgroep PIDI om dit verschil tenminste te halveren. Dit betreft nu met name elektriciteitsprojecten. Hiervoor wordt gekeken naar maatwerk door per project versnellingsopties uit te werken. Provincies en gemeenten dragen actief bij aan het uitwerken en uitvoeren van de versnellingsopties.

Provincie en gemeenten dragen zorg dat de voor Cluster6-geïdentificeerde knelpunten integraal worden meegenomen in de provinciale programmeringsaanpak (regionaal MIEK). Provincie en gemeenten ondersteunen de Cluster6-organisatie bij het vergroten van inzicht in de energie-infrastructuurbehoeften van Cluster6-bedrijven en het vergroten van de dekkingsgraad in de CES Cluster6 2.0. Rijk en medeoverheden maken nadere afspraken over de hoogte van de benodigde aanvullende uitvoeringsmiddelen en waar deze vandaan komen.

Vergunningverleningsproces CO2-maatregelen en energietransitieprojecten
Voor ruimtelijke besluiten en vergunningverlening voor CO2-maatregelen en/of energietransitieprojecten maken Rijk en medeoverheden afspraken over de optimale inzet van het instrumentarium van de Omgevingswet (projectbesluit, programma's) en tevens om in nauwe afstemming met vergunningsaanvragers te komen tot duidelijke processen, tijdspaden en deadlines (voor zover niet wettelijk vastgelegd) voor het vergunningverleningsproces.

Daarnaast zoeken Rijk en medeoverheden naar mogelijkheden om de snelheid van het vergunningverleningsproces te vergroten.

De industrie is zelf verantwoordelijk voor het goed, juist en tijdig aanleveren van benodigde gegevens voor de behandeling van vergunningaanvragen. Door duidelijkheid te geven over de procedures kunnen de medeoverheden hier effectief op aansturen.

Rijk en medeoverheden maken procesafspraken om de voortgang van het vergunningverleningsproces inzichtelijk te maken, inclusief een aanpak om te komen tot het opstellen van uniforme dataverzameling over vergunningverlening door omgevingsdiensten.

Rijk en medeoverheden zullen versnellingsopties voor vergunningverlening onderzoeken.

Maatwerk
Een belangrijk onderdeel van het coalitieakkoord is de maatwerkaanpak voor de grootste 10-20 uitstoters in de industrie. Het kan zijn dat hiervoor maatwerk op het gebied van energie-infrastructuur, vergunningverlening en wet- en regelgeving nodig is. In het kader van de wederkerigheid spannen bedrijven zich in om emissies en overlast tegelijk te verminderen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met keteneffecten en de clusters waarin de bedrijven zich bevinden opdat het gehele cluster kan profiteren. Het Rijk en de medeoverheden zoeken hierbij actieve samenwerking op en maken indien nodig procesafspraken over de invulling van dit proces, zodat maatwerk zo efficiënt mogelijk uitgevoerd kan worden.

Integrale aanpak
Rijk en medeoverheden maken waar mogelijk ook afspraken over ruimtebeslag van (nieuwe) duurzame activiteiten, het waarborgen van een gezonde leefomgeving, meekoppelkansen industrie bij concurrentie met andere ruimtelijke ontwikkelingen (woningbouw, natuur) ruimte voor industrie

en de daarbij optredende omgevingseffecten, zoals geur, licht, geluid, ruimte voor infrastructuur (stations, kabel- en leidingentracés en voor flexibilisering en stabilisering van het energiesysteem voor opslag en productie) en over clusterintegratie (o.a. co-siting, uitwisseling van stromen).

Rijk en medeoverheden maken procesafspraken over het zo goed mogelijk omgaan met de effecten van de stikstof problematiek op de verduurzaming van de industrie. Inzet van Rijk en medeoverheden is dat de energietransitie en het oplossen van de stikstofproblematiek elkaar versterken.

Rijk en medeoverheden communiceren goed en duidelijk over de verduurzaming voor de industrie, om zo het draagvlak voor de verduurzaming van de industrie te versterken, zoals gedaan is bij het programma Maatschappelijk Verantwoord Innoveren-Energie (MVI-E) van de Topsector Energie.

De medeoverheden houden bij hun programmering van energiebehoeften rekening met de visie van het Rijk op de verduurzaming van de industrie, inclusief de circulaire transitie. Dit wordt meegenomen bij beslissingen van de medeoverheden.

De medeoverheden houden - waar mogelijk - rekening met de relatie tussen de energie transitie en de doelen voor de circulaire economie, zowel op het gebied van BKG reductie als op het gebied van leveringszekerheid van (kritieke) grondstoffen voor de energie transitie.

Het transitieproces van een gebied of bedrijf vraagt in bijzondere situaties tijdelijk om extra milieuruimte. Partijen onderzoeken wat nodig is, wat mogelijk is en wat de consequenties kunnen zijn.

Energiebesparingsplicht
Het aantal maatregelen en de doelgroep onder de energiebesparingsplicht, en de daaraan gekoppelde informatie- en onderzoeksplicht, wordt uitgebreid per 2023. De medeoverheden hebben als bevoegd gezag een cruciale rol bij het bevorderen van de naleving van deze verplichtingen door bedrijven. De medeoverheden zetten zich daarom in om het toezicht en handhaving hierop te versterken. Naast de bestaande middelen van de medeoverheden, stelt ook het Rijk hier additionele middelen voor beschikbaar. Het opdrachtgeverschap van medeoverheden ten opzichte van de omgevingsdiensten blijft hierbij gewaarborgd.

• • •

Tabel uitvoeringsmiddelen

De tabel dient bezien te worden in haar context. Er is gerekend met de middenwaarden uit het ROB-rapport dat anderhalf jaar oud is. Het rapport van het ROB is gebaseerd op inschattingen en niet op feitelijke cijfers. Dat zorgt voor een onvermijdelijke afstand tot de realiteit. Het ROB heeft daarom ook niet verder gerekend dan 2024 en geadviseerd om in 2024 te evalueren en op basis van werkelijke implementatiecijfers een herijking te doen. De cijfers uit later jaren uit de tabel zijn gebaseerd op het onderliggende AEF onderzoek. Hoewel deze tabel slechts een zeer ruwe inschatting van de financiële noden tot en met 2030 geeft, is het momenteel wel de beste data die beschikbaar is.

NP's ondersteunen medeoverheden bij de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. In principe zorgen zij voor een evenredige vermindering van door provincies en gemeenten benodigde uitvoeringsmiddelen. Daarom zijn hun kosten niet meegenomen in de berekening van het tekort/overschot. Bij de herijking in 2024 wordt de bijdragen van de NP's aan een efficiënte uitvoering onderzocht.

De provincies (en deels gemeenten) zijn gevraagd aanvullende taken uit te voeren ten aanzien van de energieinfrastructuur (provinciaal MIEK en aanpak korte termijn problemen netcongestie) en industrie (CES en Cluster 6). Rijk en medeoverheden maken nader afspraken over waar deze middelen vandaan komen.

Beschikbare middelen	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**cum.**
Uitvoeringsmiddelen begroting 2022	52,00									52,00
Coalitieakkoord incl. kasschuif	80,00	300,00	500,00	720,00	800,00	800,00	800,00	800,00	800,00	5600,00
Geoormerkt voor PBL		-2,50	-2,50	-2,50	-2,50	-2,50	-2,50	-2,50	-2,50	-20,00
Totaal beschikbare middelen	**132,00**	**297,50**	**497,50**	**717,50**	**797,50**	**797,50**	**797,50**	**797,50**	**797,50**	**5632,00**

Benodigde middelen gemeenten	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**cum.**
Bron:	rob	rob	rob	aef	aef	aef	aef	aef	aef	
Geadviseerd gemeenten	448,80	540,80	599,60	672,00	689,50	760,00	808,50	834,00	862,00	6215,20
ROB-correctie t.o.v. AEF	-51,85	-48,35	-41,65							
ROB-correctie doorgetrokken:				-30,75	-3,30	-3,30	-3,30	-3,30	-3,30	-47,25
Totaal gecorrigeerd naar ROB:	448,80	540,80	599,60	641,25	686,20	756,70	805,20	830,70	858,70	6167,95
min Landbouw & Landgebruik (excl veenweide want al door ROB-correctie verwerkt)	-52,30	-52,30	-52,30	-52,30	-52,30	-52,30	-52,30	-52,30	-52,30	-470,70
Benodigde middelen (gecorrigeerd)	**396,50**	**488,50**	**547,30**	**588,95**	**633,90**	**704,40**	**752,90**	**778,40**	**806,40**	**5697,25**

Benodigde middelen provincies	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**cum.**
Bron:	rob	rob	rob	aef	aef	aef	aef	aef	aef	
Geadviseerd provincies	35,50	35,40	37,50	46,50	43,00	41,00	41,00	41,00	41,00	361,90
ROB-correctie t.o.v. AEF	-11,65	-10,75	-9,70							
ROB-correctie doorgetrokken:				-8,25	-8,25	-8,25	-8,25	-8,25	-8,25	-49,50
Totaal gecorrigeerd naar ROB:	35,50	35,40	37,50	38,25	34,75	32,75	32,75	32,75	32,75	312,40
min Landbouw & Landgebruik (excl veenweide want al door ROB-correctie verwerkt)	-8,65	-8,65	-8,65	-8,65	-8,65	-8,65	-8,65	-8,65	-8,65	-77,85
Benodigde middelen (gecorrigeerd)	**26,85**	**26,75**	**28,85**	**29,60**	**26,10**	**24,10**	**24,10**	**24,10**	**24,10**	**234,55**

Totaal beschikbare middelen	**132,00**	**297,50**	**497,50**	**717,50**	**797,50**	**797,50**	**797,50**	**797,50**	**797,50**	**5632,00**
Benodigde middelen (gecorrigeerd)	**423,35**	**515,25**	**576,15**	**618,55**	**660,00**	**728,50**	**777,00**	**802,50**	**830,50**	**5931,80**
Tekort / overschot	**-291,35**	**-217,75**	**-78,65**	**98,95**	**137,50**	**69,00**	**20,50**	**-5,00**	**-33,00**	**-299,80**
Tekort 2022 - 2024:	**-587,75**									

Benodigde middelen waterschappen	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**cum.**
Bron:	rob	rob	rob	aef	aef	aef	aef	aef	aef	
Geadviseerd waterschappen	23,30	22,40	22,60	24,00	23,00	23,00	23,00	23,00	23,00	207,30
ROB-correctie t.o.v. AEF	-3,20	-3,00	-3,00							
ROB-correctie doorgetrokken:				-3,00	-3,00	-3,00	-3,00	-3,00	-3,00	-18,00
Totaal gecorrigeerd naar ROB:	23,30	22,40	22,60	21,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	189,30
min Landbouw & Landgebruik (excl veenweide want al door ROB-correctie verwerkt)	-2,55	-2,55	-2,55	-2,55	-2,55	-2,55	-2,55	-2,55	-2,55	-22,95
Benodigde middelen (gecorrigeerd)	**20,75**	**19,85**	**20,05**	**18,45**	**17,45**	**17,45**	**17,45**	**17,45**	**17,45**	**166,35**
Gedekt door belastinginkomsten waterschappen	**-20,75**	**-19,85**	**-20,05**	**-18,45**	**-17,45**	**-17,45**	**-17,45**	**-17,45**	**-17,45**	**-166,35**
Tot op heden benodigd van het Rijk	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Geschatte kosten Nationaal Programma	**laag**	**hoog**
NP RES	10,00	12,00
NP GO	15,00	15,00
Cumulatief	**25,00**	**27,00**

Aanvullende taken provincies	**IPO schatting**
Provinciaal MIEK	12,00
Korte termijn aanpak acute netissues	1,20
Cluster6	1,20
Cumulatief	**14,40**

10. Verantwoording over uitvoering moties ALV 13 januari 2022 en eerdere ledenvergaderingen

Bijlage bij ledenbrief 1 juni 2022: “Uitnodiging ALV 29 juni 2022”

Samenvatting

Hierbij legt het VNG bestuur verantwoording af aan de leden over de uitvoering van moties die zijn aangenomen in de ALV van 13 januari 2022 en aangehouden moties uit eerdere ledenvergaderingen. Gelet op de samenhang en overlapping van moties zijn bij deze verantwoording de moties in een aantal gevallen geclusterd. Op voorhand staat de ALV van 29 juni a.s. in het teken van de mogelijke (deel)akkoorden die de VNG met het kabinet zou kunnen sluiten. De gesprekken en ideeënvorming hierover zijn nog volop bezig. Het bouwwerk aan nieuwe en aangehouden moties is in de afgelopen jaren zeer complex geworden en veel moties zijn al langere tijd niet geheel actueel qua dictum en onderbouwing. Door het coalitieakkoord en de mogelijke (deel)akkoorden tussen VNG en het kabinet zullen dictum en onderbouwing van veel aangehouden moties straks nog verder aan actualiteit en onderbouwing hebben ingeboet.

Het bestuur stelt de leden daarom voor om, gelet op de nieuwe werkelijkheid die ontstaat met het coalitieakkoord en de (deel)akkoorden tussen VNG en kabinet:

- In te stemmen met de verantwoording door het bestuur over de uitvoering van alle op 13 januari jl. ingediende en aangehouden moties
- In te stemmen met het afdoen van al deze moties, waarbij alle nog actuele onderdelen van moties onderdeel gaan uitmaken van de reguliere VNG-inzet op de betreffende dossiers.

Hierna volgen:

- De inhoudsopgave
- Geclusterd of per individuele motie een verantwoording door het bestuur over de uitvoering.

Inhoudsopgave

- Moties inzake gemeentefinanciën, inclusief jeugd/abonnementstarief en gemeentefonds (p. 3)
- Motie Boxmeer: “Bezwaarschriften WOZ via no-cure-no-pay kosten tijd en geld” (p. 10)
- Motie Hengelo: ““Doorbraak forceren voor het bevorderen van kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid in onze gemeenten” (p. 12)
- Motie Kerkrade “Onderwijshuisvesting/ventilatie schoolgebouwen” van Kerkrade (p. 14)
- Motie Noordoostpolder “Bekostiging onderwijshuisvesting” (p. 15)
- Motie Almere “Nieuwe inburgeringstelsel” (p. 15)
- Motie Soest “Financiering Energietransitie in gemeenten” (p. 16)
- Motie Amersfoort “Met prioriteit het elektriciteitsnetwerk geschikt maken voor de energietransitie” (p. 16)
- Motie Ooststellingwerf e.a. “Compenseren netwerkproblematiek energietransitie” (p. 17)
- Motie Eindhoven en Groningen “Uitvoeringskosten gemeenten Klimaatakkoord” (p. 17)
- Motie Amersfoort “RES-en: Wind in de zeilen en schouder aan schouder” (p. 18)
- Motie Buren “Uitbreiding RES energieopwekkings-soorten” (p. 18)
- Motie Assen “Financiële randvoorwaarden Klimaatakkoord II” (p. 19)
- Motie Zaanstad “Garantie op financiële randvoorwaarden nodig om uitvoering door gemeenten over de gehele eerste tranche tot 2030 nu te starten” (p. 19)
- Motie Deventer “Duidelijkheid over Warmtewet en toepassing warmtetransitie” (p. 20)
- Motie Moerdijk “Bijdrage beheerskosten DSO-LV – uitstel Omgevingswet” (p. 21)
- Motie Moerdijk “Randvoorwaarden/inwerkingtreding Omgevingswet (p. 22)
- Motie Noordoostpolder “Budgetneutrale overgang Omgevingswet” (p. 22)
- Motie De Bilt en Zeist namens M50 “Eerlijk speelveld woningbouwfonds” (p. 25)
- Motie Eindhoven “Vergroening woningbouwopgave” (p. 25)
- Motie Hilversum: “Stop met sturen aan de achterkant” (p. 27)
- Motie Wierden en Losser “Voorkomen massale afkeur van verpakkingsmateriaal” (p. 27)
- Motie Utrechtse Heuvelrug “Structurele afspraken Nationale Parken” (p. 28)

Gemeentefinanciën (inclusief jeugd, abonnementstarief en herverdeling)

Onderwerp:	**Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds**
Moties, indieners en inhoud oproep: (samengevat)	<u>1. Motie “Proces in vervolg op resolutie herverdeling gemeentefonds” van Baarn (ALV 13 januari 2022)</u> Oproep aan bestuur om met fondsbeheerder zorg te dragen voor: • Stevige, meer prominente borging positie ROB in nadere analyse herijking • Intensieve consultatie van gemeenten tijdens vervolgproces, door gemeenten steviger rol te geven bij beoordeling (tussentijdse) resultaten. • Heldere communicatie over tijdspad van dit proces in 2022, waardoor gemeenten uitkomsten van effecten tijdig meerjarig beleid kunnen opnemen. <u>2. Motie “Accres aanvullend maatregelenpakket € 2 miljard” van ’s Hertogenbosch (ALV 13 januari 2022)</u> Roept het bestuur op om, indien kabinet op moment ALV geen gehoor heeft gegeven aan verzoek VNG tot alsnog toepassen van de normeringsafspraken, een strategie uit te werken waar het instrument arbitrage onderdeel van kan uitmaken. <u>3. Motie “Zonder geld geen gemeenten” van Zoetermeer c.s. (ALV juni 2021)</u> Draagt het bestuur op om indien: a) Voor de jaren 2021 en 2022 er geen extra middelen van het Rijk komen om de tekorten - van de jeugdzorg (1,7 miljard per jaar) plus de andere tekorten die de VNG inmiddels heeft onderkend zoals o.a. veroorzaakt door de aanzuigende werking van de Wmo – terug te dringen, en b) Bij de kabinetsformatie niet daadwerkelijk wordt geregeld • dat de gemeenten structureel over voldoende middelen kunnen beschikken via het gemeentefonds, en dat de gemeenten sturingsmogelijkheden en bevoegdheden krijgen die bij hun taken en verantwoordelijkheden passen, • dat wordt geregeld dat gemeenten nooit meer in een situatie terecht kunnen komen waarbij wel de taken, maar niet de middelen bij de gemeenten terecht komen.

Moties, indieners en inhoud oproep: (samengevat)	Over te gaan tot de volgende maatregelen, waarbij het bestuur de ruimte krijgt om op basis van de actualiteit naar bevind van zaken te handelen: 1. Indien het gestelde onder a) in het najaar van 2021 niet is geregeld niet meer met het kabinet te overleggen over nieuw beleid (en voor de ALV in het najaar met een nader voorstel te komen), 2. Indien het gestelde onder a) en b) niet is geregeld voor het einde van het jaar, alle overleggen tussen VNG en Rijk op te schorten, dus ook al het reguliere overleg over al lopende zaken, 3. Indien het gestelde onder a) en b) in het voorjaar van 2022 niet heeft geresulteerd in én voldoende geld én aandacht van de regering en de Tweede Kamer, dan over te gaan op het 'teruggeven', niet uitvoeren en niet meer aanpakken van nieuwe taken <u>4. Motie "Vergroting gemeentefonds" van de gemeente Krimpenerwaard c.s. (ALV 12 februari 2021)</u> Oproep aan VNG bestuur om de positie in te nemen dat in ieder geval: 1. De opschalingskorting moet worden afgeschaft 2. Het abonnementstarief moet worden beëindigd of het nadeel gecompenseerd en 3. De gemeenten worden gecompenseerd voor de tekorten in de jeugdzorg zoals is aangetoond in het AEF-onderzoek. <u>5. Motie Breda, Zeist, Opsterland e.a. "Resolutie eerlijke financiële verhoudingen!" (ALV 2020)</u> Oproep aan ALV om resolutie met eisen aan het huidige kabinet en verwachtingen van het nieuwe kabinet te onderschrijven. Verzoek aan VNG bestuur om inhoud resolutie over te brengen aan fondsbeheerders en te betrekken bij voorbereiding op kabinetsformatie. <u>6. Motie Schagen e.a. **"**Resolutie: Los financiële problemen Jeugd en WMO op in alle gemeenten" (ALV 2020)</u> Uitspraak tegen voorgestelde herverdeling van het gemeentefonds voor het sociaal domein en verzoek aan bestuur om te pleiten voor structureel meer middelen in sociaal domein voor alle gemeenten. <u>7. Motie Zoetermeer e.a. 'Gemeenten hebben acuut meer structureel geld nodig' (ALV 2020)</u> Initiatief van actiecomité 'Raden in Verzet'. De inzet is om snel structurele financiële oplossingen te bewerkstelligen voor gemeenten. <u>8. Motie Enschede "Herstel de structurele weeffout in de financiering van het Rijk naar gemeenten" (ALV 2020)</u> Oproep aan kabinet en Tweede Kamer om: weeffouten te herstellen en te borgen dat er structureel voldoende middelen zijn, onmiddellijk afschaffen opschalingskorting en terugtredende rol van Rijksoverheid in sociaal domein

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
	9. Motie Krimpenerwaard e.a. “Tijdelijke financiële ruimte gemeenten” (ALV 2020) In afwachting van structurele maatregelen te overleggen met het kabinet om te zorgen dat gemeenten in de resterende kabinetsperiode financiële ruimte krijgen en dat gemeenten vanaf 2021 worden gecompenseerd voor de werkelijke kosten jeugdzorg en extra kosten door invoering abonnementstarief. 10. Motie Beesel e.a. **“**Voorstel herijking gemeentefonds onverantwoord, bijsturen is noodzaak” (ALV 2020) In het kader van herverdeling gemeentefonds met de minister in gesprek te gaan over de financiële impact van de herverdeling in relatie tot alle opgaven die er liggen voor gemeenten. 11. Motie Sluis e.a. “Voldoende middelen voor de regio” (ALV 2020) Oproep dat het bestuur zich hard blijft maken voor het terugdraaien van de opschalingskorting en het substantieel vergroten van de structurele middelen voor het gemeentefonds. 12. Moties De Fryske Marren, Terschelling (ALV 2019) “Compensatie extra kosten invoering abonnementstarief WMO-voorzieningen” Oproep aan bestuur om bij kabinet aan te dringen op een volledige compensatie van de extra kosten, die een gevolg zijn van de gewijzigde wetgeving op het terrein van WMO-voorzieningen. 13. Motie Groningen “Stevige borging gelijkwaardig partnerschap IBP” (ALV 2019) Oproep aan bestuur om met kabinet alleen afspraken te maken over nieuwe taken of verzwaring van taken, indien randvoorwaarden zijn vastgesteld en door het Rijk worden geborgd. Dit door bij herziening Code IBV met kabinet afspraken te maken over toepassing artikel 2 FVw. Daarnaast de opschalingskorting ter discussie blijven stellen en de groei gemeentefonds te laten meebewegen met de groei van de gemeentelijke kosten. 14. Motie “Naar een structureel financieel totaalkader GGZ op basis van feiten” (Breda, ALV 2019) Oproep aan bestuur om bij ondertekening Hoofdlijnenakkoord GGZ als voorwaarde te stellen om samen met het Rijk twee onderzoeken te doen die moeten leiden naar voldoende macrobudget voor herverdeling en doordecentralisatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Gezamenlijk met Rijk en zorgverzekeraars de noodzakelijke opbouw van ambulante infrastructuur te monitoren en de uitkomsten in periodiek bestuurlijk overleg te bespreken.

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
	15. Motie “Naar een passend financieel en sturingskader jeugd op basis van feiten” (Assen, Leiden, ALV 2019) Oproep aan bestuur in te zetten op structurele compensatie, ook de structurele doorwerking van de volumegroei 2015 – 2017 mee te wegen, om aandacht te vragen voor de situatie in 2022 en het gesprek te voeren met het kabinet om de sturingsmogelijkheden te vergroten.
Verantwoording	Herijking gemeentefonds In de maartcirculaire zijn gemeenten geïnformeerd over de invoering van het verdeelmodel per 2023. Het model dat nu door de fondsbeheerders wordt ingevoerd is nog niet in lijn gebracht met enkele van de niet-vrijblijvende randvoorwaarden die de ROB had gekoppeld aan de invoering. Ook aan een andere belangrijke randvoorwaarde uit de VNG resolutie is in de ogen van de VNG nog altijd niet voldaan, namelijk dat de herijking alleen kan doorgaan mits de ‘koek’ voldoende is vergroot. Voor de komende jaren lijkt weliswaar sprake van een hoger accres op basis van de startnota, maar vooral over de financiële ruimte na 2026 bestaat nog veel onzekerheid. Het feit dat niet is voldaan aan deze voorwaarden die door de VNG en de ROB waren gesteld aan invoering van de nieuwe verdeling, maakt dat de VNG zich niet kan vinden in de keuze die de fondsbeheerders nu maken. Toch wil de VNG wel in de geest van de resolutie met de fondsbeheerders aan tafel blijven om ervoor te zorgen dat de uitgangspunten van de resolutie alsnog worden gerealiseerd. Dat gesprek is de enige manier om ervoor te zorgen dat beide uitgangspunten uit de resolutie alsnog zo goed mogelijk en zo snel mogelijk worden ingevuld: er moet zo snel mogelijk recht worden gedaan aan het ROB advies en ook na 2025 moeten gemeenten voldoende financiële middelen hebben om hun taken uit te kunnen voeren. Over de volgorde der dingen hebben we als VNG een andere zienswijze dan de fondsbeheerders. De fondsbeheerders hebben ervoor gekozen om het model nu in te voeren en ondertussen verder te werken aan verbeteringen. Het blijft voor de VNG van groot belang dat alsnog recht wordt gedaan aan de aanbevelingen uit het ROB-advies en dat de voorgestelde onderzoeken naar verbeteringen nu voortvarend worden opgestart en uitgevoerd. De minister van BZK heeft aangegeven dat ze de ROB-aanbevelingen overneemt en wil uitvoeren. BZK werkt op dit moment aan het opstellen van de onderzoeksagenda. De VNG zal erop zal inzetten dat deze voortvarend wordt opgepakt en vóór 2024 worden afgerond zodat dit zo snel mogelijk kan leiden tot verbetering van het model.

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
Verantwoording	Gemeenten en de ROB zullen bij de onderzoeksagenda worden betrokken door de fondsbeheerders, zowel in begeleidingscommissies van de verschillende onderzoeken, als bij de afwegingen wat er met de uitkomsten daarvan moet gebeuren. De exacte invulling daarvan is nog niet uitgewerkt. Vanuit de VNG zullen we gedurende het uitvoeren van de onderzoekagenda op gezette tijden ambtelijke en bestuurlijke sessies organiseren om de ontwikkelingen te bespreken. Het moment van deze bijeenkomsten stemmen we af op de planning van de uitvoering van de onderzoeksagenda door de fondsbeheerders. De verwachting is dat hierover begin juli meer duidelijkheid komt. <u>Financiën op orde</u> Meerdere moties roepen op tot het verbeteren van de structurele financiële positie van gemeenten. Het regeerakkoord biedt deze structurele zekerheid echter niet. Sterker nog: vanaf 2026 zien we een financieel ravijn voor gemeenten. Tijdens het Bestuurlijk Overleg Financiële verhouding (BOFv) van 23 maart 2022 heeft onze voorzitter er voor gepleit om gemeenten meerjarige zekerheid te bieden. Het kan volgens ons niet de bedoeling zijn dat het Rijk gemeenten in een financieel 'ravijn' stort. De gevolgen voor inwoners zouden omvangrijk zijn en ook kunnen gemeenten niet bijdragen aan de grote maatschappelijke opgaven uit het coalitieakkoord. De nieuwe colleges en gemeenteraden zijn immers wettelijk verplicht een begroting op te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Dat begint al direct in de nieuwe bestuursperiode met de begroting 2023 waarin de meerjarenraming t/m 2026 moet worden opgenomen. Doordat het kabinet de normeringssystematiek per 2026 loslaat is er onzekerheid over de structurele inkomsten vanaf dat jaar. De fondsbeheerders begrijpen deze onzekerheid en zijn een traject gestart om (meer) duidelijkheid te geven over de hoofdinrichting van de nieuwe financieringssystematiek. Deze duidelijkheid zit voor de VNG op de vormgeving van de nieuwe systematiek zelf, maar gaat ook over de financiële ruimte die ermee gepaard gaat en wat dit betekent voor de financiële positie van gemeenten in 2026 en verder. Op 2 mei jl. is Jose Lazeroms gestart als onafhankelijke procesbegeleider. Begin juni zullen we op basis van onze eigen beelden en de uitkomsten van de onafhankelijke (proces)begeleider een nieuwe ronde van gesprekken ingaan met het kabinet, met als hoofddoel dat het kabinet gemeenten op zo kort mogelijke termijn structurele financiële duidelijkheid biedt.

De Voorjaarsnota van het kabinet leverde een gemengd beeld op. Voor de komende jaren zullen er door hogere accressen meer inkomsten zijn te verwachten, maar het 'ravijn' in 2026 wordt daarmee ook groter. De normeringssystematiek komt niet terug in 2026, maar de opschalingskorting wel. Vanaf 2026 zal loon- en prijsopslag over het gemeentefonds worden uitgekeerd, maar voor volumegroei wordt vooralsnog geen geld gereserveerd. Dit vraagstuk wordt betrokken in het gesprek o.l.v. José Lazeroms. Vanuit de VNG is alles er op gericht dat gemeenten vóór de ALV duidelijkheid wordt verschaft over hun financiële situatie na 2025. Dit zal de inzet zijn in bestuurlijke overleggen tot die tijd. Of dit wordt gerealiseerd hangt af van het kabinet.

Middelen jeugdhulp

Het coalitieakkoord bevat een extra structurele bezuiniging van € 500 miljoen vanaf 2025. De besparingen uit de uitspraak van de Commissie van Wijzen liepen reeds op tot € 1 miljard. Dit betekende per saldo een totale bezuiniging van ca. 30% op het totale jeugdzorgbudget van ca. € 5,5 miljard. Dit gebeurde zonder (financiële) onderbouwing van het effect van de extra bezuiniging op de hulp aan kinderen en de positie van gemeenten. De coalitie respecteerde hiermee de arbitrage-uitspraak niet.

De ALV heeft op 13 januari een resolutie aangenomen waarin staat dat het kabinet zelfs de verantwoordelijkheid dient te nemen voor een extra taakstelling van € 511 miljoen op het jeugdhulpbudget. Inmiddels heeft het kabinet besloten om inderdaad zelf de verantwoordelijkheid te dragen voor de extra bezuinigingen op de jeugdzorg uit het coalitieakkoord. Het risico voor deze extra bezuiniging ligt daarmee niet meer bij gemeenten. Dit biedt de mogelijkheid om weer het gesprek te starten over de Hervormingsagenda Jeugd. De gezamenlijke inzet van de VNG, gemeenten en netwerken heeft tot deze toezegging van het rijk geleid.
Zie ook de ledenbrief van 30 mei 2022: https://vng.nl/brieven/doorstart-hervormingsagenda-jeugd

Financieel kader GGZ

De motie vraagt om:

- onderzoek naar de financiële consequenties van de wachtlijstenproblematiek Beschermd Wonen en vertaling daarvan naar het macrobudget
- monitoring van de opbouw van de infrastructuur en analyse van de effecten van het HLA en de ambulantisering.

Deze twee punten zijn met elkaar verbonden. In 2020 heeft KPMG in opdracht van VWS en VNG onderzoek gedaan naar de indicatoren om opbouw van de infrastructuur en aanpak rondom psychische problematiek te kunnen meten en volgen. Op basis van dit onderzoek wordt een monitor ontwikkeld. De Europese aanbesteding voor die opdracht is in 2021 afgerond en de bouw en uitvoering van de monitor gestart. Het doel van de monitor is inzicht krijgen in landelijke ontwikkelingen met betrekking tot de ambulantisering in de GGZ en – breder – het bieden van passende ondersteuning en zorg aan mensen met psychische

	problematiek. Ook moet de monitor handvatten geven om op landelijk niveau het gesprek te voeren over (eventuele) zichtbare verschuivingen en/of hiaten en door op regionaal niveau in te zoomen en ook daar gezamenlijk te komen tot optimalisatie. De eerste resultaten over 2019 worden voor de zomer van 2022 verwacht. Gelet op de effecten van (voor-)genomen beleidsmaatregelen ten aanzien van voorzieningen aan de doelgroep psychisch kwetsbaren zoals openstelling van de Wlz en de doordecentralisatie naar een Beschermd Thuis, die niet los kan worden gezien van het bredere ondersteunings- en zorgaanbod binnen de Wmo is met het Rijk tevens afgesproken om de houdbaarheid van de Wmo in de breedte te onderzoeken. De motie is daarmee verankerd in lopend beleid en afspraken met het Rijk voor korte en lange(re) termijn. <u>Abonnementstarief</u> Moties 3 en 12 over het abonnementstarief vragen om financiële compensatie voor de extra kosten als gevolg van het abonnementstarief. In het regeerakkoord wordt voor dit effect geen financiële compensatie opgenomen. Wel is in het regeerakkoord afgesproken dat er een eerlijker eigen bijdrage regeling voor de Wmo huishoudelijke hulp zal komen. Deze zal met ingang van 2025 van kracht worden. In het regeerakkoord is er rekening gehouden met een opbrengst van 95 miljoen structureel van de nieuwe eigen bijdrage regeling. De bijdrage in het gemeentefonds wordt met 95 miljoen gekort. De inzet de VNG is ongewijzigd gebleven: • Wij blijven aandringen op volledige financiële compensatie voor gemeenten voor de aanzuigende werking van het abo tarief in de Wmo. De Voorjaarnota is het eerstvolgende moment om daar opnieuw aandacht voor te vragen, maar ook de publicatie van de monitor abonnementstarief in Q3 waarin naar verwachting (wederom) de aanzuigende werking van het abonnementstarief zal blijken en de implementatie van een eerlijker eigen bijdrage pas op z'n vroegst voor 2025 is aangekondigd. - Wij willen dat de nieuwe eigen bijdrage regeling ook gaat gelden voor hulpmiddelen en woningaanpassingen omdat de aanzuigende werking van het abo tarief ook daar een rol speelt in de toename van aanvragen en groei van kosten. • Wij blijven gemeenten ondersteunen die het inkomen van inwoners betrekken bij de afweging of zij in aanmerking komen voor huishoudelijke hulp, teneinde de schaarse middelen te kunnen blijven in te zetten voor inwoners die het niet zelf kunnen regelen en betalen. Doel van deze ondersteuning is aandacht blijven vragen voor de tekortschietende Wmo middelen vanuit het rijk en met het rijk overeenstemming te bereiken dat het beleid van één of meer gemeenten een pilot status krijgt, vooruitlopend op de invoering van de nieuwe eigen bijdrage regeling voor de huishoudelijke hulp. • Wij onderhandelen met VWS/BZK en Financiën over het doen van een gezamenlijk gedragen houdbaarheidsonderzoek naar de Wmo op de langere termijn (15 tot 20 jaar) . Dit onderzoek moet zo spoedig mogelijk van start

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
	gaan en begeleid worden door een stevige onafhankelijke procesbegeleider. De uitkomsten van dat onderzoek vormen de basis voor gemeenten en het rijk om te komen tot duurzame tot duurzame afspraken over een goede balans tussen de ontwikkeling van Wmo aanvragen, de stijging van kosten en de middelen die we vanuit het rijk voor deze taak krijgen. • Het teruggeven van Wmo taken is vooralsnog niet aan de orde.
Voorstel:	Alle moties af te doen en de actuele onderdelen van deze moties onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Bezwaarschriften WOZ
Motie en indiener:	Motie Boxmeer e.a.: “Bezwaarschriften WOZ via no-cure-no-pay kosten de gemeenten veel tijd en geld!” (ALV juni 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Verzoek aan bestuur: - “no cure no pay (ncnp)-bureaus” toe te voegen aan lobby-agenda VNG - wetgeving omtrent bezwaarschriften tegen WOZ-beschikkingen aan te passen zodat aantrekkelijkheid van het verdienmodel voor de ncnp-bureaus wordt beëindigd en gemeenten verlost worden van een forse, onnodige kostenpost en grote problemen in de uitvoering van de Wet WOZ en belastingheffing.
Verantwoording:	Als vervolg op het rapport van het WODC over deze materie heeft nader onderzoek plaatsgevonden door de Waarderingskamer en in opdracht van de VNG door het COELO (Rijksuniversiteit Groningen). Daaruit blijkt o.a. aan dat particuliere burgers niet beter af zijn door bezwaar in te laten dienen door een no cure - no pay bureau. Daarnaast blijkt dat er geen financiële prikkel is om kwalitatief goede bezwaren in te dienen (en kansrijke gevallen te selecteren), maar dat winstmaximalisatie plaats vindt door voor steeds meer zaken (met steeds lagere succeskans) bezwaar aan te tekenen. De problematiek en deze onderzoeksresultaten zijn bij de betrokken bewindslieden aangekaart, onder andere in het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen. Daarnaast hebben ambtelijke gesprekken plaatsgevonden tussen de VNG en de ministeries van Financiën, BZK en JenV De ministeries hebben ook Ronde Tafelgesprekken gefaciliteerd met – naast de VNG -de branchevereniging van no cure no pay bureaus, de Landelijke Vereniging voor Lokale Belastingen, de rechterlijke macht, de Waarderingskamer, de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, de Unie van Waterschappen en de Belastingdienst.

Onderwerp:	Bezwaarschriften WOZ
Verantwoording:	De verwachting is dat de betrokken ministeries in de maand juni de resultaten met de Tweede Kamer zullen delen. Daarbij zal ook worden aangegeven dat – naast een aantal andere zaken - op korte wijziging van de regelgeving – wordt voorbereid: met name het Besluit proceskostenvergoeding bestuursrecht. De VNG heeft op basis van de rapportages, en met inbreng van de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen, concrete voorstellen voor deze wijziging gedaan, die enerzijds recht doen aan het belang van rechtsbescherming, maar anderzijds de geschetste perverse prikkels wegneemt en het op bovenmatige "kostenvergoeding" verdienmodel aanpakt. Bij implementatie van deze voorstellen is de motie uitgevoerd. Overigens blijven we in gesprek met de Vereniging Rechtsbescherming Lokale Belastingen (VRLB). Dat is de branchevereniging van de no cure no pay bureaus, die als lobbyorganisatie richting landelijke politiek opereert. Wellicht blijkt het in de toekomst mogelijk om met de bij de branchevereniging aangesloten bedrijven standaardafspraken te maken.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Sociaal domein

Onderwerp:	Kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid
Motie en indiener:	Motie “Doorbraak forceren voor het bevorderen van kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid in onze gemeenten” van Hengelo (ALV juni 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Verzoekt het bestuur: • de oproep voor een langjarige integrale landelijke aanpak met een passend structureel financieel arrangement om echt een doorbraak te kunnen forceren te ondersteunen, zodat kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid bevorderd wordt in alle grote, middelgrote en kleine gemeenten die te maken hebben met deze problematiek • daartoe in overleg te gaan met gemeenten en BZK om te komen tot een passend programma waarin de criteria geobjectiveerd worden waarmee recht wordt gedaan aan het feit dat bovengenoemde problematiek in veel gemeenten om aanvullende ondersteuning vanuit het rijk vraagt • daarmee uit te spreken dat het recht op kansengelijkheid van een gezin of een jongere in iedere gemeente evenveel waard is.
Toelichting	Op de ALV van juni 2021 is de motie Hengelo aangekomen om kwetsbare wijken landelijk aan te pakken. Al eerder (zomer 2020) hebben de burgemeesters in de manifestgebieden gepleit voor een gebiedsgerichte aanpak en passende financiering en regelgeving daarvoor. In het nieuwe kabinet is minister De Jonge verantwoordelijke hiervoor en overlegt met 15 gemeenten over de aanpak in 16 kwetsbare wijken in het kader van het programma leefbaarheid en veiligheid. In het coalitieakkoord wordt het belang van een gebiedsgerichte aanpak onderschreven, maar is er geen rechtstreeks geld uitgetrokken voor een gebiedsgerichte aanpak in de kwetsbare wijken/gebieden. (Extra) financiering van een gebiedsgerichte aanpak in kwetsbare gebieden moet dus komen uit de rijksbegroting 2022 e.v. en andere kabinetsfinanciering zoals: • de rijke schooldag voor de meest kwetsbare scholen en kinderen (OCW) • volkshuisvestingsaanpak/aanpak aandachtsgroepen (BZK) • armoede en schuldenaanpak (SZW) • preventie aanpak ondermijning en jeugdcriminaliteit, via de claims vanuit Pact voor de Rechtsstaat en Preventie met Gezag van het Strategisch Beraad Ondermijning (SBO) (V&J) • regiomiddelen

Verantwoording:	<u>Inzet VNG</u> De VNG heeft overleg gevoerd met BZK over de objectieve criteria en een te ontwikkelen programma Leefbaarheid en Veiligheid. De VNG heeft erop aangedrongen om naast de objectieve criteria voor leefbaarheid- en veiligheidsvraagstukken ook sociaaleconomische criteria te gebruiken. Daarbij hebben we vooral gewezen op de <u>recent verschenen data over de sociaal economische status/welvaart, opleidingsniveau en arbeidsmarktdeelname</u>. We hebben BZK gevraagd op basis van deze data (en mogelijk andere relevante data) tot een nieuwe lijst met aandachtsgebieden te komen die een rol krijgt bij de prioritering. BZK heeft toegezegd met een hernieuwd voorstel te komen. In het programma Leefbaarheid en Veiligheid staan twee sporen centraal. Het eerste spoor betreft een verkenning en - waar nodig en mogelijk - benutting van integrale ontwikkelingsmogelijkheden in grotere (stedelijke) vernieuwingsgebieden. Deelname aan dit eerste spoor betekent voor de deelnemende gemeenten ook - Cofinanciering, - Onafhankelijk programmabureau, - Bereidheid om de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp) toe te passen - Burgemeester als onafhankelijk voorzitter - Commitment voor 20 jaar - Instemming raad - Herstructurering indien nodig. Het tweede spoor betreft een verkenning en toepassing van gebiedsgerichte handelingsperspectieven. Daarbij wordt de aandacht nadrukkelijk niet beperkt tot de in spoor 1 centraal gestelde stedelijke vernieuwingsgebieden. Dit wordt uitgewerkt in de kabinetsbrief over het programma leefbaarheid en veiligheid. De VNG is hierbij betrokken. Naast de betere uitlegbaarheid van de keuze voor de gebieden (zie hierboven) dringt de VNG aan op: - Grotere inzet op de doorvertaling van geleerde lessen naar alle gemeenten; - Versnelde doorontwikkeling en in procedure brengen van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbzgp). Deze wet is potentieel een krachtig instrument voor een gebiedsgerichte aanpak; - Verdeling van budgetten uit ter beschikking staande financiële middelen niet sec op de 16 te richten, maar naar die gemeenten/gebieden/buurten waar de desbetreffende problematiek bovengemiddeld groot/het grootst is (zie hierboven). De grotere uitlegbaarheid hiervan zal het draagvlak voor de aanpak vergroten. Inmiddels is - mede op instigatie van de VNG- afgesproken dat financiële middelen vanuit het Volkshuisvestingsfonds (VHF) en de Woningbouwimpuls (Wb) in principe voor alle gemeenten beschikbaar zijn. Over de vormgeving van

Onderwerp:	Kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid
	het VHF en de Wbi zijn gemeenten en VNG betrokken. Nog voor de zomer van 2022 wordt een internetconsultatie gehouden. Geleerde lessen uit de gebiedsaanpak kunnen in de toekomst ook worden gedeeld via het SBSD en/of samenwerkingsplatform sociaal domein. De VNG streeft ook naar een herkenbare vertegenwoordiging vanuit het programma leefbaarheid en veiligheid in de VNG governance. Dit wordt meegenomen bij de inrichting van de nieuwe commissies. BZK onderzoekt de mogelijkheid voor een herkenbare vertegenwoordiging van de VNG in de governance van het programma.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Onderwijshuisvesting/ventilatie schoolgebouwen
Motie en indiener:	Motie “Onderwijshuisvesting/ventilatie schoolgebouwen” van Kerkrade (ALV 13 januari 2022)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Roept bestuur op om: -Met hoge prioriteit met kabinet en parlement in gesprek te gaan over financiële maatregelen passend bij de gestelde subsidievoorwaarden en brede klimaatdoelen, zodat gemeenten in overleg met het onderwijs op verantwoorde manier uitvoering kunnen geven aan stappen voor frissere en duurzamere schoolgebouwen.
Verantwoording:	De VNG heeft samen met de sectorraden afspraken met de minister gemaakt over de aanpak van ventilatie in scholen, waarvoor een regeling voor maatwerkoplossingen wordt uitgewerkt. Tevens is afgesproken snel verder te spreken over de aanpak van de verouderde voorraad schoolgebouwen. Over het interdepartementale beleidsonderzoek (IBO) 'Een vak apart. Een toekomstbestendig onderwijshuisvestingstelsel' organiseert de vaste Kamercommissie voor OCW een technische briefing en een rondetafelgesprek. De VNG zal de noodzakelijk voor extra middelen vanuit het rijk benadrukken. In aanloop naar de behandeling van het IBO zijn er de nodige contacten met de Kamerfracties.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Onderwijshuisvesting
Motie en indiener:	Motie Noordoostpolder “Bekostiging onderwijshuisvesting” (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	- Hoge prioriteit te geven aan de lobby voor de benodigde financiële middelen om te kunnen voldoen aan wettelijke eisen, verbetering van het binnenmilieu en verduurzaming van onderwijsgebouwen. - Hiertoe in gesprek te gaan met kabinet en parlement met als inzet een toezegging voor het beschikbaar stellen van deze financiële middelen. - Er voor te waken dat deze noodzakelijke extra financiering niet ten koste gaat van andere onderdelen van de algemene uitkering.
Verantwoording:	Verantwoording is gelijk aan die op de hiervoor behandelde motie “Onderwijshuisvesting/ventilatie schoolgebouwen” van Kerkrade
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Inburgering
Motie en indiener:	Motie Almere e.a. over het nieuwe inburgeringstelsel (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	De VNG wordt gevraagd om zich in te zetten voor een uitvoerbaar en betaalbaar inburgeringstelsel. Enerzijds door te blijven aandringen op een onafhankelijk kostenonderzoek onder gezamenlijk opdrachtgeverschap naar de financiële gevolgen van het nieuwe stelsel. De motie noemt hierbij expliciet commitment vanuit het Rijk aan de uitkomsten van het onderzoek. Anderzijds door ervoor te zorgen dat het Rijk de gesignaleerde knelpunten bij het uitvoeren van de regierol serieus oppakt.
Verantwoording:	De wet Inburgering is in werking getreden. Er zijn afspraken over financiën gemaakt. Onderdeel dat in de voorjaarsnota duidelijk moet worden zijn de extra middelen voor de Onderwijsroute (die incidenteel voor dit jaar wel zijn toegekend). Wanneer deze middelen beschikbaar zijn gesteld is voldaan aan de inzet die in motie staat en kan de motie afgedaan worden. Hierbij geldt nog steeds dat VNG op basis van eerdere afspraken terug kan komen op kostenontwikkelingen en zich inzet voor oplossen van knelpunten
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Moties Klimaatakkoord

Onderwerp:	Financiering energietransitie gemeenten
Motie en indiener:	Motie “Financiering Energietransitie in gemeenten” van Soest (ALV 13 januari 2022)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan het bestuur om: Met het rijk toe te werken naar evenwicht in bestuurlijk-financiële verhoudingen om doelen Klimaatakkoord te halen. Daartoe afspraken te maken met rijk en over de voortgang te rapporteren in ALV juni 2022.
Verantwoording:	VNG en het Rijk hebben afspraken gemaakt over de vergoeding van de uitvoeringslasten. Om te komen tot een beter evenwicht in de taken en bevoegdheden zijn in het kader van het bestuursakkoord tussen de verschillende overheden nadere afspraken opgesteld. Zie ook het ALV-voorstel bestuurlijke afspraken klimaat & energie en de bijbehorende bijlagen.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Elektriciteitsnetwerk geschikt maken voor de energietransitie
Motie en indiener:	Motie Amersfoort “Met prioriteit het elektriciteitsnetwerk geschikt maken voor de energietransitie”.
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan bestuur om: - Problematiek netwerkcongestie onder aandacht te brengen van Tweede Kamer en ministerie EZK - EZK en Financiën te verzoeken om binnen 6 maanden met Tennet plan van aanpak op te stellen en hier met prioriteit uitvoering aan te geven.
Verantwoording:	VNG heeft samen met rijk, netbeheerders en IPO de problematiek verder in kaart gebracht en oplossingen voorgedragen. Een actieplan is mede door de VNG opgesteld en ondertekend en aan de Tweede Kamer aangeboden. Het actieplan is momenteel in uitvoering. Partijen werken daarin samen aan snellere doorlooptijden, betere samenwerking en afstemming, programmering en prioritering. Er is een "groeidocument" over integraal programmeren opgeleverd en er vinden op 3 plaatsen in het land pilots plaats gericht op versnelling. Om het integraal werken aan de netcapaciteit te versterken, wordt een nationaal programma ingericht, momenteel wordt de kwartiermakersfase daarvoor ingericht.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Compenseren netwerkproblematiek energietransitie
Motie en indiener:	Motie “Compenseren netwerkproblematiek energietransitie” van Ooststellingwerf e.a. (ALV 13 januari 2022)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan bestuur om rijk aan te dringen op: - Verlenging salderingsregeling voor particulieren in probleemgebieden met beperkte netcapaciteit die zonnepanelen op hun dak plaatsen en vanaf 2023 beoogde afbouw op te schorten - Netwerkbedrijven mogelijkheid te geven te investeren in alternatieven - Subsidieregelingen voor lokale projecten in regio’s met netwerkproblemen, op moment dat er weer aansluitmogelijkheden beschikbaar zijn, onder nu geldende condities aan te bieden.
Verantwoording:	De beoogde afbouw van de salderingsregeling is naar achteren geschoven. Het verzoek om subsidieregelingen onder huidige condities aan te bieden zodra er weer aansluitmogelijkheden zijn, is onder de aandacht gebracht van het rijk.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Uitvoeringskosten gemeenten Klimaatakkoord
Motie en indiener:	Motie “Uitvoeringskosten gemeenten Klimaatakkoord” van Eindhoven en Groningen (ALV 13 januari 2022)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Roept het bestuur op in gesprek te gaan met rijk over: - Verhouding van verhoogde doelstelling en ambitie voor CO2-reductie in 2030 in coalitieakkoord t.o.v. ROB-advies en onderzoek naar uitvoeringskosten voor Klimaatakkoord van gemeenten - Verdeling uitvoeringsmiddelen onder decentrale overheden en planbureaus en vertraagde ingroeipad ten opzichte van ROB-advies - Rol gemeenten in uitvoering Klimaatakkoord.
Verantwoording:	Uitgangspunt voor VNG zijn de afspraken uit het Klimaatakkoord. Gemeenten hebben zich niet gecommitteerd aan de verhoogde doelstellingen uit het coalitieakkoord. Eventuele aanscherping van de ambities voor gemeenten gaat waar nodig gepaard met aanvullende uitvoeringsmiddelen. Het thema 'uitvoeringsmiddelen’ is iedere keer besproken bij ambtelijke en bestuurlijke contacten tussen rijk en VNG. In het bestuursakkoord is dit een belangrijk onderdeel.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Gezamenlijke communicatie Regionale Energiestrategieën
Motie en indiener:	‘Regionale Energiestrategieën: Wind in de zeilen en schouder aan schouder’ van Amersfoort (BALV 2019)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Deze motie roept op om: - Ervoor te zorgen dat het Rijk zich meer zichtbaar achter de doelen van het klimaatakkoord en de RES schaart. Zodat het duidelijk wordt dat niet alleen lokale bestuurders voor duurzame energie gaan maar dat dit een ambitie is van gemeenten, provincie en rijk om daarmee het gezamenlijke doel te behalen - Erop aandringen dat bewindslieden in media-optredens en bij werkbezoeken de noodzaak tot het opwekken van elektriciteit met zonnepanelen en windmolens blijven benadrukken.
Verantwoording:	Het thema wordt iedere keer besproken bij ambtelijke en bestuurlijke contacten tussen rijk en VNG. In het bestuursakkoord is dit een belangrijk onderdeel
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Opwekkingssoorten Regionale Energiestrategieën
Motie en indiener:	‘Uitbreiding RES energieopwekkings-soorten’ van Buren (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Deze motie roept op om: - bij een eerste mogelijkheid tot actualisatie van het Klimaatakkoord bij het Rijk aan te dringen op verbreding van de RES-systematiek in het Nationaal Programma na 2030 met meerdere energie opwekkingsmogelijkheden naast zon en wind, waaronder waterkracht - met spoed met het Rijk in overleg te treden om te zorgen voor, tussen nu en de formele wijziging van de warmtewet, een werkend handelingsperspectief voor gemeenten om de doelstellingen van het klimaatakkoord mogelijk te maken.
Verantwoording:	Een actualisatie van het Klimaatakkoord is nog niet aan de orde. Over het al dan niet verbreden van de RES met andere thema's wordt regelmatig gesproken met de andere RES-partners. Dat is nu bijvoorbeeld ook het geval met groen gas. Daarbij wordt steeds de afweging gemaakt of het passend is bij het RES-proces (of wellicht beter elders), maar ook of en in hoeverre het past bij de capaciteit en prioriteiten bij NPRES (workload). T.a.v. het handelingsperspectief voor gemeenten is grote voortgang geboekt. Bij de gesprekken over de Warmtewet staat het rijk nu open voor de wens van VNG en IPO om ook publieke sturing op sturing op warmtenetten onderdeel te laten zijn van de diverse modellen. Het wetsvoorstel wordt hier op aangepast. Ook is inmiddels een wetvoorstel "gemeentelijke instrumenten warmtetransitie" in consultatie gebracht: deze wet regelt de gemeentelijke aanwijsbevoegdheid voor aardgasvrije buurten, wijken en dorpen.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Klimaatakkoord financiële randvoorwaarden
Motie en indiener:	‘Financiële randvoorwaarden Klimaatakkoord II’ van Assen (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Gelet op de inzet van gemeenten op het Klimaatakkoord en de bevindingen van de Raad voor het Openbaar Bestuur over de decentrale uitvoeringslasten, wordt het bestuur opgedragen: o.b.v. het ROB-rapport met het rijk in gesprek te gaan over reële/volledige compensatie van de uitvoeringslasten; het onderwerp mee te nemen in de kabinetsonderhandelingen; de uitkomsten vast te leggen in een bestuurlijk akkoord; aandacht te behouden voor de kosten van andere partijen en de noodzaak van deugdelijke wet- en regelgeving.
Verantwoording:	Het nieuwe kabinet heeft middelen opgenomen voor de uitvoeringslasten t/m 2030. Dit zijn de middelen voor de 49% CO2-reductie doelstelling. Een eventueel hogere ambitie van 55% is hiermee niet gedekt. In de verschillende (ambtelijk & bestuurlijk) gesprekken met het rijk is dit ook uitgedragen. Voor 2022 stelt het rijk via een kasschuif aanvullende middelen beschikbaar. Zie voor meer informatie het ALV-voorstel bestuurlijke afspraken klimaat & energie incl. bijlagen.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Klimaatakkoord en financiële randvoorwaarden
Motie en indiener:	‘Garantie op financiële randvoorwaarden nodig om uitvoering door gemeenten over de gehele eerste tranche tot 2030 nu te starten’ van Zaanstad (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie constateert dat het Klimaatakkoord overeenkomt met gemeentelijke ambities. Wel willen gemeenten gelet op de opstapeling van taken ruimte houden om, afhankelijk van de uitkomsten artikel 2-onderzoek, de afspraken uit het klimaatakkoord als onuitvoerbaar te bestempelen. Het bestuur wordt opgedragen hiertoe: • met het Klimaatakkoord in te stemmen waarbij borging van essentiële randvoorwaarden voor gemeenten voorwaardelijk is voor de uitvoering; • naar het Rijk duidelijk te maken dat er na het artikel 2-onderzoek financiële middelen komen om de volledige uitvoeringskosten te dekken;
Inhoud/oproep: (samengevat)	• met het Rijk in gesprek te gaan over de uitvoering van het Klimaatakkoord om zowel de financiële als de wettelijke randvoorwaarden voor gemeenten te borgen en dit vast te leggen in interbestuurlijke afspraken; • over voortgang te rapporteren op de ALV van juni 2020; • uiterlijk op de ALV van 2021 over het artikel 2-onderzoek en de voortgang van het Klimaatakkoord te rapporteren.

Onderwerp:	Klimaatakkoord en financiële randvoorwaarden
Verantwoording:	Het artikel-2, ROB, onderzoek is afgerond. Het nieuwe kabinet heeft tot 2030 voorzien in de uitvoeringslasten. Het aangepaste wetsvoorstel Wet Collectieve Warmtevoorzieningen, waarbij het ministerie voor E&K het voornemen heeft een publieke marktordening op te nemen in het wetsvoorstel, zal volgens planning in juli aangeboden worden voor advies aan de Raad van State. Het wetsvoorstel 'gemeentelijke instrumenten warmtetransitie', met daarin opgenomen een aanwijsbevoegdheid voor gemeenten om aardgaslevering door de netbeheerder te beëindigen, is in consultatie.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Klimaatakkoord Warmtewet en -transitie
Motie en indiener:	'Regie op de Warmtetransitie' van Deventer (ALV 2020/BALV2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	1. Motie 2 van BALV 29/11/2019 wordt teruggetrokken 2. De motie 'regie op warmtetransitie' draagt het bestuur op om met het Rijk afspraken te maken om te komen tot een integrale energiewetgeving en de daarbij behorende financiering van dit integrale energiesysteem. Het doel daarvan is om een bijdrage te leveren aan de woonlastenneutraliteit. Daarbij gaat het ook om de regierol van gemeenten te borgen in de wijkaanpak.
Verantwoording:	De decentrale overheden hebben in juli 2021 'geen ja' gezegd tegen het voorstel Wet collectieve warmtevoorziening (hierna: 'wetsvoorstel WCW'). Inmiddels is grote vooruitgang geboekt. Bij de gesprekken over een nieuwe Warmtewet heeft de Minister voor E&K het voornemen in het wetsvoorstel Wet Collectieve Warmtevoorzieningen een publieke marktordening op te nemen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wens van VNG om redenerend vanuit het integrale energiesysteem publieke sturing en borging van de publieke belangen (energierechtvaardigheid, betaalbaarheid, duurzaamheid, betrouwbaarheid) bij collectieve warmte mogelijk te maken. Ook is inmiddels een wetsvoorstel ""gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (wgiw) in consultatie gebracht: die wet geeft gemeenten de bevoegdheid om aardgasvrije buurten, wijken en dorpen aan te wijzen, als onderdeel van de regierol. In het kader van de wgiw is gesproken over woonlastenneutraliteit. Met rijk is afgesproken om de definitie uit te werken in een handreiking waarin ook wordt beschreven hoe de woonlastenneutraliteit op diverse manieren kan worden bereikt (want het is niet een generieke garantie voor iedereen, maar hangt ook samen met slim programmeren door gemeenten). Die handreiking wordt momenteel opgesteld.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Omgevingswet

Onderwerp:	Bijdrage beheerskosten DSO-LV – uitstel Omgevingswet
Motie en indiener:	Motie “Bijdrage beheerskosten DSO-LV – uitstel Omgevingswet” van Moerdijk (ALV 13 januari 2022)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Roept het bestuur op om: • Met de minister in overleg te treden en toelichting te vragen op betaalde bijdragen aan beheerskosten van DSO door gemeenten • De minister te vragen om aanpassing van in beheersovereenkomst opgenomen data voor verhoging van bijdrage • Deze in lijn te brengen met nieuwe inwerkingtredingsdata, alsmede kennis en inzichten van huidige ontwikkelniveau DSO.
Verantwoording:	De VNG heeft de invulling van haar verantwoordelijkheid hier opgeschaald. Er is actieve aandacht voor het vraagstuk van de kostenbeheersing in het OGB (Opdrachtgevend Beraad) – Beheer, en ook in het OGB-Inwerkingtreding. In opdracht van de Koepels is een audit gestart naar de effectiviteit van de kostenbeheersingsmaatregelen bij de DSO-beheer organisatie. De VNG neemt actief deel aan de begeleidingscommissie van deze audit. De onderzoekers hebben een eerste set aanbevelingen gedaan en het tweede deel van het onderzoek wordt op korte termijn afgerond. De beheerbegroting voor 2022 is opgeleverd en valt binnen de meerjarige budgettaire kaders van de interbestuurlijke beheerbijdrage. Voor de begroting van 2023 wordt actief gestuurd op een vlottere procesgang, waarbij in het najaar een sluitende begroting wordt verwacht.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Omgevingswet **Onderwerp:**	**Budgetneutrale overgang Omgevingswet – actualisatie opvolging**
Motie en indiener:	<u>1. Motie “Betrouwbaarheid datum inwerkingtreding en compensatie kosten uitstel Omgevingswet” van Moerdijk (ALV 2021)</u> Oproep aan bestuur om: 1. Alles in het werk te stellen om te zorgen dat de nieuwe datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet écht de allerlaatste keer is dat sprake is van uitstel. Daarbij moet voldaan worden aan de volgende voorwaarden: a. Maak hard en concreet en zorg voor afspraken in overleg met de minister dat de nieuwe datum betrouwbaar is. b. Zorg voor een einde aan de onzekerheid doordat instrumenten, informatie en financiën op orde zijn en dat er helderheid komt over voortslepende vragen en processen en vooruitgeschoven vraagstukken vóór inwerkingtreding van de wet. c. Zorg voor een betrouwbare, werkbare en haalbare datum met een werkbaar en goed functionerend DSO. 2. Alles te doen wat in zijn macht ligt om de minister ertoe te bewegen dat de stijgende invoeringskosten voor gemeenten worden gecompenseerd. Wij maken daarbij onderscheid tussen: a. Compensatie van de invoeringskosten in het jaar 2022, om het vele werk dat in jaar van inwerkingtreding moet worden gedaan voor een verantwoorde start van de wet. De VNG bepaalt een passende hoogte van het bedrag rekening houdend met de resultaten van het KPMG rapport waarin en bedrag van 150 mln wordt genoemd n.a.v. het 1e jaar uitstel. b. Voorlopige compensatie op de vastgestelde financiële evaluatiemomenten gedurende de 10 jaar na inwerkingtreding, te weten in 2022, 2023 en 2027, indien op die momenten uit de berekeningen blijkt dat de 10 jaar terugverdientijd niet gehaald wordt. <u>2. Motie “Budgetneutrale overgang Omgevingswet” van Noordoostpolder (ALV 2020)</u> De motie vraagt het VNG bestuur: - de gemeenten te consulteren over de financiële effecten van de Omgevingswet, bijvoorbeeld in een (bijzondere) algemene ledenvergadering, in 2021 op basis van de kostenraming, en over de daadwerkelijke kosten op de belangrijke momenten in het interbestuurlijke financiële proces tot 2027. - daarbij het uitgangspunt te bevestigen dat de overgang naar de Omgevingswet voor gemeenten op middellange termijn (<10 jaar) budgetneutraal moet kunnen verlopen en een beroep op het Rijk te doen om extra middelen ter beschikking te stellen als blijkt dat deze budgetneutrale overgang voor gemeenten onhaalbaar is

Verantwoording:	<u>Ten aanzien van 'Betrouwbare datum inwerkingtreden':</u> In het Bestuurlijk Overleg met de minister van BZK van 26 mei 2021 is de inwerkingtredingsdatum verschoven naar 1 juli 2022 onder de afspraak dat het verantwoord is om de Omgevingswet op die datum in te voeren mits tijdig aan een aantal collectieve voorwaarden is voldaan (voldoende oefen/inregeltijd; voldoende werkend stelsel; TAM's beschikbaar; gebruiksvriendelijkheid en dienstverlening aan burgers en ondernemers blijft overeind; voldoende financiële middelen beschikbaar). In het meest recente BO van 8 december 2021 is nogmaals gezamenlijk de steun uitgesproken voor inwerkingtreding per 1-7-2022, met dien verstande dat VNG heeft bepleit dat gemeenten alleen op een verantwoorde manier en met een voldoende werkend stelsel in werking willen treden. De VNG, het IPO, de Unie van Waterschappen hebben in het bestuurlijk overleg van 27 januari 2022 opnieuw met de minister gesproken over de datum van invoering van de Omgevingswet. Hierbij zijn alle signalen en aandachtspunten aan de orde gesteld en kwam naar voren dat er meer tijd nodig is om verder te werken aan de stabiliteit van de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet, het DSO-lv. Zodat op basis van een stabiel en functionerend stelsel, goed kan worden geoefend en de nieuwe manier van werken kan worden ingeregeld. Daarbij vonden alle partijen het van groot belang dat de dienstverlening aan burgers en bedrijven niet in het geding komt en dat gebiedsontwikkeling doorgang kan vinden. Minister Hugo de Jonge (VRO) heeft in goed overleg met de uitvoeringsorganisaties uiteindelijk besloten om de datum voor inwerkingtreding van de Omgevingswet vast te stellen op 1 januari 2023. De VNG heeft eerder al aangedrongen op het voorhangen van het Inwerkingtredings-KB. Eind februari jl. heeft de minister het KB voorgehangen. Samen met de bestuurlijke partners heeft de VNG afspraken gemaakt over het versterken van de serviceketen en het inrichten van het calamiteitenmanagement. Hiermee zorgen we voor een verhoogde dijkbewaking zodat we voor, tijdens en na de inwerkingtreding paraat staan om bevoegde gezagen en andere ketenpartners zo goed mogelijk te ondersteunen bij zaken die zich voor kunnen doen. Verder heeft VNG een actieve rol bij het IKT (Indringend Ketentesten). Het IKT test alle relevante ketens in het DSO incl. het aandeel van lokale ICT-leveranciers. Het IKT komt voort uit het eerdere advies van AC ICT. Op deze wijze ziet VNG er op toe, dat er zekerheid komt over een werkbaar en goed functionerend DSO. Tot slot blijft de VNG aandacht vragen voor duidelijkheid over financiële compensatie en terugverdienperiode van de stelselwijziging. <u>Ten aanzien van 'Compensatie / budgetneutrale overgang':</u> Het VNG bestuur heeft de afgelopen tijd de in de moties geadresseerde problematiek bij de Minister en het Ministerie onder de aandacht gebracht. Dat heeft tot de volgende resultaten geleid:

Omgevingswet **Onderwerp:**	**Budgetneutrale overgang Omgevingswet – actualisatie opvolging**
	• De initiële claim voor compensatie van EUR 150 miljoen voor het gemeentelijk domein wordt gehonoreerd. Hierover wordt in de meicirculaire gecommuniceerd en verwacht wordt dat de compensatie in de septembercirculaire wordt geëffectueerd. Deze compensatie is onderdeel van een groter pakket voor de jaren 2022-2025, zoals in de coalitiebegroting is weergegeven. • Eerder is al de termijn voor bepaling van budgetneutraliteit door de Minister bevestigd op 10 jaar. De komende tijd moet worden ingezet op een nauwkeurige monitoring van de effecten van de stelselwijziging ná inwerkingtreding. De VNG maakt hierover interbestuurlijk afspraken, en houdt uitdrukkelijk de mogelijkheid open om op basis van de monitor-uitkomsten, het gesprek te voeren over aanvullende compensatie.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Fysieke leefomgeving

Onderwerp:	Eerlijk speelveld woningbouwfonds
Motie en indiener:	Motie “Eerlijk speelveld woningbouwfonds” De Bilt en Zeist namens M50 (ALV 13 januari 2022)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Roept bestuur op om zich in te zetten voor: 1. Rijksfinanciering voor gemeenten 2. Meer ondersteuning rijk bij realiseren woon- en bouwagenda 3. Minder drempels en criteria voor fondsenaanvraag en versterken van bestaande initiatieven, zoals Woondeals 4. Quickscan of duidelijk weegmoment voorafgaand aan fondsenaanvraag 5. Meer flexibiliteit bij aanvragen omvorming winkels en bedrijventerreinen 6. Integrale aanpak wonen en bereikbaarheid waarbij door optimalisering van (h)ov (inclusief stations) efficiënte woningbouw kwalificeert.
Verantwoording:	Gemeenten en de VNG waren onaangenaam verrast door de uitname uit het gemeentefonds van 1,6 mld. ten behoeve van de financiering van de woningbouwimpuls (Wbi) en het Volkshuisvestingsfonds (VHF). Over de financiële positie van gemeenten in de breedte vindt overleg plaats met het kabinet. <u>Inzet VNG</u> In reactie op het programma Woningbouw van de minister voor VRO heeft de VNG gepleit voor een robuuste ondersteuning van gemeenten. De VNG participeert in de Taskforce Nieuwbouw Woningcorporaties. De VNG is betrokken (samen met diverse gemeenten, groot en klein) bij de ontwikkeling van de Wbi en VHF. Onze inzet is conform deze motie. We pleiten bijvoorbeeld bij de Wbi voor een lagere ondergrens aan het te bouwen aantal woningen (was 500, wij willen 200) en voor een zo eenvoudig mogelijke aanvraagprocedure en inzicht in de vraag of gemeenten een poging kunnen doen om met redelijk succes een aanvraag in te kunnen dienen of niet. Er komt nog voor de zomer 2022 een internetconsultatie over de Wbi en het VHF.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Vergroening woningbouwopgave
Motie en indiener:	Motie “Vergroening woningbouwopgave” van Eindhoven (ALV 13 januari 2022)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Constaterende dat: - Het bij woningbouwopgave onvoldoende lukt om capaciteit en geld vrij te maken voor een gezonde, groene en natuurinclusieve leefomgeving - Behoefte bestaat aan financiële ondersteuning en aanscherping regels Iedere gemeente hierin zelf stappen kan zetten. Roept bestuur op om: - Dit actief uit te dragen in gesprekken met rijk, samen ondersteuning te regelen en te onderzoeken hoe instrumentarium kan worden aangepast.

Onderwerp:	Vergroening woningbouwopgave

Verantwoording:	Naar aanleiding van de motie van de ALV op 13 januari zijn gesprekken met ministeries van LNV en BZK voortgezet. Ook zijn gesprekken met een aantal van de koplopergemeenten geïntensiveerd.
	
	De uitwerking van de motie wordt al meegenomen in de reguliere VNG-inzet op verschillende onderdelen, waaronder:
	• **Klimaatadaptatie (en klimaatbestendig bouwen)**
	  ○ Klimaatbestendig groen is reeds onderdeel van het VNG Position paper klimaatadaptieve gemeenten. We nemen dit nadrukkelijk mee in de uitwerking.
	  ○ De bouwopgave waar we voor staan moet specifiek ook aandacht hebben voor klimaatadaptatie, groen en gezondheid. VNG is over kaders in gesprek met het rijk.
	  ○ Er lopen gesprekken i.h.k.v. klimaatadaptatie en de financiering van groen. Dit doen we samen met andere gemeentelijke netwerken, en de City Deal Openbare Ruimte.
	  ○ De handreiking decentrale regelgeving klimaatbestendig bouwen en inrichten wordt geactualiseerd, waaronder ook met een hoofdstuk groen/natuurinclusief.
	• **Woningbouwopgave**
	  ○ Bepleiten van bestedingsmogelijkheid Wbi aan kosten voor openbare ruimte en groen.
	  ○ Gesprekken over mogelijkheden om te sturen op ontwikkelaars, bijv. via regels in het Bouwbesluit en straks het BBL.
	• **Gezonde leefomgeving**
	  ○ We hebben een VNG-position paper gezonde leefomgeving gepubliceerd, waarin specifiek aandacht is voor de rol en het belang van groen.
	  ○ Als uitwerking van het position paper kijken we naar instrumenten die gemeenten al hebben voor het werken aan de gezonde leefomgeving. Vanzelfsprekend wordt ook gekeken naar de instrumenten die gemeenten zelf al hebben voor groen in de openbare ruimte.
	  ○ Er is een ambtelijk netwerk gezonde leefomgeving die alle onderwerpen van de gezonde leefomgeving bespreekt. Groen in de openbare ruimte is daar onderdeel van.
	  ○ VNG is nauw betrokken bij de programmaopzet van het VWS-programma groene en gezonde leefomgeving (PGGL), waarin groen op meerdere manieren als positieve invloed op de gezondheid wordt gezien.

Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Verpakkingen
Motie en indiener:	Motie “Stop met sturen aan de achterkant” van Hilversum (ALV juni 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	De indiener draagt het VNG bestuur op om het uitbreiden van de producentenverantwoordelijkheid voor consumptiegoederen en verpakkingen als uitgangspunt over te nemen en te gebruiken in de gesprekken met het Rijk, zodat dit wordt opgenomen in nieuw Rijksbeleid.
Verantwoording:	Het uitbreiden van producentenverantwoordelijkheid voor consumptiegoederen en verpakkingen is en wordt vanaf nu blijvend als standpunt meegenomen in de gesprekken met het Rijk. Daarnaast heeft de VNG opdracht verstrekt aan CE Delft, om te onderzoeken welke rol gemeenten in dit kader kunnen spelen en hoe het Rijk maatregelen zou kunnen treffen die voor gemeenten leiden tot een meer toekomstbestendig, circulair, beheersbaar en betaalbaar afvalinzamelsysteem. De verwachting is dat het onderzoeksrapport komende zomer wordt afgerond en in augustus 2022 wordt gepubliceerd. Tot slot wordt via lobby actief ingezet op het landelijk onder de aandacht brengen van het probleem en een dekkende producentenverantwoordelijkheid aan te dragen als instrument voor het realiseren van een toekomstbestendig en betaalbaar afvalbeheersysteem.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Verpakkingen
Motie en indiener:	Motie Wierden en Losser: motie “Voorkomen massale afkeur van verpakkingsmateriaal” (ALV juni 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan het bestuur om op basis van een aantal uitgangspunten (zie volledige motie) in de gesprekken met het Rijk en andere partijen inzake inzameling en verwerking van afval om de verwerking zo circulair mogelijk te laten verlopen.
Verantwoording:	Voor de acceptatie (en daarmee het kunnen ontvangen van de geldende kostenvergoeding) van door gemeenten ingezameld huishoudelijk PMD-afval, is een beoordelingsprotocol vastgesteld. Dit protocol maakte onderdeel uit van de door de ALV vastgestelde Ketenovereenkomst Verpakkingen 2020-2029 en is leidend voor alle gemeenten die PMD-afval aan de bron (bij huishoudens) inzamelen. Naar aanleiding van de ontstane situatie van massale afkeur (en het daarmee niet kunnen ontvangen van een kostenvergoeding) in de Twentse gemeenten én een oplopende discussie over de kostenvergoeding voor 2022, heeft de VNG de gesprekken met het Afvalfonds Verpakkingen geïntensiveerd. In deze gesprekken staat naast het bijstellen van de kostenvergoeding, onder meer het verbeteren en objectiveren van het beoordelingsprotocol centraal. Het heeft geleid tot de start van een optimaliseringstraject en duidelijkere afspraken over de beoordeling van PMD. Verder is afgesproken de geldende afspraken in de Ketenovereenkomst op onderdelen te evalueren en eventueel te actualiseren vanaf 2023.

Onderwerp:	Verpakkingen
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.

Onderwerp:	Nationale parken
Motie en indiener:	Motie Utrechtse Heuvelrug “Structurele afspraken Nationale Parken” (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie roept het VNG-bestuur op om met de minister van LNV, het IPO en maatschappelijke partners in overleg te treden met als doel structurele afspraken te maken over de aanpak en de financiering voor de lange termijn van de instandhouding en doorontwikkeling van de Nationale Parken.
Verantwoording:	De transitie van Nationale Parken is nog volop gaande, terwijl eind 2022 het huidige programma afloopt. Gezien de evaluatierapporten van Bureau TwynstraGudde over het beleid van de nationale parken, die minister Van der Wal op 11 april jl. aan de Kamer toezond, is het raadzaam de motie in een bredere context op te pakken. Vanuit de VNG zal blijvend inspanning worden geleverd op het brede terrein van groen en natuur, waarbij het vooral gaat over nieuwe vormen daarvan. In aanvulling daarop is ons voorstel om het ministerie van LNV constructief het belang aan te tonen wat gemeenten bijdragen aan nationale parken en wat zij, naast financiële middelen, nodig hebben aan. Hiervoor wordt met enkele gemeenten afstemming gezocht om deze inbreng in gesprek of schriftelijk in te dienen.
Voorstel:	De motie af te doen en de actuele onderdelen van de motie onderdeel uit te laten maken van de reguliere VNG-inzet.